

**UCHWAŁA NR LXIX/525/14
RADY MIASTA KOŚCIERZYNA**

z dnia 27 sierpnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 594, ze zm.) w związku z art. 4 ust. 1. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jedn. 2009. Nr 84 poz. 712 z póź. zm.) **Rada Miasta Kościerzyna na wniosek Burmistrza Miasta Kościerzyna uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się "Strategię Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020" obejmującą trzy integralne dokumenty tj.:

- Diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej – Załącznik nr 1,
- Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrznych – Załącznik nr 2,
- Strategię Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014-2020 – Załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Kościerzyna

Piotr Słomiński

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020

Diagnoza sytuacji społeczno - gospodarczej

Kościerzyna , maj 2014

Opracowanie:
Monika Orzechowska
Wydział Rozwoju i Promocji
Urząd Miasta Kościerzyna

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	6
2.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	7
2.1.	Rys historyczny.....	7
2.2.	Położenie administracyjne i geograficzne.....	9
3.	ŚRODOWISKO NATURALNE I JEGO STAN.....	10
3.1.	Krajobraz.....	10
3.2.	Struktura gruntów.....	11
3.3.	Wody powierzchniowe i podziemne.....	13
3.4.	Obszary chronione.....	16
3.5.	Klimat.....	18
3.6.	Powietrze atmosferyczne.....	20
4.	DEMOGRAFIA.....	22
4.1.	Ludność.....	22
4.2.	Struktura wiekowa.....	24
4.3.	Migracja.....	24
5.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	26
5.1.	Układ drogowy.....	26
5.2.	Energetyka i ciepłownictwo.....	26
5.3.	Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	32
5.4.	Gospodarka odpadami.....	35
6.	GOSPODARKA I RYNEK PRACY.....	39
6.1.	Działalność produkcyjna i usługowa.....	39
6.2.	Zatrudnienie i bezrobocie.....	41
7.	SFERA SPOŁECZNA.....	44
7.1.	Gospodarka mieszkaniowa.....	44
7.2.	Transport i komunikacja.....	45
7.3.	Oświata i wychowanie.....	47
7.4.	Ochrona zdrowia.....	51
7.5.	Kultura, sport i rekreacja.....	52
7.6.	Ochrona zabytków.....	56
7.7.	Pomoc społeczna.....	59
7.8.	Bezpieczeństwo publiczne.....	62
7.9.	Finanse miasta.....	67
7.10.	Organizacje pozarządowe.....	69
8.	TURYSTYKA I BAZA TURYSTYCZNA.....	71
8.1.	Walory i atrakcje turystyczne.....	71
8.2.	Imprezy i wydarzenia turystyczne.....	73

8.3. Baza turystyczna.....	74
8.4. Ruch turystyczny.....	75
9. MIASTO KOŚCIERZYNA NA TLE OŚRODKÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO.....	77
10. PODSUMOWANIE.....	86
11. LITERATURA.....	92

SPIS TABEL

Tab.1. Rodzaje gruntów na terenie miasta Kościerzyna.....	11
Tab.2. Struktura własności gruntów na terenie miasta Kościerzyna.....	12
Tab.3. Zlewnia rzeki Wierzyca.....	14
Tab.4. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Kościerzyny.....	16
Tab.5. Wykaz zatwierdzonych pomników przyrody na terenie Kościerzyny.....	17
Tab.6. Liczba ludności Kościerzyny wg kryterium produktywności.....	24
Tab.7. Migracja ludności na pobyt stały w Kościerzynie.....	25
Tab.8. Układ drogowy miasta.....	26
Tab.9. Dane techniczne źródeł ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego.....	29
Tab.10. Zużycie paliwa w źródłach ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.....	30
Tab.11. Długość sieci ciepłowniczej w latach 2000-2012.....	30
Tab.12. Węzły i przyłącza miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.....	31
Tab.13. Dane dotyczące mocy i ilości ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.....	32
Tab.14. Zaopatrzenie w wodę pitną.....	33
Tab.15. Poziom skanalizowania ludności na terenie Kościerzyny.....	34
Tab.16. Parametry oczyszczalni ścieków.....	35
Tab.17. Ilość zdeponowanych odpadów komunalnych zmieszanych na poszczególnych składowiskach w 2012r.....	37
Tab.18. Ewidencja odpadów dotyczących oczyszczania miasta.....	38
Tab.19. Odpady zebrane selektywnie.....	39
Tab.20. Liczba podmiotów gospodarczych wg prawnej formy działalności.....	40
Tab.21. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji REGON.....	40
Tab.22. Pracujący w Kościerzynie w latach 2000 -2012 wg płci.....	41
Tab.23. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2000 – 2012.....	42
Tab.24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci.....	42
Tab.25. Struktura bezrobotnych w zależności od poziomu wykształcenia.....	43
Tab.26. Struktura bezrobotnych w zależności od wieku.....	43
Tab.27. Struktura bezrobotnych w zależności długości okresu pozostawania bez pracy.....	44
Tab.28. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2012r.....	44
Tab.29. Relacje komunikacji miejskiej w Kościerzynie w 2010r.....	46
Tab.30. Stan placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013.....	48
Tab.31. Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013	48
Tab.32. Placówki ponadgimnazjalne i oświatowo-wychowawcze na terenie Kościerzyny.....	50
Tab.33. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	57
Tab.34. Zadania zrealizowane przez MOPS w 2012r. wraz z ich budżetem.....	59
Tab.35. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	60

Tab.36. Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie.....	61
Tab.37. Struktura wiekowa osób korzystających w pomocy społecznej.....	61
Tab.38. Struktura pomocy udzielonej w zakresie usług opiekuńczych.....	62
Tab.39. Przestępczość w Kościerzynie w latach 2005 i 2012.....	63
Tab.40. Struktura przestępczości w Kościerzynie.....	64
Tab.41. Statystyka wypadków drogowych na terenie Kościerzyny.....	64
Tab.42. Struktura wykroczeń na terenie Kościerzyny.....	65
Tab.43. Przyczyny pożarów na terenie Kościerzyny w 2012r.....	66
Tab.44. Najczęstsze przyczyny miejscowych zagrożeń w Kościerzynie.....	66
Tab.45. Struktura dochodów budżetu miasta.....	67
Tab.46. Struktura dochodów własnych miasta.....	67
Tab.47. Wydatki budżetu miasta.....	68
Tab.48. Wydatki budżetu miasta wg działów.....	68
Tab.49. Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	69
Tab.50. Liczba organizacji pozarządowych w Kościerzynie.....	69
Tab.51. Organizacje pozarządowe w Kościerzynie.....	69
Tab.52. Środki zabudżetowane dla organizacji pozarządowych w podziale na obszary działania.....	70
Tab.53. Środki przyznane organizacjom pozarządowym.....	71
Tab.54. Ruch turystyczny w oparciu o liczbę udzielonych noclegów i ilość osób z nich korzystających.....	75
Tab.55. Struktura odwiedzających Kościerskie Centrum Informacji.....	76
Tab.56. Podstawowe wskaźniki demograficzne wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	79
Tab.57. Wskaźniki gospodarki mieszkaniowej wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	80
Tab.58. Wskaźnik korzystających z instalacji wodno-kanalizacyjnej i gazowej w wybranych ośrodkach aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	82
Tab.59. Wskaźniki dotyczące rynku pracy dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	83
Tab.60. Wskaźniki finansowe dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	84

SPIS RYSUNKÓW

Rys.1. Kościerzyna, Rynek z widokiem na kościół pw. Św. Trójcy pocz. XX w.....	8
Rys.2. Położenie powiatu Kościerskiego na tle województwa pomorskiego.....	9
Rys.3. Miasto Kościerzyna na tle powiatu kościerskiego.....	9
Rys.4. Położenie Kościerzyny wg fizyczno-geograficznego podziału Polski.....	10
Rys.5. Układ hydrograficzny Kościerzyny.....	14
Rys.6. Podział hydrogeologiczny Polski.....	16
Rys.7. Lokalizacja obszaru Natura 2000 Leniec nad Wierzycą.....	18
Rys.8. Krainy klimatyczne województwa pomorskiego.....	19
Rys.9. Statystyczna temperatura powietrza.....	19
Rys.10. Statystyczne natężenie promieniowania słonecznego.....	20
Rys.11. Kierunkowo – prędkościowa róża wiatrów.....	20
Rys.12. Rozmieszczenie stacji na terenie województwa pomorskiego.....	22
Rys.13. Ruch naturalny wg płci w latach 2000 -2012.....	23
Rys.14. Liczba ludności zamieszkującej Kościerzynę w latach 2000-2012.....	23
Rys.15. Liczba ludności Kościerzyny w 2012r. wg wieku.....	24
Rys.16. Migracja na pobyt stały w Kościerzynie wg płci.....	25
Rys.17. Struktura zaopatrzenia w energię elektryczną.....	27
Rys.18. System zaopatrzenia w gaz w powiecie kościerskim.....	28
Rys.19. Zmiany rodzaju sieci ciepłowniczej w latach 2000-2012.....	31
Rys.20. Stacja Wodociągowa w Kościerzynie.....	33
Rys.21. Oczyszczalnia ścieków w Kościerzynie.....	34
Rys.22. Regiony gospodarki odpadami w województwie pomorskim.....	36
Rys.23. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku.....	38
Rys.24. Zmiany w rejestrze podmiotów gospodarczych w Kościerzynie w latach 2000-2012...	41
Rys.25. Liczba mieszkań w Kościerzynie w okresie 2000 -2012.....	45
Rys.26. Liczba zdarzeń z interwencją Straży Pożarnej w latach 2001 – 2012.....	65
Rys.27. Udzielone noclegi i korzystający z nich w Kościerzynie w latach 2005 -2012.....	76
Rys.28. Natężenie ruchu turystycznego w Kościerzynie w poszczególnych miesiącach roku...	77
Rys.29. Liczba ludności wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego	78
Rys.30. Liczba mieszkań wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	80
Rys.31. Liczba lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.....	81
Rys.32. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem na 1 mieszkańca dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województw pomorskiego.....	84
Rys.33. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem na 1 mieszkańca dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województw pomorskiego.....	85

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego jest podstawowym narzędziem wyznaczającym cele i kierunki działań ważne dla dalszego zrównoważonego rozwoju danego obszaru. Mając na uwadze potrzebę powiązania celów i priorytetów strategii rozwoju miasta z celami wojewódzkiej polityki rozwoju, w tym Regionalnych Programów Strategicznych, a także dostosowaniem jej zapisów do kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, podjęto prace nad aktualizacją Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Kościerzyna, której podstawę stanowi diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej, będąca przedmiotem niniejszego opracowania.

Głównym celem diagnozy jest przedstawienie aktualnej sytuacji miasta Kościerzyna, jej zmian w ostatnich latach oraz wskazanie pozycji miasta na tle innych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego. Informacje zawarte w dokumencie służą przeprowadzeniu analizy SWOT i stanowią podstawę dalszej analizy strategicznej, w tym określenia celów, priorytetów i kierunków rozwoju miasta w kolejnych latach, stanowiąc tym samym podstawę ubiegania się o środki na przeprowadzenie konkretnych przedsięwzięć je realizujących.

Materiał ten został opracowany w oparciu o najnowsze, dostępne i wiarygodne dane, które po ocenie i interpretacji posłużyły do prezentacji w sposób spójny i wyczerpujący sytuacji Kościerzyny w głównych obszarach społecznych i gospodarczych, a tym samym dziedzinach życia społecznego mających wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom życia lokalnej społeczności.

Przedstawiona diagnoza została ujęta w formie odrębnych punktów obrazujących w sposób syntetyczny poszczególne strefy życia miasta. Dane zostały opatrzone przypisami ze szczegółowym wskazaniem ich źródła oraz tam gdzie to zasadne ujęte w postaci tabel, map i wykresów obrazujących opisywane zjawisko.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

2.1. Rys historyczny

Kościerzyna - ponad 600-letnie dziś miasto, sięga swymi początkami jako osada okresu prehistorycznego, o czym świadczą przypadkowe odkrycia archeologiczne. Ślady osadnictwa w obrębie dzisiejszych granic miasta wiążą się z okresem tzw. kultury wschodniopomorskiej. Przynajmniej odkrycia miejsc pochówków w grobach skrzynkowych wskazują natomiast na dość gęste zaludnienie miasta i jego okolic przez ludność prasłowiańską kultury wschodnio-pomorskiej już we wczesnej epoce żelaza.

Po słowiańskich mieszkańcach Kościerzyny, zajmujących ten teren we wczesnym średniowieczu, zachował się ślad grodu książęcego. Gród ten pierwotnie graniczny, dla ziemi Pirsna, stał się później, prawdopodobnie w pierwszej połowie XIII w., ośrodkiem władzy tego obszaru.¹

Pierwsza informacja źródłowa o Kościerzynie pochodzi z okresu średniowiecza i została zawarta w dokumencie z 1284r. wystawionym w Słupsku przez księcia wschodnio-pomorskiego Mściwoja II, w którym przekazał swej krewnej, najmłodszej córce Sambora II z Tczewa, księżniczce Gertrudzie, ziemię Pirsna, w skład której weszły 22 miejscowości łącznie z Kościerzyną zwaną „Costerina”. Bezpośrednie rządy Gertrudy w Kościerzynie trwały 31 lat i zakończyły się sprzedaniem Ziemi Pirsna w 1312r. Krzyżakom, którzy zawładnęli Pomorzem Gdańskim. W roku 1346 Krzyżacy dokonali lokacji wsi Kościerzyna („Costrin”) na prawie chełmińskim. Odrębnej lokacji Kościerzyny („Bern”) jako miasta, które z czasem wchłonęło wioskę dokonano ok. 1398 roku. Kościerzyna wówczas będąc siedzibą okręgu sądowego, wchodziła w skład komturstwa gniewskiego. Pod panowanie polskie miasto wróciło po wojnie trzynastoletniej (1454-1466) na mocy pokoju toruńskiego w 1466 r., stając się siedzibą polskich starostów, będącą częścią powiatu tczewskiego w województwie pomorskim. W połowie XV wieku miasto liczyło 300 mieszkańców. Zajmowali się oni głównie rolnictwem, rzemiosłem, warzeniem piwa itp. W XVII wieku zaczęła się osiedlać w mieście okoliczna szlachta, wkrótce wysuwając się na czoło lokalnej społeczności, sięgając po stanowiska radnych i burmistrzów².

Cały wiek XVII, XVIII i I poł. XIX były okresem bardzo niekorzystnym dla Kościerzyny. Ciągłe wojny regularnie niszczyły dobytek mieszczan. Rabunkom towarzyszyły liczne pożary, które często trawiły większość zabudów miejskich. Większość ludności w mieście była katolicka, a nieliczna, do XIX w., pochodzenia żydowskiego. Liczba ludności niemieckiej była w tym okresie znikoma. Mieszkańcy byli zróżnicowani, nie tylko zawodowo, ale i społecznie.

W wyniku pierwszego rozbioru Polski, miasto znalazło się pod zaborem pruskim. Kościerzyna nie pełniła wówczas znaczących funkcji w administracji państwowej. Początkowo przynależała do powiatu starogardzkiego, wchodzącego w skład regencji kwidzyńskiej w Zachodnich Prusach (Westpreussen). Zaś w wyniku reform administracyjnych od 1818r. stała się siedzibą władz powiatowych i różnych urzędów.³

Nowy status administracyjny wpłynął na ożywienie handlu, rzemiosła i drobnego przemysłu. Istotne znaczenie dla rozwoju miasta w drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. miała budowa dróg bitych do Gdańska, następnie Tczewa, Bytowa i Chojnic oraz połączeń kolejowych z Tczewem (1873r.) i Gdańskiem przez Skarszewy i Pszczółki

¹ Gołębiowska I., 2010, Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kościerskiego 2010-2013, Kościerzyna

² Łudzicki J., 2011, Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2011-2014, Kościerzyna

³ Praca zbiorowa pod red. Kallasa M., 1994, KOŚCIERZYNA Zarys dziejów miasta do 1939r., Toruń

(1885r.), oraz z Bytowem przez Lipusz (1901-1907). Od połowy XIX stulecia Kościerzyna aktywizowała się jako polski ośrodek działalności społecznej i narodowej. W latach sześćdziesiątych XIX stulecia powstał w Kościerzynie klasztorny zakład NMP Anielskiej dla dziewcząt z rodzin szlacheckich i mieszczańskich, Seminarium Nauczycielskie oraz Gimnazjum Męskie. Z początkiem XX wieku powstał Bank Ludowy i Towarzystwo Czytelni Ludowych, zaczęło wychodzić kaszubskie pismo "Gryf", otworzył podwoje Dom Kaszubski "Bazar" z salą widowiskową, restauracją i hotelem (1909r). Od 1896r. działało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Powstało w tym okresie też szereg obiektów użyteczności publicznej, m. in. założono aptekę w 1816r., w 1815r. uruchomiono pierwszą główną linię pocztową ze Słupska do Gdańska, a w 1898r. założono szpital powiatowy. W roku 1856 założono Komunalną Kasę Oszczędności. W końcu XIX w. zbudowano nowy gmach sądu, a w 1909 r. gmach pocztowy.

Po I Wojnie Światowej Kościerzyna powróciła do Polski. Miasto stało się siedzibą starostwa powiatowego należącego do województwa pomorskiego, ze stolicą w Toruniu. Kościerzyna w styczniu 1921 roku liczyła 5849 mieszkańców⁴, w tym 5321 Polaków, 504 Niemców i 18 Żydów. Miasto miało wówczas charakter ośrodka rolniczego z nielicznymi zakładami przemysłowymi. Ważnymi czynnikami rozwoju miasta w okresie dwudziestolecia międzywojennego była budowa jednej z największych w Polsce bekoniarń, modernizacja sieci elektrycznej z dodatkowym zasilaniem z elektrowni Wodnej w Rutkach oraz budowa magistrali węglowej Śląsk-Gdynia, której trasa wiodła przez Kościerzynę. Rozwój miasta przerwała II Wojna Światowa. Lata okupacji nie przyniosły miastu większych zniszczeń i strat materialnych, jednak dla jego mieszkańców to okres prześladowań, mordów, wywozu do obozów koncentracyjnych i wysiedleń do Generalnego Gubernatorstwa. Dla mieszkańców Kościerzyny wojna skończyła się 8 marca 1945r.⁵

Po wojnie Kościerzyna nadal pozostała miastem powiatowym, aż do 31 maja 1975 r., kiedy to w wyniku reformy administracyjnej zlikwidowano powiaty w całym kraju. Kolejna reforma administracyjna przywróciła z dniem 1 stycznia 1999r. miastu status miasta powiatowego, którym jest do dziś.

Rys.1. Kościerzyna, Rynek z widokiem na kościół pw. Św. Trójcy pocz. XX w.⁶

⁴ Bendomir W. 1981r., Lankreis Berent, Marburg

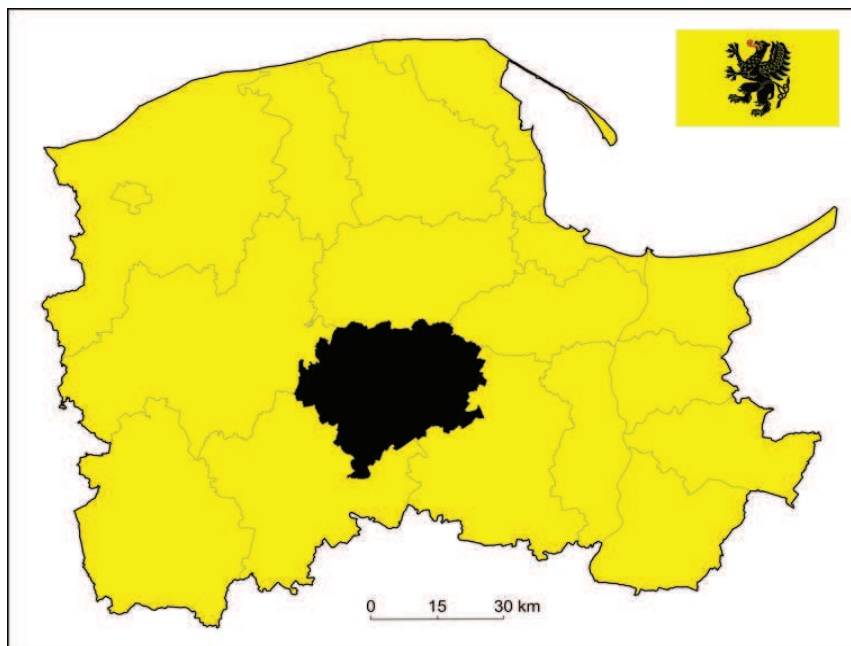
⁵ Łudzik J., 2011, Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2011-2014, Kościerzyna

⁶ Zbiory Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dr Jerzego Knyby

2.2. Położenie administracyjne i geograficzne

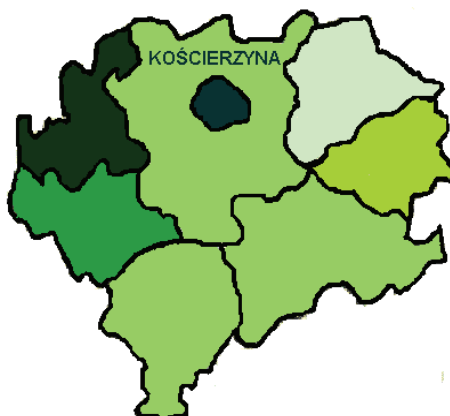
Kościerzyna to miasto zlokalizowane w centralnej części powiatu kościerskiego, położonego na Pojezierzu Kaszubskim, terytorialnie zajmującym środkowo-południową część województwa pomorskiego (Rys.2.)

Rys.2. Położenie powiatu Kościerskiego na tle województwa pomorskiego

Zajmująca powierzchnię 1586 ha (1,36% powiatu) Kościerzyna graniczy z czterech stron z Gminą Kościerzyna (Rys.3.) i leży na przecięciu dróg: krajowej nr 20 i wojewódzkich nr 214 i 221. Drogi te stanowią istotny element układu komunikacyjnego regionu łączącego południowo-zachodni obszar województwa pomorskiego z obszarem metropolitalnym Trójmiasta oraz tereny turystyczne subregionu słupeckiego, metropolitalnego (od Łeby i Lęborka na wschód – Puck, Wejherowo, Rumia) z subregionem południowym, nadwiślańskim (Starogard Gdański), aglomeracją Toruńską, Bydgoską, Poznaniem i zachodnią granicą kraju.

Rys.3. Miasto Kościerzyna na tle powiatu kościerskiego

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski Kościerzyna leży w megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, w obrębie makroregionów Pojezierza Wschodniopomorskiego i Pojezierza Południowopomorskiego na granicy dwóch mezoregionów: Pojezierza Kaszubskiego i Borów Tucholskich (Rys.4.)⁷

Rys.4. Położenie Kościerzyny wg fizyczno-geograficznego podziału Polski

3. ŚRODOWISKO NATURALNE I JEGO STAN

3.1. Krajobraz

Kościerzyna leży 150m nad poziomem morza, na pofalowanej wysoczyźnie morenowej w otoczeniu pięknych lasów i jezior. Ten ogromnie zróżnicowany krajobraz ukształtowała epoka lodowcowa. To lodowiec skandynawski nawarstwił wzgórza morenowe, wyżłobił długie rynny jezior, pozostawił płaskie pola sandrowe, ukształtował doliny kaszubskich rzek. Pojezierze Kaszubskie to kraina nie tylko licznych, ale i pięknych jezior o suchych, piaszczystych brzegach, rzek oraz malowniczych, dość wysokich wzniesień. Teren ten zaliczany jest do krajobrazowo najpiękniejszych rejonów Polski.

Na terenie miasta położonego w dorzeczu Wierzycy znajdują się dwie małe rzeki: Bibrowa i Kamionka oraz trzy jeziora: Gałęźne, Kapliczne i Wierzysko. Występują tu również różnorodne typy zieleni, charakteryzujące się dużą różnorodnością drzewostanu:

- parki:
  - przy ul. J. Wybickiego – o pow. 2,33ha, wyróżniający się starym i zróżnicowanym drzewostanem z przewagą lip i klonów,
  - przy ul. 8 Marca – o pow. 2,32ha, z drzewostanem tworzonym głównie przez lipy, klony, jawory, jesiony, świerki, kasztanowce i wierzby, z dobrze zachowaną aleją lipową ciągnącą się wzdłuż całego parku,
  - przy ul. Dworcowej – mały obszar przy budynkach kolejowych ze starodrzewem z przewagą lip, jesionów i klonów,

⁷ Kondracki J., 2002, Fizyczno-geograficzny podział Polski

- przy Urzędzie Miasta Kościerzyna – obszar wzgórza przy ul. 3 Maja, ze starym i urozmaiconym gatunkowo drzewostanem oraz część młodszą założoną na wilgotnych łąkach, porośniętą głównie przez kilkudziesięcioletnie olchy, wierzby i klony,
- pomiędzy ul. Wojska Polskiego i Dworcową – niewielka powierzchnia porośnięta głównie przez młode kolny,
- zieleń cmentarza parafialnego położonego przy ulicy Kaplicznej,
- zieleńce,
- ogrody działkowe („Zielone Wzgórza” przy ul. Skarszewskiej, „Przy wodospadzie” przy ul. Markubowo) i przydomowe,
- sady,
- aleje i grupy drzew,

a także obszary ochrony krajobrazu: rezerваты przyrody (Rezerwat Strzelnica), pomniki przyrody w postaci pojedynczych drzew, grup drzew oraz zabytkowej alei jaworowej.

Na kształt krajobrazu Kościerzyny wpływ mają również występujące w północno-i południowo-zachodniej części miasta, które stanowią część kompleksu leśnego rozciągającego się na zachód i południe Kościerzyny. Łącznie powierzchnia lasów zajmuje około 5% powierzchni miasta tj. 80ha.

3.2. Struktura gruntów

Obszar miasta liczy 1586 ha. Ponad połowa gruntów na terenie miasta Kościerzyna na koniec 2012r. (dokładnie 50,63%) stanowiły grunty rolne. Zabudowania oraz powierzchnie zurbanizowane (579 ha) zajmowały wspólnie 36,50%, a ich udział w okresie ostatnich lat zwiększa się kosztem gruntów rolnych. Są to tereny przekształcone w bardzo dużym stopniu i w większości utwardzone. Rodzaj gruntów na terenie miasta Kościerzyna na koniec 2012r. scharakteryzowany został w Tab.1.⁸

Tab.1. Rodzaje gruntów na terenie miasta Kościerzyna

Rodzaj gruntów		Powierzchnia [ha]	Struktura [%]
<i>Użytki rolne</i>		803	50,63
w tym	Grunty orne	650	40,98
	Sady	11	0,69
	Łąki trwałe	49	3,09
	Pastwiska trwałe	66	4,16
	Grunty rolne zabudowane	25	1,58
	Grunty pod rowami	2	0,13
<i>Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione</i>		81	5,11
w tym	Lasy i grunty leśne	80	5,05
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	1	0,06

⁸ Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa

<i>Grunty zabudowane i zurbanizowane</i>		579	36,50
w tym	Tereny mieszkaniowe	207	13,05
	Tereny przemysłowe	30	1,89
	Inne tereny zabudowane	104	6,56
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	27	1,70
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	36	2,27
	Tereny komunikacyjne	175	11,03
<i>Nieużytki</i>		45	2,84
<i>Grunty pod wodami</i>		78	4,92
w tym	powierzchniowymi stojącymi	15	0,95
	powierzchniowymi płynącymi	63	3,97
RAZEM		1 586	100

Grunty z terenu miasta można również sklasyfikować w ujęciu praw własności (Tab.2)⁹. Ponad połowę całkowitej powierzchni miasta stanowią grunty będące własnością osób fizycznych (60,91%), natomiast grunty gmin i związków międzygminnych zajmują około 20%. Na przestrzeni lat obserwuje się stopniowy wzrost udziału gruntów będących własnością osób fizycznych w całkowitej powierzchni miasta, przy jednoczesnej tendencji spadkowej udziału gruntów Skarbu Państwa. Pozostałe rodzaje własności gruntów plasują się na podobnym poziomie.

Tab.2. Struktura własności gruntów na terenie miasta Kościerzyna

Rodzaj własności		Powierzchnia [ha]	Struktura [%]
<i>Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w wieczyste użytkowanie</i>		98	6,17
w tym	Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego	57	3,59
	Grunty w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	28	1,76
	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	13	0,82
<i>Grunty Skarbu Państwa przekazane w wieczyste użytkowanie</i>		75	4,73
<i>Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych</i>		1	0,06
<i>Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie</i>		295	18,60
	Grunty wchodzące w skład gminnych zasobów nieruchomości	274	17,28

⁹ Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa

w tym	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	8	0,50
	Pozostałe grunty gmin i związków międzygminnych	13	0,82
<i>Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste</i>		22	1,39
<i>Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani</i>		2	0,13
<i>Grunty osób fizycznych</i>		966	60,91
w tym	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	555	35,00
	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	411	25,91
<i>Grunty spółdzielni</i>		18	1,13
<i>Grunty kościołów i związków wyznaniowych</i>		35	2,21
<i>Grunty powiatów z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie</i>		12	0,76
<i>Grunty województw z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie</i>		10	0,63
<i>Grunty spółek prawa handlowego</i>		26	1,64
<i>Pozostałe grunty</i>		26	1,64
RAZEM		1586	100

Biorąc pod uwagę rodzaj gleb na terenie miasta występują głównie gleby brunatne kwaśne i wylugowane, rzadziej gleby brunatne właściwe, wykształcone w glinach i piaskach gliniastych, co wpływa na umiarkowane i słabe ich walory agroekologiczne. Pod względem kompleksów rolniczej przydatności gleb na obszarze Kościerzyny występują kompleksy 5 – żytńi dobry, 6 – żytńi słaby, miejscami z udziałem kompleksu 7 – żytńi bardzo słaby, żytńi łubinowy, natomiast mały jest udział kompleksu 4 – żytńi bardzo dobry i 3 – pszenney wadliwy.¹⁰

3.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe zajmują niespełna 5% powierzchni Kościerzyny (78 ha), z czego 15 ha stanowią wody stojące, a 63 ha wody płynące. Rozmieszczenie jezior i wód płynących na terenie miasta przedstawia Rys.5.¹¹

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, 2013, Kościerzyna

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, 2013, Kościerzyna

Rys.5. Układ hydrograficzny Kościerzyny

Miasto zlokalizowane jest głównie w obrębie dorzecza Wierzyca z niewielkimi fragmentami w zachodniej i południowej części miasta, które należą do dorzecza Wdy.

Zlewnia rzeki Wierzyca

Rzeka Wierzyca jest lewostronnym dopływem Wisły o długości 151 km i powierzchni dorzecza 1603 km². Źródło Wierzyca ma swoje miejsce około 13 km na północny-wschód od Kościerzyny – w miejscowości Piotrkowo. System rzeczny Wierzyca na terenie miasta reprezentowany jest przez ciek odprowadzający wody w kierunku południowym do jeziora Wierzycko. Ciek ten wpływa w okolicach miejscowości Kaliska (gmina Kościerzyna) i przez jezioro Bibrowskie dostaje się na tereny miasta. Po swej wschodniej stronie ciek zostaje zasilony wodami rowu melioracyjnego, przebiegającego przez łąki położone w rynnach, a następnie przez jezioro Kapliczne wpada do jeziora Wierzycko. Informacje na temat wód wchodzących w skład zlewni Wierzyca na terenie Kościerzyny przedstawiono w Tab.3.

Tab.3. Zlewnia rzeki Wierzyca

Rodzaj wód	Charakterystyka
Jezioro Kapliczne	- rząd jezior małych, polodowcowych, - przepływowe, - położenie w południowo-wschodniej części miasta, - długość: 400m - szerokość: 150m, - powierzchnia 3,9ha, - maksymalna głębokość: 3,5m, - widoczne skutki eutrofizacji zbiornika: zamulone dno, zabagnione brzegi, obfita roślinność wodna w pasie przybrzeżnym

Jezioro Wierzysko	- wypełnienie rynny polodowcowej, - największy zbiornik wody stojącej na terenie miasta, - położone w południowej granicy miasta, - powierzchnia jeziora 57,5 ha, tj. 0,575 km², - powierzchnia zlewni z dopływami 143 km², - średnie nachylenie stoku 2°41', - pojemność wody w jeziorze 2 630 100 m³, - maksymalna długość jeziora 2 257 m, - maksymalna szerokość jeziora 310 m, - średnia szerokość 274 m, - maksymalna głębokość około 7,6 m, - średnia głębokość 4,4 m, - nieregularna linia brzegowa miejscami zabagniona, - dno o charakterze mulistym, - stan fizykochemiczny poniżej dobrego, stan ekologiczny umiarkowany
Rzeka Bibrowa	- niewielki ciek przepływający przez miasto, częściowo kanałem podziemnym, - wypływa z Jeziora Bibrowskiego położonego na północ od miasta, płynie w kierunku południowym wpływając do Jeziora Kaplicznego, po wypłynięciu z którego łączy się z kanałem oczyszczonych ścieków i kanałem deszczowym i wpływa do Jeziora Wierzysko, - brzeg w niektórych miejscach porośnięty roślinnością szuwarową, warstwa mułu dennego około 10 cm

Zlewnia rzeki Wdy

System rzeki Wdy reprezentowany jest przez ciek, wypływający spod Markubowa w południowej części miasta. Ciek ten płynie zabagnioną doliną na południe w kierunku jeziora: Księżę i Osuszyno.

Pozostałe wody powierzchniowe

W obniżeniach terenu miasta występuje szereg małych zbiorników wodnych - o powierzchni do kilkudziesięciu metrów kwadratowych. Pojawiają się one często epizodycznie. Natomiast na północy miasta zlokalizowane jest Jezioro Gałęźne - jezioro bezodpływowe, o powierzchni 8,9ha, maksymalnej głębokości 26,4m, z urządzonym kąpieliskiem miejskim. Ponadto między ulicami Jedności Robotniczej i Drogowców znajduje się zbiornik wodny o charakterze stawu.

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, Kościerzyna zlokalizowana jest w rejonie V – pomorskim (Rys.6.)¹²

¹² Paczyński B., 1995 Regionalizacja hydrogeologiczna Polski

Rys.6. Podział hydrogeologiczny Polski

Wody podziemne zlokalizowane na terenie Kościerzyny zaliczają się do górnego czwartorzędowego piętra wodonośnego, który jest eksploatowany m.in. przez ujęcie komunalne w Kościerzynie.

Dla zlewni Wierzycy zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych wynoszą 6 264 m³/h, w tym w rejonie zasobowym Kościerzyna o powierzchni 130 m² – 538 m³/h. W promieniu 30 km od Kościerzyny znajdują się cztery Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Wody podziemne występujące na terenie Kościerzyny są dobrej jakości, a ich skład chemiczny typowy dla płytkiego obiegu Polski Północnej. Są to wody wodorowęglanowo-wapniowe, słodkie, o suchej pozostałości nie przekraczającej zazwyczaj 500 mg/dm³. Są to wody średniotwarde, bez smaku i zapachu.¹³

Na terenie miasta występują ponadto płytkie wody gruntowe, zalegające na zmiennych głębokościach. Zasoby te są nieznaczne i nie mają znaczenia dla celów gospodarczych.

3.4. Obszary chronione

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004r. z poz. zm. najcenniejsze przyrodniczo zasoby i obszary miasta podlegają ochronie prawnej. Zajmują one łącznie około 0,2% powierzchni miasta oraz obejmują rezerваты i pomniki przyrody

Tab.4. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Kościerzyny

Forma ochrony przyrody	Lokalizacja	Powierzchnia/Ilość
Rezerwat przyrody	Strzelnica	3,55 ha
Pomniki przyrody	Pojedyncze drzewa	5 szt.
	Aleje	1 szt.
	Grupy drzew	2 szt.

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, Kościerzyna

Rezerваты

Na terenie Kościerzyny znajduje się jeden leśny rezerwat przyrody „Strzelnica”, będący rezerwatem częściowym o łącznej powierzchni 3,55ha. Został on utworzony w celu zachowania fragmentu starodrzewu o charakterze naturalnym, a największą jego osobliwością jest duża i zwarta grupa pomnikowych dębów.

W rezerwacie występują rodzime dęby w wieku 120-200 lat, a także zróżnicowane wiekowo okazy buka z najstarszymi osiągającymi około 180 lat i 180-letnia sosna.¹⁴

Pomniki przyrody

Najcenniejszym pomnikiem przyrody w Kościerzynie jest Aleja Jaworowa o długości 500m z rosnącymi dwu- lub trzyczęściowymi drzewami, będąca jedynym takim obiektem w województwie pomorskim. Aleja Jaworowa liczy 167 drzew, z których 145 stanowią klony jaworów.

Wykaz wszystkich zatwierdzonych pomników przyrody znajdujących się na terenie miasta przedstawia Tab.5.¹⁵

Tab.5. Wykaz zatwierdzonych pomników przyrody na terenie Kościerzyny

Nr w rejestrze	Nazwa pomnika	Położenie	Obwód pnia [m]	Ilość Drzew
218	Jesion wyniosły Fraxinus excelsior	Nadleśnictwo Kościerzyna Leśnictwo Strzelnica, Oddz. 159 c	4,36	1
	Cis pospolity Taxus baccata		0,75	1
295	Dąb szypułkowy Quercus robur	Nadleśnictwo Kościerzyna Leśnictwo Strzelnica, Oddz. 146k, na prawo przy wjeździe do lasu od ul. Strzeleckiej	2,30- 3,60	47
604	Lipa drobnolistna Tilia cordata	Park przy ul. 8 Marca	3,46	1
756	Klon zwyczajny Acer platanoides	Cmentarz przy ul. Markubowo	2,49	1
	Lipa drobnolistna Tilia cordata		3,13	1
866	Daglezja zielona Pseudotsuga Menziesii Franco	Nadleśnictwo Kościerzyna Leśnictwo Strzelnica Oddz.147f, po lewej i prawej stronie przy wjeździe do lasu od ul. Strzeleckiej	1,42-2,52	22
919	Aleja jaworowa Acer pseudoplatanus	ul. Strzelecka		167

Obszary Natura 2000

Na granicy miasta Kościerzyna i Gminy Wiejskiej Kościerzyna ustanowiony został obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH220073 Leniec nad Wierzycą o powierzchni 25ha. Obszar ten obejmuje fragment doliny Wierzycy, brzeg Jeziora Wierzysko i przyległy

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, Kościerzyna

¹⁵ Rejestr pomników przyrody w województwie pomorskim

las na siedlisku grądu subatlantyckiego, z obecnością zagłębienia z torfowiskiem przejściowym i oczkami dystroficznymi. Nad rzeką występują łąki, a na ich skraju pod lasem stwierdzono stanowisko leńca bezpodkwiatkowego, rośliny wymienionej w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.¹⁶

Rys.7. Lokalizacja obszaru Natura 2000 Leniec nad Wierzycą¹⁷

3.5. Klimat

Pod względem klimatycznym miasto Kościerzyna znajduje się w najchłodniejszej i najbardziej zasobnej w opady części Pojezierza Pomorskiego (Rys.8.)¹⁸. Występują tu najniższe minima absolutne temperatury powietrza, najwięcej dni przymrozkowych i mroźnych oraz stosunkowo znaczna liczba dni gorących. Występuje tutaj najwyższa w województwie liczba dni z ciszą i słabym wiatrem oraz najmniejsza liczba dni z wiatrem silnym i bardzo silnym. Strefa ta charakteryzuje się również dużą liczbą dni pochmurnych, z mgłą oraz z pokrywą śnieżną.

Dane archiwalne ze stacji klimatycznej w Kościerzynie wskazują, iż:

- najniższa średnia temperatura przypada na luty (-3,5 °C), najwyższa jest w lipcu (16,1°C), średnia temperatura roku wynosi 6,5°C;
- liczba dni mroźnych wynosi 47,8 średnio w roku, liczba dni gorących – 15,6 średnio w roku;
- średnia prędkość wiatru w roku nie przekracza 1,4 m/s, najsilniejsze wiatry występują od grudnia do kwietnia 1,5 - 1,9 m/s;
- przeważającym kierunkiem wiatru w ciągu całego roku są wiatry zachodnie (21,2%) i północno-zachodnie (12,5%);
- roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 632 mm, a najintensywniejsze opady występują w lipcu, czerwcu i sierpniu¹⁹.

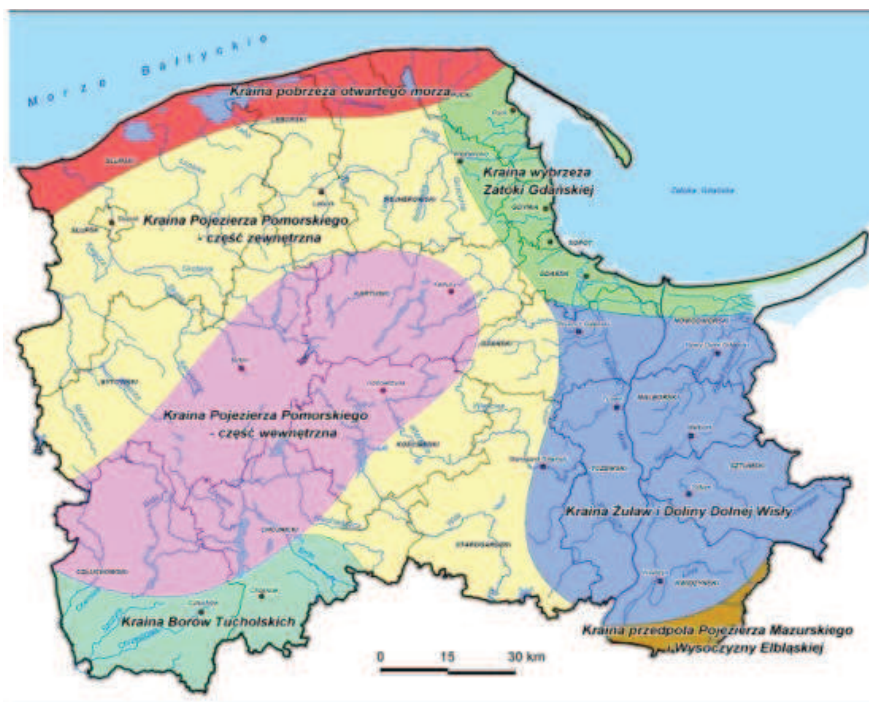
¹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, Kościerzyna

¹⁷ www.natura2000.gdos.gov.pl

¹⁸ Czechański J., Lemańczyk J., 2007 Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Słupsk-Gdańsk

¹⁹ Kwiecień K., Taranowska S., 1974 Warunki klimatyczne W: Moniak J. (red.) Studium geograficzno-przyrodnicze i ekonomiczne woj. gdańskiego. Gdańsk

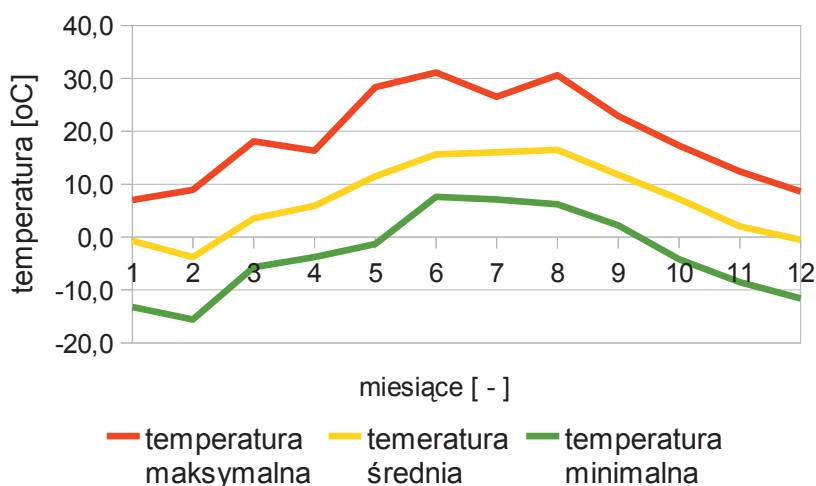
Rys.8. Krainy klimatyczne województwa pomorskiego

Obecnie najbliższą stacją meteorologiczną dla miasta Kościerzyna są Chojnice. Statystyczne dane klimatyczne dla stacji w Chojnicach, określone na podstawie wieloletnich pomiarów przedstawiają się następująco²⁰:

- maksymalna, średnia i minimalna temperatura powietrza w poszczególnych miesiącach

Rys.9. Statystyczna temperatura powietrza

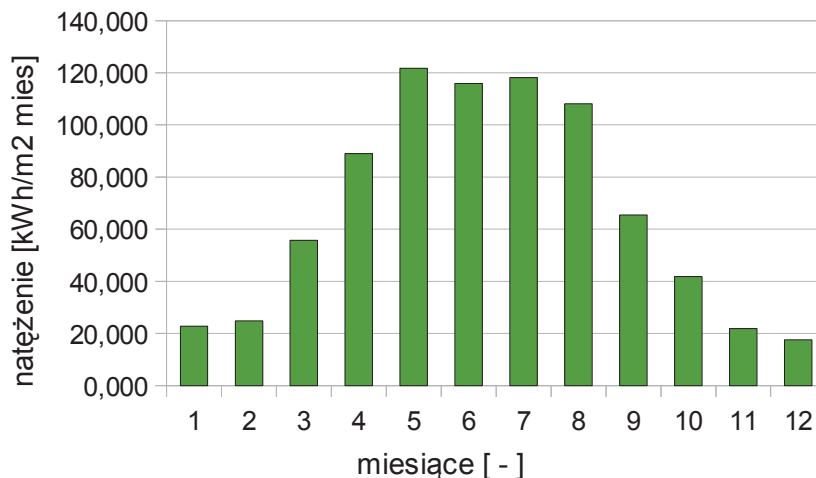

- całkowite natężenie promieniowania słonecznego na powierzchnię poziomą w poszczególnych miesiącach

²⁰ Baza danych Ministerstwa Infrastruktury. Typowe lata meteorologiczne i statystyczne dane klimatyczne dla obszaru Polski do obliczeń energetycznych budynków.

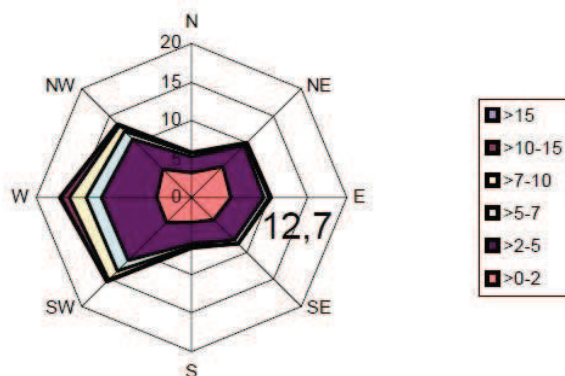

Rys.10. Statystyczne natężenie promieniowania słonecznego

- kierunki i prędkości wiatru²¹

Rys.11. Kierunkowo – prędkościowa róża wiatrów

Najkorzystniejsze warunki klimatyczne w Kościerzynie występują w rejonach o rozproszonej zabudowie, na terenach niezabudowanych oraz na terenach zabudowanych z dużym udziałem zieleni towarzyszącej.

3.6. Powietrze atmosferyczne

Głównym problemem dotyczącym Kościerzynę jest duża emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza. Dominujący udział ilościowy w zanieczyszczeniu atmosfery mają zanieczyszczenia z procesu spalania paliw: popiół, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla.

Zdecydowany wpływ na zanieczyszczenie powietrza w Kościerzynie ma zjawisko niskiej emisji czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z domowych pieców

²¹ Czechański J., Lemańczyk J., 2007 Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Słupsk-Gdańsk

grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Jest ono obecne na tych obszarach miasta, które nie posiadają dostępu do sieci ciepłowniczej.

Problem niskiej emisji związany jest ze stosowaniem urządzeń grzewczych o obniżonej sprawności w mieszkalnictwie komunalnym i indywidualnym. Do produkcji ciepła są wykorzystywane najtańsze i złej jakości paliwa energetyczne (niskokaloryczny węgiel, muł węglowy, a także wszelkie odpady z gospodarstw domowych, w tym również takie, które powinny zostać zutylicowane).

Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża ilość emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej – centrum miasta. Na przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń ma wpływ również topografia terenu. Znaczne różnice w wysokości n.p.m. pomiędzy centrum miasta a jego peryferiami powoduje nagromadzenie szkodliwych związków chemicznych i słabe przewietrzanie niżej położonych części miasta Kościerzyna.

W latach 2005, 2006, 2007 w dwóch punktach pomiarowych na terenie Kościerzyny (ul. Rynek, ul. Staszica) stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀ (wartości średniodobowe i średnioroczne). Dodatkowo w jednym z tych punktów pomiarowym (ul. Staszica) w 2007r. doszło do przekroczenia średniorocznego poziomu benzo(α)pirenu. Diagnoza stanu aerosanitarne, na podstawie analizy wyników modelowych, wskazała na istnienie w Kościerzynie dwóch obszarów przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników pomiarów 24 godziny:

- Centrum Miasta – obszar przekroczeń zajmuje powierzchnię 8,36 ha, zamieszkiwany jest przez około 280 osób;
- Rejon ulic Sędzickiego, Dworcowej i Świętopelka – obszar przekroczeń zajmuje powierzchnię 6,9 ha, zamieszkiwany jest przez około 230 osób.

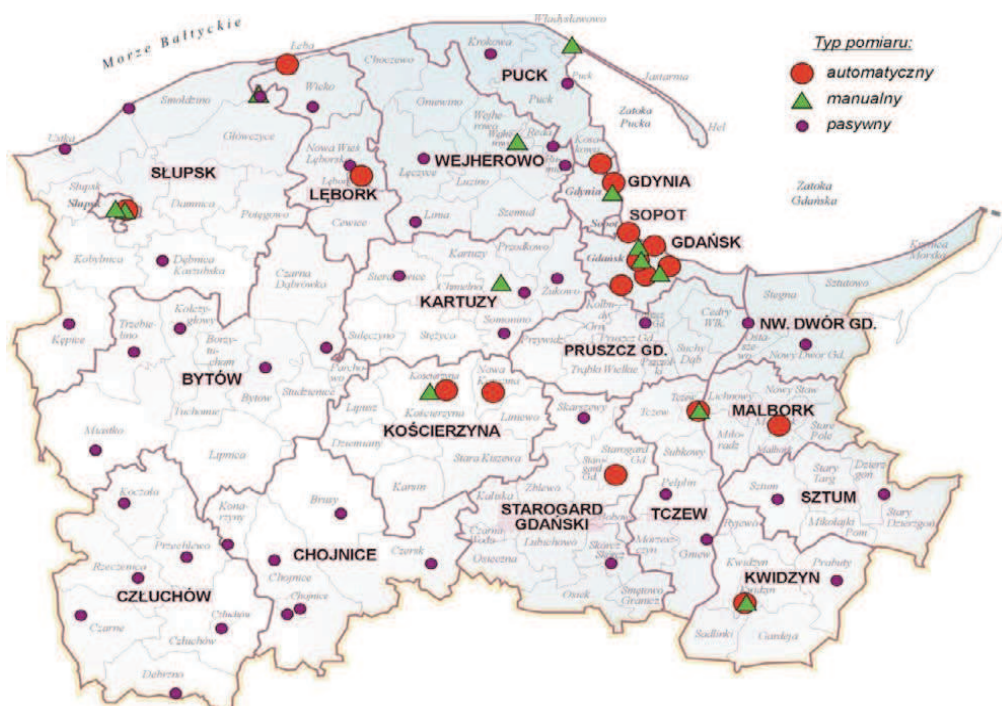
Przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀ są spowodowane przede wszystkim emisją powierzchniową (komunalną), w drugiej kolejności emisją liniową (komunikacyjną)²², co oznacza, że nie występują one jedynie w badanych obszarach ale dotyczą całego miasta. W związku z powyższymi przekroczeniami Kościerzyna jako jedna z czterech stref województwa (strefa kartusko-kościerska) została w 2009r. objęta przez Wojewodę Pomorskiego naprawczym programem ochrony powietrza, a także ujęta w przyjętym przez Sejmik Województwa w 2013r. *Programie ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu.*

Od 2010r. klasyfikację stref jakości powietrza w województwie pomorskim wykonuje się w podziale na dwie strefy: Aglomeracji Trójmiejskiej i Strefę pomorską, do której to zaliczona została Kościerzyna. Pomiar poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta prowadzony jest obecnie w sposób manualny ale również automatycznie za pomocą stacji monitoringu powietrza. Rozmieszczenie stacji pomiarowych na terenie województwa pomorskiego w 2012r. przedstawia Rys.12.²³

²² Uchwała Nr 833/XXXV/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dn. 25.05.2009r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy kartusko-kościerskiej

²³ Damps K., Stańczyk J. Wydział monitoringu środowiska WIOŚ, 2013, Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim Raport za rok 2012, Gdańsk

Rys.12. Rozmieszczenie stacji na terenie województwa pomorskiego

Zgodnie z Raportami z rocznej oceny powietrza w województwie pomorskim za rok 2011 i 2012, przekroczenia poziomu substancji w powietrzu odnotowano również na terenie stacji pomiarowej w Kościerzynie przy ul. Targowej i dotyczyły one jak w poprzednich latach pyłu zawieszonego PM_{10} oraz benzo(α)pirenu w pyłe PM_{10} . Ze względu na poziom obu tych substancji Kościerzyna pod kątem ochrony zdrowia została zaliczona do klasy C, natomiast dla pyłu $PM_{2,5}$ Kościerzynę zaklasyfikowano jako klasę B. Obszar przekroczeń benzo(α)pirenu w pyłe PM_{10} w 2012r. w Kościerzynie wyznaczony modelowo obejmował około 623ha i 9000 ludności.²⁴

Problem zanieczyszczenia powietrza na terenie Kościerzyny jest w sposób ciągły rozwiązywany poprzez likwidację lokalnych kotłowni z jednoczesnym podłączeniem ich do systemu ciepłowniczego, modernizację głównych źródeł ciepła, a także liczne działania edukacyjne. W trosce o jakość powietrza miasto przystąpiło również w 2011r. do inicjatywy Komisji Europejskiej jaką jest *Porozumienie między burmistrzami dla zrównoważonej gospodarki energetycznej na szczeblu lokalnym*, w ramach której opracowano dokument strategiczny ukierunkowujący działania w tym zakresie do roku 2020 tj. „Plan działań na rzecz zrównoważonej polityki energetycznej”.

4. DEMOGRAFIA

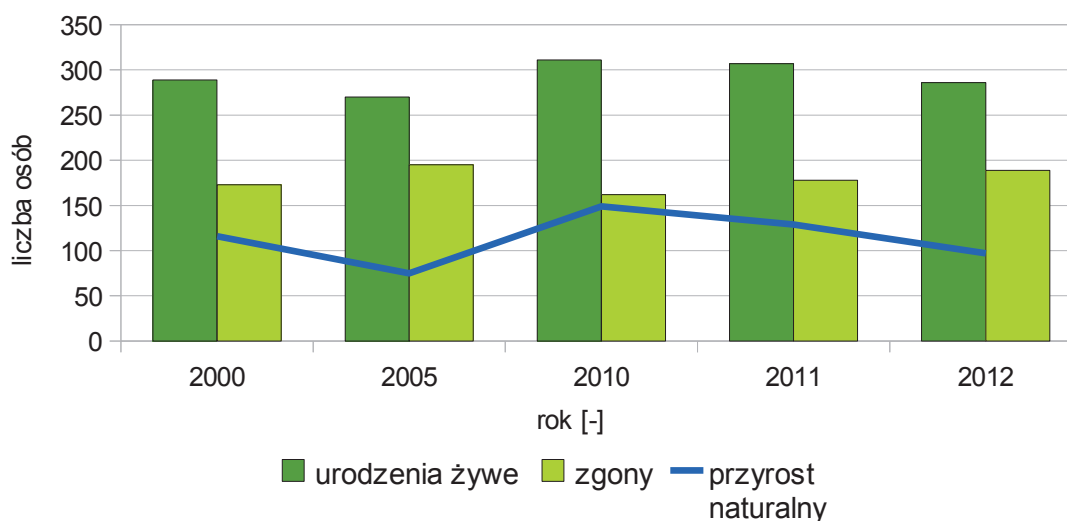
4.1. Ludność

Kościerzynę zamieszkuje 23779 osób, w tym 11587 mężczyzn i 12192 kobiet. Na 100 mężczyzn przypada zatem 105 kobiet, co jest tendencją utrzymującą się od 2010r. Wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie 1499 osób/km², co wskazuje na wysoką gęstość zaludnienia wśród gmin województwa. W 2012 r. zanotowano 286

²⁴ Damps K., Stańczyk J. Wydział monitoringu środowiska WIOŚ, 2013, Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim Raport za rok 2012, Gdańsk

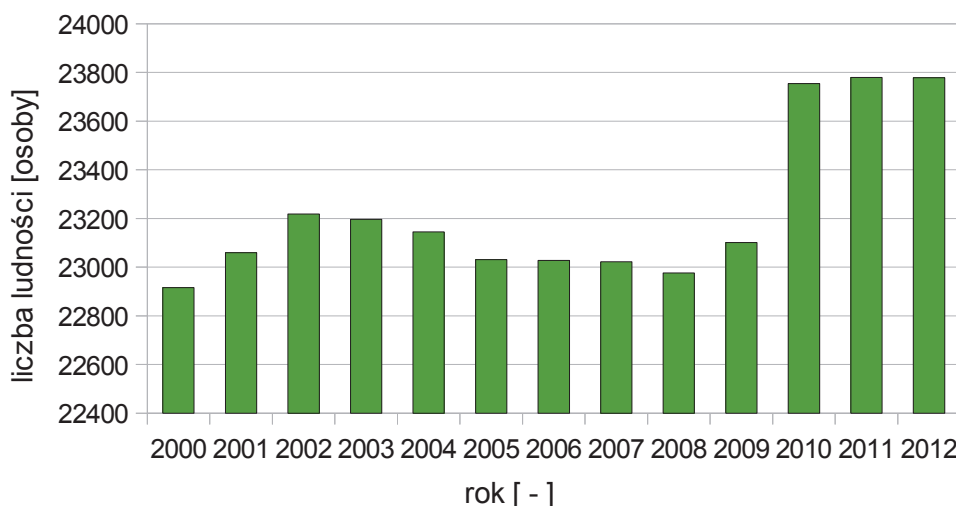
urodzeń żywych i 189 zgonów, skutkujących najmniejszym dodatnim przyrostem naturalnym od 2010r. – 97 osób (Rys.13.)²⁵.

Rys.13. Ruch naturalny wg płci w latach 2000 -2012

Liczba ludności o stałym miejscu zamieszkania w Kościerzynie w latach 2000-2012 ulegała wahaniom, zauważalnym wzrostem w 2010r. o 839 osoby względem roku 2000. Jednocześnie w latach 2010 – 2012 poziom zaludnienia Kościerzyny utrzymuje się praktycznie na takim samym poziomie (Rys.14)²⁶

Rys.14. Liczba ludności zamieszkującej Kościerzynę w latach 2000-2012

Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do 2035 roku w Kościerzynie utrzymywać się będzie tendencja spadkowa liczby mieszkańców. Przewiduje się, że w 2025r. miasto będzie liczyło 22182 osób²⁷.

²⁵ Urząd Statystyczny w Gdańsku. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013

²⁶ Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych

²⁷ Główny Urząd Statystyczny, Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035

4.2. Struktura wiekowa

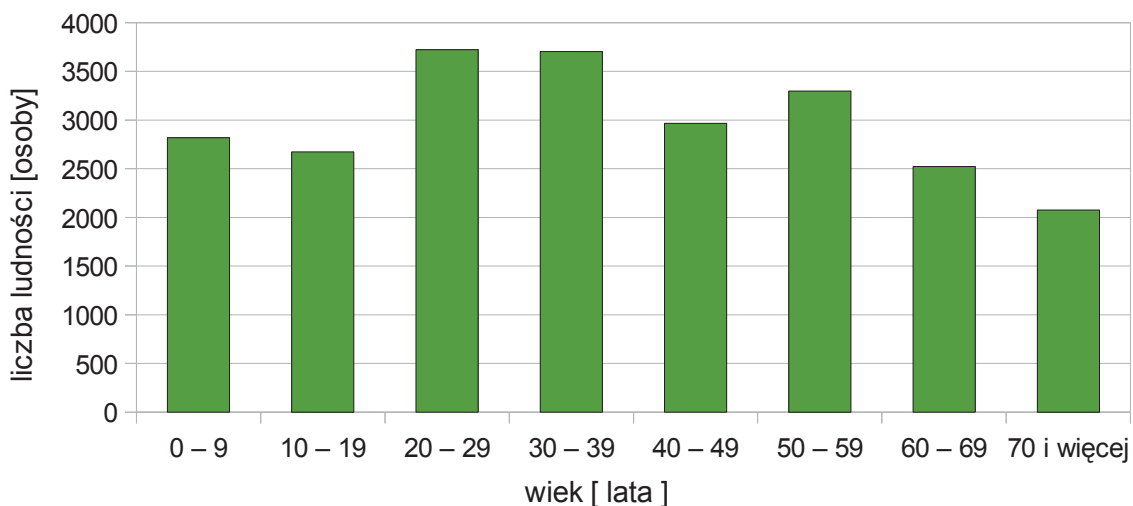
Struktura wiekowa mieszkańców Kościerzyny odznacza się od szeregu lat zdecydowaną przewagą osób w wieku produkcyjnym. Analiza liczby ludności miasta w 2000r., 2010r. i 2012r. według kryterium produktywności wskazuje na niekorzystny trend w sytuacji demograficznej miasta (Tab.6)²⁸. Zauważalny jest wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wśród mieszkańców Kościerzyny dominują mężczyźni, natomiast wśród osób w wieku poprodukcyjnym kobiety.

Tab.6. Liczba ludności Kościerzyny wg kryterium produktywności

Rok	Liczba ludności [osoby]		
	w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2000	6 282	13 966	2 668
2010	4 977	15 226	3 552
2012	4 946	14 946	3 887

Biorąc pod uwagę podział ludności według grup wiekowych (Rys.15.) w 2012r. w Kościerzynie mieszkało najwięcej osób w wieku 20 - 29 lat oraz 30 - 39-latków, natomiast najmniej liczną grupą mieszkańców były osoby powyżej 70-go roku życia.²⁹

Rys.15. Liczba ludności Kościerzyny w 2012r. wg wieku

²⁸ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

²⁹ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

4.3. Migracja

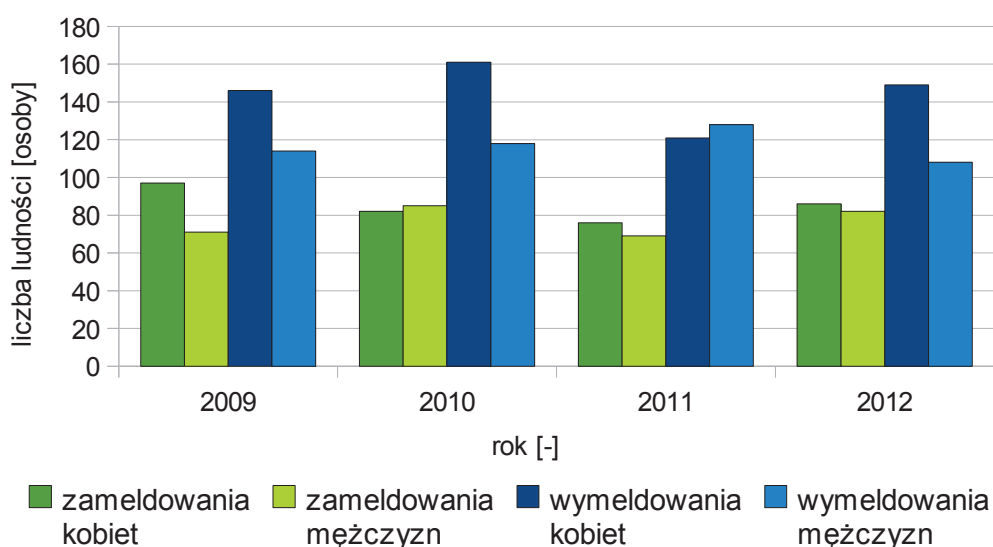
W latach 2000 – 2012 liczba osób napływających do Kościerzyny (nowo zameldowanych) systematycznie spadała, natomiast liczba mieszkańców odpływających utrzymywała się na podobnym poziomie (Tab.7.)³⁰. W okresie ostatnich dwóch lat tj. 2010-2012 obserwuje się spadek liczby osób wymeldowujących się. Mimo to saldo migracji utrzymuje się nadal w wartościach ujemnych. Wśród osób zameldowujących się w Kościerzynie dominują osoby pochodzące ze wsi, natomiast maleje liczba osób dokonujących meldunku z innych miast. Podobna tendencja utrzymuje się również w przypadku wymeldowań.

Tab.7. Migracja ludności na pobyt stały w Kościerzynie

Migracje		Rok/ Liczba ludności [osoby]		
		2000	2010	2012
zameldowania	ogółem	260	167	168
	z miast	98	42	37
	ze wsi	154	120	128
	z zagranicy	8	5	3
wymeldowania	ogółem	260	279	257
	do miast	76	59	63
	na wieś	154	216	193
	za granicę	30	4	1
Saldo migracji		0	-112	-89

Biorąc pod uwagę płeć, zarówno wśród osób „przybywających” do Kościerzyny, jak i „odpływających” przeważają w ostatnich latach kobiety (Rys.16.)³¹

Rys.16. Migracja na pobyt stały w Kościerzynie wg płci

³⁰ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

³¹ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Układ drogowy

Kościerzyna leży na przecięciu ważnych dla regionu arterii komunikacyjnych: drogi krajowej nr 20 (ul. Drogowców, ul. Wojska polskiego i ul. T. Kościuszki) oraz dróg wojewódzkich nr 214 (ul. Kartuska) i nr 221 (ul. Przemysłowa). Układ głównych dróg (Tab.8.)³² spowodował, że miasto rozwinęło się wzdłuż głównych szlaków transportowych, którymi odbywa się zarówno komunikacja wewnętrzna pojazdów jak i ruch tranzytowy.

Tab.8. Układ drogowy miasta

Kategoria drogi	Długość [km]
krajowa nr 20 (Stargard Szczeciński - Gdynia)	4,70
wojewódzkie: nr 214 (Łeba – Warlubie) nr 221 (Kościerzyna - Gdańsk)	6,81
powiatowe	2,37
gminne: utwardzone	77,37 48,65
gruntowe	28,72

Przez Kościerzynę odbywa się ruch tranzytowy w kierunku północnym do Trójmiasta, Łęborka i Łeby, a na południe w kierunku Chojnic, Piły i Poznania oraz Wałcza, Gorzowa Wielkopolskiego do granicy z Niemcami. Znaczny ruch odbywa się też w stronę Torunia i Bydgoszczy.

W związku z szybkim rozwojem motoryzacji i wzmożonym ruchem samochodowym przepustowość dróg w centrum miasta jest bardzo niska, tym samym zmniejsza się prędkość podróży, wydłuża czas przejazdu, a płynność ruchu jest nie zadowalająca.

Dla rozładowania trudnej sytuacji transportowo - komunikacyjnej planowana jest przez Generalną Dyрекcyję Dróg Publicznych i Autostrad o/Gdańsk budowa obwodnicy miasta.

Wzdłuż głównych dróg komunikacyjnych na terenie Kościerzyny stworzony został układ ścieżek rowerowych, który jest systematycznie rozbudowywany przy okazji budowy lub modernizacji kolejnych ulic. Na koniec 2012r. łączna długość ścieżek rowerowych wynosiła 16,87km i przebiegały m.in. ulicami: Kościuszki, Wojska Polskiego, Drogowców, Kartuską, M. Skłodowska – Curie, Chojnicką, Staszica i Piechowskiego.

5.2. Energetyka i ciepłownictwo

Energia elektryczna

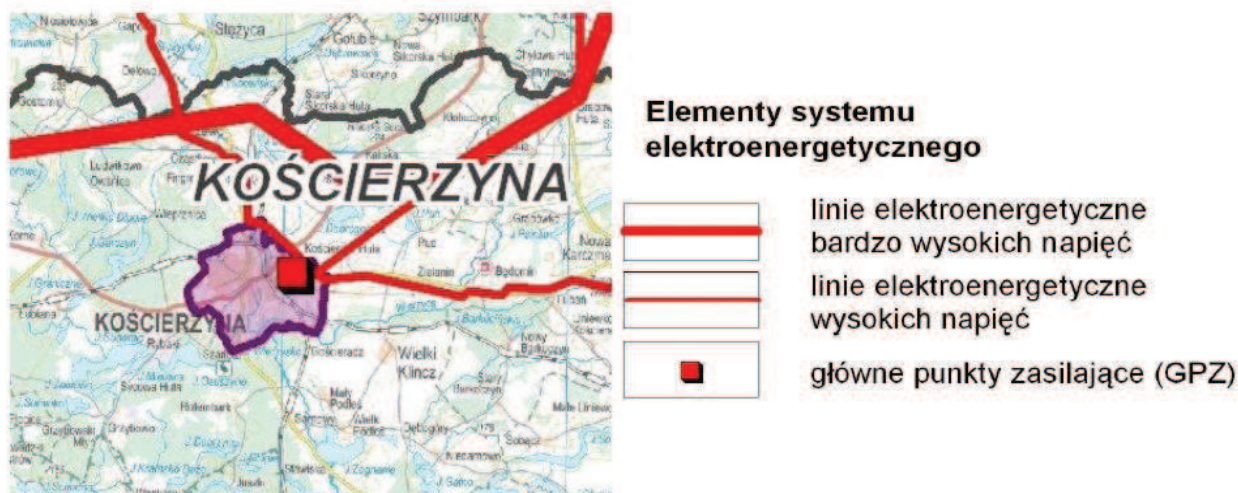
Kościerzyna zaopatrywana jest w energię elektryczną przez ENERGA-Operator S.A. poprzez istniejącą sieć energetyczną, która doprowadza energię do jedyne go w mieście Głównego Punktu Zasilania (GPZ) za pomocą trzech linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV: Kościerzyna - Starogard, Kościerzyna - Sierakowice,

³² Urząd Miasta Kościerzyna, Wydział Inżynierii Miejskiej

Kościerzyna - Kiełpino (Rys.17)³³. Ponadto na terenie miasta zlokalizowanych jest 101 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Rys.17. Struktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Obecne zapotrzebowanie miasta w energię jest w pełni pokrywane przez istniejący GPZ, który posiada rezerwy mocy na pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną dla nowych osiedli mieszkaniowych. Istnieje jednak konieczność rozbudowy sieci niskiego napięcia i budowy nowych stacji transformatorowych, które umożliwią m.in. rozwój inwestycyjny oraz budownictwa mieszkaniowego na nowych osiedlach. Na terenie Kościerzyny przy ul. Przemysłowej znajduje się jeden GPZ (Główny Punkt Zasilania) 110/15 kV z dwoma transformatorami o mocy 25 MW każdy. Stacja jest obciążona w 76,5%. W celu zwiększenia niezawodności dostawy energii elektrycznej w 2010r. wybudowano przy ul. Wojska Polskiego rozdzielnię 15/15 kV - PZ Kościerzyna. Stacja zasilana jest z GPZ dwoma liniami kablowymi SN, posiada również sześć pól liniowych zasilających stacje transformatorowe w centrum miasta³⁴.

Zaopatrzenie w gaz

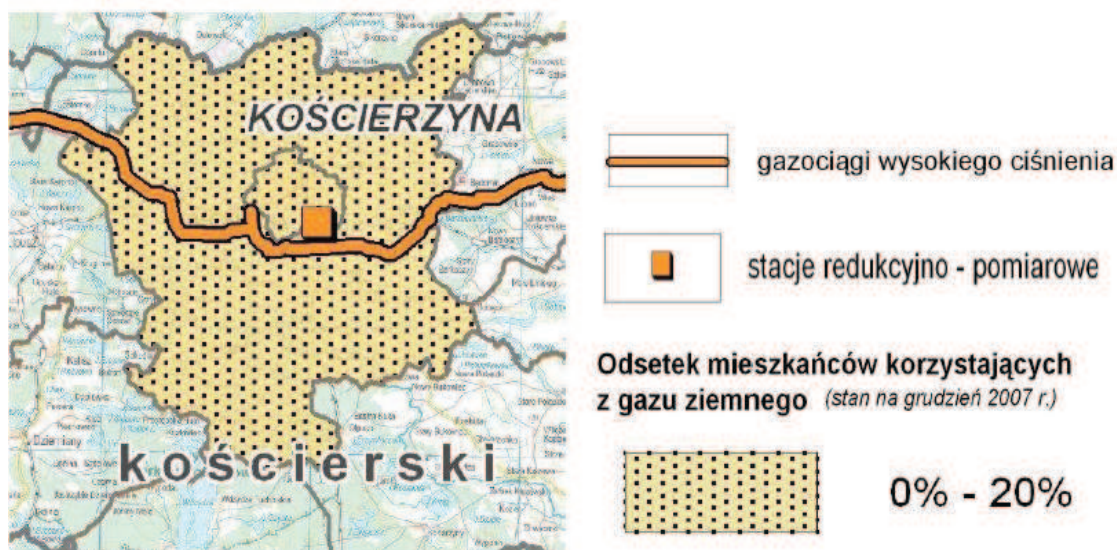
Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu na terenie Kościerzyny jest od 29.06.2007 Pomorska Spółka Obrótu Gazem Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku. Miasto zaopatrywane jest w gaz ziemny wysokometanowy GZ 50. Przy mieście przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, a na terenie Kościerzyny zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa (Rys.18.)³⁵

³³ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, Gdańsk, październik 2009

³⁴ Dane ENERGA-Operator SA

³⁵ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, Gdańsk, październik 2009

Rys.18. System zaopatrzenia w gaz w powiecie kościerskim

W Kościerzynie z gazu ziemnego korzysta mniej niż 20% mieszkańców. Na koniec 2012 roku do sieci gazowej było podłączonych 121 budynków mieszkalnych, a łączna ilość przyłączy gazowych średniego ciśnienia wynosiła 127 szt.³⁶

Według stanu na koniec 2012r. długość gazociągu średniego ciśnienia na terenie miasta wynosiła 25916m, a długość przyłączy 1150m. Do zgazyfikowanych ulic na terenie miasta należą: 3 Maja, 8 Marca, Asnyka, Bazowa, Budowlanych, Cegielnia, Chełmońskiego, Chojnicka, Cicha, Czapliniec, Długa, Drogowców, Dworcowa, Gałczyńskiego, Gdańska, Hallera, Jałowcowa, Jaśminowa, Jesionowa, Jeżynowa, Kalinowa, Kapliczna, Karnowskiego, Kasztanowa, Kłasztorna, Kołątaja, Konopnickiej, Konwaliowa, Kościuszki, Lassa, Malinowa, Mała Dworcowa, Małcużyńskiego, Matejki, Michałowicza, Mickiewicza, Miodowa, Orzeszkowej, Piechowskiego, Pogodna, Powojowa, Poziomkowa, Przemysłowa, Ratuszowa, Różana, Rynek, Sasankowa, Skargi, Skłodowskiej, Skarszewska, Staszica, Szydlice, Świętojańska, Świętopełka, Tetmajera, Tkaczyka, Towarowa, Tuwima, Wańkowicza, Wejhera, Wita Stwosza, Wodna, Wojska Polskiego, Wrzosowa, Wyspiańskiego, Zawilcowa, Żurawinowa, Źródłana³⁷.

Energia ciepła

Mieszkańcy Kościerzyny zaopatrywani są w ciepło poprzez miejski system ciepłowniczy oraz za pomocą indywidualnych kotłowni, gdzie nośnikiem energii jest węgiel, drewno, olej opałowy, gaz ziemny, odpady z gospodarstw domowych, bądź też energia elektryczna. Ciepłą wodę użytkową uzyskuje się natomiast poprzez wykorzystanie powyższych źródeł, bądź przez elektryczne podgrzewacze pojemnościowe, elektryczne podgrzewacze przepływowe i panele słoneczne.

Centralny system ciepłowniczy na koniec 2012r. pokrywał około 44,5% zapotrzebowania na ciepło wszystkich budynków. W starej części Kościerzyny zdecydowana większość mieszkań ogrzewanych była przez piece węglowe o niskiej sprawności wytwarzania ciepła.

Miejski system ciepłowniczy w 2012r. składał się z dwóch źródeł ciepła – kotłowni

³⁶ Dane Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku

³⁷ Dane Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA Pomorski Oddział Obrotu Gazem w Gdańsku

K-1 przy ul. Tetmajera (główne źródło ciepła) o łącznej mocy zainstalowanej 27,63MW oraz kotłowni K-2 przy ul. Świętopełka o łącznej mocy zainstalowanej 1,35 MW. Przesyłanie i dystrybucja ciepła odbywała się za pośrednictwem jednej sieci ciepłowniczej, zasilanej ze źródła ciepła K-1 oraz ze źródła K-2, pracującego w okresie największego poboru mocy cieplnej w sezonie grzewczym lub okresie letnim. Od 2013r. Dodatkowo taką funkcję jak źródło K-2 pełni również źródło gazowe K-3 zlokalizowane na ul. Piechowskiego w kotłowni Szpitala Specjalistycznego. Właścicielem i zarządcą miejskiego systemu ciepłowniczego jest spółka ze 100% udziałem Gminy Miejskiej Kościerzyna – Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Sp. z o.o.

Od 2006r. w kotłowni K-1 wykorzystywana jest nowoczesna technologia współspalania węgla z biomasa w postaci zrębków drewnianych, a w kotłowni K-2 od 2008r. działa kocioł na biomasę (Tab.9.)³⁸ Jako podstawowy surowiec w obu źródłach ciepła wykorzystywany jest węgiel kamienny sortyment miał węglowy (Tab.10.)³⁹.

Tab.9. Dane techniczne źródeł ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego

Typ kotła	Moc zainstalowana [MWt]	Moc osiągalna [MWt]	Przepływ (wydajność) kotła [t/h]	Temp na wyjściu [°C]	Ciśnienie na wyjściu [MPa]	Paliwo technologiczne	Rok instalacji
KOTŁOWNIA K-1							
WLM 2,5-2	2,9075	0,0000	30,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1971
WLM 2,5-2	2,9075	0,0000	30,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1971
WLM 2,5-2	2,0000	2,0000	28,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1971
WR 2,5-022	2,0000	2,0000	28,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1974
WR 5M	8,0000	11,0 (chwilowa) 8,0 (osiągalna) 6,2 (z biomasą)	120,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1981 (remont_2006)
WR 5M	8,0000	11,0 (chwilowa) 8,0 (osiągalna) 6,2 (z biomasą)	120,0	150	1,0	węgiel kam. +biomasa	1981 (remont_2006)
KOTŁOWNIA K-2							
Inno-wex-600	0,6000	0,4200	20,0	95	0,2	węgiel kam.	1994
Inno-wex-600	0,6000	0,4200	20,0	95	0,2	węgiel kam.	1994
AK-150	0,1500	0,1270	5,0	95	0,2	biomasa	2008

³⁸ Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

³⁹ Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

Tab.10. Zużycie paliwa w źródłach ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.

Źródła ciepła	Rodzaj paliwa	Ilość zużytego paliwa [t]	Wartość opałowa paliwa [GJ/t]	Ilość ciepła w paliwie [GJ]
K-1	węgiel kamienny	10 903,98	23,37	254 845,00
	biomasa	762,00	10,00	7 620,00
K-2	węgiel kamienny	259,03	23,00	5 959,00
	biomasa	0	-	0

Sieć ciepłownicza zbudowana jest jako sieć wysokoparametrowa dwururowa zasilająca węzły cieplne odbiorców ciepła (własne – grupa A, odbiorców ciepła – A1) oraz zewnętrznej instalacji odbiorczej (sieć niskoparametrowa czterururowa) zasilająca rozdzielacze w budynkach za węzłami grupowymi (grupa odbiorców - B). Obie sieci wysokoparametrowa i niskoparametrowa zbudowane zostały w latach 1960-1988 jako sieci kanałowe cieplne izolowane wełną szklaną z mineralną powłoką ochronną. Sieć wysokoparametrowa zasilająca indywidualne i grupowe węzły cieplne pracuje przy parametrach obliczeniowych zasilanie/powrót 120/70°C, natomiast sieć niskoparametrowa przy parametrach 95/70°C i temperaturze powietrza zewnętrznego -18°C. Łączna długość ciepłociągu w 2012r. wynosiła 23 689,4m, w tym 19 820,9 m sieci z rur preizolowanych, co stanowi 83,7%. Pozostałą część sieci - 16,3% stanowią tradycyjne sieci kanałowe. W 2012r. cała sieć ciepłownicza zasilana była przez główną kotłownię K-1 przy ul. Tetmajera. Sieć ciepłownicza w latach 2000-2012 była sukcesywnie rozbudowywana z jednoczesną wymianą sieci kanałowej na preizolowaną (Tab.11.; Rys.19.)⁴⁰

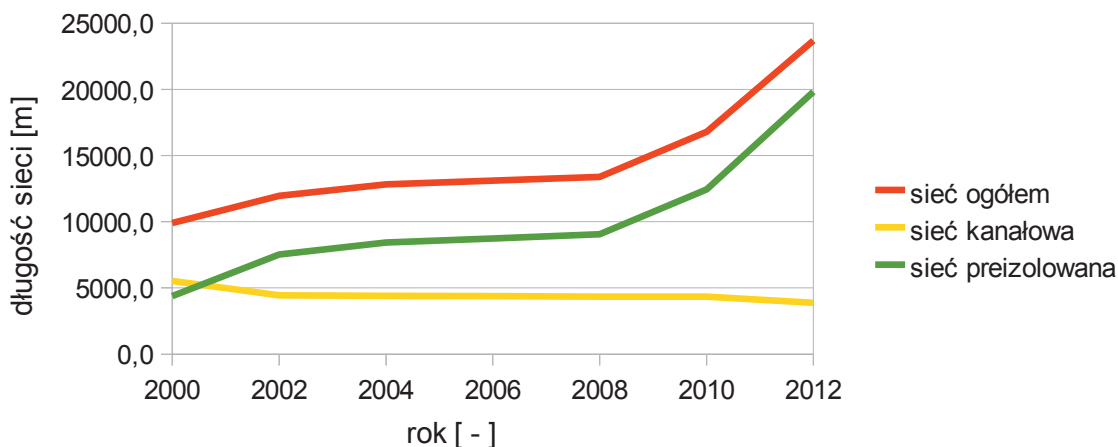
Tab.11. Długość sieci ciepłowniczej w latach 2000-2012

Źródło ciepła	Rodzaj sieci	Rok / Długość sieci [m]						
		2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
K-1	ogółem	9565,0	11400,5	12273,5	12546,5	12839,5	16233,0	23689,4
	preizolowana	4044,5	6962,0	7880,0	873,0	8506,0	11899,5	19820,9
K-2	ogółem	339,0	554,0	554,0	554,0	554,0	554,0	0
	preizolowana	339,0	554,0	554,0	554,0	554,0	554,0	0
Razem	ogółem	9904,0	11954,5	12827,5	13100,5	13393,5	16787,0	23689,4
	preizolowana	4383,5	7516,0	8434,0	8727,0	9060,0	12453,5	19820,9

⁴⁰ Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

Rys.19. Zmiany rodzaju sieci ciepłowniczej w latach 2000-2012

Do głównego źródła ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego – kotłowni K-1 podłączonych jest 5 węzłów grupowych – ul. 1000-lecia, Kartuska, Jeziorna, 3 Maja, K-2. K-1 zasila 100% węzłów wymiennikowych z automatyką pogodową tj. 411 szt. i posiada 339 przyłączy do sieci(Tab.12)⁴¹.

Tab.12. Węzły i przyłącza miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.

Sieć	Liczba przyłączy [szt.]		Przyłączone grupy odbiorców*	Długość sieci [m]	Średnia moc cieplna zamówiona [MW]	Ilość ciepła sprzedana [GJ]
	do sieci	do węzłów grupowych				
K-1 Tetmajera	339	0	A, A1	21333	20,3556	148 417,00
1 1000-lecia	0	14	B	859,90	1,0720	9 638,00
W-2 Kartuska	0	28	B	294,00	0,7900	7 555,00
W-3 Jeziorna	0	19	B	191,50	0,4258	3 505,00
W-4 3 Maja	0	2	B	57,00	0,3100	1 115,00
K-2 Świętopętka	0	9	B	554,00	0,5110	3 454,00
RAZEM	339	72	A, A1, B	23 689,40	23,4990	173 684,00

* A - węzły MPI KOS-EKO Sp. z o.o.

A1 – węzły odbiorca

B – węzły grupowe i zewnętrzna instalacja MPI KOS-EKO Sp. z o.o.

Potrzeby odbiorców miejskiego systemu ciepłowniczego określone są przez operatora jako moc zamówiona. Na koniec 2012r. kształtowała się ona na poziomie 23,499MW, w całości dla K-1 (Tab.13.)⁴².

⁴¹ Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

⁴² Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

Tab.13. Dane dotyczące mocy i ilości ciepła miejskiego systemu ciepłowniczego w 2012r.

Źródło ciepła	Moc ciepła [MW]					Ilość ciepła [GJ]			
	zainstalowana	osiągalna	zamówiona	na potrzeby własne	strata mocy	wytworzona	na potrzeby własne	sprzedana	strata ciepła
K-1	27,63	26,00	23,499	0,08	0,905	201 868,00	2 537,00	170 781,00	28 550,00
K-2	1,35	0,98	0,000	0,00	0,000	4 007,00	221,00	2 903,00	883,00
RAZEM	28,98	26,98	23,499	0,08	0,905	205 875,00	2 758,00	173 684,00	29 433,00

Oba źródła ciepła charakteryzują się wystarczającą mocą ciepła zainstalowanego i osiąganego w stosunku do mocy zamówionej. Poziom mocy zamówionej w 2012r. stanowił łącznie 87,10% osiągalnej mocy ciepła z obu kotłowni. Dane te wskazują na możliwość dalszej rozbudowy miejskiego systemu ciepłowniczego z jednoczesnym podłączeniem kolejnych odbiorców i likwidacją niskiej emisji.

5.3. Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Jednostką odpowiedzialną za zaopatrzenie w wodę oraz odbiór i oczyszczanie ścieków miasta Kościerzyna jest Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o. Jest to spółka ze 100% udziałem Gminy Miejskiej Kościerzyna, a zarazem właściciel całego systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie miasta.

Na terenie miasta MPI KOS-EKO w zakresie gospodarki wodnej użytkuje:

- ujęcia wody podziemnej i stację uzdatniania wody dla potrzeb mieszkańców,
- sieć wodociągową,
- oczyszczalnię ścieków,
- kanały ściekowe sanitarne grawitacyjne i tłoczne,
- osiedlowe przepompownie ścieków sanitarnych.

Zaopatrzenie w wodę

Zapotrzebowanie miasta w wodę jest pokrywane z ujęcia miejskiego, małych ujęć w formie studni indywidualnych oraz ujęć wód gruntowych. Główne potrzeby zaspokaja komunalne ujęcie wody zlokalizowane przy ul. Jeziornej w północno-wschodniej części miasta (99% mieszkańców).

Nowoczesna Stacja Wodociągowa (Rys.20.)⁴³ zlokalizowana na terenie ujęcia wody po zakończonej w 2003r. modernizacji składa się ze stacji uzdatniania wody, zbiorników retencyjnych oraz pompowni II stopnia. Na terenie stacji uzdatniania wody zlokalizowanych jest 6 czynnych studni głębinowych, znajdujących się w ogrodzonym obszarze ujęcia ze stacją pomp umieszczoną w jego centralnej części. Woda z poszczególnych studni trafia do stacji uzdatniania, gdzie jest napowietrzana i poddawana filtracji, w celu zapewnienia odpowiedniej jej jakości (usunięcie z wód podziemnych żelaza i manganu), a następnie odkażana przy użyciu promieni UV. Dobowa średnia wydajność stacji wodociągowej w 2012r. wynosiła $Q_{sr} = 2\,350\text{ m}^3/\text{d}$, zapewniając tym samym dostarczanie odbiorcom na terenie miasta wody w odpowiedniej ilości. Łączna ilość wody dostarczonej w 2012r. gospodarstwom domowym wyniosła 594 tys. m^3 , a zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło 70 l/d ⁴⁴.

⁴³ Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o.

⁴⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020,

Rys.20. Stacja Wodociągowa w Kościerzynie

Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej na koniec 2012r. na terenie Kościerzyny wynosiła 69,7km, przy jednoczesnej liczbie podłączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynoszącej 2941szt. Sieć wodociągowa jest w przewadze wykonana z rur żeliwnych i PE, a jej ponad 60% ma mniej niż 25 lat, co przekłada się na jej dobry stan. Podstawowe informacje dotyczące zaopatrzenia Kościerzyny w wodę pitną zawarto w Tab.14.⁴⁵

Tab.14. Zaopatrzenie w wodę pitną

Nazwa ujęcia wód podziemnych	Miejscowość obsługiwana przez sieć wodociągową	Liczba przyłączy do wodociągu	Udział mieszkańców korzystających z wodociągu [%]	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość pobieranej wody [m ³ /d]
Stacja Uzdatniania Wody Kościerzyna	Kościerzyna	2941	99	69,7	2350

System kanalizacyjny i oczyszczanie ścieków

System kanalizacyjny na terenie Kościerzyny tworzy system kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej oraz fragmentaryczny system kanalizacji deszczowej.

Wody opadowe na terenie miasta zbierane są siecią kanałów deszczowych i odprowadzane 24 wylotami do rzeki Bibrowej, istniejących cieków i rowów w zlewni tej rzeki oraz do zbiorników wodnych. Z trzech niewielkich zlewni: przy ulicy Leśnej, Reja, Strzelnica – Bolduana oraz w rejonie ul. Marchewicza wody opadowe odprowadzane są do zbiorników retencyjnych i przepompowywane przez pompownie deszczowe do istniejącej kanalizacji deszczowej. Odrębny układ kanalizacji deszczowej stanowi też zlewnia cieką biegnącego za Osiedlem Za Dworcem. Istnieje jeszcze szereg małych układów kanalizacji deszczowej lub pojedynczych kanałów z wylotami do istniejących w obrębie miasta cieków wodnych. Największego doinwestowania w zakresie kanalizacji deszczowej wymaga dzielnica przemysłowa na wschodzie miasta⁴⁶.

Ścieki z terenu miasta odprowadzane są systemem kanalizacji sanitarnej do

⁴⁵ Dane Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.

⁴⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020, Kościerzyna

miejskiej oczyszczalni ścieków. System ten tworzy sieć kanalizacyjną oraz 17 lokalnych przepompowni i dwa kolektory grawitacyjne. Długość sieci kanalizacji rozdzielczej zbierającej ścieki z terenu miasta na koniec 2012r. wynosiła 77,2 km, ilość przyłączy prowadzących do budynków wynosiła 2508 szt. o łącznej długości 19,8km i 2661 podłączonymi gospodarstwami domowymi (budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania). 70% sieci kanalizacyjnej jest młodsza niż 25 lat i w większości zbudowana z nowej generacji rur kamionkowych – odpornych na ścieranie, uszkodzenia mechaniczne i o podwyższonej odporności chemicznej.

W 2012r. siecią kanalizacyjną odprowadzono 829 tyś m³ ścieków, w tym 52 tyś m³ ścieków przemysłowych. Poziom skanalizowania ludności na terenie Kościerzyny przedstawia Tab.15.⁴⁷

Tab.15. Poziom skanalizowania ludności na terenie Kościerzyny

Nazwa oczyszczalni ścieków	Miejscowości obsługiwane przez sieć kanalizacyjną	Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji	Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji [%]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość ścieków [m ³ /d]
Komunalna oczyszczalnia ścieków	Kościerzyna	22 560	98	77,2	0,33

Ścieki z terenu miasta przez kanalizację sanitarną spływają do miejskiej oczyszczalni ścieków, która zlokalizowana jest w południowej części miasta przy ulicy Markubowo. Miejska mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków (Rys.21.) typu A2/O z podwyższonym usuwaniem biogenów została oddana do eksploatacji we wrześniu 2007r. po rozbudowie i modernizacji. W ramach przeprowadzonej inwestycji, obok jednej zmodernizowanej, nowoczesnej oczyszczalni ścieków spełniającej wszystkie standardy unijne, powstało 17,35 km nowej sieci kanalizacyjnej i 10 przepompowni oraz sieć wodociągowa o długości 3,6 km. Projekt umożliwił podłączenie do sieci kanalizacyjnej 495 nowym gospodarstwom domowym o liczbie mieszkańców 1.980 oraz obsługę terenów inwestycyjnych posiadających dostęp do kanalizacji sanitarnej o powierzchni 32,02 ha.

Rys.21. Oczyszczalnia ścieków w Kościerzynie

⁴⁷ Dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Infrastruktury MPI KOS-EKO Sp. z o.o.

Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków wynosi 3600 m³, a maksymalna dla okresu pogody opadowej 12000 m³ (Tab.15.)⁴⁸ Ciąg oczyszczania cieków charakteryzuje się rozwiązaniami zapewniającymi podwyższone bezpieczeństwo procesu:

- III stopniem oczyszczania – filtrami końcowymi,
- pełną retencją i uśrednieniem ścieków na wejściu,
- zdublowaniem wszystkich najważniejszych urządzeń technologicznych,
- zastosowaniem ścieków oczyszczonych jako wód technologicznych w procesie oczyszczania.

Oczyszczalnia posiada własną gospodarke osadami, na którą składa się kompostownia oraz mieszalnia, gdzie osad mieszany jest ze słomą. Równolegle na oczyszczalni funkcjonuje druga linia technologiczna higienizacji osadu wapnem palonym. W celu zmniejszenia uciążliwości oczyszczalni dla mieszkańców miasta zastosowano hermetyzację i dezodoryzację najbardziej uciążliwych obiektów procesu oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów. Dodatkowo dzięki nowoczesnej stacji zlewnej oraz uśrednieniu ścieków dopływających, oczyszczalnia w Kościerzynie jest w stanie przyjmować trudne ścieki ze zbiorników bezodpływowych z terenu powiatu kościerskiego.

Tab.16. Parametry oczyszczalni ścieków

Typ oczyszczalni	Średnia przepustowość	Ilość mieszkańców równoważnych
PLPMO15, oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w technologii A2/O	3 600 m ³ /d	22 560

5.4. Gospodarka odpadami

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych. Zgodnie z ustawą o odpadach, która weszła w życie 1 stycznia 2012r. region gospodarki odpadami to obszar liczący co najmniej 150 tys. mieszkańców, oparty o funkcjonowanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym wymagania najlepszej dostępnej techniki. W województwie pomorskim wyznaczono 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Miasto Kościerzyna, wraz z całym powiatem kościerskim przypisane zostało do liczącego łącznie blisko 191 tyś. mieszkańców Regionu Południowego (Rys.22.)⁴⁹

⁴⁸ Dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o.

⁴⁹ Departament Środowiska i Rolnictwa, Referat Polityki Ekologicznej, 2012, Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018, Gdańsk

Rys.22. Regiony gospodarki odpadami w województwie pomorskim

Zgodnie z założeniami znowelizowanej w 2012r. ustawy gminy mają zapewniać czystość i porządek na swoim terenie oraz tworzyć warunki niezbędne do ich utrzymania. Gminy mają także zapewnić budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Obowiązkiem gmin jest również prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym selektywne zbieranie co najmniej następujących frakcji odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, odpady komunalne ulegające biodegradacji.

W celu realizacji zadań wynikających z reformy systemu gospodarki odpadami komunalnymi Gmina Miejska Kościerzyna jako jedna z 20 gmin tworzących Region Południowy, wchodzących w skład powiatów: kościerskiego, starogardzkiego i gdańskiego postanowiła wspólnie zorganizować gospodarowanie odpadami komunalnymi. Gminy wspólnie zrealizowały budowę Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Starym Lesie oraz utworzyły związek międzygminny pod nazwą Związek Gmin Wierzyca, którego podstawowym zadaniem jest wykonywanie zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze gmin, które go tworzą.

Związek oraz regulamin jego działania zostały uchwalone pod koniec 2012r. w związku z czym do końca tego roku gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Kościerzyny odbywała się zgodnie z zasadami obowiązującymi przed nowelizacją ustawy o odpadach.

Głównym składowiskiem, na którym były deponowane odpady komunalne z terenu Kościerzyny w 2012r. było składowisko w Gostomiu, natomiast niewielkie ilości odpadów były wywożone również na składowiska w: Nieżurawie, Zblewie i Linowcu (Tab.17.)⁵⁰

⁵⁰ Dane Wydziału Infrastruktury i Środowiska Urzędu Miasta Kościerzyna

Tab.17. Ilość zdeponowanych odpadów komunalnych zmieszanych na poszczególnych składowiskach w 2012r.

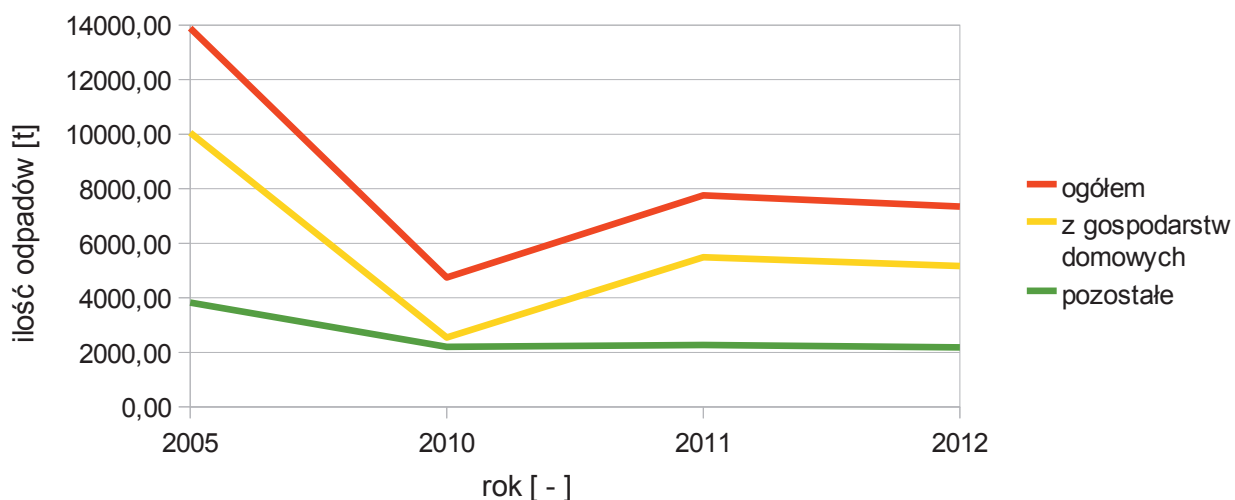
Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Składowisko odpadów komunalnych, 83-407 Gostomie	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17,30
	19 12 12	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	104,30
	20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	5,00
	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	4 195,80
	20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	5,30
Składowisko odpadów komunalnych, 89-650 Nieżurawa	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	5,90
Składowisko odpadów, 83-210 Zblewo	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	205,30
Składowisko odpadów w Linowcu 83-200 Starogard Gdański	20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	81,30
RAZEM			4 620,20

Łączna ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w 2012r. na terenie Kościerzyny wyniosła 7350,64t i była o około 400t mniejsza niż w roku 2011. Podobnie ilość odpadów z gospodarstw domowych uległa zmniejszeniu o około 6% przy jednoczesnym wzroście liczby budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów o 247 obiektów. Zmiany ilości zbieranych na terenie miasta odpadów zmieszanych w tym z gospodarstw domowych, w latach 2005 - 2012 przedstawia Rys.23.⁵¹

⁵¹ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Rys.23. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku

Na terenie miasta prowadzona w 2012r. była selektywna zbiórka odpadów. Odrębnie zbierane są odpady powstałe w wyniku oczyszczania miasta (Tab.18.)⁵² oraz frakcje odpadów tj. szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura oraz odpady niebezpieczne i wielkogabarytowe (Tab.19.)⁵³ W Kościerzynie funkcjonuje również jedna instalacja do odzysku odpadów – sortownia odpadów komunalnych, usytuowana we wschodniej części miasta na terenie tzw. Trójkąta przemysłowego. Obiekt składający się z hali sortowni wyposażonej w linię technologiczną, budynku biurowo-socjalnego, utwardzonego placu i zbiornika bezodpływowego na wody ściekowe ma przepustowość około 40 000t/rok. Pozyskane na sortowni frakcje odpadów przekazywane są do odzysku instytucjom posiadającym zezwolenie właściwych organów uprawniające do gospodarowania odpadami.

Tab.18. Ewidencja odpadów dotyczących oczyszczania miasta

Rodzaj odpadu	2005r.	2010r.	2011r.	2012r.
	Mg, m3			
Odpady z czyszczenia ulic i placów	45	23,91	17,42	5,3
Odpady ulegające biodegradacji	80	21,8	1200 m3	258,7
Piasek z sprzątnięcia zimowego	260	211,99	114,57	210
Razem	385	257,7	131,99	474

Na terenach zabudowy jednorodzinnej zmieszane surowce wtórne tj. butelki PET, folie, puszki aluminiowe, papier, kartony itp. zbierane były w 2012r. do jednego żółtego zbiornika i odbierane zwykle raz w miesiącu, natomiast na terenach zabudowy wielorodzinnej zbiórka selektywna odbywa się do trzech pojemników usytuowanych w tzw.

⁵² Dane Wydziału Infrastruktury i Środowiska Urzędu Miasta Kościerzyna

⁵³ Dane Wydziału Infrastruktury i Środowiska Urzędu Miasta Kościerzyna

gniazdach, które opróżniane są w zależności od potrzeb.

Tab.19. Odpady zebrane selektywnie

Rodzaj odpadu	2005r.	2010r.	2011r.	2012r.
	Mg			
Papier i tektura	66,2	150,31	82,9	18,4
Szkło	59,6	201,02	157,71	51,8
tworzywa sztuczne	15,1	137,44	130,14	43,8
Odpady wielkogabarytowe	-	-	-	-
Odpady niebezpieczne	-	-	-	-
Razem:	140,9	488,76	370,75	114,0

Brak ewidencji odpadów wielkogabarytowych wynika w głównej mierze z faktu, iż to właściciel odpadów jest zobowiązany do przekazania tego typu odpadów odpłatnie do firmy odbierającej odpady komunalne.

Zbiórka odpadów niebezpiecznych ogranicza się natomiast do zbiórki baterii w szkołach na terenie miasta i placówkach handlowych oraz do realizowanego od 2007r. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Kościerzyna a lata 2006 -2030”, w ramach którego miasto dotuje osobom fizycznym i wspólnoto mieszkaniowym demontaż wyrobów azbestowych, a także finansuje w 100% załadunek, transport i składowanie odpadów zawierających azbest na składowisku odpadów niebezpiecznych. Łącznie od początku realizacji Programu z nieruchomości należących do osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych usunięto ponad 200 t odpadów zawierających azbest.

6. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

6.1. Działalność produkcyjna i usługowa

W Kościerzynie nie ma dużych zakładów przemysłowych i nie powstają większe firmy produkcyjne. Małe i średnie firmy są ukierunkowane na rozwój prostych form działalności.

W ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych w różnych sektorach gospodarki głównie w produkcji, handlu i naprawach oraz w budownictwie mieszkaniowym, szkolnictwie i turystyce. W 2012r. na terenie Kościerzyny zarejestrowane były 2360 podmioty gospodarcze, w tym:

- 14 w sektorze rolniczym,
- 232 w sektorze przemysłowym,
- 409 w sektorze budowlanym.

Pod względem wielkości na terenie Kościerzyny funkcjonuje najwięcej firm niewielkich zatrudniających od 0 do 9 osób - 2232 szt. Maleje również liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 osób. Natomiast liczba pracujących wśród podmiotów zatrudniających dziewięć i więcej osób szacuje się na poziomie około 6,4 tys. Potencjał społeczny miasta wpływa na rozwój przedsiębiorczości, której poziom w Gminie Miejskiej Kościerzyna jest wysoki w skali powiatu – liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wynosi 992, natomiast w powiecie 777. Również pod względem ilości

podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności Kościerzyna zajmuje pierwsze miejsce wśród gmin powiatu z ⁵⁴.

Według prawnej formy działalności zarówno w 2000r., 2010r. jak i 2012r. (Tab.20.)⁵⁵ dominuje sektor prywatny – firmy osób fizycznych i spółki handlowe. W porównaniu z 2010r. w roku 2012 spadła liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne, a także liczba spółdzielni i spółek handlowych. Wzrost natomiast obserwuje się nadal w ilości fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Tab.20. Liczba podmiotów gospodarczych wg prawnej formy działalności

Jednostki zarejestrowane wg sektorów	2000r.	2010r.	2012r.
Ogółem	1 795	2 347	2360
Sektor publiczny	58	98	100
Sektor prywatny	1 737	2 249	2260
Przedsiębiorstwa państwowe	1	0	0
Spółki handlowe	79	111	109
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	11	13	11
Osoby fizyczne	1 509	1 867	1838
Spółdzielnie	13	13	11
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	53	62

Biorąc pod uwagę wybrane sekcje REGON w 2012r. dominowały handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle oraz budownictwo, mimo że ilość przedsiębiorstw w obu tych sektorach zmalała względem roku 2010 (Tab.21)⁵⁶

Tab.21. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji REGON

Jednostki zarejestrowane wg sekcji	2010r.	2012r.
Ogółem	2347	2360
Przetwórstwo przemysłowe	209	221
Budownictwo	415	409
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	601	550
Transport i gospodarka magazynowa	158	164
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	61	62
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	62	67
Działalność związana z obsługą nieruchomości	115	121
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	153	159

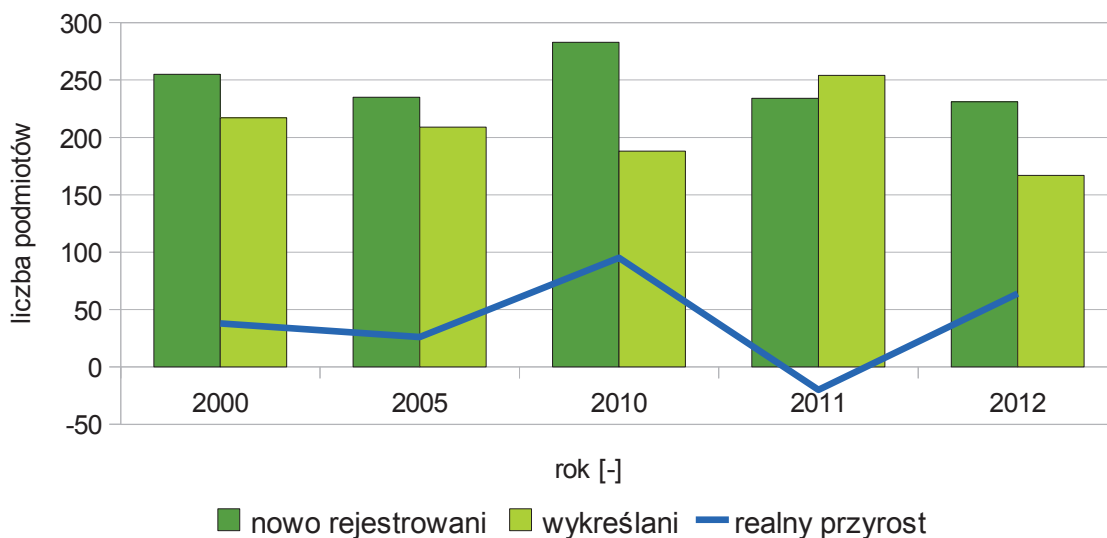
⁵⁴ Urząd Statystyczny w Gdańsku. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013

⁵⁵ Główny Urząd Statystyczny. Ban Danych Lokalnych

⁵⁶ Główny Urząd Statystyczny. Ban Danych Lokalnych

Sytuacja małych firm charakteryzuje się również dużą liczbą rejestrowanych i wykreślanych działalności gospodarczych. W 2012r. zarejestrowano 231 nowych działalności wykreślając jednocześnie 167 (Rys.24.)⁵⁷. W porównaniu z 2010r. liczba nowozarejestrowanych podmiotów jak i wyrejestrowanych uległa zmniejszeniu dając tym samym saldo dodatnie firm zarejestrowanych na terenie miasta.

Rys.24. Zmiany w rejestrze podmiotów gospodarczych w Kościerzynie w latach 2000-2012

6.2. Zatrudnienie i bezrobocie

Zatrudnienie

W 2012r. z całkowitej liczby mieszkańców Kościerzyny w wieku produkcyjnym – 14946 osób, pracujących było 6088 tj. zaledwie 40,73% co stanowi tendencję utrzymującą się w ostatnim dziesięcioleciu. W latach 2000 – 2010 w Kościerzynie obserwuje się wzrost liczby osób pracujących, natomiast w latach 2010 – 2012 nastąpił spadek zatrudnienia o około 6%. Ponadto wśród osób pracujących na terenie miasta przeważają kobiety z tendencją wzrostową, a zatrudnienie wśród mężczyzn plasuje się na podobnym poziomie (Tab.22.)⁵⁸

Tab.22. Pracujący w Kościerzynie w latach 2000 -2012 wg płci

Pracujący wg płci	2000r.	2005r.	2010r.	2011r.	2012r.
Ogółem	5786	5591	6482	6033	6088
Mężczyźni	2761	2566	2841	2536	2564
Kobiety	3025	3025	3641	3497	3524

⁵⁷ Główny Urząd Statystyczny, Ban Danych Lokalnych

⁵⁸ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie

Analiza sytuacji na rynku pracy w Kościerzynie w ostatnim dziesięcioleciu wskazuje w 2012r. spadek liczby osób bezrobotnych względem roku 2000 (Tab.23.)⁵⁹ W latach 2000 – 2005 liczba osób poszukujących pracy, również kobiet wzrastała, jednak kolejne lata do 2010r. przyniosły zdecydowany – o około 27% spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych, przy jednoczesnym spadku osób nie posiadających prawa do zasiłku. Okres ostatnich trzech lat cechuje natomiast zbliżony poziom utrzymywania się poziomu osób bezrobotnych zarejestrowanych, z tendencją wzrostu liczby bezrobotnych kobiet. Podobnie sytuacja kształtuje się biorąc pod uwagę udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym (Tab.24.)⁶⁰

Tab.23. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2000 - 2012

Wyszczególnienie		2000r.	2005r.	2010r.	2011r.	2012r.
Zarejestrowani bezrobotni		1748	1879	1365	1352	1378
w tym:	Kobiety	1018	1035	712	742	747
	absolwenci	132	-	101	104	88
	nie posiadający prawa do zasiłku	1302	1506	1194	1177	1185

Tab.24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Bezrobotni zarejestrowani	2010r.	2011r.	2012r.
Ogółem	9,00%	8,90%	9,20%
Mężczyźni	8,30%	7,80%	8,10%
Kobiety	9,70%	10,20%	10,40%

Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych jest zależna w znacznej mierze od poziomu wykształcenia (Tab.25.)⁶¹. W latach 2010 – 2012 największą ilość osób poszukujących pracy zanotowano wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a także policealnym i średnim zawodowym, co wskazuje na nasycenie lokalnego rynku pracy w niektórych zawodach, w których odbywa się kształcenie na terenie powiatu. Tezę tą potwierdza również utrzymywanie się poziomu bezrobocia w tej grupie na zbliżonym poziomie. Niewielki spadek osób bezrobotnych (około 2 pkt %) obserwuje się wśród osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, natomiast wzrost w grupie o wykształceniu średnim ogólnym i wyższym.

⁵⁹ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

⁶⁰ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

⁶¹ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Tab.25. Struktura bezrobotnych w zależności od poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	2010		2011		2012	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%
Podstawowe i gimnazjalne	310	22,7	281	20,8	291	21,1
Zasadnicze zawodowe	458	33,6	463	34,3	465	33,8
Policealne i średnie zawodowe	331	24,2	322	23,8	323	23,4
Średnie ogólne	172	12,6	180	13,3	181	13,1
Wyższe	94	6,9	106	7,8	118	8,6
Ogółem	1365	100,0	1352	100,0	1378	100,0

Istotnym czynnikiem wpływającym strukturę bezrobotnych, obok wykształcenia ma również wiek (Tab.26.)⁶². Niepokojącym zjawiskiem na kościerskim rynku pracy jest największy odsetek bezrobotnych wśród osób pomiędzy 18 a 34 rokiem życia (ponad 56%) utrzymujący się w okresie ostatnich 3 lat na zbliżonym poziomie, z odnotowanym spadkiem bezrobotnych w grupie 18-24 lat i wzrostem wśród osób od 25 do 34 lat. Najmniejszy procent wśród zarejestrowanych bezrobotnych w Kościerzynie stanowią osoby po 55 roku życia.

Tab.26. Struktura bezrobotnych w zależności od wieku

Wiek	2010		2011		2012	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
od 18 do 24 lat	415	30,4	372	27,5	362	26,3
od 25 do 34 lat	375	27,5	389	28,8	411	29,8
od 35 do 44 lat	237	17,3	252	18,6	250	18,2
od 45 do 54 lat	240	17,6	223	16,5	222	16,1
od 55 do 59 lat	83	6,1	92	6,8	105	7,6
60 lat i więcej	15	1,1	24	1,8	28	2,0

Wśród osób poszukujących pracy największą grupę stanowią osoby pozostające bez pracy od 1 do 6 miesięcy (42%), a osoby długotrwale bezrobotne – powyżej 24 miesięcy stanowią 11,5% (Tab.27.), będąc tym samym najliczniejszą grupą spośród bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (Tab.28.)⁶³.

⁶² Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

⁶³ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Tab.27. Struktura bezrobotnych w zależności długości okresu pozostawania bez pracy

Okres	2012	
	ilość	%
do 1 miesiąca	146	10,6
1 do 3	296	21,5
3 do 6	289	21,0
6 do 12	263	19,1
12 do 24	225	16,3
powyżej 24	159	11,5
Ogółem	1378	100

Tab.28. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2012r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Do 25 roku życia	362	156	206
Powyżej 50 roku życia	255	164	91
Długotrwale	666	251	415
Bez kwalifikacji zawodowych	413	181	232
Bez doświadczenia zawodowego	240	106	134
Bez wykształcenia średniego	756	428	328
Samotnie wychowujących conajmniej 1 dziecko do 18 roku życia	129	17	112
Którzy po odbyciu kary nie podjęli zatrudnienia	26	24	2
Niepełnosprawni	82	43	39

7. SFERA SPOŁECZNA

7.1. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012r. na terenie Kościerzyny było 2677 budynków mieszkalnych. Jednocześnie w mieście zasoby mieszkaniowe wynosiły 7792 mieszkań, z 29 879 izbami o łącznej powierzchni 555770 m², co w przeliczeniu na 1000 osób wynosiło 327,7 mieszkań⁶⁴. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 71,3 m², co dawało średnio 23,4m² na 1 osobę. Zasoby mieszkaniowe socjalne w 2012r. wyniosły 62 mieszkań o powierzchni użytkowej 1965 m².

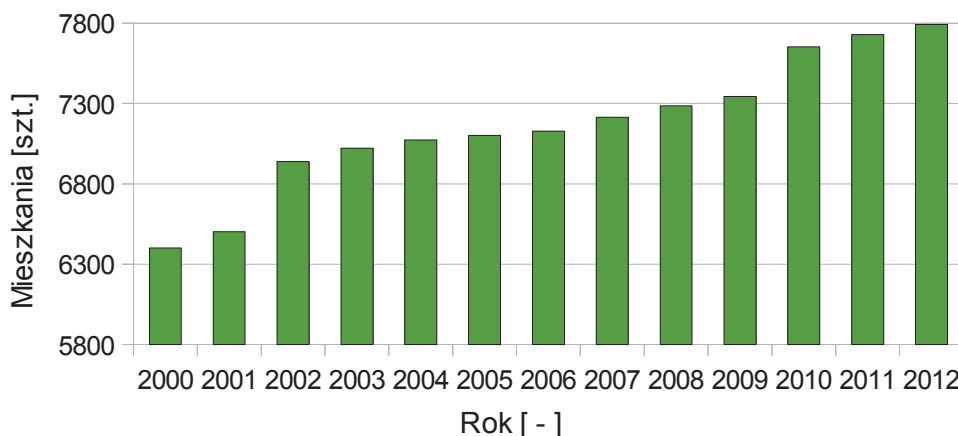
99,7% mieszkań w Kościerzynie wyposażonych jest w instalację wodociagową, a 87,4% posiada centralne ogrzewanie. Liczba mieszkań w latach 2000 – 2010 systematycznie wzrastała do 7792 w 2012r. (Rys.25.)⁶⁵, z jednoczesnym wzrostem izb i powierzchni użytkowej. Wzrasta również liczba nowych mieszkań, z których do użytkowania w 2012r. oddano 79 szt. z 382 izbami, o łącznej powierzchni użytkowej mieszkań 9929 m².⁶⁶

⁶⁴ Urząd Statystyczny w Gdańsku. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2010

⁶⁵ Główny Urząd Statystyczny. Ban Danych Lokalnych

⁶⁶ Główny Urząd Statystyczny. Ban Danych Lokalnych

Rys.25. Liczba mieszkań w Kościerzynie w okresie 2000 -2012

W strukturze miasta można wyodrębnić kilka jednostek o zróżnicowanym charakterze:

- rejon Starego Miasta – cały rejon jest strefą mieszkaniową z częścią usługową; usługi mieszczą się na parterach budynków, a w wyższych kondygnacjach lokale mieszkaniowe, dominują kamienice, często zabytkowe;
- rejon koncentracji usług i funkcji mieszkaniowej – obejmuje tereny na zachód i północ od Starego Miasta, które charakteryzuje koncentracja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową jednorodziną;
- tereny zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami – rejon osiedla T. Rogali aż do torów kolejowych i poza nimi do granic administracyjnych miasta;
- rejon wschodni miasta – tzw. trójkąt przemysłowy z licznymi obiektami produkcyjnymi, usługowymi oraz magazynami i składami.
- Rejon południowy i południowo-wschodni miasta - charakteryzujący się rozproszoną zabudową mieszkaniową, z licznymi terenami niezabudowanymi.

Na obszarze miasta znajduje się zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna zarządzana przez Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (KTBS Sp. z o.o.) i Spółdzielnie Mieszkaniową "Wspólny dom" oraz zabudowa jednorodzinna stanowiąca w większości własność osób fizycznych.

Na koniec 2012r. KTBS Sp. z o.o. zarządzało 126 budynkami mieszkalnymi (86 obiektów wspólnotowych, 6 obiektów będących własnością KTBS, 34 obiektów Gminy Miejskiej Kościerzyna), obejmującymi 2042 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 89256,32 m², zamieszkiwanymi przez 5608 osób⁶⁷.

7.2. Transport i komunikacja

Komunikacja miejska

Komunikacja miejska w Kościerzynie prowadzona jest przez zewnętrznego przewoźnika - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej SA w Starogardzie Gdańskim i swoim zasięgiem obejmuje wszystkie większe osiedla mieszkaniowe, dworzec PKP oraz Szpital Specjalistyczny. Komunikacja odbywa się na czterech podstawowych relacjach (Tab.29)⁶⁸ o łącznej długości 34 km, a średniomiesięczne obłożenie linii to ok. 11000 osób.

⁶⁷ Dane zarządcy – Kościerskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

⁶⁸ Dane przewoźnika

Tab.29. Relacje komunikacji miejskiej w Kościerzynie w 2012r.

Relacja	Trasa	Liczba kursów [szt.]
Nr 1 Dworzec PKP – Szpital Specjalistyczny	ul. Dworcowa ul. Szopińskiego ul. Kartuska ul. Heykego ul. Szkolna ul. Rogali ul. Sikorskiego ul. Skłodowskiej ul. Piechowskiego	13 kursów docelowych 13 kursów powrotnych
Nr 2 Dworzec PKP – Szpital Specjalistyczny	ul. Dworcowa ul. Dworcowa (Sp. Inwalidów "Kaszub") ul. Matejki ul. Stwosza ul. Stwosza (STW) ul. Przemysłowa ul. Drogowców (PKS) ul. Drogowców (PKS) ul. Szopińskiego ul. Kartuska ul. Heykego ul. Szkolna ul. Rogali ul. Sikorskiego ul. Skłodowskiej ul. Piechowskiego	3 kursy docelowe
Nr 3 Dworzec PKP – Szpital Specjalistyczny	ul. Dworcowa ul. Dworcowa (Sp. Inwalidów "Kaszub") ul. Skarszewska ul. Kapliczna ul. Wojska Polskiego ul. 8 Marca ul. Staszica ul. Skłodowskiej ul. Piechowskiego	7 kursów docelowych 10 kursów powrotnych
Nr 4 Dworzec PKP – Szpital Specjalistyczny	ul. Dworcowa ul. Dworcowa (Sp. Inwalidów "Kaszub") ul. Skarszewska ul. Kapliczna ul. Wojska Polskiego ul. Klasztorna ul. Chojnicka – 2 ul. Chojnicka - 1 ul. Staszica ul. Skłodowskiej ul. Piechowskiego	2 kursy docelowe 3 kursy powrotne

W 2012r. dzienna ilość kursów komunikacji miejskiej na wszystkich liniach wynosiła 51, czyli o 4 kursy mniej niż w 2010r. Od czasu realizacji przez PKS SA w Starogardzie Gdańskim zadania transportu publicznego na terenie miasta Kościerzyna ilość i długość tras nie uległa znacznym modyfikacjom, a ilość kursów również kształtowała się na zbliżonym poziomie.

Komunikacja autobusowa i PKP – dalekobieżna

Dla zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych o zasięgu lokalnym i ponad lokalnym w Kościerzynie funkcjonują dwa dworce - jeden komunikacji samochodowej położony w centrum miasta przy ul. Młyńskiej i drugi - kolejowy oddalony od niego o ok. 1,5 km i zlokalizowany przy ul. Dworcowej. W zakresie przewozów pasażerskich PKS SA świadczy usługi na liniach lokalnych i dalekobieżnych. Uzupełnieniem komunikacji samochodowej jest, z roku na rok uszczuplana, oferta przewozów osobowych Polskich Kolei Państwowych. Na dwuperonowej stacji Dworca PKP krzyżują się trzy, niezelektryfikowane linie:

- nr 201 – Nowa Wieś Wielka – Gdynia Port, o dł. 212 km,
- nr 211 – Chojnice – Kościerzyna, o dł. 69 km,
- nr 233 (nieczynna) – Pszczółki – Kościerzyna, o dł. 53 km.

Linie na trasie Kościerzyna – Gdynia i Kościerzyna – Chojnice obsługiwane są obecnie przez szynobusy, ale przez miasto przejeżdżają również pociągi towarowe. Pomimo iż oferta przewozowa kolei nie jest najlepsza to dla mieszkańców niektórych miejscowości powiatu kościerskiego jest jedyną dostępną ofertą.

Zgodnie z planami Ministerstwa Infrastruktury linia 201 ma zostać zmodernizowana, tak aby po 2020r. przez stację w Kościerzynie przejeżdżały pociągi IC na trasie Trójmiasto – Poznań oraz pociągi towarowe z portów w głąb kraju. Obecnie trwają ponadto prace związane z budową Pomorskiej Kolei Metropolitarnej, która ma umożliwić już w 2015r. m.in. połączenie linii 201 z Gdańskiem.

7.3. Oświata i wychowanie

Miasto Kościerzyna – jako jednostka samorządu terytorialnego - jest organem prowadzącym 8 publicznych szkół i placówek oświatowych różnego typu, umiejscowionych w 5 jednostkach organizacyjnych. W mieście funkcjonuje także 12 niepublicznych placówek oświatowych oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, szkoły ponadgimnazjalne zarządzane przez władze powiatu i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Edukacja przedszkolna

Tylko jedno przedszkole w Kościerzynie jest przedszkolem samorządowym. Pozostałe to przedszkola niepubliczne. Miasto podpisało umowę z 3 przedszkolami niepublicznymi na prowadzenie działalności w budynkach stanowiących własność Miasta Kościerzyna. Uczęszcza do nich ponad 54% ogółu przedszkolaków.

W roku szkolnym 2011/2012 do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych na terenie miasta Kościerzyna uczęszczało łącznie 1153 dzieci. W porównaniu z rokiem 2010/2011 liczba ta wzrosła o 74 dzieci. Wzrost ten wynika ze wzrostu liczby dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (wzrost o 88 dzieci). Wiąże się to z kumulacją liczby pięcio- i sześciolatków

w związku z planowanym przez Państwo obniżeniem wieku obowiązku szkolnego.

Tab.30. Stan placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013

Nazwa przedszkola	Adres	Liczba uczniów 2011/2012	Liczba uczniów 2012/2013
Przedszkole Samorządowe nr 7	ul. Szkolna 2	170	175
Prywatne Przedszkole MONTESSORI	ul. Szydlice 3	87	91
Przedszkole Niepubliczne PUCHATEK	ul. Brzechwy 3	175	159
Przedszkole Niepubliczne TĘCZOWA TRÓJECZKA	ul. Wybickiego 10	180	185
Przedszkole Niepubliczne BAJKA	ul. Klonowa 1	151	154
Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety	ul. Kapliczna 15	47	50
Prywatne przedszkole BLUEBELL	ul. Sienkiewicza 3	60	70
Przedszkole językowe HAPPY KIDS	ul. Kupiecka 7	23	28
Zespół Wychowania Przedszkolnego HAPPY KIDS II	ul. Kupiecka 7	38	-
Punkt przedszkolny Akademia Super Asa	ul. Wańkowicza	11	15
Punkt Przedszkolny Kubusiowy Lasek	ul. Świerkowa	-	16

Edukacja szkolna

Szkoły prowadzone przez miasto Kościerzyna, funkcjonują w obiektach stanowiących własność miasta. Wyjątkiem jest budynek Szkoły Podstawowej nr 1 będący własnością Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP – Domu Zakonnego w Kościerzynie, na podstawie Umowy Użyczenia.

Kościerskie szkoły są zróżnicowane pod względem liczby uczęszczających dzieci. Od bardzo kameralnych szkół prywatnych, do liczącego ponad 1000 uczniów zespołu szkół publicznych. Liczba dzieci uczęszczających do danej szkoły wynika przede wszystkim z wielkości obiektu, ale także z wielkości obwodu przypisanego danej placówce. Wykaz placówek szkolnych wraz liczbą uczniów zawiera Tab.31.

Tab.31. Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013

Nazwa placówki	Adres	Liczba uczniów 2011/2012	Liczba uczniów 2012/2013
Szkoła Podstawowa Nr 1, w tym: -oddział przedszkolny kl."0"	ul. 8 Marca 1	434 75	397 68
Szkoła Podstawowa Nr 2, w tym: -oddział przedszkolny kl."0"	ul. Strzelecka 1	238 45	245 36
Zespół Szkół Publicznych Nr 1, w tym: - Szkoła Podstawowa nr 6 - Gimnazjum nr 1 - oddział przedszkolny kl. „0”	ul. Skłodowskiej 19	1063 584 439 40	1031 581 410 40
Zespół Szkół Publicznych Nr 2, w tym: - Szkoła Podstawowa nr 4 - Gimnazjum nr 2	ul. Szkolna 2	488 267 221	490 267 223

Zespół Szkół Publicznych Nr 3, w tym: - Szkoła Podstawowa nr 3 - Gimnazjum nr 3 - oddział przedszkolny kl."0"	ul. Mestwina II 3	453 238 164 51	444 253 144 47
Prywatna Szkoła Podstawowa MONTESSORI Prywatne Gimnazjum MONTESSORI	ul. Szydlice 3	17 22	13 28
Prywatny Zespół Szkół PRYMUS: - Prywatna Szkoła Podstawowa PRYMUS - Prywatne Gimnazjum PRYMUS	ul. Świętojańska 10	6 35	6 41

Potrzeby uczniów wymagających nauczania w ramach szkolnictwa specjalnego zaspokaja Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kościerzynie, zapewniający szeroką ofertę edukacyjną i terapeutyczną dla dzieci głęboko upośledzonych umysłowo, dla dzieci z autyzmem oraz dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, uczęszczających do szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły przysposabiającej do pracy, a także zapewnia pomoc i wsparcie dla najmłodszych dzieci nie objętych jeszcze obowiązkiem szkolnym. W kościerskich szkołach uczniowie niepełnosprawni objęci są zajęciami terapii pedagogicznej, logopedii i rewalidacji oraz gimnastyką korekcyjną.

Wszystkie szkoły organizują dla uczniów zajęcia dodatkowe mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych. Rodzaj zajęć jest dopasowywany indywidualnie do potrzeb ucznia w uzgodnieniu z pedagogiem szkolnym, a w razie konieczności z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kościerzynie. We wszystkich szkołach dzieci mogą korzystać z pomocy logopedów, terapeutów, pedagogów i psychologów. Dzieci z wadami postawy objęte są gimnastyką korekcyjną.

Każda ze szkół proponuje swoim uczniom bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych, dzięki którym mogą rozwijać swoje talenty i umiejętności. Mogą oni korzystać z zajęć w ramach kół przedmiotowych oraz innych, rozwijających zainteresowania np.: recytatorskich, plastycznych, teatralnych, regionalnych, dziennikarskich, fotograficznych. W szkołach funkcjonują chóry, zespoły wokalne i taneczne. Ciekawe zajęcia proponują uczniom Liga Ochrony Przyrody oraz organizacje harcerskie. Z roku na rok wzrasta również ilość komputerów z dostępem do internetu przeznaczonych do użytku uczniów w szkołach podstawowych przy jednoczesnym spadku liczby uczniów przypadających na jeden komputer.

Edukacja ponadgimnazjalna

Kościerzyna jest również podstawowym ośrodkiem kształcenia dla powiatu kościerskiego w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Wykaz szkół ponadgimnazjalnych oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013 przedstawia Tab.32. ⁶⁹

⁶⁹ Powiatowe Centrum Oświaty, Sprawozdania SIO

Tab.32. Placówki ponadgimnazjalne i oświatowo-wychowawcze na terenie Kościerzyny

Lp.	Nazwa szkoły	Adres	Liczba uczniów 2011/2012	Liczba uczniów 2012/2013
Szkoły i placówki publiczne				
1.	I Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Krasickiego 2	511	502
2.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 1 w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Sikorskiego 1	897	879
3.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Wybickiego 1	821	840
4.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 3 w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Kartuska 48	445	426
5.	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Wybickiego 1	288	267
6.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kościerzynie Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	83-400 Kościerzyna ul. Słoneczna 1	14	16
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Świętojańska 5	-	-
8.	Zespół Opiekuńczo-Wychowawczy „Wesoła Gromadka”	83-400 Kościerzyna ul. Krasickiego 4	-	-
Szkoły i placówki niepubliczne				
1.	Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	83-400 Kościerzyna ul. Partyzantów 4	93	72
2.	Policealna Szkoła Zawodowa „Vademecum”	83-400 Kościerzyna ul. Partyzantów 4	32	21
3.	Dwuletnie Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące	83-400 Kościerzyna ul. Partyzantów 4	116	54
4.	Trzyletnie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	83-400 Kościerzyna ul. Partyzantów 4	135	133
5.	I Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Partyzantów 4	-	0
6.	EXTERNUS-Policealne Studium Informatyki	83-400 Kościerzyna ul. Krasickiego 2	0	0
7.	EXTERNUS-Studium Zdrowia i Terapii	83-400 Kościerzyna ul. Krasickiego 2	75	71
8.	Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Krasickiego 2	62	32
9.	Policealna Szkoła WILLIAMS w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Strzelecka 1	-	-
10.	Ośrodek Kształcenia Cechu Rzemiosł Różnych	83-400 Kościerzyna ul. Źródłana 9	-	-
11.	Akademia Sukcesu Best Choice	83-400 Kościerzyna ul. Kupiecka 7	-	-
12.	Akademia Sukcesu Best Choice Anna Koseda	83-400 Kościerzyna ul. Kupiecka 7	-	-
13.	Ośrodek Szkolenia Saperów przy firmie „Jakusz” Systemy Zabezpieczeń Bankowych Bogdan Jakusz w Kościerzynie	83-400 Kościerzyna ul. Przemysłowa 40	-	-

14.	Biuro Bezpieczeństwa i Higieny Pracy „DALMAR”	83-400 Kościerzyna ul. Drogowców 2	-	-
15.	„KOSCER” – Ośrodek Edukacyjno - Szkoleniowy	83-400 Kościerzyna, ul. Kowalska 2	-	-
16.	TOP EDUCATION Sobiesław Sowa, placówka wychowania pozaszkolnego	83-400 Kościerzyna ul. Mestwina II 3	-	-

Szkolnictwo wyższe

Na terenie miasta Kościerzyna nie ma uczelni wyższych ani ich oddziałów zamiejscowych. Podstawowym ośrodkiem akademickim dla młodzieży z terenu miasta jak i powiatu kościerskiego, kontynuujących naukę na studiach wyższych jest Trójmiasto, ale również Słupsk, Bydgoszcz, Koszalin i dalsze ośrodki.

7.4. Ochrona zdrowia

W 2012r. w Kościerzynie liczba podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych wynosiła 11 szt., a liczba osób przypadających na jedną jednostkę ochrony zdrowia 2162 szt. Kompleksowa ochrona zdrowia w mieście możliwa jest dzięki szerokiemu wachlarzowi podmiotów świadczących usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, ratownictwa medycznego, opieki szpitalnej, a także aptek i punktów aptecznych. Poza instytucjami działającymi w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na terenie miasta znajduje się również szereg gabinetów świadczących prywatną opiekę zdrowotną.

Do placówek medycznych udzielających podstawowej opieki medycznej na terenie miasta w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 18:00 należą:

- Poradnia medycyny rodzinnej w Szpitalu Specjalistycznym
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Klincz" Sp. z o.o.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MediCenter”,

oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Przychodnia", sprawujący również opiekę nad chorymi w dni świąteczne, soboty, niedziele i dni robocze w godzinach 18:00 – 8:00. Dodatkowo NZOZ „Przychodnia” jest podmiotem świadczącym specjalistyczną opiekę zdrowotną i szeroką diagnostykę.

Bardzo istotnym ośrodkiem ochrony zdrowia, którego zakres usług wykracza poza miasto i powiat kościerski jest oddany do użytku w 1998r. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie. Obiekt o kubaturze 180 tys. m³ i powierzchni użytkowej 39 tys. m² posiada układ funkcjonalny zapewniający całkowitą izolację oddziałów łóżkowych oraz lokalizację oddziałów diagnostycznych i zabiegowych na jednej kondygnacji z podjazdem karetek przy jednoczesnej izolacji przestrzennej działów gospodarczych i technicznych. Obecnie w ramach szpitala działa 19 oddziałów oraz 22 poradnie specjalistyczne, w tym m.in. neurologiczna, urologiczna, zdrowia psychicznego, onkologiczna, kardiologiczna, okulistyczna, laryngologiczna i nefrologiczna. Poza szeroką gamą diagnostyki, usług specjalistycznych i wykwalifikowaną kadrą dodatkowym atutem w procesie leczenia w kościerskim szpitalu jest jego położenie w północno-zachodniej części miasta, z dala od dróg o dużym natężeniu ruchu w bezpośrednim sąsiedztwie lasu, tworzącego korzystny mikroklimat.

7.5. Kultura, sport i rekreacja

Kościerzyna to jeden z ważniejszych ośrodków kulturalnych Kaszub. Począwszy od przełomu IX i XX wieku, aż do chwili obecnej trwają bogate tradycje kultury kaszubskiej oraz tradycje muzyczne, które zapoczątkowały chóry: Towarzystwa Śpiewaczego „Halka”, „Świętej Cecylii” i Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna”, zespoły dziecięce: „Młoda Kościerzyna”, „Uśmiech”, żeński chór kameralny przy Liceum Ogólnokształcącym oraz orkiestry dęte: „Costerina”, „Begama”, Bigband „Fredens” i inne. Big Band „Fredens” jest zespołem wielopokoleniowym, gra głównie swing i utwory jazzowe, jest też przykładem amatorskiego ruchu muzycznego skupiającego dzieci, młodzież i dorosłych z terenu miasta Kościerzyna i powiatu. Kościerskie tradycje muzyczne to także Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna” należący do elitarniej grupy Polskiej Sekcji CIOFF. KZP i T „Kościerzyna” został założony w 1974 roku i od początku swego istnienia działa przy Kościerskim Domu Kultury. Obecnie zespół pracuje w czterech sekcjach, wśród których należy wymienić: kapelę, chór, grupę taneczną i grupę dziecięcą. W skład kapeli wchodzi następujące instrumenty: akordeon, klarnet, skrzypce, trąbka, kontrabas oraz kaszubskie instrumenty ludowe: diabelskie skrzypce i burczybas. Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna” jest ambasadorem kultury, tradycji i muzyki kaszubskiej, poprzez swoją działalność promuje piękno kaszubskiej ziemi oraz folklor kaszubski.

Spośród instytucji związanych z kulturą prężnie działają w Kościerzynie, służąc zarówno mieszkańcom jak i gościom, Kościerski Dom Kultury, Centrum Kultury Kaszubskiej, Muzeum Ziemi Kościerskiej z Muzeum Kolejnictwa i Akordeonu oraz Biblioteka Miejska. Kulturę materialną i duchową Kaszub oraz różne formy regionalizmu kaszubskiego kultywuje i upowszechnia Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Dla równowagi, młodym zwłaszcza kościerzynianom, „coś dla ciała”, czyli możliwości rekreacji i uprawiania sportów oferują: stadion miejski, kościerskie „Orliki”, kompleks sportowo-rekreacyjny AQUA Centrum. Latem zaprasza kąpielisko nad jeziorem Gałęźne a zimą sztuczne lodowisko. Dużym powodzeniem cieszą się festyny i imprezy plenerowe, organizowane od wiosny do jesieni przez instytucje kulturalno-sportowe Kościerzyny przy pomocy władz miejskich.

Placówki kulturalne

Kulturą w Kościerzynie zajmują się w głównie instytucje publiczne. Od lipca 2008r. w Kościerzynie funkcjonowało **Centrum Kultury i Sportu im. Józefa Wybickiego (CKiS)**, które powstało z połączenia Kościerskiego Domu Kultury i Centrum Kultury Kaszubskiej. W 2013r. Centrum Kultury i Sportu im. Józefa Wybickiego zostało podzielone na instytucję zajmującą się strefą kulturalną – Kościerski Dom Kultury im. Józefa Wybickiego (KDK) oraz instytucję odpowiedzialną za sport i rekreację tj. Kościerski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

KDK jest samorządową instytucją kultury, która działa w sferze wychowania oraz edukacji dzieci i młodzieży, upowszechniającą nie tylko kulturę, ale także sport, turystykę i rekreację. Jednostka jest inicjatorem wielu imprez artystycznych i kulturalnych, ponadto prowadzi impresariat artystyczny i sprzedaż dzieł sztuki, działalność wydawniczą raz prowadzi punkt informacji turystycznej. Krzewi i propaguje tradycję, kulturę i twórczość kaszubską poprzez spotkania, prezentacje, wystawy i ekspozycje twórczości ludowej, konkursy recytatorskie prozy i poezji kaszubskiej oraz konsultacje z animatorami regionalnego życia kulturalnego. Ponadto przywrócona została tradycja szkoły rękodzieła ludowego, obejmującej malarstwo na szkle, szkołę plecionkarstwa, rzeźby regionalnej

i ceramiki oraz naukę języka kaszubskiego. Przy KDK działają sekcje: saksofonów, instrumentów dętych drewnianych i blaszanych, udzielana jest nauka gry na gitarze, na skrzypcach oraz klasa umuzykalniająca dla najmłodszych, działają zespoły muzyczne: Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna” (balet, kapela, chór), Big – Band „Freddens”, Muzyczny Klub Seniora „Solmare Dixlend-band”. KDK prowadzi również naukę tańca towarzyskiego i nowoczesnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, ponadto sekcję nauki rysunku dla najmłodszych, studium rysunku dla młodzieży, sekcję modelarską, sekcje sportowe: nauka gry w ping-ponga, gry towarzyskie (szachy, brydż, „Kaszubska Baka”), a w okresie wakacji letnich szkółkę pływania nad miejskim kąpieliskiem.

W strukturach Kościerskiego Domu Kultury funkcjonują:

- Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica”
- Budynek KDK przy ul. Długiej 31
- Sala Widowiskowo – Kinowa im. Lubomira Szopińskiego – Kino REMUS
- Kościerskim Centrum Informacji

Dla grup zorganizowanych w **Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica”** odbywają się płatne zajęcia warsztatowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych z różnych dziedzin regionalnych. CKK „Strzelnica” jest miejscem propagowania kultury kaszubskiej, a także miejscem spotkań seniorów działających w Stowarzyszeniu „Kaszubska Nadzieja” – sekcji charytatywnej KDK, czy też imprez kulturalno-rozrywkowych i spotka tematycznych.

W **Sali Widowiskowo – Kinowej im. Lubomira Szopińskiego** z salami konferencyjnymi oraz salą kinową wyposażoną w nowoczesną technologię 2D i 3D, w 2012r. odbywały się zajęcia taneczno– ruchowe oraz muzyczne: Studium Teatralne, Salsa, Sztuki Walki, próby Kaszubskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Kościerzyna” /Grupa Dziecięca, Chór, Balet, Kapela, Old – Boy-e/ oraz spotkania członków Miejskiego Chóru Żeńskiego. Dodatkowo bogaty repertuar filmowy i artystyczny funkcjonującego w ramach sali Kina Remus zachęcały wiele osób do uczestnictwa w seansach filmowych, koncertach, kabaretach i innych wydarzeniach kulturalnych.

Odrębną samorządową instytucją kultury, a zarazem bardzo ważną placówką kulturalną w Kościerzynie jest powstałe w 2007r. **Muzeum Ziemi Kościerskiej im. dra Jerzego Knyby** prowadzące działalność o charakterze naukowo-badawczym i edukacyjnym z zakresu dziejów Ziemi Kościerskiej, przyrodoznawstwa i etnografii poprzez gromadzenie, opracowywanie i konserwację zbiorów dotyczących tej problematyki oraz ich upowszechnianie i popularyzację. Ważną rolę spełniają również wystawy organizowane przez Muzeum, zarówno te stałe zorganizowane w Dziale Historii i Kultury Ziemi Kościerskiej oraz Dziale Etnografii, jak również te czasowe i okazjonalne z eksponatami ze zbiorów własnych i wypożyczonych. Muzeum Ziemi Kościerskiej prowadzi również działalność edukacyjną dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w postaci tematycznych lekcji muzealnych.

Ważnym etapem rozwoju kościerskiej placówki muzealnej i rozszerzenia jej działalności było przejście w kwietniu 2009 roku funkcjonującego od 1992 roku Skansenu – Parowozownia Kościerzyna i włączenie go jako oddział – **Muzeum Kolejnictwa** do struktur Muzeum Ziemi Kościerskiej. Muzeum Kolejnictwa posiada najliczniejszą i wciąż rozrastającą się ekspozycję pojazdów szynowych w Północnej Polsce. Ponadto atrakcję stanowi też zabytkowa hala parowozowni wraz z pomieszczeniami warsztatowymi.

W listopadzie 2010 roku Muzeum Ziemi Kościerskiej otworzyło kolejny, drugi już oddział – **Muzeum Akordeonu**. Jest to pierwsza w Polsce placówka poświęcona wyłącznie temu jakże popularnemu na Kaszubach instrumentowi.

Istotnym elementem życia kulturalnego jest również czytelnictwo. **Biblioteka Miejska im. Konstantego Damrota** z przeszło sześćdziesięcioletnią tradycją gromadzenia zbiorów posiada ponad 76 tys. woluminów, wśród których dominują książki wydane po 1945r. Biblioteka posiada następujące działy: wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży, czytelnia popularnonaukowa, czytelnia internetowa "Ikonk@". Obok zbiorów książkowych i czasopism Biblioteka udostępnia zbiory specjalne. Wśród nich ważne miejsce zajmuje „książka mówiona” przeznaczona dla ludzi niewidzących, którą można wypożyczyć. Biblioteka prowadzi także promocje książek, spotkania autorskie, konkursy czytelnicze oraz lekcje biblioteczne i wystawy. W 2012r. z usług Biblioteki skorzystało 5692 czytelników, ilość wypożyczonych publikacji wyniosła 55 490 szt., a 8 134 wykorzystane były na miejscu⁷⁰

Ekspozycje i wystawy

Na terenie Kościerzyny w kalendarzu imprez corocznie pojawia się szereg różnego typu wystaw. Na największą uwagę zasługują jednak ekspozycje i wystawy stałe, bądź pojawiające się cyklicznie.

Muzeum Ziemi Kościerskiej im. dra Jerzego Knyby w Kościerzynie posiada stałą ekspozycję muzealną poświęconą głównie tematyce historii miasta i ziemi kościerskiej. Przybliża ona także postaci zasłużonych kaszubskich działaczy, pisarzy, malarzy oraz ich twórczość. Całość ekspozycji została podzielona na 3 działy:

- Dział Historii i Kultury Ziemi Kościerskiej, gdzie umieszczono eksponaty i tablice obrazujące dzieje Kościerzyny i Ziemi Kościerskiej oraz kulturę zamieszkującej jej ludności. Ciekawym elementem ekspozycji są zgromadzone i zaprezentowane znaleziska archeologiczne pochodzące z obszaru powiatu kościerskiego;
- Dział Etnograficzny zawierający różnego rodzaju wytwory rękodzieła ludności kaszubskiej (meble, hafty, plecionkarstwo, rzeźby, naczynia) obrazujące życie codzienne Kaszubów w poprzednich stuleciach;
- Dział Przyrodniczy, gdzie swoje miejsce znalazły eksponaty obrazujące faunę Ziemi Kościerskiej (obecnie dział ten znajduje się w depozycie w Leśnej Izbie Edukacyjnej w Nadleśnictwie Kościerzyna, ul. M. Skłodowskiej-Curie 6).

W 2012 r. utworzono w Muzeum ekspozycję stałą poświęconą Młodokaszubom. Wystawa znajduje się w zabytkowych piwnicach Muzeum Ziemi Kościerskiej, w budynku dawnego ratusza, zbudowanego w 1843 rok. Na ekspozycji, poza kościerskimi wątkami rozwoju ruchu młodokaszubskiego, przedstawiono również sylwetki poszczególnych jego przedstawicieli i ich dorobek. Najwięcej miejsca poświęcono twórcy ruchu - Aleksandrowi Majkowskiemu, oraz jego najważniejszemu dziełu literackiemu – powieść pt. *Życie i przygody Remusa*. Bliższemu poznaniu utworu służą zastosowane na wystawie rozwiązania multimedialne, dzięki którym można m.in. posłuchać fragmentów powieści w różnych językach.

W Kościerzynie znajduje się stała wystawa PCK. Jest to jedyna wystawa w Polsce poświęcona zbiorom i pamiątkom Polskiego Czerwonego Krzyża. Ekspozycja przedstawia ogromne zbiory autentycznych dokumentów, pamiątek, medali, odznaczeń i różnorodnych gadżetów. Można obejrzeć także sprzęt, który służył do ratowania ludzkiego życia. W 2012r. rozpoczęto prace zmierzające do przeniesienia ekspozycji PCK z Kościerskiego Domu Kultury do Muzeum Kolejnictwa, gdzie funkcjonuje od 2 maja 2014r.

⁷⁰ Dane Biblioteki Miejskiej im. Konstantego Damrota w Kościerzynie

W 2012 roku Muzeum zorganizowało 6 wystaw czasowych, w tym 4 własne i 2 krajowe (obce):

- „Gdzie dziwną mową szumią stare bory” Kaszubskie i pomorskie inspiracje w malarstwie Franciszka Sędzickiego – wystawa zorganizowana z okazji przypadającej 130 rocznicy urodzin Franciszka Sędzickiego, jednej z najbarwniejszych postaci w dziejach Kaszub i Pomorza. Prezentowane na wystawie prace pochodziły ze zbiorów Muzeum Ziemi Kościerskiej, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, prywatnych zbiorów Bogusławy i Czesława Zabrockich oraz Marii Rybki. Wystawie towarzyszył również konkurs na pracę malarską prezentującą krajobraz miejski lub widok natury z Kościerzyny i okolic dla młodzieży szkolnej.
- „Italia – żyj kolorowo” – wystawa autorstwa Artura Magdjarza jest plonem kilkukrotnego pobytu autora na Półwyspie Apenińskim. Składała się z fotografii, przedstawiających – po połowie – fascynujące krajobrazy Toskanii oraz zdjęcia z Burano k. Wenecji.
- „Jerzy Knyba jakiego pamiętamy” – wystawa została przygotowana przez pracowników Muzeum z okazji nadania Muzeum imienia dra Jerzego Knyby.
- Wystawa grzybów - wystawa grzybów występujących na terenie powiatu kościerskiego. Na wystawie można było na żywo zobaczyć ponad 50 gatunków grzybów - jadalnych i niejadalnych.
- Kościerzyna w bursztynowym obiektywie” - wystawa serii fotografii będąca poetycką wizją miasta zrobioną poprzez ciepły bursztynowy obiektyw aparatu fotograficznego. Jedyny taki wizjer fotograficzny powstał w warsztacie Marka Mazura z Gdańska. Wokół jego wynalazku zgromadziło się grono fotografików amatorów i zawodowców, którzy zapragnęli po spotkaniach warsztatowych oddać ciepło płynące z poetyckości elementów Kościerzyny.

Obiekty sportowe i rekreacyjne

Obok oferty kulturalnej Kościerzyna posiada również szeroką ofertę sportowo-rekreacyjną opartą o nowoczesną bazę.

Głównym obiektem rozwoju piłki nożnej jest nowoczesny **stadion miejski** przy ulicy Kamiennej oddany do użytku w 2003r. W bezpośrednim jego sąsiedztwie usytuowany jest obiekt stanowiący zaplecze socjalne dla kompleksu sportowego stadionu. Obiekt ten pełni również funkcję rekreacyjną oraz treningowo-sportową kościerskich klubów sportowych, a także zaplecze organizacyjne dla wielu przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych, rozgrywek, turniejów i szkoły pływania. W **budynku między Stadionami** w 2012r. odbywały się zajęcia boksu oraz MMA w ramach Stowarzyszenia Kultury Fizycznej „Niedźwiedź”, jak również treningi piłkarskie Klubu Sportowego „KASZUBIA” i spotkania sympatyków Klubu Fantastyki i Gier ANKALAGON.

Kościerzyna dysponuje również trzema **kompleksami boisk wielofunkcyjnych** ze sztuczną nawierzchnią, przystosowanych do gry w piłkę nożną, siatkową oraz koszykówkę i tenisa ziemnego. Tzw. Orliki zlokalizowane są przy trzech Zespołach Szkół Publicznych, a zarazem przy największych osiedlach zabudowy jedno- i wielorodzinnej. Czwarty kompleks boisk typu Orlik zlokalizowany jest przy Powiatowym Zespole Szkół nr 2. Dodatkowo boisko przy Zespole Szkół Publicznych nr 1 zimą pełni funkcję **lodowiska sezonowego** tzw. Biały Orlik. W sezonie 2011-2012 od poniedziałku do piątku w godzinach przedpołudniowych w zajęciach na lodowisku uczestniczyła młodzież szkolna w ramach zajęć wychowania fizycznego. Indywidualnie dzieci, młodzież i dorośli mieli

możliwość skorzystania z Lodowiska w godzinach popołudniowych oraz w weekendy.

Ważną funkcję sportową w mieście pełni też powiatowa, pełnowymiarowa **hala sportowa tzw. Sokolnia** o wymiarach 34x64m, posiadająca zaplecze socjalne oraz trybuny na poziomie parteru i antresoli dla około 300 osób.

W sezonie letnim, miejscem rekreacji i odpoczynku jest **kąpielisko miejskie nad jeziorem Gałęźnym**, wyposażone w pomost. W okresie wakacji nad jeziorem Gałęźnym odbywa się od szeregu lat bezpłatna nauka pływania. Kąpielisko miejskie stanowi również miejsce organizacji festynów rodzinnych oraz tzw. Sobótki. Znaczenie rekreacyjne mają również parki miejskie, zwłaszcza Park przy ul. 8-go Marca, gdzie zlokalizowany jest również SKATEPARK.

Od 2009r. na terenie Kościerzyny znajduje się również najnowocześniejszy na Kaszubach **Kompleks Sportowo – Rekreacyjny AQUA Centrum**. Dysponuje on trzema basenami, w tym sportowym, rekreacyjnym i specjalistycznym do nurkowania. Na hali basenowej znajdują się jacuzzi, masaże podwodne, bicze i parasole wodne oraz dwie zjeżdżalnie, mała dwutorowa i duża o długości 60 metrów. Dodatkowo na terenie obiektu znajduje się siłownia wyposażona w profesjonalne i wysokiej klasy urządzenia treningowe, łaźnia parowa i sauna sucha, a także Strefa Odnowy Biologicznej. W części suchej AQUA Centrum mieści się AC bar & cafe, który oferuje szeroki wybór smacznych i zdrowych dań, jak również organizuje różnego rodzaju imprezy okolicznościowe. Ponadto na terenie AQUA Centrum dostępne jest boisko do siatkówki plażowej, na którym cyklicznie organizowane są zawody oraz plaża do korzystania z kąpiei słonecznych. Obiekt przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych i stanowi doskonale miejsce dla rehabilitacji oraz zabiegów fizjoterapeutycznych.

7.6. Ochrona zabytków

Miasto Kościerzyna pomimo swojej ponad 600 – letniej historii nie posiada wybitnych i unikatowych obiektów historycznych czy architektonicznych wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO oraz Listę Pomników Historii. Również, do chwili obecnej, na terenie miasta nie został utworzony żaden park kulturowy. Nieliczna jest też grupa obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości województwa pomorskiego, co nie oznacza, że Kościerzyna pozbawiona jest obiektów zasługujących na wpis do rejestru. Świadczyć o tym może lista obiektów preferowanych do takiego wpisu oraz zasób ponad 260 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Są wśród nich obiekty murowane budownictwa sakralnego, użyteczności publicznej, przemysłowego, budownictwa mieszkalnego, począwszy od kamienic z bogatą dekoracją architektoniczną, po kamienice skromniejsze o charakterze małomiasteczkowym. Zachowały się wprawdzie nieliczne, relikty najstarszej parterowej zabudowy miasta datowane z pierwszej i drugiej połowy XIX wieku. Ukazują one mieszkańcom i turystom w bardzo okrojonym, wycinkowym fragmencie charakter zabudowy małego rzemieślniczo-rolniczego miasteczka, które przez wieki było zabudowane drewnianymi parterowymi domkami o dwuspadowych dachach usytuowanych w przeważającej większości na wąskich (ok.9,5-10,5m) i długich (ok. 30m) parcelach szczytem do ulicy, rzadziej dłuższym bokiem⁷¹.

Do dziś zachował się unikatowy zabytkowy, średniowieczny układ urbanistyczny z kwadratowym rynkiem i ośmioma ulicami wychodzącymi pod kątem prostym, po dwie z każdego narożnika. Zabudowa ta została wpisana jako zabytek do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod nr 796 z dnia 25.09.1979r. Obecnie uliczki

⁷¹ Łudzik J., 2011, Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2011-2014, Kościerzyna

centrum zabudowane są Kamieniczkami pochodzącymi z końca XIX i początku XX wieku. Zabudowa pokrywa się ze średniowiecznym układem urbanistycznym miasta z XV w. Najstarszym obiektem Rynku jest Ratusz z 1843 roku z charakterystycznym zegarem w szczycie. W budynku tym po dokonaniu remontu i modernizacji znalazło swoje miejsce Muzeum Ziemi Kościerskiej.

Historyczny rozwój miasta zawiązany był ściśle z rozwojem rzemiosła i przemysłu co uwidoczniło się powstającą nową zabudową wychodzącą poza granicę miasta lokalnego. Zabudową zostały objęte takie ulice jak: 8-go Marca, Kapliczna, Młyńska, Dworcowa, Świętojańska, Strzelecka. Powstają tam, liczne budynki użyteczności publicznej i obiekty sakralne, przemysłowe i budynki mieszkalne o różnorodnej, ciekawej architekturze.

W mieście brak jest wybitnych dzieł sztuki budowlanej i architektonicznej, a obiekty wpisane do rejestru zabytków (Tab.33.)⁷² pochodzą głównie z XIX wieku i początku XX wieku, stanowiąc zarazem cenne dziedzictwo kulturowe miejskiego rzemiosła budowlanego.

Tab.33. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Obiekty	Lokalizacja	Datowane powstania
Dom mieszkalny	Miodowa 16	poł. XIXw.
Zespół urbanistyczny	Kościerzyna – śródmieście	XII-XIII w.
Zespół dawnego młyna parowego (dawny młyn i dom właściciela młyna)	Przemysłowa 1 (dawniej 1,4)	XX w.
Ratusz Miejski obecnie Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dr Jerzego Knyby	Rynek 9	XIX w. 1843 r.
Dom mieszkalny	Długa 24	kon. XIX w.
Dom mieszkalny	Długa 7	poł. XIX w.
Parafialny kościół farny rzymskokatolicki p.w. Świętej Trójcy z terenem dawnego cmentarza kościelnego wraz z otaczającym go murem kamiennym i działką na której usytuowane są wymienione zabytki	Kościelna 5	XX w. 1914-1917
Zespół kościoła ewangelickiego (obecnie kościół rzymskokatolicki. p.w. Zmartwychwstania Pańskiego) wraz z plebanią i terenem przykościelnym na którym usytuowane są zabytki	Świętojańska 10	XIX w. 1892-1894, 1887
Zespół parowozowni złożony z budynku parowozowni, budynku biurowo-hotelowego i kanału czystkowego	Towarowa 7	1929

Wśród zabytków sztuki sakralnej w mieście wyróżnia się neobarokowy kościół farny, pod wezwaniem Św. Trójcy, zbudowany w latach 1914-1917 na miejscu wcześniejszego mniejszego murowanego. Jego wnętrze zachowało dużo elementów z poprzednich

⁷² Rejestr Zabytków Województwa Pomorskiego, Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kościerskiego na lata 2010-2013 oraz decyzje WKZ w Gdańsku

wystrojów Kościołów dzięki uratowaniu ich przed pożarami i przeniesieniu ich do nowego odbudowanego Kościoła. Obecnie znajduje się tam sanktuarium Matki Bożej Kościerskiej – Królowej Rodzin z „cudownym” obrazem Matki Bożej Kościerskiej, przy którym zlokalizowany jest pomnik i Plac Jana Pawła II. W neogotyckiej kaplicy obok Zakładu Najświętszej Marii Panny Anielskiej znajduje się pieta, arcydzieło kamieniarskiej sztuki pomorskiej z XV wieku. Zarówno obraz jak i pieta zostały „wyróżnione” papieskimi koronami. Nad miastem góruje strzelista wieża kościoła poewangelickiego, dziś rzymskokatolickiej parafii „Zmartwychwstania Pańskiego”, z pięknym palmowym sklepieniem wspartym na trzech kamiennych kolumnach. Z danego wyposażenia zachowały się witraże, ławki, chrzcielnica, organy obecnie remontowane oraz znajdujące się na wieży trzy spiżowe dzwony i zegar z 1893 roku.

Poza tymi sakralnymi obiektami na uwagę zasługują także inne budowle użyteczności publicznej w tym m.in.:

- Zakład NMP Anielskiej z klasztorem s.s. Niepokalanek i kaplicą sanktuarium Matki Bożej Bolesnej (obecnie Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki i Klasztor Sióstr Niepokalanek),
- Zespół dawnego Seminarium Nauczycielskiego, obecnie Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 im. Komisji Edukacji Narodowej,
- Gimnazjum Męskie, w którym obecnie mieści się Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Ks Dr Leona Heykiego.

Wartościową architekturę mieszkalną reprezentują liczne budynki i kamienice z XIX i XX wieku o bardzo dużej różnorodności, z przykładami bogatej dekoracji plastycznej, wykorzystującej detal architektoniczny.

W celu ochrony obiektów o wartości historycznej na terenie miasta w 2011r. został opracowany i przyjęty przez Radę Miasta „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2011 – 2014”, w którym postuluje się wpisanie do rejestru zabytków poniższych obiektów:

- Klasztor s.s. Elżbietanek, 1893r., ul. Kapliczna 15,
- Kaplica cmentarna, 1883r., ul. Kapliczna wraz z cmentarzem parafialnym (przedmiotem ochrony byłby układ zieleni, rozplanowanie kwater i nagrobki sprzed 1945r.),
- Budynek Starostwa Powiatowego z parkiem, trzecie ćwierćwiecze XIX w., ul. 3 Maja 9,
- Zakład NMP Anielskiej, szkoła (obecnie Szkoła Podstawowa nr 1), klasztor, kaplica, dom kapelana, park i zabudowania gospodarcze stanowiące jednorodny zespół. 1864 r., rozbudowane w 1907r., ul. 8 Marca 1,
- Zespół Seminarium Nauczycielskiego; szkoła z salą gimnastyczną, dawny budynek mieszkalny i założenie zieleni parkowej (ob. Powiatowy Zespół Szkół Nr 2), 1878r., przebudowane w 1901r., ul. Wybickiego 1,
- Gimnazjum Męskie z dawnym domem dyrektora szkoły (obecnie Szkoła Podstawowa nr 2), 1894r., ul. Strzelecka 1,
- Budynek sądu, 1880 r. i ksiąg wieczystych wraz z otoczeniem, ul. Dworcowa 2,
- Budynek dawnego hotelu braci Armańskich, ul. Dworcowa 16,
- Dom mieszkalny przy ul. Źródlanej 7, poł XIX w.,
- Domy mieszkalne przy ul. Dworcowej 17 i 19,
- Domy mieszkalne przy ul. 8-ego Marca 15 i 40,
- Dom mieszkalny ul. Tkaczyka 2, datowany na 1 ćwierćwiecze XIX wieku,
- Dawne Łazienki ul. Tkaczyka 3, początek XX wieku,
- Budynek Poczty przy ul. 3 Maja 3, XX wiek,

- Budynek mieszkalny, ul. Kapliczna 2, dawna plebania ewangelicka, 1830r.
Powyższe obiekty zachowały swoją historyczną i architektoniczną wartość stanowiąc jednocześnie dziedzictwo kulturowe Kościerzyny.

7.7. Pomoc społeczna

Na terenie miasta działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), którego budżet w 2012r. wyniósł 14610066 zł (Tab.34.)⁷³, czyli był o prawie 10000000 zł większy niż w roku 2000. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania:

- własne gminy – dot. pomocy społecznej,
- zlecone z zakresu administracji rządowej – dot. pomocy społecznej,
- zadania wynikające z ustawy o dodatkach mieszkaniowych i prawa energetycznego,
- część zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- zadania z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- zadania z zakresu pomocy społecznej, na które pozyskano środki ze źródeł zewnętrznych (m.in. POKL, MPiPS).

Tab.34. Zadania zrealizowane przez MOPS w 2012r. wraz z ich budżetem

Zadanie	Budżet w 2012r. [zł]
Ustawa o pomocy społecznej	3 889 498
Ustawa „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	565 500
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	1 109 773
Ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	7 900 386
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii	435 175
Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (prace społecznie użyteczne – środki własne gminy 40%)	24 534
Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym zasiłki stałe i świadczenia pielęgnacyjne	62 474
Projekt – Można Owszem Pomóc Sobie	445895
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	28 847
Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	98 300
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: - asystent rodziny	30 966
Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej	18 718

⁷³ Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie

W obszarze pomocy społecznej działają na terenie miasta również następujące instytucje:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jesteśmy dla Ciebie” – prowadzony przez Gdańską Fundację Dobroczynności,
- Warsztat Terapii Zajęciowej – prowadzone przez Fundację „Sprawni Inaczej”
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.

Mieszkańcy miasta w ramach pomocy społecznej korzystają ze wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz zasiłków pieniężnych i w naturze. W latach 2010 - 2012 nie odnotowano znacznych zmian w ilości korzystających z pomocy (Tab.35.)⁷⁴. Nieznacznie zmieniała się liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia, co może wynikać z wejścia w życie dnia 01.10.2012r. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. Nr 2012 poz. 823). Rozporządzenie to podniosło wysokości kwot kryteriów dochodowych – w przypadku osób samotnie gospodarujących do kwoty 542 zł, zaś w przypadku osób w rodzinie do kwoty 456 zł⁷⁵. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem kształtuje się on w ostatnich latach na poziomie około 9% i jest zbliżony do średniej w województwie, a zarazem niższy o około 5% od poziomu w powiecie.

Tab.35. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

Kategoria	2010r.	2011r.	2012r.
Korzystający z pomocy i wsparcia			
Osoby	1 948	1 791	1 859
Rodziny	863	888	911
Korzystający ze świadczeń			
Osoby	1 870	1 693	1 751
Rodziny	785	790	803

Przyczyny udzielania pomocy i wsparcia mieszkańcom Kościerzyny przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej są różne. W grupie najczęściej podawanych przez osoby potrzebujące powodów ich trudnej sytuacji znajdują się ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Czynniki te często są ze sobą powiązane i nie można ich rozdzielać.

Szczególnie niepokojący jest fakt, iż mieszkańcy Kościerzyny deklarują, jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej ubóstwo. Dzieci, które wychowują się w rodzinach borykających się z tym problemem objęte są zjawiskiem ubóstwa niezawinionego, które stanowi dla nich barierę edukacyjną w rozwoju. Niemniej ważny problem to konieczność ochrony rodzin wynikająca z potrzeby ochrony macierzyństwa oraz wspierania rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Nie bez znaczenia pozostają kwestie związane ze zdrowiem. Podejmowanie działań

⁷⁴ Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie

⁷⁵ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020, 2013, Kościerzyna

profilaktycznych w tej sferze wydaje się być konieczne, gdyż mieszkańcy wskazują problemy ze zdrowiem jako jeden z ważniejszych powodów zmuszających ich do korzystania ze wsparcia systemowego. Rozkład powodów udzielenia pomocy w MOPS w Kościerzynie w ostatnich trzech latach przedstawiono w Tab.36.⁷⁶

Tab.36. Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie

Powód trudnej sytuacji życiowej	2010r.	2011r.	2012r.
ubóstwo	488	432	444
bezrobocie	479	485	471
niepełnosprawność	394	370	362
długotrwała lub ciężka choroba	499	425	394
bezradność	209	208	230
alkoholizm	88	99	102
potrzeba ochrony macierzyństwa	86	119	89
narkomania	2	3	2
bezdomność	35	36	45
opuszczenie zakładu karnego	12	15	10
zdarzenia losowe	2	2	7
przemoc w rodzinie - ofiary przemocy	23	38	65
sytuacja kryzysowa	47	59	28
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	209	208	230

Kwestie związane z problemami społecznymi dotyczą mieszkańców w różnym wieku, z przewagą kobiet i mężczyzn w wieku produkcyjnym (Tab.37.). Ważne jest wsparcie dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, które m.in. z powodu ubóstwa mają nierówne szanse rozwoju, a nawet narażone są na wykluczenie społeczne z powodu ograniczeń wynikających z niedostatku materialnego. Tej szczególnej grupie odbiorców zapewnione są posiłki w szkołach i przedszkolach.

Tab.37. Struktura wiekowa osób korzystających w pomocy społecznej

Płeć	Wiek	2010r.	2011r.	2012r.
kobiety	0-17	251	259	233
	produkcyjny	630	585	587
	emerytalny	143	118	143
mężczyźni	0-17	285	278	312
	produkcyjny	524	469	487
	emerytalny	115	82	97

⁷⁶ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020, 2013, Kościerzyna

Wparcie społeczne realizowane na terenie Kościerzyny to również dbałość o potrzeby osób starszych. Miasto w ramach zadań własnych oferuje mieszkańcom pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. W Kościerzynie jak i w pozostałych częściach naszego kraju, a nawet w Europie zauważalny jest wzrost potrzeb w obszarze opieki nad osobami starszymi. Ludność starzeje się i koniecznym staje się zaspokajanie potrzeb i warunków bytu tej grupy społecznej. Poniższa tabela (Tab.38.)⁷⁷ prezentuje ilości osób korzystających z pomocy w postaci współfinansowania miejsca w domu pomocy społecznej, usług opiekuńczych oraz wartości wypłaconych świadczeń przeznaczonych na te formy pomocy.

Tab.38. Struktura pomocy udzielonej w zakresie usług opiekuńczych

Rodzaj wsparcia		2010r.	2011r.	2012r.
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	Liczba osób z przyznaniem świadczeniem	11	13	17
	Kwota świadczeń	151 703	232 398	279 688
Usługi opiekuńcze	Liczba osób z przyznaniem świadczeniem	64	57	63
	Kwota świadczeń	333 341	373 079	374 911
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Kwota świadczeń	4 278	10 313	19 120

Starzenie się społeczeństwa, długotrwałe choroby, wydłużony wiek emerytalny w przypadku dzieci, które powinny sprawować opiekę nad rodzicami, powoduje, że osoby starsze potrzebują opieki gwarantującej zaspokojenie ich potrzeb. W Kościerzynie w latach 2010 - 2012 liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych kształtowała się na zbliżonym poziomie. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w Kościerzynie do roku 2012 obejmowały dzieci, które wymagały usług dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

7.8. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne danego miejsca można określić analizując dane dotyczące przestępczości, wypadków drogowych, pożarów i innych zagrożeń naturalnych, a także informacje pośrednio dotyczące bezpieczeństwa osób i mienia. Nie bez znaczenia jest również rodzaj służb publicznych działających w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenie miejscowości oraz ilość i charakter podejmowanych przez nie interwencji.

⁷⁷ Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie

Na terenie Kościerzyny o bezpieczeństwo mieszkańców i turystów oraz ich mienia dbają poniższe służby publiczne:

- Straż Miejska
- Komenda Powiatowa Policji
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
- Centrum Zarządzania Kryzysowego przy Starostwie Powiatowym
- Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Specjalistycznego.

Dodatkowo w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta działa Centrum Monitoringu Wizyjnego (CMW). Lokalizacja kamer CMW miasta Kościerzyna w 2012r. wraz z obszarem ich monitorowania kształtowała się następująco:

- ul. Gdańska obejmująca swym zasięgiem również ul. Partyzantów i część ul. Rynek;
- ul. Rynek obejmująca swym zasięgiem również ul. Długą i ul. Słodową;
- ul. Świętojańska obejmująca swym zasięgiem również ul. Miodową i ul. Kowalską;
- ul. Rynkowa;
- ul. Młyńska;
- Rondo Solidarności obejmujące swym zasięgiem część ulic: Skłodowskiej, Mickiewicza i Staszica;
- ul. Jesionowa.

Biorąc pod uwagę poziom bezpieczeństwa publicznego mierzony liczbą przestępstw widać zdecydowaną poprawę sytuacji w 2012r. względem roku 2005 (Tab.39.)⁷⁸ Ogólna liczba przestępstw odnotowanych w tym okresie spadła o niespełna 43%, w tym przestępstwa wśród nieletnich o około 73%. W 2012r. uległa również zmniejszeniu liczba zatrzymanych nietrzeźwych, natomiast liczba osób rozprowadzających narkotyki bądź będących w ich posiadaniu wzrosła prawie dwukrotnie.

Tab.39. Przestępczość w Kościerzynie w latach 2005 i 2012

Przestępczość		2005r.	2012r.
Przestępstwa ogółem	ogółem	1491	853
	w tym przez nieletnich	81	22
Ustaleni przestępcy	ogółem	572	464
	w tym nieletnich	32	22
Zatrzymani nietrzeźwi	ogółem	234	136
	w tym nieletnich	11	0
Osoby rozprowadzające narkotyki lub będące w ich posiadaniu	ogółem	7	13

Analizując rodzaj dokonanych przestępstw na terenie Kościerzyny (Tab.40.)⁷⁹ najczęściej zanotowano kradzieży rzeczy, przestępstw drogowych oraz kradzieży z włamaniem. Znaczny odsetek zajęły również przestępstwa gospodarcze.

⁷⁸ Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie

⁷⁹ Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie

Tab.40. Struktura przestępczości w Kościerzynie

Rodzaj przestępczości	2012r.
Zabójstwa	1
Uszczerbek na zdrowiu	16
Udział w bójce lub pobiciu	9
Przestępstwa drogowe	136
Kradzież rzeczy	171
Kradzież z włamaniem	119
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	1
Przestępstwa gospodarcze	94

Drugą pozycję wśród ogółu przestępstw stwierdzonych w Kościerzynie w 2012r. zajmują przestępstwa drogowe (Tab.41.)⁸⁰. Dane dotyczące tej kategorii są niepokojące. W 2012r. doszło do 378 kolizji, co oznacza, że statystycznie miała miejsce więcej niż jedna kolizja dziennie, a co około 3 dzień dochodziło do wypadku drogowego. Alarmujące są również dane dotyczące ofiar wypadków, a zwłaszcza ofiar śmiertelnych.

Tab.41. Statystyka wypadków drogowych na terenie Kościerzyny

Rodzaj wypadku	2012r.
Kolizje samochodowe	378
Wypadki drogowe	126
Ofiary wypadków ogółem	178
Ranni w wypadkach drogowych	168
Ofiary śmiertelne w wypadkach drogowych	10

O bezpieczeństwie na terenie miasta świadczą również interwencje służb miejskich, w tym Straży Miejskiej, których w 2012r. miało miejsce 4976 (Tab.42.)⁸¹ Najwięcej interwencji dotyczyło wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji oraz przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu. Najmniej wykroczeń odnotowano przeciwko ustawie o ochronie zwierząt.

⁸⁰ Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie

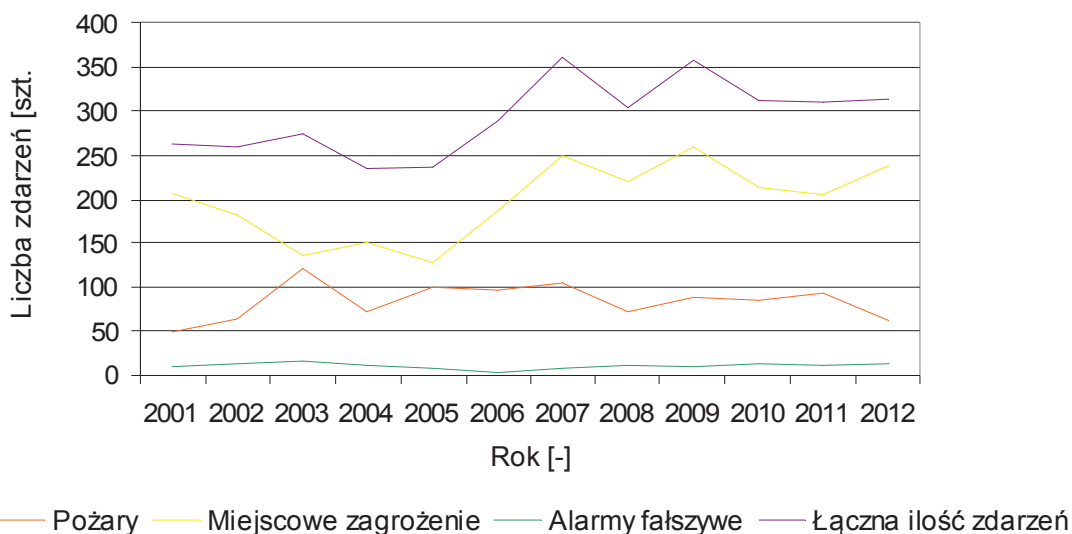
⁸¹ Dane Straży Miejskiej w Kościerzynie

Tab.42. Struktura wykroczeń na terenie Kościerzyny

Rodzaj wykroczenia	2012r.
przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	536
przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	126
przeciwko bezp. i porządkowi w komunikacji	3636
przeciwko zdrowiu	33
przeciwko obyczajności publicznej	39
przeciwko urządzeniom użytku publicznego	73
przeciwko uwtpa (trzeźwość)	210
przeciwko ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	173
przeciwko ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	94
przeciwko ustawie o ochronie zwierząt	2
przeciwko ustawie o odpadach	38
przeciwko ustawie o ochronie zdrowia oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt	14
RAZEM	4976

Na bezpieczeństwo publiczne wpływa nie tylko przestępczość ale również inne zdarzenia w tym pożary i inne miejscowe zagrożenia takie jak huragany czy gwałtowne opady. Ogólna ilość zdarzeń w których interweniowała Straż Pożarna w ostatnim dziesięcioleciu utrzymuje się na zbliżony poziomie, z okresowym wzrostem w latach 2005 – 2010 (Rys.26.)⁸²

Rys.26. Liczba zdarzeń z interwencją Straży Pożarnej w latach 2001 - 2012

⁸² Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kościerzynie

W 2012r. na terenie Kościerzyny miało miejsce 61 małych pożarów, z których 18 dotyczyło obiektów mieszkalnych, 6 - upraw/rolnictwa, 5 - środków transportu, a 28 – innych obiektów np. śmietników, traw itp. W akcji gaszenia pożarów powstały straty ogólne na łączną sumę 87,2 tys. zł. Uratowano mienie wartości 865 tys. zł. Podczas pożarów zginęły 2 osoby, a 4 zostały ranne. Przyczyny odnotowanych w 2012r. pożarów przedstawiono w Tab.43.⁸³.

Tab.43. Przyczyny pożarów na terenie Kościerzyny w 2012r.

Przyczyna pożarów	2012r.
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	11
Nieostrożność Osób Nieletnich (NON) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	3
Wady urządzeń i instalacji elektrycznych, w szczególności przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń grzewczych	7
Wady urządzeń grzewczych na paliwo stałe	3
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe	6
Inne przyczyny	4
Nieustalone	16
RAZEM	61

Na terenie miasta Kościerzyna zanotowano w 2012r. również 238 miejscowych zagrożeń (Tab.44.) w wyniku, których 1 osoba zginęła, a 38 osób zostało rannych (w tym 7 dzieci).

Tab.44. Najczęstsze przyczyny miejscowych zagrożeń w Kościerzynie

Przyczyny miejscowych zagrożeń	2012r.
Gwałtowne opady atmosferyczne	39
Huragany, silne wiatry	29
Niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu	26
Wady środków transportu	12
Nietypowe zachowanie zwierząt	11

W akcjach gaszenia pożarów i likwidacji skutków miejscowych zagrożeń na terenie Miasta Kościerzyna udział brało 406 pojazdów i 1355 strażaków z JRG PSP Kościerzyna oraz 21 pojazdów i 122 strażaków z Ochotniczych Straży Pożarnej⁸⁴.

⁸³ Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kościerzynie

⁸⁴ Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kościerzynie

7.9. Finanse miasta

Finanse miasta określane są corocznie przyjmowanym przez Radę Miasta budżecie, który zatwierdzany jest również przez Regionalną Izbę Obrachunkową. Dochodami budżetu Gminy Miejskiej Kościerzyna są dochody własne, udział w podatkach stanowiących dochód państwa, dotacje celowe i środki ze źródeł pozabudżetowych na dofinansowanie zadań gminy (Tab.45.)⁸⁵. Największy udział w dochodach miasta stanowią subwencja z budżetu państwa oraz podatki stanowiące dochód państwa. W porównaniu z rokiem 2010 spadł natomiast udział środków unijnych w dochodach ogółem miasta. Biorąc po uwagę udział dochodów ogółem w budżecie miasta w 2012r. ich wartość wzrosła o niespełna 87% względem roku 2005.

Tab.45. Struktura dochodów budżetu miasta

Wyszczególnienie	2005r.	2010r.	2012r.
Dochody ogółem [zł]	36 046 528,00	72 975 354,00	67 285 906,00
Podatki stanowiące dochód państwa [%]	20,0	16,00	21,00
Subwencja [%]	32,4	24,00	28,00
Dotacje celowe [%]	19,8	16,00	18,00
Środki unijne [%]	0,0	12,00	5,00
Pozostałe dochody [%]	29,6	32,00	28,00

W 2012r. dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy 48,3%, natomiast udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 41,6%⁸⁶. Strukturę dochodów własnych Kościerzyny przedstawia Tab.46.⁸⁷

Tab.46. Struktura dochodów własnych miasta

Wyszczególnienie	2005r.	2010r.	2012r.	
Dochody ogółem [zł]	36 046 528	72 975 354	67 285 906	
Dochody własne [zł]	28 917 188	23 269 115	18 869 380	
Udział w dochodach ogółem [%]	Podatek od nieruchomości	13,8	11,0	12,3
	Podatek od środków transportu	2,6	1,6	2,1
	Wpływy ze sprzedaży nieruchomości	2,8	10,7	5,6

⁸⁵ Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna

⁸⁶ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013, Urząd Statystyczny w Gdańsku

⁸⁷ Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna

	Podatek od czynności cywilno-prawnych	0,8	1,1	0,8
	Opłata skarbową	1,9	0,9	0,8
	Opłata targowa	0,9	0,6	0,5
	Podatek rolny	0,0	0,02	0,05
	Pozostałe dochody własne	57,3	5,9	5,7

W 2012r. wydatki budżetowe wyniosły 72 960 418 i wzrosły w porównaniu do roku 2005 o 81,5 % (Tab.47.)⁸⁸. Zwiększeniu uległy również wydatki inwestycyjne. 96,9% wydatków majątkowych w 2012r. przeznaczono na cele inwestycyjne, a wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły około 22% wydatków ogółem budżetu gminy.

Tab.47. Wydatki budżetu miasta

Wyszczególnienie	2005r.	2010r.	2012r.
Wydatki ogółem złotych	40 195 911	74 964 684	72 960 418
% udział wydatków inwestycyjnych	19,15	32,0	22,0

Analizując wydatki budżetu miasta wg działów (Tab.48.)⁸⁹ w 2012r. skierowane były one w głównej mierze na oświatę i pomoc społeczną, natomiast najmniej wydatków przeznaczono na bezpieczeństwo. W porównaniu z rokiem 2005 wzrosła ilość wydatków przeznaczonych na gospodarkę komunalną i mieszkaniową, sport i rekreację oraz instytucje kultury.

Tab.48. Wydatki budżetu miasta wg działów

Wyszczególnienie	2005r.	2010r.	2012r.
Wydatki ogółem	40 195 911	74 964 684	72 960 418
Oświata	41,8	29,2	35,7
Pomoc społeczna	23,4	16,5	18,8
Administracja	8,6	7,9	9,8
Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	10,5	13,1	13,7
Transport	9,7	15,6	7,3
Instytucje kultury	2,9	11,1	4,7
Sport i turystyka	1,6	0,8	3
Bezpieczeństwo	0,8	1,2	1,2
Pozostałe wydatki	0,7	4,6	5,8

⁸⁸ Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna

⁸⁹ Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna

Zmiany w strukturze społeczno-gospodarczej miasta odzwierciedlają się również w dochodach i wydatkach w przeliczeniu na jednego mieszkańca (Tab.49.)⁹⁰ W 2012r. dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły 2910,00 zł i wzrosły w porównaniu z rokiem 2005 o 89% przy jednoczesnym spadku o 6% względem roku 2010. Podobnie kształtują się wydatki miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które w 2012r. były większe o 83% od wydatków w roku 2005 i o 2% niższe od wydatków w 2010r.

Tab.49. Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Lata	2005r.	2010r.	2012r.
Dochody	1 538,68	3 104,08	2 910,00
Wydatki	1 715,80	3 230,82	3 155,45

7.10. Organizacje pozarządowe

W latach 2000 – 2012 na terenie miasta Kościerzyna obserwuje się rozwój sektora non-profit, w tym zdecydowany wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, których ilość w tym okresie się podwoiła (Tab.50.)⁹¹.

Tab.50. Liczba organizacji pozarządowych w Kościerzynie

Jednostka	2000r.	2010r.	2012r.
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	28	53	62

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Te zarejestrowane w Kościerzynie działają w różnych sferach życia społecznego od szkolenia przyszłych pracowników, dostarczania usług socjalnych i publicznych po integrację społeczną i inicjowanie zmian społecznych. Strukturę organizacji pozarządowych działających na terenie miasta i na rzecz jego mieszkańców przedstawia Tab.51.⁹²

Tab.51. Organizacje pozarządowe w Kościerzynie

Jednostka	2012r.
Stowarzyszenia	41
Stowarzyszenia zwykłe	2
Uczniowskie kluby sportowe	4
Kluby sportowe	5
Fundacje	2
Oddziały stowarzyszeń	6

⁹⁰ Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna

⁹¹ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

⁹² Dane Starostwa Powiatowego w Kościerzynie

Zasady, formy oraz zakres współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi reguluje ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na jej podstawie Rada Miasta Kościerzyna corocznie przyjmuje „Program współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z organizacjami pozarządowymi”. Program ten określa kierunki polityki społecznej i finansowej Miasta na dany rok w zakresie współdziałania z organizacjami pozarządowymi. Podstawowym założeniem Programu jest określenie zasad współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z organizacjami pozarządowymi, celem jak najpełniejszej realizacji zadań publicznych.

Zgodnie z zapisami Programu prowadzona współpraca w 2012r. przybierała formy:

- pozafinansowe przebiegające w sferach:
  - informacyjnej - informowanie na oficjalnej stronie internetowej miasta o zadaniach publicznych zleczanych organizacjom (ogłoszenie konkursu, wzory ofert, wyniki konkursu), oraz o inicjatywach podejmowanych przez same organizacje;
  - organizacyjnej: podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska obejmująca dwa ogólne spotkania z przedstawicielami wszystkich organizacji pozarządowych, które były okazją do dyskusji nad sposobem dalszego rozwoju i nawiązania aktywnej i partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi;
  - szkoleniowej: w 2012 r. w siedzibie Urzędu Miasta Kościerzyna zorganizowano szkolenie dla przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczące wypełniania nowych wzorów ofert;
  - w innych formach: 30.10.2012 r. spotkanie Zespołu Konsultacyjnego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi o charakterze konsultacyjnym, opiniującym i doradczym.
- finansowe – przeznaczenie części budżetu miasta na 2012r. w kwocie 554 000 zł (Tab.52.)⁹³ na zadania zleczane organizacjom pozarządowym oraz rozdysponowanie tych środków w ramach otwartego konkursu na zadania publiczne oraz w formie tzw. małych grantów

Tab.52. Środki zabudżetowane dla organizacji pozarządowych w podziale na obszary działania

Obszar	Alokacja w budżecie 2012r.
Kultura fizyczna i sport	450000
Ochrona zdrowia *	50 000,00
Pomoc społeczna	20 000,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	20 000,00
Oświata i wychowanie	10 000,00
Turystyka	4 000,00
Razem	554 000,00

⁹³ Szlagowska O.; 2013, Ocena realizacji "Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z organizacjami pozarządowymi za 2012r.", Kościerzyna

Wśród najważniejszych problemów, utrudniających działalność organizacji pozarządowych można wymienić brak środków finansowych na zatrudnienie kadry zarządzającej, skomplikowane procedury przy aplikowaniu o środki zewnętrzne i brak własnej siedziby. Wśród organizacji pozarządowych z terenu miasta obserwuje się niską skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, co może wynikać z małego doświadczenia, konieczności wniesienia dużego wkładu własnego lub braku aktywności w aplikowaniu o środki zewnętrzne. Jedynie nieliczne organizacje korzystają z dotacji unijnych. Porównanie zapotrzebowania organizacji pozarządowych z ilością zawartych umów i przyznanym dofinansowaniem przedstawia Tab.53.⁹⁴

Tab.53. Środki przyznane organizacjom pozarządowym

	2010r.	2011r.	2012r.
Zapotrzebowanie organizacji pozarządowych	826 171	972 898	825 034
Liczba podpisanych umów	39	40	40
Wartość przyznanych dotacji	605 000	512 950	529 150

Ogółem w roku 2012 na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe wpłynęło 56 ofert. Udzielono łącznie 41 dotacji. Jedna z organizacji zrezygnowała z przyznanej dotacji, w efekcie czego podpisano 40 umów. Wszystkie organizacje pozarządowe z którymi podpisano umowy zrealizowały zaplanowane działania⁹⁵.

8. TURYSTYKA I BAZA TURYSTYCZA

Miasto Kościerzyna stanowi główny ośrodek gospodarczy i administracyjny oraz usługowy dla ludności regionu. Z uwagi na dogodny położenie na szlakach komunikacyjnych jest regionalnym węzłem ruchu turystycznego. Stanowi ośrodek usługowy dla terenu powiatu jednocześnie ma duże znaczenie dla turystyki z uwagi na funkcje usługowe (sklepy, gastronomia, rekreacja, tranzyt, inne usługi – banki, zdrowie). Szczególne, potencjalne znaczenie dla turystyki posiada możliwość rozwoju usług zdrowotnych w oparciu o infrastrukturę szpitala w Kościerzynie (turystyka medyczna, zdrowotna)⁹⁶.

8.1. Walory i atrakcje turystyczne

Kościerzyna to piękna miejscowość o ponad 600-letniej historii, położone malowniczo wśród licznych lasów i jezior Pojezierza Kaszubskiego, w samym sercu Szwajcarii Kaszubskiej, zaliczanej do krajobrazowo najpiękniejszych rejonów i niewątpliwie jednego z najbardziej uroczych zakątków Polski. Łatwo dojechać z Kościerzyny nad pobliskie jeziora: Wdzydzkie, Sudoń, Żołnowo, Mielnicę, Osuszyno czy Dobrogoszcz. Otaczające miasto jeziora i lasy przecinają bystre rzeki, współtworząc

⁹⁴ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020, 2013, Kościerzyna

⁹⁵ Szlagowska O.; 2013, Ocena realizacji "Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z organizacjami pozarządowymi za 2012r.", Kościerzyna

⁹⁶ Sołtys J., Lenzion J., Stoppa P., Marciuk J., Jankowska K., Zdrojewski J., 2010, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025, Diagnoza Sytuacji Wyjściowej

doskonale warunki dla turystyki wodnej i wypoczynku. Nie brakuje tu też ośrodków wczasowych, wśród których uwagę zwraca leżący przy drodze do Chojnic Garczyn, ośrodek z tradycjami sięgającymi czasów przedwojennych.

Miasto staraniem jego mieszkańców słynie z kultywowania tradycji kaszubskiej w każdej niemal dziedzinie kultury. W pobliżu Kościerzyny znajduje się wiele miejsc związanych z tradycją, które warto odwiedzić, jak chociażby unikatowe w skali światowej Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie, czy chronione przyrodnicze osobliwości, najstarsze polskie muzeum na wolnym powietrzu - Kaszubski Park Etnograficzny. Przyroda i tradycja kaszubska nie są jedynymi atutami miasta. Z jego historią związanych jest wiele ciekawych opowieści m.in. dotycząca herbu Kościerzyny. Z poprzednich wieków oprócz legend przetrwał też XIV - wieczny układ zabudowy w centrum miasta. Kościerzyna to również jedyne miasto na skalę europejską posiadające dwa sanktuaria Maryjne.

Cmentarze kościerskie kryją prochy zasłużonych synów ziemi kaszubskiej, m.in.: Tomasza Rogali - zwanego "królem kaszubskim", który zasłynął wystąpieniem w obronie Kaszub na konferencji pokojowej w Wersalu i Lubomira Szopińskiego - utalentowanego i oddanego muzyce kompozytora i dyrygenta, rodowitego kościerzanina, twórcy chóru kaszubskiego, który rozrósł się w Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kaszubskiej, a także Leona Heykiego, księdza i folklorysty. Do najznakomitszych krajan należy ponadto Aleksander Majkowski. Lekarz, pisarz i działacz, twórca ruchu młodokaszubskiego, który podjął w Kościerzynie walkę nie tylko z germanizacją, ale także z małomiasteczkową parafiańszczyzną, włączając się w prace istniejących organizacji i tworząc nowe, m.in. Towarzystwo Czytelni Ludowych czy Dom Kaszubski.

Głównymi atrakcjami turystycznymi miasta Kościerzyna są:

- **zabytkowe centrum miasta** – średniowieczny układ urbanistyczny z kwadratowym rynkiem i ośmioma ulicami wychodzącymi pod kątem prostym, po dwie z każdego narożnika;
- **Muzeum Ziemi Kościerskiej** - znajdujące się w rynku miasta, w ceglany ratuszu z 1843r. W muzeum można obejrzeć stałą ekspozycję poświęconą historii Kościerzyny i ziemi kościerskiej. Ciekawym elementem ekspozycji są zgromadzone znaleziska archeologiczne pochodzące z obszaru powiatu kościerskiego oraz rękodzieło kaszubskie obrazujące życie codzienne Kaszubów w poprzednich stuleciach.
- **Muzeum Kolejnictwa w Kościerzynie** - ze zgromadzonymi eksponatami obrazującymi tradycję polskiego kolejnictwa nawet sprzed stu lat; parowozy, lokomotywy, wagony i urządzenia torowe.
- **Muzeum Akordeonu w Kościerzynie** – będące pierwszym w Polsce i nielicznym na świecie muzeum tego typu. Ekspozycja w Muzeum Akordeonu jest niezwykle interesująca. Znajduje się tam 117 instrumentów, zarówno polskich, jak i francuskich, włoskich pięknie wykonanych. Kolekcja, oprócz samych akordeonów, obejmuje także instrumenty z rodziny stroika przelotowego, czyli harmonie, bandoneony, bajany, harmonijki ustne. Ekspozycja jest nowoczesna wyposażona w kiosk multimedialny, za pomocą którego zwiedzający mogą nie tylko zobaczyć i poczytać o każdym z instrumentów, ale także posłuchać jaki wydaje dźwięk. Wszystkie informacje opracowane zostały w czterech językach: polskim, kaszubskim, angielskim i niemieckim. W muzeum znajdziemy również pocztówki, plakaty i inne pamiątki związane z akordeonami.
- **Ekspozycja Muzealna Niewypałów I i II wojny światowej**
- **Wystawa przyrodnicza (Salka edukacyjna) Nadleśnictwo Kościerzyna** – ukazująca historię kościerskiego nadleśnictwa, a także eksponaty dotyczące fauny i

flory ziemi kościerskiej; ptaki oraz spreparowane zwierzęta w ich naturalnym środowisku.

- **Sala Edukacyjna w Zarządzie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego**
- **Sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin** - największy i najstarszy kościół w dekanacie. Istnienie świątyni potwierdza sprawozdanie z wizyty biskupiej z 1583 r. W neobarokowym kościele farnym p.w. Św. Trójcy otaczany jest czią cudowny Obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus na ręku. Matka Boża Kościerska jest Królową i Opiekunką rodzin chrześcijańskich. Wyrazem wiary są liczne pielgrzymki do Sanktuarium do Kościerzyny.
- **Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej** - Kaplica Matki Bożej Królowej Aniołów - SS. Niepokalanki z najcenniejszym zabytkiem świątyni, którym jest łaskami słynąca XV-wieczna gotycka Pieta, przedstawiająca siedzącą na tronie zboląłą Maryję, trzymającą na kolanach martwe ciało swego Syna.
- **Neogotycki kościół p.w. Zmartwychwstania Pańskiego** - Kościół zbudowany w latach 1892 - 1894. Oglądając zewnętrzną bryłę kościoła należy zwrócić uwagę na harmonijne i pięknie wykonane detale neogotyckiej budowli. W szczególności na strzeliste, smukłe otwory okienne zamknięte ostrymi łukami wykonanymi z ceglanych kształtek. Wnętrze kościoła skromne, utrzymane w surowości neogotyckiego stylu z bardzo ciekawym, mało spotykanym sposobem wsparcia konstrukcji sklepienia.
- **Rezerwat przyrody „Strzelnica”** - rezerwat leśny z trójrzędową aleją z ponad 200-letnimi klonami i dębami prowadzi w rejon leśniczówki i byłej siedziby Bractwa Kurkowego – obecnie Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica”.
- **AQUA Centrum** – kompleks basenów rekreacyjnych z zespołem hydromasaży i zjeżdżalnią, basenów sportowych w tym basenu do nurkowania oraz stref fitness i odnowy biologicznej.

Niewątpliwym atutem miasta dla odwiedzających je turystów, jest także dobrze rozwinięty handel i strefa usług, gdzie uwagę zwraca estetyka wnętrza i wysoka kultura obsługi.

8.2. Imprezy i wydarzenia turystyczne

Każdego roku na terenie Kościerzyny organizowanych jest wiele imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych i rozrywkowych tworzących bogaty kalendarz imprez. Szereg z nich ma charakter regionalny, wojewódzki a także krajowy i międzynarodowy, dzięki czemu może przyciągać uwagę i zainteresowanie turystów, wpisując się zarazem na stałe w harmonogram kościerskich imprez.

Na szczególną uwagę spośród cyklicznych wydarzeń jakie miały miejsce w Kościerzynie w 2012r., biorąc pod uwagę potencjał turystyczny zasługują:

- inscenizacja wkroczenia wojsk do Kościerzyny (styczeń),
- II Kaszubski Festiwal Videoklipów (czerwiec),
- Festiwal Muzyki Kameralnej (lipiec),
- Targi Książki Pomorskiej „Costerina” (lipiec),
- Dni Kościerzyny (lipiec),
- przedstawienie teatralne w wykonaniu uczestników Autorskich Warsztatów Teatralnych „Krzysztofiki” K. Kaczmarka (lipiec),
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru (lipiec),
- Festiwal Folkowy (sierpień),
- Święto chleba (sierpień),

- Listopadowe Zaduszki Jezzowe (listopad),
- Mistrzostwa Województwa Pomorskiego w Pływaniu dzieci 10-11 lat (maj),
- Mistrzostwa Polski Juniorów i Seniorów w Pływaniu w Płetwach (czerwiec).

8.3. Baza turystyczna

Infrastruktura turystyczna to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, służące przyjeżdżającym na dany obszar turystom oraz zaspokojeniu ich potrzeb związanych z bierną i aktywną turystyką w tym baza noclegowa, gastronomiczna oraz obiekty sportowe i kulturalne. Istotnym elementem bazy turystycznej jest również informacja turystyczna.

Na terenie Kościerzyny działa Kościerskie Centrum Informacji (KCI), które udziela kompleksowej informacji dotyczącej wypoczynku, bazy noclegowo – gastronomicznej i towarzyszącej Miasta Kościerzyna, terenu powiatu i Kaszub. W Centrum można skorzystać bezpłatnie z sieci komputerowej jak również zakupić pamiątki regionalne, poezję i literaturę kaszubską oraz unikalne wyroby rękodzieła artystycznego z Kaszub. Głównymi zadaniami KCI są:

- obsługa turystów krajowych i zagranicznych,
- informacja bieżąca dla osób przyjezdnych na temat atrakcji, walorów turystycznych, bazy noclegowej, gastronomicznej, towarzyszącej,
- poradnictwo dla turystów indywidualnych i organizatorów wypoczynku,
- propagowanie agroturystyki i promocja gospodarstw agroturystycznych,
- stała współpraca z właścicielami bazy turystycznej w zakresie promocji,
- gromadzenie informacji dotyczących terenu gminy i powiatu oraz aktualnego stanu, bazy turystycznej, usług, kultury, sportu, itd.
- sprzedaż pozycji książkowych związanych z językiem i kulturą kaszubską, informatorów turystycznych, przewodników, map, pamiątek regionalnych, gadżetów,
- współpraca z mediami, promocja turystyki,
- wydawanie i kolportaż własnych materiałów promocyjnych i informacyjnych,
- prowadzenie danych statystycznych dotyczących ruchu turystycznego, liczby odwiedzających, turystów krajowych i zagranicznych⁹⁷.

Podstawę bazy turystycznej stanowią obiekty noclegowe. W 2012r. na terenie Kościerzyny zlokalizowane były 4 obiekty hotelowe, w tym jeden kategorii ** i jeden kategorii ***, dysponujące 75 pokojami oraz 148 miejscami noclegowymi. Dodatkowo 144 miejsca noclegowe turystom zapewniały 3 inne obiekty noclegowe.⁹⁸ Z danych Kościerskiego Centrum Informacji wynika natomiast, że miasto dysponuje 10 obiektami noclegowymi, w tym 2 hotelami, 3 zajazdami, 3 podmiotami wynajmującymi pokoje gościnne oraz 2 obiektami sklasyfikowanym jako inne. W Kościerzynie brak jest gospodarstw i kwater agroturystycznych oraz pensjonatów, moteli i hosteli.

Obok bazy noclegowej istotnym elementem infrastruktury turystycznej jest baza gastronomiczna oraz obiekty sportowo-rekreacyjne i kulturalne. Na terenie Kościerzyny w 2012r. znajdowało się 9 restauracji, 3 puby, 5 pizzerii i 7 barów⁹⁹. Kościerskie obiekty sportowe, rekreacyjne i kulturalne opisano w pkt. 7.5.

⁹⁷ Dane Kościerskiego Centrum Informacji

⁹⁸ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

⁹⁹ Dane Kościerskiego Centrum Informacji

8.4. Ruch turystyczny

Na natężenie ruchu turystycznego w danym miejscu wpływają takie czynniki jak: atrakcyjność walorów turystycznych, położenie geograficzne, rozwój infrastruktury turystycznej (głównie bazy noclegowej i komunikacyjnej), uwarunkowania historyczne oraz organizowane imprezy. Ogólne dane dotyczące ruchu turystycznego mogą zatem pochodzić z odwiedzanych przez turystów obiektów kulturalnych, bazy noclegowej bądź z punktów informacji turystycznej.

Informacje na temat ruchu turystycznego w Kościerzynie można uzyskać analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego – pochodzące od obiektów noclegowych, dane Kościerskiego Centrum Informacji – bazujące na liczbie osób je odwiedzających oraz dane kościerskich placówek kulturalnych i rekreacyjnych – oparte na liczbie sprzedanych biletów bądź wejściówek. Żadne z tych danych nie odzwierciedlają jednak w pełni rzeczywistej liczby turystów odwiedzających Kościerzynę, gdyż część osób do niej przybywających stanowią osoby nocujące poza miastem w jego bezpośrednim sąsiedztwie bądź też osoby przebywające w domkach letniskowych lub kwaterach prywatnych.

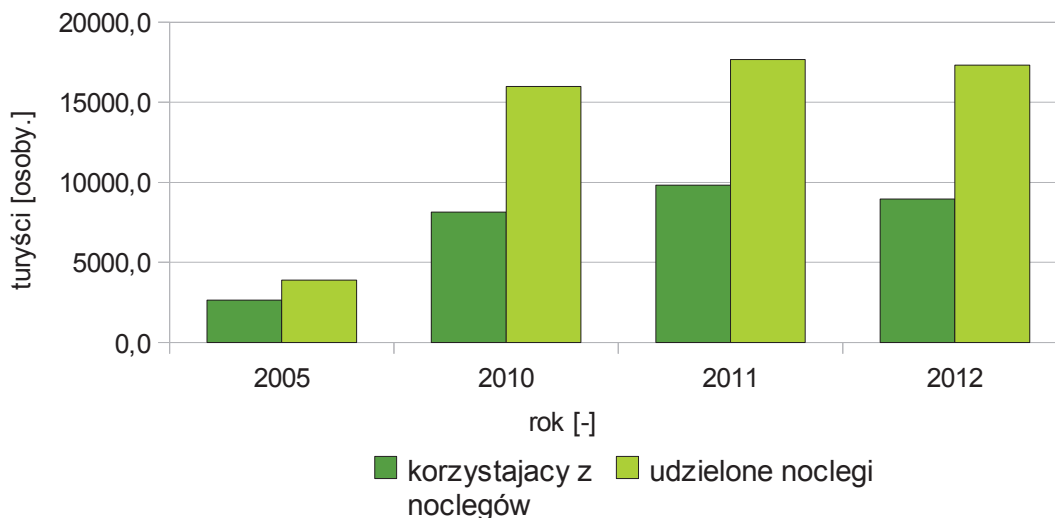
Biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających z noclegów oraz ilość udzielonych im noclegów (Tab.54., Rys.27.)¹⁰⁰ w 2012r. obserwuje się zdecydowany wzrost liczby turystów zarówno polskich jak i zagranicznych względem roku 2005. Wiąże się to min. z rozwojem bazy noclegowej na terenie miasta, z której pochodzą analizowane dane. Natomiast porównując rok 2012 z rokiem wcześniejszym zauważyć można spadek turystów z Polski oraz liczby udzielonych im noclegów o około 10%, przy jednoczesnym wzroście o 20% liczby odwiedzających miasto pochodzących z zagranicy. Również o ponad 60% zwiększyła się liczba noclegów udzielanych turystom zagranicznym, co świadczy o wzroście atrakcyjności Kościerzyny dla osób spoza Polski.

Tab.54. Ruch turystyczny w oparciu o liczbę udzielonych noclegów i ilość osób z nich korzystających

Wyszczególnienie		2005r.	2010r.	2011r.	2012r.
Rezydenci (Polacy)					
Korzystający z noclegów	obiekty hotelowe	2204	6579	7993	6990
	inne obiekty noclegowe	440	1324	1457	1519
Udzielone noclegi	obiekty hotelowe	2204	8824	10601	9577
	inne obiekty noclegowe	1680	6597	6502	6822
Turyści zagraniczni					
Korzystający z noclegów	obiekty hotelowe	0	205	367	435
	inne obiekty noclegowe	2	25	0	4
Udzielone noclegi	obiekty hotelowe	0	440	559	901
	inne obiekty noclegowe	2	125	0	20

¹⁰⁰ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Rys.27. Udzielone noclegi i korzystający z nich w Kościerzynie w latach 2005 -2012

Informacji na temat ruchu turystycznego można również uzyskać z badań prowadzonych przez Kościerskie Centrum Informacji – KCI (Tab.55., Rys.28.)¹⁰¹ Dane te opierają się na liczbie osób odwiedzających Centrum Informacji w Kościerzynie, w związku z czym nie obejmują całkowitej liczby turystów przybywających do Kościerzyny. Badania prowadzone w KCI są przez cały rok, co daje pogląd na rozłożenie ruchu turystycznego w zależności od pory roku i uwarunkowań pogodowych. Przedstawione poniżej dane wskazują na bardzo silną sezonowość ruchu turystycznego w Kościerzynie, z jego koncentracją w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu. W 2012r. w miesiącu tym liczba gości odwiedzających informację turystyczną stanowiła około 20% ogółu odwiedzających w ciągu roku, z czego turyści stanowili ponad 60%. W ostatnich latach obserwuje się również spadek liczby odwiedzających Kościerskie Centrum Informacji, przy jednoczesnym spadku liczby odwiedzających ją turystów przy czym ich poziom utrzymuje się na poziomie około 30% ogółu przy tendencji delikatnie wzrostowej.

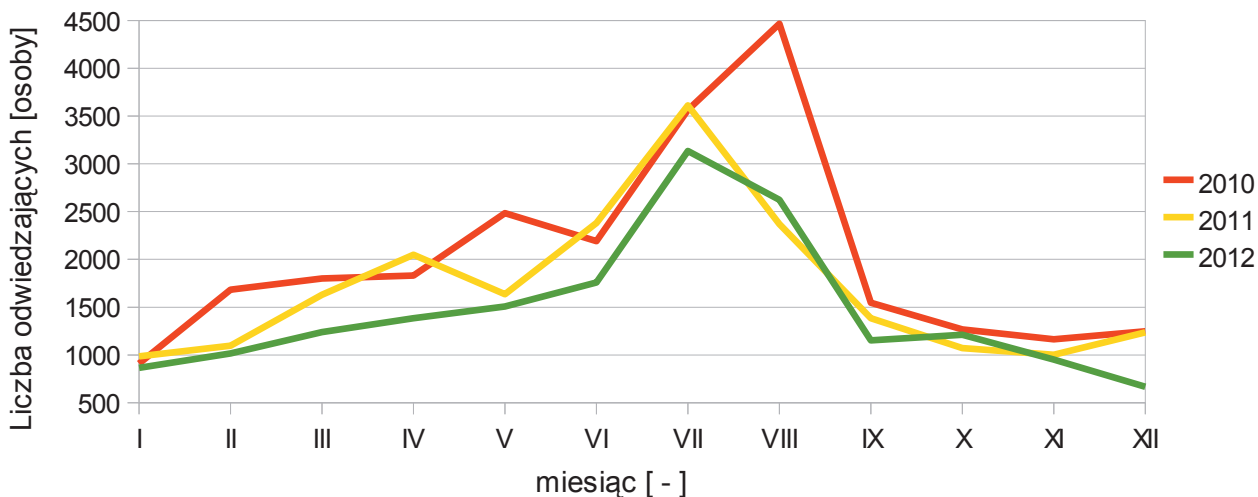
Tab.55. Struktura odwiedzających Kościerskie Centrum Informacji

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
2010r.													
Ilość osób ogółem	912	1684	1802	1830	2485	2190	3565	4465	1547	1267	1165	1247	24159
Turyści	43	219	125	255	833	783	1673	2421	253	97	32	23	6757
2011r.													
Ilość osób ogółem	986	1098	1630	2049	1637	2382	3611	2369	1384	1072	1001	1238	20457
Turyści	8	16	199	632	564	900	2106	1070	474	183	109	145	6406

¹⁰¹ Dane Kościerskiego Centrum Informacji

2012r.													
Ilość osób ogółem	866	1018	1240	1385	1508	1760	3136	2624	1153	1211	951	667	17519
Turyści	38	121	283	472	424	848	1890	1395	177	159	76	44	5927

Rys.28. Natężenie ruchu turystycznego w Kościerzynie w poszczególnych miesiącach roku

Pewien obraz na temat ruchu turystycznego dają również informacje o sprzedanych wejściówkach do obiektów kulturalno-rekreacyjnych na terenie miasta. Obecnie jednak nie jest w nich prowadzony monitoring w podziale na odwiedzających turystów i mieszkańców, co zasadne byłoby wdrożyć w przyszłości, zwłaszcza w obiektach będących największymi atrakcjami Kościerzyny tj. Muzeum Kolejnictwa i kompleks basenowy AQUA Centrum. W 2012r. ogólna liczba osób zwiedzających Muzeum Ziemi Kościerskiej wyniosła 41429 osób, odwiedzających sale widowiskowo-kinową im. L. Szopińskiego – 57159 osób, natomiast z propozycji AQUA Centrum skorzystało 163542 osób, z czego aż 132002 stanowiły osoby indywidualne.

9. MIASTO KOŚCIERZYNA NA TLE OŚRODKÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Kościerzyna jest stolicą jednego z 16 powiatów województwa pomorskiego (z wykluczeniem miast na prawach powiatu). W każdym z powiatów zlokalizowana jest miejscowość pełniąca funkcję ośrodka aktywności lokalnej. Wskazanie pozycji Kościerzyny na tle innych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego pozwoli na wstępne wskazanie potencjalnych szans i zagrożeń miasta. W celu pełniejszego zobrazowania sytuacji Kościerzyny na tle województwa porównano podstawowe wskaźniki dotyczące demografii, mieszkalnictwa i gospodarki wszystkich miast powiatowych, z wykluczeniem miast na prawach powiatu, stan na koniec 2012r. Wyjątek stanowią powiat słupski i gdański, z których do porównania wytypowano odpowiednio: Ustkę i Pruszcz Gdański. W związku z tym, iż część stolic powiatów stanowią gminy miejsko-wiejskie w zestawieniu uwzględniono dane dla miast.

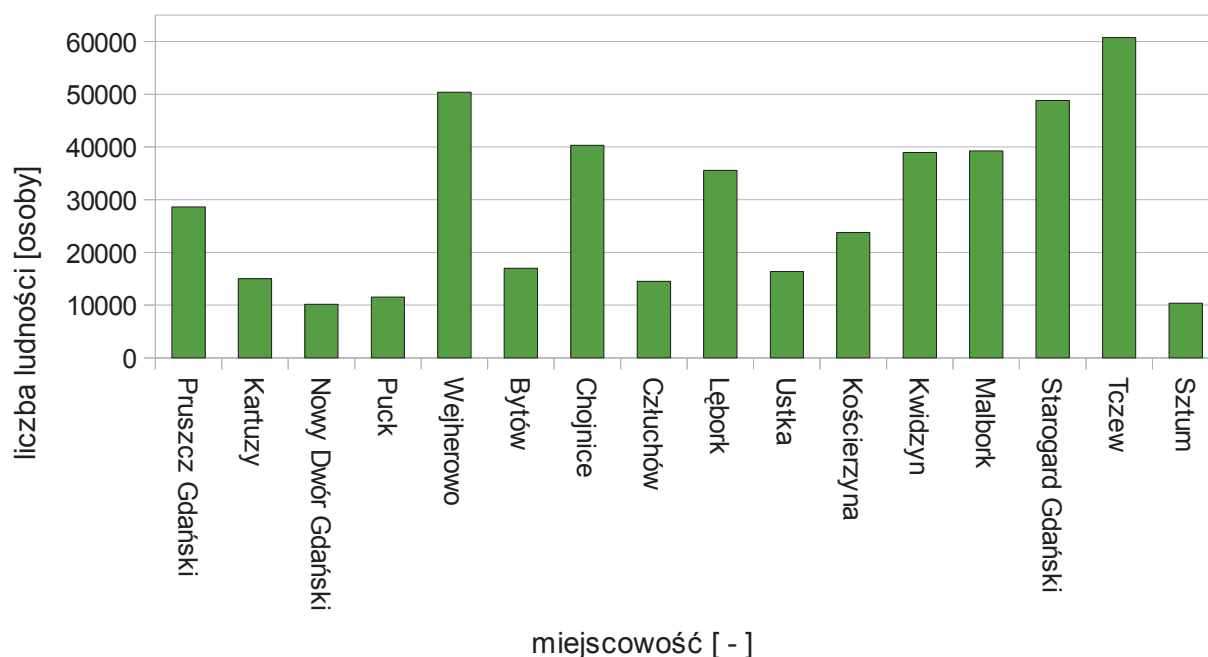
Wszystkie porównywane ze sobą ośrodki aktywności lokalnej różnią się od siebie znacznie, zarówno pod względem zajmowanej powierzchni jak i demografii, położenia

geograficznego oraz odległości od aglomeracji trójmiejskiej, co również ma przełożenie na pozostałe strefy życia społeczno-gospodarczego. W związku z powyższym w celu zobrazowania sytuacji Kościerzyny na tle pozostałych wytypowanych miast w głównej mierze, tam gdzie było to możliwe oparto się na wskaźnikach na 1000 mieszkańców. Ponadto dane porównano również ze wskaźnikami dla województwa pomorskiego.

Powierzchnia i demografia

Pod względem zajmowanej powierzchni oraz liczby mieszkańców (Rys.29.)¹⁰² Kościerzyna (1586 ha, 23779 mieszkańców) sytuuje się na 9 pozycji wśród analizowanych 16 miejscowości i zbliżona jest najbardziej do Pruszcza Gdańskiego, którego powierzchnia wynosi 1647 ha a liczba ludności 28621 osób.

Rys.29. Liczba ludności wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Pozostałe dane demograficzne (Tab.56.) analizowanych miejscowości rozkładają się natomiast odmiennie niż ma to miejsce w przypadku ich wielkości i ogólnej liczby ludności. Pod względem gęstości zaludnienia Kościerzyna plasuje się na przed ostatniej pozycji, tuż przed Człuchowem, co jest czynnikiem korzystnym. Jednocześnie należy zauważyć, że wszystkie miejscowości zdecydowanie przewyższają średnią gęstość zaludnienia dla województwa pomorskiego, która wynosi 125 osób/km².

W Kościerzynie na 100 mężczyzn w 2012r. przypadało 105 kobiet, podobnie jak przeciętna dla województwa pomorskiego, a zarazem najmniej z przedstawionych ośrodków aktywności lokalnej. Natomiast korzystnie, w porównaniu z pozostałymi miejscowościami kształtuje się pozycja Kościerzyny w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców, który wynosi dwa razy tyle co średnia dla województwa. Podobnie wskaźnik salda migracji na 1000 osób w przypadku Kościerzyny jest zdecydowanie wyższy niż dla ośrodków aktywności lokalnej położonych w najbliższym sąsiedztwie tj. Kartuzy i Człuchowa. Oba te wskaźniki wskazują na to, że Kościerzyna jest miastem rozwijającym się. Na podobnym poziomie we wszystkich miejscowościach utrzymuje się

¹⁰² Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców ogółem.

Tab.56. Podstawowe wskaźniki demograficzne wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Miasto	Wskaźniki w 2012r.				
	Ludność na km ²	Kobiety na 100 mężczyzn	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 osób	Ludność w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem
Pruszcz Gdański	1738	109	5	9,2	64,3
Kartuzy	2207	110	0,5	-9,6	62,1
Nowy Dwór Gdański	2006	107	2,7	-4,6	65,0
Puck	2405	106	0,8	-3,7	61,4
Wejherowo	1866	107	4	0,3	62,9
Bytów	950	108	3,6	-6,0	64,9
Chojnice	1916	108	0,4	-2,6	64,2
Człuchów	1137	108	-0,8	-8,1	65,3
Lębork	993	107	0,2	-2,4	64,4
Ustka	607	108	-0,5	-3,7	64,1
Kościerzyna	1499	105	4,1	-3,7	62,9
Kwidzyn	1807	106	2,1	-2,0	64,9
Malbork	2287	107	-	-1,6	64,5
Starogard Gdański	1931	108	0,8	-3,5	63,3
Tczew	2715	107	0,5	-1,2	63,5
Sztum	2261	108	0,2	-5,9	66,5

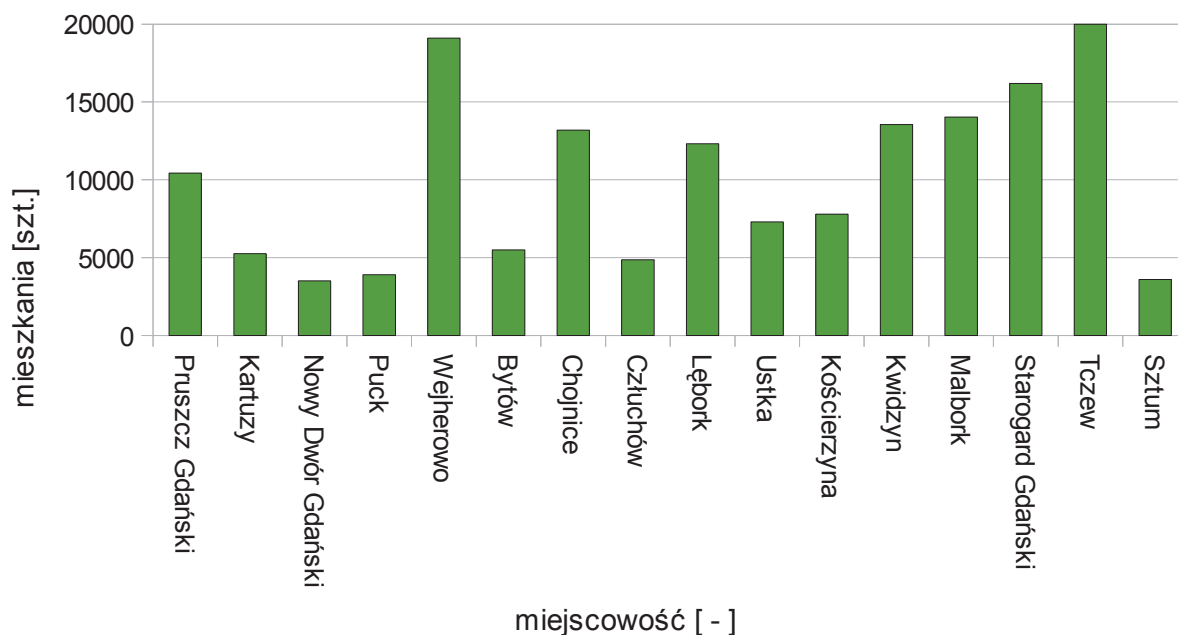
Gospodarka mieszkaniowa

Istotnym elementem sfery społecznej każdej miejscowości jest gospodarka mieszkaniowa. Na terenie Kościerzyny znajdują się 7792 mieszkania ogółem (Rys.30.)¹⁰³ co, klasyfikuje ją na 9 pozycji, podobnie jak w przypadku powierzchni i liczby mieszkańców tuż za Pruszczem Gdańskim. Natomiast biorąc pod uwagę wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców (Tab.57)¹⁰⁴ Kościerzyna zajmuje pozycję drugą od końca i jest na zbliżonym poziomie do miejscowości z tego samego regionu tj. Chojnic, Bytowa, Starogardu Gdańskiego i Bytowa. Zdecydowanie lepiej kształtuje się wskaźnik przeciętnej powierzchni mieszkania na 1 osobę. Pod tym względem Kościerzyna zajmuje 6 pozycję obok Kartuz, Człuchowa i Wejherowa. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w Kościerzynie w 2012r. wynosiła 71,3 m² dając tym samym Kościerzynie pierwsze miejsce wśród ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.

¹⁰³ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

¹⁰⁴ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Rys.30. Liczba mieszkań wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

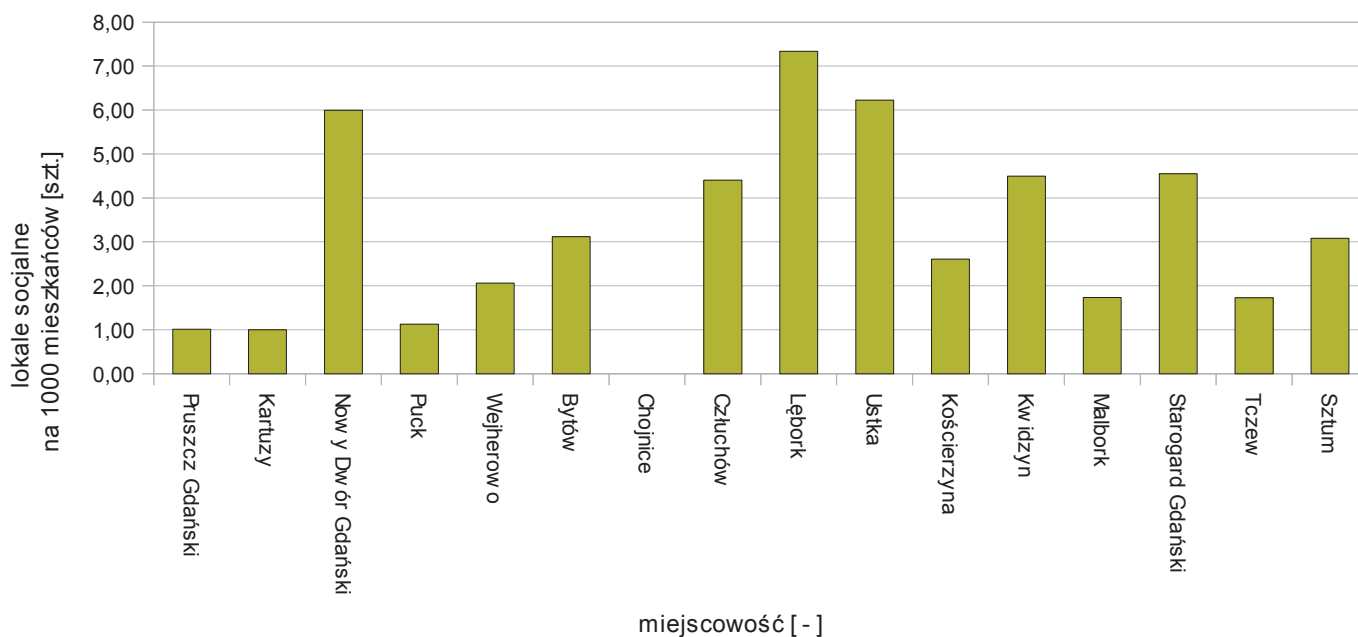
Tab.57. Wskaźniki gospodarki mieszkaniowej wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Miasto	Wskaźniki w 2012r.		
	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę
Pruszcz Gdański	364,2	68,9	25,1
Kartuzy	349,4	67,1	23,5
Nowy Dwór Gdański	344	62	21,3
Puck	338	70,3	23,8
Wejherowo	379,2	59,3	22,5
Bytów	323,1	66,4	21,4
Chojnice	327,1	68,9	22,5
Człuchów	334,1	70,9	23,7
Lębork	346,1	63,1	21,8
Ustka	444,7	62,1	27,6
Kościerzyna	327,7	71,3	23,4
Kwidzyn	348	62,6	21,8
Malbork	357,3	62,4	22,3
Starogard Gdański	331,6	65,8	21,8
Tczew	354,7	59,2	21,0
Sztum	345,7	62,6	21,6

Analizując gospodarkę mieszkaniową należy wziąć również pod uwagę ilość lokali socjalnych jakimi dysponuje dana gmina. Kościerzyna na koniec 2012r. dysponowała

62 lokalami socjalnymi, podobnie jak Nowy Dwór Gdański, Człuchów i Malbork (Rys.31)¹⁰⁵. Biorąc jednak pod uwagę liczbę lokali socjalnych na 1000 mieszkańców, Kościerzyna znacznie odbiega od powyżej wymienionych miejscowości. Wskaźnik dla Nowego Dworu i Człuchowa przewyższa zdecydowanie ten dla Kościerzyny, natomiast dla Malborka jest niższy. Najbardziej zbliżony do Kościerzyny wskaźnik liczby lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w 2012r. miał Sztum, Bytów i Wejherowo.

Rys.31. Liczba lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Sytuację społeczną obrazują również wskaźniki dotyczące ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji czy gazu sieciowego (Tab.58.)¹⁰⁶. Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego z wodociągu w Kościerzynie korzysta zaledwie 96,8% mieszkańców i wartość ta przewyższa jedynie dane dla Starogardu Gdańskiego i Wejherowa. Podobnie w przypadku liczby korzystających z kanalizacji Kościerzyna (91%) wyprzedza tylko Malbork i Starogard Gdański. Natomiast uwzględniając dane zarządzającego systemem wodno-kanalizacyjnym w Kościerzynie z wodociągu korzysta 99% mieszkańców, a z kanalizacji 98%, co zdecydowanie wpływa na jej pozycje wśród pozostałych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego. Niestety pod względem korzystających z gazu sieciowego Kościerzyna zajmuje zdecydowanie ostatnie miejsce z wartością tego wskaźnika mniejszą o około 90% w stosunku do Lęborka i Tczewa.

¹⁰⁵ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

¹⁰⁶ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Tab.58. Wskaźnik korzystających z instalacji wodno-kanalizacyjnej i gazowej w wybranych ośrodkach aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Miasto	Korzystający z instalacji w % ludności w 2012r.		
	wodociąg	kanalizacja	gaz
Pruszcz Gdański	99,4	99,4	73,9
Kartuzy	98,9	96,9	8,6
Nowy Dwór Gdański	98,8	91,5	46,7
Puck	98,3	96,8	11,3
Wejherowo	94,4	95,7	68,6
Bytów	98,4	92,9	83,5
Chojnice	99,3	97,4	71,2
Człuchów	98,6	95,6	4,1
Lębork	98,2	93,6	93,5
Ustka	99	97,5	74,4
Kościerzyna	96,8	91	1,3
Kwidzyn	99,1	95,2	85,9
Malbork	99,3	89,8	87,2
Starogard Gdański	95,7	87,7	79,1
Tczew	99,3	95,4	92,3
Sztum	99,3	95,5	79,3

Rynek pracy

Sytuację na rynku pracy najtrafniej charakteryzuje liczba podmiotów gospodarczych oraz informacje dotyczące zatrudnienia i bezrobocia (Tab.59)¹⁰⁷.

W Kościerzynie w 2012r. odnotowano 992 podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tyś. osób tj. o ponad 400 podmiotów/10 tyś. osób mniej niż w Pruszczu Gdańskim do którego Kościerzyna jest najbardziej zbliżona pod względem powierzchni i liczby ludności ogółem. Wskaźnik ten jest również prawie o połowę niższy od jego wartość dla województwa i zbliżony do wartości osiągniętej przez Chojnice i Tczew.

Do pozytywnych zjawisk w kościerskim rynku pracy należy zaliczyć wartość wskaźnika zatrudnienia na 1000 mieszkańców, który przewyższa średnią dla województwa pomorskiego. Wśród analizowanych miejscowości podobny do Kościerzyny poziom liczby pracujących na 1000 mieszkańców posiada Tczew i Starogard Gdański. Niepokojący jest natomiast stosunkowo wysoki udział bezrobotnych zarejestrowanych w Kościerzynie w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który wynosi 9,2% i jest o ponad połowę większy od najniższej wartości tego wskaźnika wśród porównywanych ośrodków, który obserwuje się w Pruszczu Gdańskim.

¹⁰⁷ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Tab.59. Wskaźniki dotyczące rynku pracy dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

Miasto	Wskaźniki w 2012r.		
	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. osób	Pracujący na 1000 ludności	Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Pruszcz Gdański	1405	364	4,4
Kartuzy	1190	324	-
Nowy Dwór Gdański	1035	198	-
Puck	1203	247	7,8
Wejherowo	1112	191	7,8
Bytów	1040	380	-
Chojnice	972	294	11,3
Człuchów	1544	286	9,9
Lębork	1258	206	10,5
Ustka	1360	179	7,8
Kościerzyna	992	256	9,2
Kwidzyn	1186	333	9,8
Malbork	1145	193	10
Starogard Gdański	1101	249	10,2
Tczew	926	265	6,5
Sztum	1030	193	-

Finanse

Jako podstawowe wskaźniki służące porównaniu stanu finansów publicznych wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego wybrano przeliczone na 1 mieszkańca dochody i dochody własne oraz wydatki i wydatki inwestycyjne (Tab.60.)¹⁰⁸. Porównanie przeprowadzono jedynie wśród miejscowości będących gminami miejskimi, natomiast gminy miejsko-wiejskie pominięto.

Dochody poszczególnych miast w przeliczeniu na mieszkańca są zbliżone i różnią się przeciętnie o około 200 – 300 zł, nie odbiegając tym samym znacznie od średniej dla województwa. Miasto Kościerzyna zajmuje 8 pozycję wśród analizowanych miejscowości i ma dochody na mieszkańca zbliżone do Ustki i Chojnic.

Więszą rozpiętość wśród miast obserwuje się natomiast biorąc pod uwagę dochody własne na mieszkańca. Dochody własne pochodzą z podatków, opłat i części podatku PIT i CIT płaconego przez mieszkańców i firmy działające na terenie gminy i stanowią jeden z wyznaczników rozwoju gospodarczego i rzeczywistej zamożności gminy. Pod tym względem Kościerzyna zajmuje 3 pozycję od końca i wartością wskaźnika dorównuje Chojnicom i Puckowi. Biorąc pod uwagę udział dochodów własnych w dochodach ogółem Kościerzyna (48,29%) zajmuje ostatnią pozycję, różniąc się o niespełna 1% od Wejherowa (49,02%) i aż o 18% od zajmującej pierwszą pozycję Ustki (Rys.32).

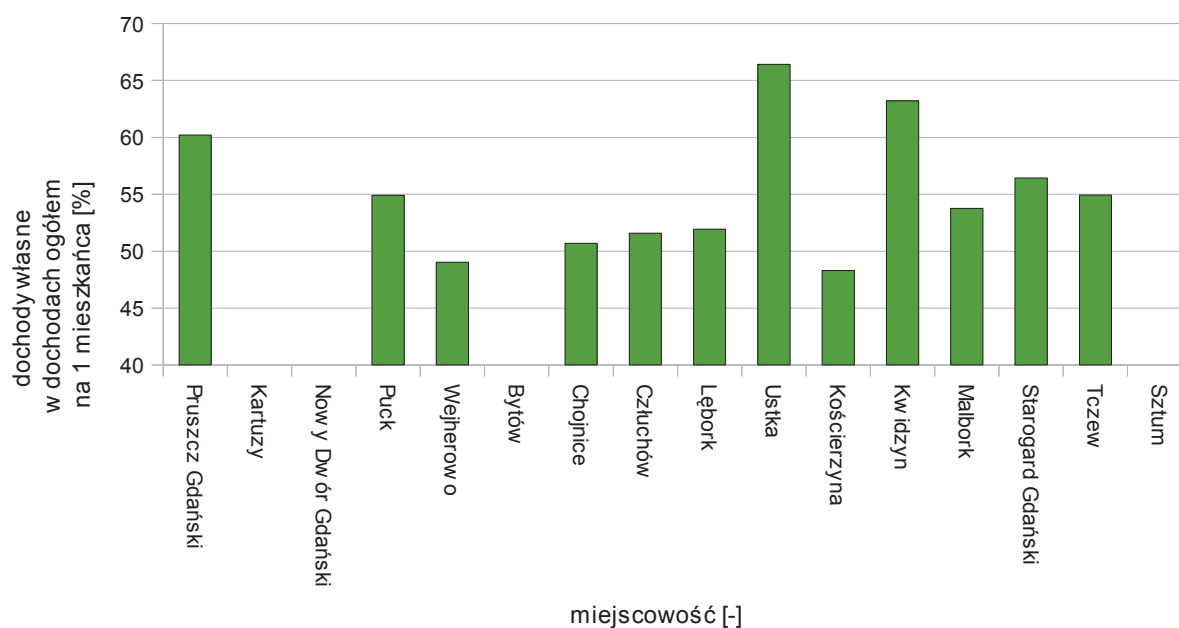
¹⁰⁸ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Tab.60. Wskaźniki finansowe dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego

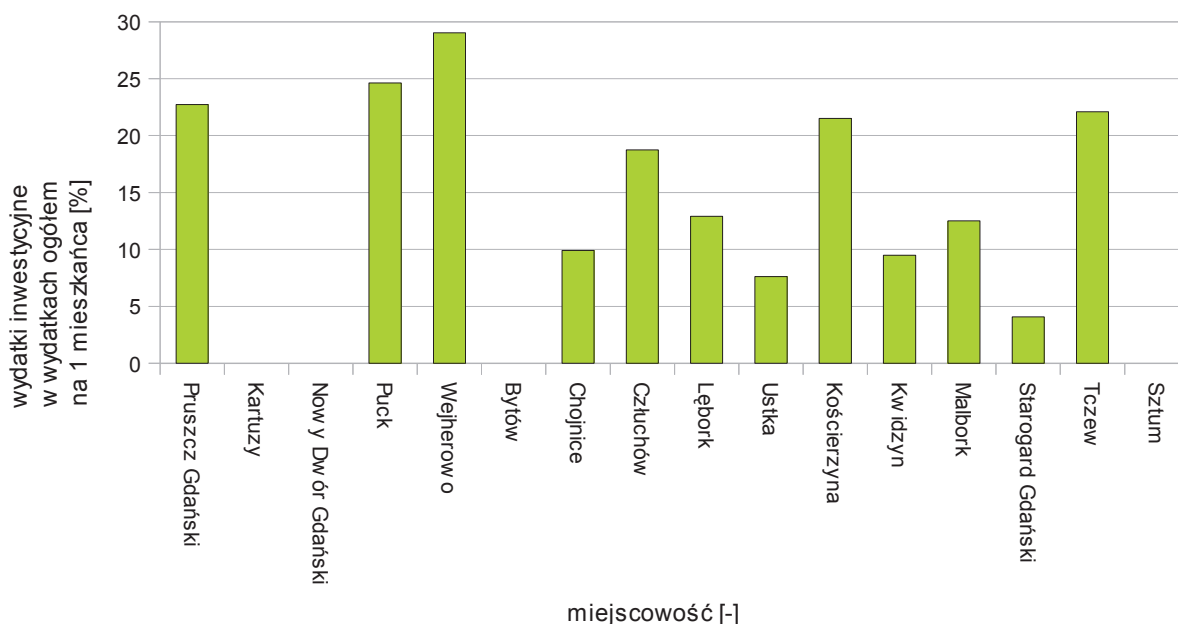
Miasto	Wskaźniki finansowe na 1 mieszkańca w 2012r.			
	Dochody	Dochody własne	Wydatki	Wydatki inwestycyjne
Pruszcz Gdański	3 261,43	1963,59	3 089,49	702,28
Kartuzy	-	-	-	-
Nowy Dwór Gdański	-	-	-	-
Puck	2 608,13	1432,29	3 244,01	798,61
Wejherowo	2 944,08	1443,18	3 343,26	970,72
Bytów	-	-	-	-
Chojnice	2 671,68	1361,52	2 671,79	264,88
Człuchów	2 920,31	1506,6	3 045,17	571
Lębork	2 960,01	1537,03	3 004,31	387,77
Ustka	2 886,51	1917,09	2 883,62	219,79
Kościerzyna	2 830,59	1366,75	3 069,30	660,25
Kwidzyn	3 035,58	1918,78	3 113,63	295,39
Malbork	2 384,15	1281,46	2 483,40	310,81
Starogard Gdański	2 643,16	1491,56	2 569,45	104,49
Tczew	2 992,45	1643,93	3 045,02	673,04
Sztum	-	-	-	-

Rys.32. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem na 1 mieszkańca dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województw pomorskiego

Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca porównywanych ośrodków aktywności lokalnej są zbliżone do poziomu ich dochodów na mieszkańca, w większości jednak je przekraczają, z wyjątkiem Pruszcza Gdańskiego, Starogardu Gdańskiego, Ustki i Chojnic (Tab.60.) Pod względem wysokości wydatków na 1 mieszkańca Kościerzyna zajmuje 5 pozycję tuż obok Pruszcza Gdańskiego i Człuchowa. Biorąc jednak pod uwagę wysokość deficytu budżetowego na mieszkańca, wyższy od Kościerzyny mają jedynie Wejherowo i Puck. Natomiast wartość wskaźnika wydatków inwestycyjnych na mieszkańca wynosząca dla Kościerzyny 660,25 zł/osobę jest zbliżona do wartości tego wskaźnika dla Tczewa podobnie jak udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem (Rys.33).

Rys.33. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem na 1 mieszkańca dla wybranych ośrodków aktywności lokalnej województw pomorskiego

10. PODSUMOWANIE

Głównym celem diagnozy jest przedstawienie aktualnej sytuacji miasta Kościerzyna, jej zmian w ostatnich latach oraz wskazanie pozycji miasta na tle innych ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego. Informacje zawarte w dokumencie służą przeprowadzeniu analizy SWOT i stanowią podstawę dalszej analizy strategicznej, w tym określenia celów, priorytetów i kierunków rozwoju miasta w kolejnych latach.

Kościerzyna - ponad 600-letnie dziś miasto, sięga swymi początkami jako osada okresu prehistorycznego. Ślady osadnictwa w obrębie dzisiejszych granic miasta wiążą się z okresem tzw. kultury wschodniopomorskiej, a przypadkowe odkrycia miejsc pochówków w grobach skrzynkowych wskazują na dość gęste zaludnienie miasta i jego okolic przez ludność prasłowiańską już we wczesnej epoce żelaza.

Kościerzyna to miasto zlokalizowane na zajmującym środkowo-południową część województwa pomorskiego Pojezierzu Kaszubskim, w centralnej części powiatu kościerskiego, sąsiadując z czterech stron z Gminą Kościerzyna. Na terenie miasta położonego w dorzeczu Wierzycy znajdują się dwie małe rzeki: Bibrowa i Kamionka oraz trzy jeziora: Gałęźne, Kapliczne i Wierzysko. Występują tu również różnorodne typy zieleni, a także obszary ochrony krajobrazu.

Obszar miasta liczy 1586 ha. Ponad połowa gruntów na terenie Kościerzyny na koniec 2012r. (dokładnie 50,63%) stanowiły grunty rolne. Zabudowania oraz powierzchnie zurbanizowane (579 ha) zajmowały wspólnie 36,50%, a ich udział w okresie ostatnich lat zwiększa się kosztem gruntów rolnych. Ponad połowę całkowitej powierzchni miasta stanowią grunty będące własnością osób fizycznych (60,91%), natomiast grunty gmin i związków międzygminnych zajmują około 20%. Wody powierzchniowe zajmują niespełna 5% powierzchni Kościerzyny (78 ha), z czego 15 ha stanowią wody stojące, a 63 ha wody płynące. Wody podziemne zlokalizowane na terenie miasta zaliczają się do górnego czwartorzędowego piętra wodonośnego, który jest eksploatowany m.in. przez ujęcie komunalne w Kościerzynie.

Pod względem klimatycznym miasto znajduje się w najchłodniejszej i najbardziej zasobnej w opady części Pojezierza Pomorskiego. Najkorzystniejsze warunki klimatyczne w Kościerzynie występują w rejonach o rozproszonej zabudowie, na terenach niezabudowanych oraz na terenach zabudowanych z dużym udziałem zieleni towarzyszącej. Głównym problemem dotyczącym Kościerzynę jest duża emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza. Dominujący udział ilościowy w zanieczyszczaniu atmosfery mają zanieczyszczenia z procesu spalania paliw: popiół, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla, a przekroczenia dotyczą pyłu zawieszzonego PM10 i benzo(a)pirenu.

Kościerzynę zamieszkuje 23779 osób, w tym 11587 mężczyzn i 12192 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie 1499 osób/km², co wskazuje na wysoką gęstość zaludnienia wśród gmin województwa. W 2012 r. zanotowano 286 urodzeń żywych i 189 zgonów, skutkujących najmniejszym dodatnim przyrostem naturalnym od 2010r. – 97 osób. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do 2035 roku w Kościerzynie utrzymywana będzie tendencja spadkowa liczby mieszkańców.

Kościerzyna leży na przecięciu ważnych dla regionu arterii komunikacyjnych: drogi krajowej nr 20 oraz dróg wojewódzkich nr 214 i nr 221. Układ głównych dróg spowodował, że miasto rozwinęło się wzdłuż głównych szlaków transportowych, którymi odbywa się zarówno komunikacja wewnętrzna pojazdów jak i ruch tranzytowy. Przez

Kościerzynę odbywa się ruch tranzytowy w kierunku północnym do Trójmiasta, Łęborka i Łeby, a na południe w kierunku Chojnic, Piły i Poznania oraz Wałcza, Gorzowa Wielkopolskiego do granicy z Niemcami. Znaczny ruch odbywa się też w stronę Torunia i Bydgoszczy. Wzdłuż głównych dróg komunikacyjnych na terenie Kościerzyny stworzony został układ ścieżek rowerowych, który jest systematycznie rozbudowywany przy okazji budowy lub modernizacji kolejnych ulic.

Kościerzyna zaopatrywana jest w energię elektryczną przez ENERGA-Operator S.A. poprzez istniejącą sieć energetyczną, która doprowadza energię do jedyne w mieście Głównego Punktu Zasilania (GPZ) za pomocą trzech linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV: Kościerzyna - Starogard, Kościerzyna - Sierakowice, Kościerzyna – Kiełpino. Ponadto na terenie miasta zlokalizowanych jest 101 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu na terenie Kościerzyny jest od 29.06.2007 Pomorska Spółka Obrotu Gazem Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku. Miasto zaopatrywane jest w gaz ziemny wysokometanowy GZ 50. Przy mieście przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, a na terenie Kościerzyny zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa. W Kościerzynie z gazu ziemnego korzysta mniej niż 20% mieszkańców.

Mieszkańcy Kościerzyny zaopatrywani są w ciepło poprzez miejski system ciepłowniczy oraz za pomocą indywidualnych kotłowni, gdzie nośnikiem energii jest węgiel, drewno, olej opałowy, gaz ziemny, odpady z gospodarstw domowych, bądź też energia elektryczna. Ciepłą wodę użytkową uzyskuje się natomiast poprzez wykorzystanie powyższych źródeł, bądź przez elektryczne podgrzewacze pojemnościowe, elektryczne podgrzewacze przepływowe i panele słoneczne. Centralny system ciepłowniczy na koniec 2012r. pokrywał około 44,5% zapotrzebowania na ciepło wszystkich budynków.

Zapotrzebowanie miasta w wodę jest pokrywane z ujęcia miejskiego, małych ujęć w formie studni indywidualnych oraz ujęć wód gruntowych. Główne potrzeby zaspokaja komunalne ujęcie wody zlokalizowane przy ul. Jeziornej w północno-wschodniej części miasta (99% mieszkańców). System kanalizacyjny na terenie Kościerzyny tworzy system kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej oraz fragmentaryczny system kanalizacji deszczowej. Ścieki z terenu miasta odprowadzane są systemem kanalizacji sanitarnej do miejskiej oczyszczalni ścieków. System ten tworzy sieć kanalizacyjna oraz 17 lokalnych przepompowni i dwa kolektory grawitacyjne. Ścieki z terenu miasta przez kanalizację sanitarną spływają do miejskiej oczyszczalni ścieków o przepustowości zmodernizowanej oczyszczalni ścieków 3600 m³, a maksymalnej dla okresu pogody opadowej 12000 m³.

Głównym składowiskiem, na którym były deponowane odpady komunalne z terenu Kościerzyny w 2012r. było składowisko w Gostomiu, natomiast niewielkie ilości odpadów były wywożone również na składowiska w: Nieżurawie, Zblewie i Linowcu. Łączna ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w 2012r. na terenie Kościerzyny wyniosła 7350,64t i była o około 400t mniejsza niż w roku 2011. Na terenie miasta prowadzona w 2012r. była selektywna zbiórka odpadów. Odrębnie zbierane są odpady powstałe w wyniku oczyszczania miasta oraz frakcje odpadów tj. szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura oraz odpady niebezpieczne i wielkogabarytowe.

W Kościerzynie nie ma dużych zakładów przemysłowych i nie powstają większe firmy produkcyjne. Małe i średnie firmy są ukierunkowane na rozwój prostych form działalności. W ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych w różnych sektorach gospodarki głównie w produkcji, handlu i naprawach oraz w budownictwie mieszkaniowym, szkolnictwie i turystyce. Biorąc pod uwagę wybrane sekcje REGON w 2012r. dominowały handel hurtowy i detaliczny,

naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle oraz budownictwo, mimo że ilość przedsiębiorstw w obu tych sektorach zmalała względem roku 2010.

W 2012r. z całkowitej liczby mieszkańców Kościerzyny w wieku produkcyjnym – 14946 osób, pracujących było 6088 tj. zaledwie 40,73% co stanowi tendencję utrzymującą się w ostatnim dziesięcioleciu. Analiza sytuacji na rynku pracy w Kościerzynie wskazuje w 2012r. na spadek liczby osób bezrobotnych względem roku 2000. W latach 2010 – 2012 największą ilość osób poszukujących pracy zanotowano wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a także policealnym i średnim zawodowym, co wskazuje na nasycenie lokalnego rynku pracy w niektórych zawodach, w których odbywa się kształcenie na terenie powiatu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012r. na terenie Kościerzyny było 2677 budynków mieszkalnych. Jednocześnie w mieście zasoby mieszkaniowe wynosiły 7792 mieszkań, z 29879 izbami o łącznej powierzchni 555770 m², co w przeliczeniu na 1000 osób wynosiło 327,7 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 71,3 m², co dawało średnio 23,4m² na 1 osobę. Zasoby mieszkaniowe socjalne w 2012r. wyniosły 62 mieszkań o powierzchni użytkowej 1965 m².

Komunikacja miejska w Kościerzynie prowadzona jest przez zewnętrznego przewoźnika - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej SA w Starogardzie Gdańskim i swoim zasięgiem obejmuje wszystkie większe osiedla mieszkaniowe, dworzec PKP oraz Szpital Specjalistyczny. Komunikacja odbywa się na czterech podstawowych relacjach o łącznej długości 34 km, a średniomiesięczne obłożenie linii to ok. 11 000 osób. Dla zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych o zasięgu lokalnym i ponad lokalnym w Kościerzynie funkcjonują dwa dworce - jeden komunikacji samochodowej położony w centrum miasta i drugi - kolejowy oddalony od niego o ok. 1,5 km. W zakresie przewozów pasażerskich PKS SA świadczy usługi na liniach lokalnych i dalekobieżnych. Uzupełnieniem komunikacji samochodowej jest, z roku na rok uszczuplana, oferta przewozów osobowych Polskich Kolei Państwowych.

Miasto Kościerzyna – jako jednostka samorządu terytorialnego - jest organem prowadzącym 8 publicznych szkół i placówek oświatowych różnego typu, umiejscowionych w 5 jednostkach organizacyjnych. W mieście funkcjonuje także 12 niepublicznych placówek oświatowych oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, szkoły ponadgimnazjalne zarządzane przez władze powiatu i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Na terenie miasta Kościerzyna nie ma uczelni wyższych ani ich oddziałów zamiejscowych.

W 2012r. w Kościerzynie liczba podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych wynosiła 11 szt., a liczba osób przypadających na jedną jednostkę ochrony zdrowia 2162 szt. Kompleksowa ochrona zdrowia w mieście możliwa jest dzięki szerokiemu wachlarzowi podmiotów świadczących usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, ratownictwa medycznego, opieki szpitalnej, a także aptek i punktów aptecznych. Bardzo istotnym ośrodkiem ochrony zdrowia, którego zakres usług wykracza poza miasto i powiat kościerski jest oddany do użytku w 1998r. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie. Obecnie w ramach szpitala działa 19 oddziałów oraz 22 poradnie specjalistyczne.

Kościerzyna to jeden z ważniejszych ośrodków kulturalnych Kaszub. Począwszy od przełomu IX i XX wieku, aż do chwili obecnej trwają bogate tradycje kultury kaszubskiej oraz tradycje muzyczne, które zapoczątkowały chóry: Towarzystwa Śpiewaczego "Halka", "Świętej Cecylii" i Zespół Pieśni i Tańca "Kościerzyna", zespoły dziecięce: "Młoda Kościerzyna", "Uśmiech", żeński chór kameralny przy Liceum Ogólnokształcącym oraz orkiestry dęte: "Costerina", "Begama", Bigband "Fredens" i inne. Spośród instytucji

związanych z kulturą prężnie działają w Kościerzynie, służąc zarówno mieszkańcom jak i gościom, Kościerski Dom Kultury, Centrum Kultury Kaszubskiej, Sala Widowiskowo-Kinowa, Muzeum Ziemi Kościerskiej z Muzeum Kolejnictwa i Akordeonu oraz Biblioteka Miejska. Kulturę materialną i duchową Kaszub oraz różne formy regionalizmu kaszubskiego kultywuje i upowszechnia Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Dla równowagi, młodym zwłaszcza kościerzynianom, możliwości rekreacji i uprawiania sportów oferują: stadion miejski, kościerskie "Orliki", kompleks sportowo-rekreacyjny AQUA Centrum. Latem zaprasza kąpielisko nad jeziorem Gałęźne a zimą sztuczne lodowisko. Dużym powodzeniem cieszą się festyny i imprezy plenerowe, organizowane od wiosny do jesieni przez instytucje kulturalno-sportowe Kościerzyny przy pomocy władz miejskich.

Miasto Kościerzyna pomimo swojej ponad 600 – letniej historii nie posiada wybitnych i unikatowych obiektów historycznych czy architektonicznych wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO oraz Listę Pomników Historii. Do dziś zachował się unikatowy zabytkowy, średniowieczny układ urbanistyczny z kwadratowym rynkiem i ośmioma ulicami wychodzącymi pod kątem prostym, po dwie z każdego narożnika. Zabudowa pokrywa się ze średniowiecznym układem urbanistycznym miasta z XV w. Najstarszym obiektem Rynku jest Ratusz z 1843 roku z charakterystycznym zegarem w szczycie. W mieście brak jest wybitnych dzieł sztuki budowlanej i architektonicznej, a obiekty wpisane do rejestru zabytków pochodzą głównie z XIX wieku i początku XX wieku, stanowiąc zarazem cenne dziedzictwo kulturowe miejskiego rzemiosła budowlanego. Wśród zabytków sztuki sakralnej w mieście wyróżnia się neobarokowy kościół farny, pod wezwaniem Św. Trójcy, zbudowany w latach 1914-1917. W neogotyckiej kaplicy obok Zakładu Najświętszej Marii Panny Anielskiej znajduje się pieta, arcydzieło kamieniarskiej sztuki pomorskiej z XV wieku. Nad miastem góruje strzelista wieża kościoła poewangelickiego, dziś rzymsko-katolickiej parafii „Zmartwychwstania Pańskiego”, z pięknym palmowym sklepieniem wspartym na trzech kamiennych kolumnach.

W obszarze pomocy i opieki społecznej działają na terenie miasta Kościerzyna następujące instytucje:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jesteśmy dla Ciebie” – prowadzony przez Gdańską Fundację Dobroczynności,
- Warsztat Terapii Zajęciowej – prowadzone przez Fundację „Sprawni Inaczej”
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.

Mieszkańcy miasta w ramach pomocy społecznej korzystają z wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz zasiłków pieniężnych i w naturze. W latach 2010 - 2012 nie odnotowano znacznych zmian w ilości korzystających z pomocy. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem kształtuje się on w ostatnich latach na poziomie około 9% i jest zbliżony do średniej w województwie, a zarazem niższy o około 5% niższy od poziomu w powiecie.

W latach 2000 – 2012 na terenie miasta Kościerzyna obserwuje się rozwój sektora non-profit, w tym zdecydowany wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, których ilość w tym okresie się podwoiła. Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Te zarejestrowane w Kościerzynie działają w różnych sferach życia społecznego od szkolenia przyszłych

pracowników, dostarczania usług socjalnych i publicznych po integrację społeczną i inicjowanie zmian społecznych.

Na terenie Kościerzyny o bezpieczeństwo mieszkańców i turystów oraz ich mienia dbają służby publiczne tj.: Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Centrum Zarządzania Kryzysowego przy Starostwie Powiatowym, Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Specjalistycznego. Dodatkowo w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta działa Centrum Monitoringu Wizyjnego (CMW). Biorąc pod uwagę liczbę przestępstw widać zdecydowaną poprawę sytuacji w 2012r. względem roku 2005. Ogólna liczba przestępstw odnotowanych w tym okresie spadła o niespełna 43%, w tym przestępstwa wśród nieletnich o około 73%. W 2012r. uległa również zmniejszeniu liczba zatrzymanych nietrzeźwych, natomiast liczba osób rozprowadzających narkotyki bądź będących w ich posiadaniu wzrosła prawie dwukrotnie. Drugą pozycję wśród ogółu przestępstw stwierdzonych w Kościerzynie w 2012r. zajmują przestępstwa drogowe. Dane dotyczące tej kategorii są niepokojące. Na bezpieczeństwo publiczne wpływa nie tylko przestępczość ale również inne zdarzenia w tym pożary i inne miejscowe zagrożenia takie jak huragany czy gwałtowne opady.

Finanse miasta określane są corocznie przyjmowanym przez Radę Miasta budżecie, który zatwierdzany jest również przez Regionalną Izbę Obrachunkową. Dochodami budżetu Gminy Miejskiej Kościerzyna są dochody własne, udział w podatkach stanowiących dochód państwa, dotacje celowe i środki ze źródeł pozabudżetowych na dofinansowanie zadań gminy. Największy udział w dochodach miasta stanowią subwencja z budżetu państwa oraz podatki stanowiące dochód państwa. W 2012r. dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy 48,3%,. W 2012r. wydatki budżetowe wyniosły 72 960 418. 96,9% wydatków majątkowych w 2012r. przeznaczono na cele inwestycyjne, a wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły około 22% wydatków ogółem budżetu gminy.

Miasto Kościerzyna stanowi główny ośrodek gospodarczy i administracyjny oraz usługowy dla ludności regionu. Z uwagi na dogodnie położenie na szlakach komunikacyjnych jest regionalnym węzłem ruchu turystycznego. Stanowi ośrodek usługowy dla terenu powiatu i jednocześnie ma duże znaczenie dla turystyki z uwagi na funkcje usługowe (sklepy, gastronomia, rekreacja, tranzyt, inne usługi – banki, zdrowie). Szczególne, potencjalne znaczenie dla turystyki posiada możliwość rozwoju usług zdrowotnych w oparciu o infrastrukturę szpitala w Kościerzynie (turystyka medyczna, zdrowotna). Niewątpliwym atutem miasta dla odwiedzających je turystów, jest także dobrze rozwinięty handel i strefa usług, gdzie uwagę zwraca estetyka wnętrza i wysoka kultura obsługi. Każdego roku na terenie Kościerzyny organizowany jest wiele imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych i rozrywkowych tworzących bogaty kalendarz imprez. Szereg z nich ma charakter regionalny, wojewódzki a także krajowy i międzynarodowy, dzięki czemu może przyciągać uwagę i zainteresowanie turystów, wpisując się zarazem na stałe w harmonogram kościerskich imprez. Na terenie Kościerzyny działa Kościerskie Centrum Informacji (KCI), które udziela kompleksowej informacji dotyczącej wypoczynku, bazy noclegowo – gastronomicznej i towarzyszącej Miasta Kościerzyna, terenu powiatu i Kaszub. Podstawę bazy turystycznej stanowią obiekty noclegowe. W 2012r. na terenie Kościerzyny zlokalizowane były 4 obiekty hotelowe, w tym jeden kategorii ** i jeden kategorii ***, dysponujące 75 pokojami oraz 148 miejscami noclegowymi. Dodatkowo 144 miejsca noclegowe turystom zapewniały 3 inne obiekty noclegowe. Obok bazy noclegowej istotnym elementem infrastruktury turystycznej jest baza gastronomiczna oraz obiekty sportowo-rekreacyjne i kulturalne. Na terenie Kościerzyny w 2012r. znajdowało się 9 restauracji, 3 puby, 5 pizzerii i 7 barów. Biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających

z noclegów oraz ilość udzielonych im noclegów w 2012r. obserwuje się zdecydowany wzrost liczby turystów zarówno polskich jak i zagranicznych względem roku 2005. Dane wskazują również na bardzo silną sezonowość ruchu turystycznego w Kościerzynie, z jego koncentracją w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu.

Kościerzyna jest stolicą jednego z 16 powiatów województwa pomorskiego (z wykluczeniem miast na prawach powiatu). W każdym z powiatów zlokalizowana jest miejscowość pełniąca funkcję ośrodka aktywności lokalnej. Pod względem zajmowanej powierzchni oraz liczby mieszkańców Kościerzyna sytuuje się na 9 pozycji wśród analizowanych 16 miejscowości i zbliżona jest najbardziej do Pruszcza Gdańskiego. Pod względem gęstości zaludnienia Kościerzyna plasuje się na przed ostatnią pozycją, tuż przed Człuchowem. W Kościerzynie na 100 mężczyzn w 2012r. przypadało 105 kobiet, podobnie jak przeciętna dla województwa pomorskiego, a zarazem najmniej z przedstawionych ośrodków aktywności lokalnej. Natomiast korzystnie, w porównaniu z pozostałymi miejscowościami kształtuje się pozycja Kościerzyny w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców, który wynosi dwa razy tyle co średnia dla województwa. Istotnym elementem sfery społecznej każdej miejscowości jest gospodarka mieszkaniowa. Na terenie Kościerzyny znajdują się 7792 mieszkania ogółem co, klasyfikuje ją na 9 pozycji, podobnie jak w przypadku powierzchni i liczby mieszkańców tuż za Pruszczem Gdańskim. Natomiast biorąc pod uwagę wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców Kościerzyna zajmuje pozycję drugą od końca i jest na zbliżonym poziomie do miejscowości z tego samego regionu tj. Chojnic, Bytowa, Starogardu Gdańskiego i Bytowa. W Kościerzynie w 2012r. odnotowano 992 podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tyś. osób tj. o ponad 400 podmiotów/10 tyś. osób mniej niż w Pruszczu Gdańskim do którego Kościerzyna jest najbardziej zbliżona pod względem powierzchni i liczby ludności ogółem. Do pozytywnych zjawisk w kościerskim rynku pracy należy zaliczyć wartość wskaźnika zatrudnienia na 1000 mieszkańców, który przewyższa średnią dla województwa pomorskiego. Niepokojący jest natomiast stosunkowo wysoki udział bezrobotnych zarejestrowanych w Kościerzynie w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który wynosi 9,2% i jest o ponad połowę większy od najniższej wartości tego wskaźnika wśród porównywanych ośrodków, który obserwuje się w Pruszczu Gdańskim. Dochody poszczególnych miast w przeliczeniu na mieszkańca są zbliżone i różnią się przeciętnie o około 200 – 300 zł, nie odbiegając tym samym znacznie od średniej dla województwa. Biorąc pod uwagę udział dochodów własnych w dochodach ogółem Kościerzyna (48,29%) zajmuje ostatnią pozycję, różniąc się o niespełna 1% od Wejherowa (49,02%) i aż o 18% od zajmującej pierwszą pozycję Ustki. Pod względem wysokości wydatków na 1 mieszkańca Kościerzyna zajmuje 5 pozycję tuż obok Pruszcza Gdańskiego i Człuchowa. Natomiast wartość wskaźnika wydatków inwestycyjnych na mieszkańca wynosząca dla Kościerzyny 660,25 zł/osobę jest zbliżona do wartości tego wskaźnika dla Tczewa podobnie jak udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem.

11. LITERATURA

- Baza danych Ministerstwa Infrastruktury. Typowe lata meteorologiczne i statystyczne dane klimatyczne dla obszaru Polski do obliczeń energetycznych budynków.
- Bendomir W. 1981r., Lankreis Berent, Marburg
- Czechański J., Lemańczyk J., Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego. Słupsk-Gdańsk 2007
- Damps K., Stańczyk J. Wydział monitoringu środowiska WIOŚ, 2013, Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim Raport za rok 2012, Gdańsk
- Dane Biblioteki Miejskiej im. Konstantego Damrota w Kościerzynie
- Dane ENERGA-Operator są
- Dane Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kościerzynie
- Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie
- Dane Kościerskiego Centrum Informacji
- Dane Kościerskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
- Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie
- Dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o.
- Dane Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku
- Dane Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA Pomorski Oddział Obrotu Gazem w Gdańsku
- Dane Powiatowego Centrum Oświaty, Sprawozdania SIO
- Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie
- Dane Starostwa Powiatowego w Kościerzynie
- Dane Straży Miejskiej w Kościerzynie
- Dane Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Kościerzyna
- Departament Środowiska i Rolnictwa, Referat Polityki Ekologicznej, 2012, Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018, Gdańsk
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa
- Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych
- Główny Urząd Statystyczny, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035
- Gołębowska I., 2010, Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kościerskiego 2010-2013, Kościerzyna
- Jaszczuk – Skolimowska dr B., Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Kościerzyna, Zmiana – Aktualizacja, 2011
- Kwiecień K., Taranowska S., 1974 Warunki klimatyczne W: Moniak J. (red.) Studium geograficzno-przyrodnicze i ekonomiczne woj. gdańskiego. Gdańsk
- Kondracki J., 2002, Fizyczno-geograficzny podział Polski
- Łudzik J., 2011, Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2011-2014, Kościerzyna
- Paczyński B., 1995 Regionalizacja hydrogeologiczna Polski
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, Gdańsk, październik 2009
- Praca zbiorowa pod red. Kallasa M., 1994, KOŚCIERZYNA Zarys dziejów miasta do 1939r., Toruń
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2016 z

- uwzględnieniem lat 2017-2020, 2013, Kościerzyna
- Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu, 2013, Gdańsk
  - Rejestr pomników przyrody w województwie pomorskim
  - Rejestr Zabytków Województwa Pomorskiego, Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kościerskiego na lata 2010 -2013 oraz decyzje WKZ w Gdańsku
  - Sołtys J., Lendzion J., Stoppa P., Marciuk J., Jankowska K., Zdrojewski J.,2010, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025, Diagnoza Sytuacji Wyjściowej
  - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020, 2013, Kościerzyna
  - Szlagowska O.; 2013, Ocena realizacji "Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z organizacjami pozarządowymi za 2012r.", Kościerzyna
  - Uchwała Nr 833/XXXV/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dn. 25.05.2009r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy kartusko-kościerskiej
  - Urząd Statystyczny w Gdańsku. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013
  - Zbiory Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dr Jerzego Knyby
  - www.miastokoscierzyna.pl
  - www.koscierzyna.pl
  - www.natura2000.gdos.gov.pl

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne

Kościerzyna , czerwiec 2014

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020 zostały opracowane przy współdziałaniu ekspertów i pracowników samorządu Miasta Kościerzyna w oparciu o obowiązujące akty prawne i analizę badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczestników konsultacji społecznych.

SPIS TREŚCI

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	4
1.1. Uwarunkowania prawno-polityczne makrootoczenia.....	4
1.2. Uwarunkowania prawno-polityczne mikrootoczenia.....	18
1.3. Podsumowanie uwarunkowań prawno-politycznych.....	25
2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE.....	26
2.1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej.....	26
2.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza w oparciu o opinie społeczności lokalnej...	26
2.2.1. Warunki życia w Kościerzynie.....	27
2.2.2. Podstawowe i najważniejsze problemy Kościerzyny.....	36
2.2.3. Inwestycje istotne dla Kościerzyny i jej potencjał.....	37
2.2.4. Promocja miasta.....	38
2.2.5. Ogólna ocena Kościerzyny.....	39
2.2.6. Podsumowanie.....	39

SPIS TABEL

Tabela 1. Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej.....	5
Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno–planistyczne odnoszące się do rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce.....	8
Tabela 3 Dokumenty strategiczno–planistyczne obowiązujące w województwie pomorskim.....	18
Tabela 4 Dokumenty strategiczno–planistyczne obowiązujące w Powiecie Kościerskim.....	24

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wiek i płeć ankietowanych.....	26
Wykres 2. Zatrudnienie ankietowanych.....	27
Wykres 3. Ocena warunków mieszkaniowych w Kościerzynie.....	28
Wykres 4. Ocena jakości i dostępności transportu publicznego.....	28
Wykres 5. Ocena dostępności komunikacyjnej zewnętrznej.....	29
Wykres 6. Ocena jakości oferty kulturalnej.....	29
Wykres 7. Ocena dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej.....	30
Wykres 8. Ocena bezpieczeństwa publicznego.....	30
Wykres 9. Ocena stopnia integracji społecznej.....	30
Wykres 10. Ocena stopnia skanalizowania i zgazyfikowania miasta.....	31
Wykres 11. Ocena dostępności do sieci wodociągowej.....	31
Wykres 12. Ocena sieci oświetlenia publicznego.....	32
Wykres 13. Ocena jakości nawierzchni dróg oraz dostępności do parkingów.....	32
Wykres 14. Ocena dostępności do internetu szerokopasmowego.....	32
Wykres 15. Ocena oferty inwestycyjnej miasta.....	33
Wykres 16. Ocena jakości bazy gastronomicznej.....	33
Wykres 17. Ocena bazy noclegowej.....	34
Wykres 18. Ocena oferty turystycznej.....	34
Wykres 19. Ocena dbałości mieszkańców o czystość i estetykę.....	34
Wykres 20. Ocena stanu środowiska naturalnego Kościerzyny.....	35
Wykres 21. Ocena jakości powietrza.....	35
Wykres 22. Ocena jakości wody do picia.....	36
Wykres 23. Ocena świadomości ekologicznej mieszkańców.....	36

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1.1. Uwarunkowania prawno – polityczne makrootoczenia

W nowym systemie zarządzania rozwojem, Polska przyjęła *Plan uporządkowania strategii rozwoju*, ograniczając do dziewięciu liczbę dokumentów strategicznych realizujących średnio - i długookresową strategię rozwoju kraju:

- *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*,
- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego*,
- *Strategia Rozwoju Transportu*,
- *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko*,
- *Strategia Sprawne Państwo*,
- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego*,
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie*,
- *Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP*,
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa*.

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 - 2020 jest ściśle powiązana z powyższymi dokumentami, ale także z innymi krajowymi i unijnymi dokumentami o charakterze strategicznym. Należą do nich:

- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*,
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*,
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*,
- *Krajowy Program Reform*
- *Strategia Europa 2020*.

W związku z przyjęciem Strategii Europa 2020, Polska zobowiązała się do realizacji jej celów, określając poziomy docelowe podstawowych wskaźników (8 wskaźników) odnoszących się do innowacyjności, zatrudnienia, poziomu wykształcenia, poziomu ubóstwa i celów klimatycznych. Ponieważ w nowym okresie programowania 2014 – 2020 Komisja Europejska silnie powiązała Strategię Europa 2020 z funduszami unijnymi oznacza to konieczność takiego planowania interwencji, by korespondowały one z Krajowym Programem Reform (KPR). Istotną rolę w określaniu zakresu wsparcia będą odgrywały również zalecenia Komisji Europejskiej dla poszczególnych państw członkowskich (country-specific recommendations). Zgodnie z projektami rozporządzeń będą one stanowiły punkt odniesienia dla państw członkowskich przy opracowywaniu kontraktu partnerskiego oraz programów operacyjnych.

W poniższych tabelach przedstawiono najważniejsze uwarunkowania prawne *Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 -2020* z poziomu europejskiego tj. dyrektywy i zalecenia, a także z poziomu krajowego obejmujące akty prawne i dokumenty strategiczno-planistyczne.

Tabela 1 Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej

Strategia Europa 2020
Strategia Europa 2020 ustala pięć celów, które Unia Europejska powinna osiągnąć do 2020 roku: 1. Zatrudnienie - 75 proc. pracujących wśród osób w wieku 20-64 lat   2. Badania i rozwój - 3 % PKB Unii przeznaczane na inwestycje w badania i rozwój   3. Zmiany klimatu i energia - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. - zwiększenie do 20 proc. udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; - podniesienie efektywności energetycznej o 20 proc.   4. Edukacja - < 10% młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę; - co najmniej 40 % osób w wieku 30-34 z wykształceniem wyższym   5. Ubóstwo i wykluczenie społeczne - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln
Elementy wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020 dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego
Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów dla wszystkich pięciu funduszy przewiduje ściślejszą koordynację Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w celu osiągnięcia: • koncentracji zasobów na celach strategii „Europa 2020” poprzez wykorzystanie wspólnego zestawu celów tematycznych, do realizacji których przyczynią się fundusze;   • uproszczenia poprzez bardziej spójne zasady planowania i realizacji;   • wzmocnionego nacisku na wyniki poprzez podstawę oceny wykonania i rezerwę na wykonanie;   • harmonizacja zasad kwalifikowalności i rozszerzenie uproszczonych opcji kosztów w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla beneficjentów i władz zarządzających.   Ponadto przewiduje się przyjęcie umów o partnerstwie, w których określone zostaną zobowiązania partnerów na poziomie regionalnym i lokalnym. Umowy te będą odpowiadały celom strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform. W umowach podkreślone będzie „zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego wspierane przez wszystkie fundusze objęte zakresem wspólnych ram strategicznych”.   W celu ułatwienia opracowania umów o partnerstwie i programów we wniosku przewidziano przyjęcie wspólnych ram strategicznych (WRS). WRS powinny zwiększyć spójność między zobowiązaniami politycznymi podjętymi w kontekście strategii „Europa 2020” a inwestycjami w terenie. Powinny one zachęcać do integracji poprzez określenie, w jaki sposób fundusze mogą ze sobą współpracować. Zapewnią one także źródło strategicznego kierownictwa, które ma się przełożyć na programowanie przez państwa członkowskie i regiony funduszy WRS w kontekście konkretnych potrzeb, możliwości oraz wyzwań.

Celem Rozporządzenia jest określenie głównych elementów WRS jako podstawy do dyskusji z Parlamentem Europejskim i Radą. Obejmują one:

- dla każdego z celów tematycznych określonych we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:
  - główne cele strategii „Europa 2020” i jej cele polityczne, które powinny zostać uwzględnione przez państwa członkowskie w ich umowach o partnerstwie, ściśle związanych z krajowymi programami reform,
  - główne działania odpowiadające priorytetom inwestycyjnym i priorytetom Unii, które mają zapewnić największą siłę oddziaływania na wzrost, miejsca pracy i zrównoważony rozwój podczas realizacji tych programów;
- powiązania z procesem zarządzania w ramach europejskiego semestru;
- koordynację i integrację funduszy WRS;
- horyzontalne zasady i cele polityczne realizacji funduszy WRS;
- opracowanie umów partnerskich i programów w celu sprostania terytorialnym wyzwaniom związanym z inteligentnym i trwałym wzrostem sprzyjającym włączeniu społecznemu;
- priorytety dla działań w zakresie współpracy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i funduszu Spójności oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1083/2006

Rozporządzenie przedstawia szereg wspólnych przepisów dotyczących wszystkich instrumentów strukturalnych objętych zakresem wspólnych ram strategicznych. Przepisy te odnoszą się do ogólnych zasad wsparcia, takich jak partnerstwo, wielopoziomowe sprawowanie rządów, równouprawnienie kobiet i mężczyzn, zrównoważony charakter i zgodność z obowiązującym prawem UE i krajowym. Wniosek zawiera również wspólne elementy planowania i programowania strategicznego, w tym wykaz wspólnych celów tematycznych wywodzących się ze strategii „Europa 2020”, a także przepisy dotyczące wspólnych ram strategicznych na poziomie Unii oraz dotyczące umów partnerskich, które będą zawierane z każdym państwem członkowskim.

W rozporządzeniu ustanowiono wspólne podejście do wzmocnienia skuteczności wykonania polityki spójności, polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz polityki morskiej i rybołówstwa, a w związku z tym zawarto przepisy dotyczące uwarunkowań i oceny wykonania oraz ustalenia dotyczące monitorowania, sprawozdawczości i oceny. Wspólne przepisy dotyczące wdrażania funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych są również określone w odniesieniu do zasad kwalifikowalności, a specjalne uzgodnienia zdefiniowano dla instrumentów finansowych i rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność. Niektóre uzgodnienia dotyczące zarządzania i kontroli są również takie same dla wszystkich funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych.

Ponadto rozporządzenie zawiera przepisy szczegółowe w odniesieniu do EFRR, EFS i Funduszu Spójności. Obejmują one przepisy związane z misją i celami polityki spójności, ramami finansowymi, szczegółowymi ustaleniami w zakresie programowania i sprawozdawczości, dużymi projektami i wspólnymi planami działania. Określono także wymogi w zakresie systemów zarządzania i kontroli

stosowanych w ramach polityki spójności oraz opracowano szczegółowe uzgodnienia dotyczące kontroli i zarządzania finansami.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (COM(2011)614)

Rozporządzenie określa przepisy regulujące Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i uchyla rozporządzenie (WE) nr 1083/2006.

W rozporządzeniu określono zakres interwencji EFRR oraz zawarto wykaz działań, które nie będą kwalifikowały się do wsparcia. Określono priorytety inwestycyjne w odniesieniu do każdego z celów tematycznych.

EFRR wspiera:

- inwestycje produkcyjne, przyczyniające się do tworzenia i ochrony trwałych miejsc pracy, poprzez bezpośrednie wspieranie inwestycji w małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP);
- inwestycje w infrastrukturę zapewniającą obywatelom podstawowe usługi w dziedzinie energetyki, środowiska, transportu oraz technologii informacyjno – komunikacyjnych (TIK);
- inwestycje w infrastrukturę społeczną, zdrowotną i edukacyjną;
- rozwój wewnętrznego potencjału poprzez wspieranie regionalnego i lokalnego rozwoju, badań i innowacji. Środki te obejmują:
  - inwestycje trwałe w sprzęt i infrastrukturę na małą skalę;
  - wsparcie i usługi dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP;
  - wsparcie publicznych podmiotów zajmujących się badaniami i innowacjami oraz inwestycje w technologie i badania stosowane w przedsiębiorstwach;
  - tworzenie sieci, współpracę i wymianę doświadczeń pomiędzy regionami, miastami oraz stosownymi podmiotami społecznymi i gospodarczymi oraz działającymi na rzecz ochrony środowiska;
- pomoc techniczną.

EFRR nie wspiera:

- likwidacji elektrowni jądrowych;
- redukcji emisji gazów cieplarnianych w instalacjach objętych dyrektywą 2003/87/WE;
- wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- przedsiębiorstw w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych zasad pomocy państwa.

W regionach lepiej rozwiniętych z EFRR nie są wspierane inwestycje w infrastrukturę zapewniającą obywatelom podstawowe usługi w dziedzinie środowiska, transportu oraz TIK. Regiony w okresie przejściowym i regiony lepiej rozwinięte będą zobowiązane do skoncentrowania największej części swojej alokacji (z wyjątkiem EFS) na efektywności energetycznej i odnawialnych źródłach energii; konkurencyjności MŚP oraz na innowacjach. Regiony słabiej rozwinięte będą mogły przeznaczyć swoją alokację na więcej celów, co odzwierciedla szersze spektrum potrzeb w zakresie rozwoju.

W ramach zaproponowanego mechanizmu przewidziano, że:

- co najmniej 80 % środków zostanie skoncentrowanych na efektywności energetycznej i odnawialnych źródłach energii, badaniach i innowacjach oraz wsparciu dla MŚP w regionach lepiej rozwiniętych i regionach w okresie przejściowym, z czego 20 % zostanie przeznaczonych na efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.

Z uwagi na ciągle potrzeby w zakresie restrukturyzacji w regionach, które nie są już objęte celem „Konwergencja”, minimalny odsetek zostaje zmniejszony do 60 %,

- co najmniej 50 % środków zostaje skoncentrowanych na efektywności energetycznej i odnawialnych źródłach energii, badaniach i innowacjach oraz wsparciu dla MŚP w regionach słabiej rozwiniętych, z czego 6 % zostaje przeznaczonych na efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.

W rozporządzeniu przewiduje się położenie większego nacisku na zrównoważony rozwój obszarów miejskich, co ma zostać osiągnięte poprzez przeznaczenie co najmniej 5 % środków EFRR na zrównoważony rozwój obszarów miejskich, utworzenie platformy na rzecz rozwoju obszarów miejskich w celu wspierania rozwijania potencjału i wymiany doświadczeń oraz przyjęcie wykazu miast, w których będą realizowane zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 (COM(2011)607)

W rozporządzeniu proponuje się objąć środkami EFS cztery „cele tematyczne” na całym obszarze Unii Europejskiej, tj.:

- promowanie zatrudnienia i mobilności zawodowej,
- inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie,
- promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,
- wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej.

Ponadto proponuje się, aby:

- wsparcie potencjału administracyjnego ograniczone było do państw członkowskich ze słabiej rozwiniętymi regionami bądź kwalifikujących się do pomocy z Funduszu Spójności;
- co najmniej 20 % przydziału dla EFS było przeznaczone na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem;
- finansowanie w ramach programów operacyjnych koncentrowało się na ograniczonej liczbie priorytetów inwestycyjnych.

Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno – planistyczne odnoszące się do rozwoju społeczno - gospodarczego w Polsce

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB.

Koncepcja Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju oparta jest o przedstawienie najważniejszych 25 decyzji, które należy podjąć w jak najkrótszym czasie, aby zapewnić rozwój gospodarczy i społeczny w perspektywie do 2030, którego celem będzie poprawa jakości życia Polaków. Trzecia fala nowoczesności oznacza umiejętność łączenia modernizacji, innowacji, impetu cyfrowego z poprawą właśnie jakości życia i skokiem cywilizacyjnym, jakiego Polska w najbliższych 20 latach musi dokonać, aby uniknąć zagrożenia peryferyzacją. DSRK określi także najważniejsze wyzwania związane z polityką makroekonomiczną, w tym konieczność dokonania realokacji wydatków publicznych na rzecz wydatków rozwojowych.

Osiąganie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki trzem filarom zadaniowym:

- Innowacyjności (modernizacji) – nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność,
- Terytorialnie zrównoważonego rozwoju (dyfuzji) – zgodnie z zasadami rozbudzania potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski,
- Efektywności – usprawniający funkcje przyjaznego i pomocnego państwa, działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia średniookresowa do 2020 roku (SRK 2020) wytycza trzy obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Sprawnie działające państwo, efektywnie dysponujące dostępnymi środkami publicznymi jest podstawowym warunkiem realizacji przyjętych celów rozwojowych. Nacisk będzie położony na dokończenie procesu przechodzenia od administrowania do zarządzania polityką rozwoju, tak, aby umożliwić sprawną i efektywną realizację pozostałych celów rozwojowych. Zwiększanie konkurencyjności gospodarki jest kluczowym zadaniem warunkującym rozwój kraju i pozycję Polski na rynku światowym. W celu poprawy spójności społecznej i terytorialnej tworzone będą warunki dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych, zarówno w kontekście geograficznym - na różne obszary o słabszych potencjałach, jak i włączania w procesy rozwojowe tych, którzy pozostawali dotychczas tylko biernymi odbiorcami zachodzących zmian.

W SRK w okresie do 2020 roku akcent strategiczny zostanie położony w głównej mierze na wzmacnianie potencjałów, które w przyszłości zagwarantują długofalowy rozwój, a nie tylko na alokację środków bezpośrednio w dziedziny, w których występują największe deficyty.

Krajowy Program Reform

Krajowy Program Reform to średniookresowy dokument planistyczny Rządu przygotowany na rzecz realizacji strategii Europa 2020. KPR stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania globalne oraz wskazuje ścieżkę do budowy trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, łącząc cele unijne z priorytetami krajowymi. Programowane w ramach KPR reformy umożliwią przezwyciężenie barier wzrostu hamujących potencjał rozwojowy kraju. KPR to element systemu zarządzania krajową polityką rozwoju, a zaproponowane w nim reformy, w powiązaniu z realizacją długo - i średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz opracowywanymi obecnie dziewięcioma zintegrowanymi strategiami krajowymi, koncentrują się na obszarach priorytetowych z punktu widzenia rozwoju społeczno - gospodarczego Polski, prowadząc jednocześnie do realizacji celów strategii Europa 2020.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Celem strategicznym koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej

sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. KPZK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Koncepcja formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

W koncepcji sformułowano sześć wzajemnie powiązanych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020

W Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” określono następującą **wizję** rozwoju gospodarki: *Otwarta i ekspansywna gospodarka, oferująca nowe miejsca pracy, oparta na wzajemnym zaufaniu i kooperacji uczestników życia gospodarczego, stabilnie rosnąca dzięki innowacjom i wysokiej efektywności wykorzystania zasobów, która zapewni wzrost standardów życia społeczeństwa oraz konkurencyjności przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej do 2020 roku. Wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.*

Docelowo (2020) polska gospodarka poprawi swoją pozycję w międzynarodowych rankingach innowacyjności. Będzie posiadać cechy kwalifikujące ją do grupy krajów ‘doganiających liderów’ według Innovation Union Scoreboard, a biorąc pod uwagę Global Competitiveness Report – Polska będzie klasyfikowana w gronie państw o wskaźnikach związanych z innowacyjnością powyżej średniej UE.

Cel główny Strategii brzmi: *Wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.*

Cele szczegółowe, kierunki działań, działania:

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki.

Kierunek działań 1.1. Dostosowanie systemu regulacji gospodarczych do potrzeb efektywnej i innowacyjnej gospodarki.

Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych.

Kierunek działań 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu podatkowego, mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki.

Kierunek działań 1.4. Ułatwianie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP.

Cel 2: Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy.

Kierunek działań 2.1. Podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost jej międzynarodowej konkurencyjności.

Kierunek działań 2.2. Budowa ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności.

Kierunek działań 2.3. Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji.

Kierunek działań 2.4. Kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces myślenia kreatywnego i tworzenia innowacji.

Kierunek działań 2.5. Wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki.

Kierunek działań 2.6. Stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno - komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej.

Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców.

Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno - gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, w szczególności ograniczanie energo - i materiałochłonności gospodarki.

Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

Cel 4: Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Kierunek działań 4.1. Wspieranie polskiego eksportu oraz polskich inwestycji za granicą.

Kierunek działań 4.2. Wspieranie napływu innowacyjnych oraz odpowiedzialnych inwestycji zagranicznych.

Kierunek działań 4.3. Promowanie gospodarki polskiej, polskich przedsiębiorstw oraz wizerunku Polski na arenie międzynarodowej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego; Do wyzwań tych należą: uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Wyzwania, jakie stoją przed Polską w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego obejmują poprawę sytuacji demograficznej, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikające z procesów starzenia się społeczeństwa.

Do najważniejszych zadań polityki państwa w obszarze rozwoju kapitału ludzkiego należą:

1. Zwiększenie dzietności,
2. Zwiększenie zatrudnienia,
3. Zwiększenie liczby lat przeżywanych w zdrowiu,
4. Poprawa jakości wykształcenia Polaków,
5. Wykorzystanie potencjału młodej generacji szczególnie na rynku pracy, w tym przedsiębiorczości młodego pokolenia,
6. Wykorzystanie potencjału osób starszych w obszarze aktywności zawodowej i społecznej,
7. Zmniejszenie ubóstwa, w szczególności wśród grup najbardziej zagrożonych: rodzin wielodzietnych, rodzin osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, biednych pracujących.

Głównym celem działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia.

Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie efektywnego funkcjonowania osób starszych.

Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy.

Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.

Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Istotą Strategii Rozwoju Transportu jest wskazanie celów oraz nakreślenie kierunków rozwoju transportu tak, aby etapowo do 2030 r. możliwe było osiągnięcie celów założonych w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) oraz Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK 2020). Transport stanowi jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju.

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie do 2020 r. i dalszej wiąże się z realizacją pięciu **celów szczegółowych** właściwych dla każdej z gałęzi transportu:

- Cel szczegółowy 1: stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej;
- Cel szczegółowy 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- Cel szczegółowy 3: poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów;
- Cel szczegółowy 4: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- Cel szczegółowy 5: zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” – Perspektywa 2020

Głównym celem strategii jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę.

Cel główny realizowany będzie poprzez następujące **cele rozwojowe i kierunki interwencji**:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.
2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody.
3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna.
4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię.

Kierunki interwencji:

1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii.
2. Poprawa efektywności energetycznej.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych.
4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowania do wprowadzenia energetyki jądrowej.
5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy.
6. Wzrost udziału rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.
7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska.

Kierunki interwencji:

1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne.
3. Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.
4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Strategia „Sprawne Państwo 2011-2020”

Projekt strategii jest dokumentem określającym cele i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby podnieść sprawność i efektywność państwa do 2020 roku.

Główny cel strategii zakłada, że Polska będzie *państwem otwartym na potrzeby obywatela i efektywnie realizującym zadania publiczne*.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

Za **główny cel strategiczny** dla całego obszaru kapitału społecznego uznano: *Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno - gospodarczym Polski*.

W Strategii sformułowano następujące wyzwania rozwojowe dla polityki publicznej w zakresie wzmocniania kapitału społecznego w Polsce do roku 2020:

- a. Zwiększenie powszechnej świadomości znaczenia kapitału społecznego dla rozwoju kraju.

- b. Podniesienie poziomu kompetencji sprzyjających rozwojowi kapitału społecznego.
- c. Zwiększenie aktywności i partycypacji społecznej.
- d. Poprawa komunikacji społecznej i wymiany wiedzy.
- e. Poprawa wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego w budowaniu kapitału społecznego.

Założenia Strategii będą realizowane przez **cel strategiczny i cele operacyjne**:

Cel strategiczny: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno – gospodarczym Polski

Cele operacyjne:

- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego jest dokumentem określającym cele i sposób prowadzenia polityki rozwoju kraju w ujęciu regionalnym (wojewódzkim). Strategia wyznacza cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze terytorialnym, określa rolę regionów w tym procesie, nakreśla zasady koordynacji działań rozwojowych realizowanych przez różne podmioty publiczne.

Celem strategicznym KSRR do 2020 jest: efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Rozwinięciem celu strategicznego są trzy **cele szczegółowe** polityki regionalnej:

- I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych skierowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2012 – 2022

SRSBN RP zakłada, że Polska w roku 2022 stanie się państwem o wysokim poziomie bezpieczeństwa, aktywnie kreującym wspólną unijną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, posiadającym nowoczesną obronę narodową z profesjonalnymi siłami zbrojnymi, strukturami administracyjno-gospodarczymi zdolnymi do zarządzania kryzysowego i reagowania obronnego oraz skutecznymi służbami specjalnymi.

Głównym celem strategii jest *wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa Narodowego*.

Realizacji celu głównego będą służyć następujące **cele operacyjne**:

- Cel 1 Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym.
- Cel 2 Umocnienie zdolności państwa do obrony.
- Cel 3 Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego.

- Cel 4 Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.
- Cel 5 Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 - 2020

W Strategii określono następującą **wizję** obszarów wiejskich:

Obszary wiejskie w 2020 r. będą atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej, które w sposób komplementarny przyczyniają się do wzrostu gospodarczego. Tereny te będą dostarczały dóbr publicznych i rynkowych z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń. Mieszkańcy obszarów wiejskich będą posiadać szeroki dostęp do wysokiej jakości edukacji, zatrudnienia, ochrony zdrowia, dóbr kultury i nauki, narzędzi społeczeństwa informacyjnego i niezbędnej infrastruktury technicznej. Obszary wiejskie zachowają swój unikalny charakter dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa.

W SZRWIR określono **cel główny**, którym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju, który będzie realizowany w oparciu o pięć następujących celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;

Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;

Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;

Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Strategia średniookresowa do 2020 roku (SRK 2020)

Strategia średniookresowa do 2020 roku (SRK 2020) wytycza trzy obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Sprawnie działające państwo, efektywnie dysponujące dostępnymi środkami publicznymi jest podstawowym warunkiem realizacji przyjętych celów rozwojowych. Nacisk będzie położony na dokończenie procesu przechodzenia od administrowania do zarządzania polityką rozwoju, tak, aby umożliwić sprawną i efektywną realizację pozostałych celów rozwojowych. Zwiększanie konkurencyjności gospodarki jest kluczowym zadaniem warunkującym rozwój kraju i pozycję Polski na rynku światowym. W celu poprawy spójności społecznej i terytorialnej tworzone będą warunki dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych, zarówno w kontekście geograficznym - na różne obszary o słabszych potencjałach, jak i włączania w procesy rozwojowe tych, którzy pozostawali dotychczas tylko biernymi odbiorcami zachodzących zmian.

W SRK w okresie do 2020 roku akcent strategiczny zostanie położony w głównej mierze na wzmacnianie potencjałów, które w przyszłości zagwarantują długofalowy rozwój, a nie tylko na alokację środków bezpośrednio w dziedziny, w których występują największe deficyty.

Krajowy Program Reform

Krajowy Program Reform to średniookresowy dokument planistyczny Rządu przygotowany na rzecz realizacji strategii Europa 2020. KPR stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania globalne oraz wskazuje ścieżkę do budowy trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, łącząc cele unijne z priorytetami krajowymi. Programowane w ramach KPR reformy umożliwią przezwyciężenie barier wzrostu hamujących potencjał rozwojowy kraju. KPR to element systemu zarządzania krajową polityką rozwoju, a zaproponowane w nim reformy, w powiązaniu z realizacją długo - i średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz opracowywanymi obecnie dziewięcioma zintegrowanymi strategiami krajowymi, koncentrują się na obszarach priorytetowych z punktu widzenia rozwoju społeczno - gospodarczego Polski, prowadząc jednocześnie do realizacji celów strategii Europa 2020.

Programowanie perspektywy finansowej 2014 – 2020 - Założenia Umowy Partnerstwa

Dokument stanowi podstawę do dyskusji na temat zakresu wsparcia działań rozwojowych kraju środkami unijnymi (wraz z współfinansowaniem krajowym) z funduszy Wspólnych Ram Strategicznych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w latach 2014-2020.

Celem realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej (przez likwidowanie istniejących barier rozwojowych) i podnoszeniu sprawności i efektywności państwa.

Cel główny wykorzystania środków UE będzie realizowany poprzez poniższe cele wykorzystania środków UE określone na podstawie Strategii Rozwoju Kraju:

Cel 1. Wsparcie dla zwiększania konkurencyjności gospodarki głównie poprzez:

- wzrost innowacyjności i powiązań pomiędzy sferą B+R a przedsiębiorstwami,
- wsparcie dla konkurencyjności przedsiębiorstw w wybranych dziedzinach i za pomocą wybranych instrumentów, z większym wykorzystaniem instrumentów pozadotacyjnych,
- wzrost jakości kluczowych powiązań transportowych (drogowych i kolejowych) między wszystkimi głównymi miastami kraju, w sieci TEN,
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez zwiększenie efektywności energetycznej, dywersyfikację źródeł energii, rozwój i modernizacja sieci przesyłowej i dystrybucyjnej w kierunku sieci inteligentnych oraz magazynowanie nośników energii,
- rozwój kapitału ludzkiego, rozumiany jako tworzenie podstaw do kreatywności i innowacyjności społeczeństwa, głównie poprzez wdrażanie głównych zasad uczenia się przez całe życie (lifelong learning), a także podnoszenie jakości i konkurencyjności szkolnictwa wyższego,
- rozwój cyfrowy (zapewnienie dostępu do szybkiego i bardzo szybkiego Internetu szerokopasmowego, rozwój e-gospodarki, rozwój cyfrowych kompetencji, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, cyfrowa szkoła (z wyłączeniem e-integracji oraz rozwoju e-usług publicznych),
- pełniejsze wykorzystanie potencjału największych miast i ich obszarów funkcjonalnych w procesach rozwojowych kraju i regionów,
- pełniejsze wykorzystanie potencjałów różnych typów obszarów, w tym regionów, miast, obszarów wiejskich w procesach rozwojowych.

Cel 2. Poprawa spójności społecznej i terytorialnej głównie poprzez:

- zwiększenie dostępności i jakości edukacji na różnych poziomach, w tym przedszkolnej wyrażony zmniejszeniem odsetka młodzieży niekontynuującej nauki, w kontekście lepszego reagowania na potrzeby rynku pracy oraz zwiększania aktywności zawodowej,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia, szczególnie wśród grup defaworyzowanych na rynku pracy (osoby młode, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby w wieku 50+, itp.) mierzone zwiększeniem wartości wskaźnika zatrudnienia ogółem, ludzi młodych (15-24 lata), kobiet z najmłodszym dzieckiem w wieku do 5 lat oraz osób niepełnosprawnych,
- zmniejszenie poziomu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- zwiększenie dostępności transportowej poprzez łączenie węzłów komunikacyjnych z infrastrukturą TEN-T,
- poprawa jakości środowiska naturalnego,
- zapobieganie negatywnym konsekwencjom zagrożeń naturalnych itp.,
- włączenie cyfrowe, realizowane poprzez edukację grup narażonych na wykluczenie cyfrowe oraz dostosowanie treści i usług do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zintegrowane oddziaływanie na obszary o najniższym w skali Polski i UE poziomie regionalnego PKB na mieszkańca (Polska Wschodnia),
- promowanie rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich poprzez ułatwianie podejmowania działalności pozarolniczej i tworzenia oraz zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, rozwój lokalny na obszarach wiejskich poprzez wspieranie rozwoju podstawowych usług i odnowę wsi na obszarach wiejskich,
- poprawę dostępności i jakości podstawowych usług i dóbr (edukacja, zdrowie, kultura, transport) na obszarach wiejskich o najniższym poziomie rozwoju,
- zintegrowane oddziaływanie na rzecz obszarów przygranicznych,
- programy rewitalizacji i przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej na obszarach niektórych miast i wybranych dzielnic.

Cel 3. Podnoszenie sprawności i efektywności państwa głównie poprzez:

- podnoszenie jakości stanowionego prawa,
- wsparcie procesu zmian instytucjonalnych i prawnych w kluczowych dla funkcjonowania gospodarki obszarach (sprawiedliwość, przedsiębiorczość, prawa własności intelektualnej, planowanie przestrzenne, itp.),
- promowanie wzrostu jakości funkcjonowania administracji publicznej na wszystkich poziomach zarządzania,
- opracowanie nowych wzorców i szerokie wdrażanie zasady partnerstwa podmiotów publicznych, społecznych i prywatnych,
- budowanie zdolności podmiotów realizujących działania z zakresu kluczowych dla rozwoju polityk publicznych,
- otwieranie zasobów publicznych, w tym: dostępu do informacji publicznej (open government), wsparciu digitalizacji wspólnego dziedzictwa kulturowego, naukowego i edukacyjnego oraz stworzenie systemu instytucji i narzędzi zapewniających jego archiwizację, a także zapewnieniu powszechnego, otwartego dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego w postaci cyfrowej,
- dalsze działania wspierające rozwój i wzmacniające rolę społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwój e-usług publicznych.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne, tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmocnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

1.2. Uwarunkowania prawno – polityczne mikrootoczenia

W rozdziale tym przedstawiono uwarunkowania Strategii Rozwoju miasta Kościerzyna na szczeblu regionalnym w oparciu o politykę regionalną województwa pomorskiego i powiatu kościerskiego oraz jej podstawy prawne. Informacje zebrane w tabelach, przedstawiają wybrane zapisy w dokumentach określających kierunki i cele rozwoju województwa pomorskiego oraz powiatu Kościerskiego.

Tabela 3 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w województwie pomorskim

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Pomorskie w roku 2020 to region:

- trwałego wzrostu, w którym uruchamiane i wykorzystywane są zróżnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;
- unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii ekoelektywnych;
- będący liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 5 kierunków działań.

Cel strategiczny 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA

Cele operacyjne:

1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw

Kierunek działania:

1.1.1. Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki.

- 1.1.2. Wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry.
- 1.1.3. Wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw.
- 1.1.4. Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych.
- 1.1.5. Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego internetu, w tym sieci o bardzo wysokiej przepustowości.

1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

Kierunek działania:

- 1.2.1. Umiejdzynarodowienie uczelni wyższych i eksport usług edukacyjnych.
- 1.2.2. Współpraca międzyuczelniana w ramach regionu.
- 1.2.3. Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia.
- 1.2.4. Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego.

1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna

Kierunek działania:

- 1.3.1. Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych.
- 1.3.2. Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej.

Cel strategiczny 2. AKTYWNI MIESZKAŃCY

Cele operacyjne:

2.1. Wysoki poziom zatrudnienia

Kierunek działania:

- 2.1.1. Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych.
- 2.1.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.
- 2.1.3. Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego.

2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego

Kierunek działania:

- 2.2.1. Systemowe wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.
- 2.2.2. Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych.
- 2.2.3. Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji.
- 2.2.4. Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych.

2.3. Efektywny system edukacji

Kierunek działania:

- 2.3.1. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.
- 2.3.2. Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3.
- 2.3.3. Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych).

2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych

Kierunek działania:

- 2.4.1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych.
- 2.4.2. Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych.

Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ

Cele operacyjne

3.1. Sprawny system transportowy

Kierunek działania:

- 3.1.1. Rozwój systemów transportu zbiorowego.
- 3.1.2. Rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem.

3.1.3. Modernizacja infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z układem transportowym regionu.

3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna

Kierunek działania:

3.2.1. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej.

3.2.2. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

3.2.3. Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi.

3.2.4. Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

3.3. Dobry stan środowiska

Kierunek działania:

3.3.1. Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych.

3.3.2. Ograniczenie zagrożeń powodziowych.

3.3.3. Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych.

3.3.4. Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej.

3.3.5. Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych.

Uwarunkowania i kierunki rozwoju turystyki w województwie pomorskim

Analiza proponowanych kierunków działań w dokumencie pozwoliła na określenie wiodących koncepcji strategicznych rozwoju turystyki w województwie pomorskim, określonych jako wiodące kierunki lub programy strategiczne.

Wiodące koncepcje strategiczne:

„Zwrot ku morzu” - strategiczny program, mający na celu budowę wiodącego, zintegrowanego produktu turystycznego regionu, stanowiącego główną siłę napędową turystyki Pomorza. Koncepcja zakładająca kompleksowy system działań w zakresie rozwoju infrastruktury, budowy wizerunku oraz wykorzystania największego potencjału turystycznego Pomorza:

- „Polskie Morze” – wykreowanie wiodącej marki produktu wizerunkowego, opartej na autentycznych wyróżnikach, skierowanej przede wszystkim do turystów krajowych, mającej promować morze także jako atrakcyjne miejsce przyjazdów poza sezonem letnim,
- „Skarby morza” – promowanie i rozwijanie usług okołoturystycznych, związanych z tzw. produktami morza (bursztyn – warsztaty jubilerskie, pamiątkarstwo, sztuka jubilerska, połowy bursztynu, ryby i owoce morza - sprzedaż i przetwórstwo ryb, gastronomia oparta na owocach morza, muszle – pamiątkarstwo),
- „Klimat morski” – kreowanie produktów turystyki zdrowotnej, opartej na walorach uzdrowiskowych klimatu morskiego zarówno w gminach uzdrowiskowych (Ustka, Sopot), jak i innych miejscowościach nadmorskich, predestynowanych klimatycznie ze względu na położenie,
- „Szlaki morza” – budowa i promocja markowych produktów turystycznych wokół szlaków związanych z morzem, w tym szlaki lądowe – „Bursztynowy” oraz szlaki wodne śródlądowe (rzeczne) Wisła, Słupia, szlaki morskie wycieczkowe Gdynia – Karlskrona, Gdańsk – Liepaja, Gdańsk - Sopot - Gdynia – Hel, Gdańsk - Kaliningrad (stworzenie odpowiedniej platformy integrującej działania wokół szlaków), szlak podwodny – „Szlak Wraków Hanzeatyckich”
- „Polskie Plaże” – wykreowanie wizerunku Polskich Plaży jako jednych z niewielu w Europie zachowanych często w formie naturalnej, półdzikiej, niezmienionej przez człowieka, stanowiących zarówno atrakcję turystyczną, jak i naturalną cześć ekosystemu, rozwój turystyczny plaż z zachowaniem ich charakteru,

- „Ruchome piaski” – zrównoważone wykorzystanie turystyczne unikalnych wytworów geomorficznych linii brzegowej Bałtyku – wydmy i klifów, z założeniem pozytywnego oddziaływania ekologicznego,
- „Ptasie szlaki” – „makrokosmos” – rozwój produktów specjalistycznych skierowanych do miłośników ptaków (obserwatorów ptaków, ornitologów) – produkt międzyregionalny,
- „Ludzie morza” – eksponowanie i pielęgnowanie wartości niematerialnych, związanych z potencjałem ludzi morza, w tym rybaków, marynarzy, badaczy morza, nurków itp.; określenie możliwości w zakresie wykorzystania potencjału ludzkiego dla kreowania produktów turystycznych i budowy wizerunku regionu,
- „Na pełnych Żaglach” - „Porty Pomorza Wschodniego” – rozwój form turystyki morskiej i wodnej, w tym żeglarstwa pełnomorskiego, rozwój marin i portów morskich,
- Nadmorskie kurorty – rozwój turystyki objazdowej, w tym po sezonie letnim, po kurortach – kąpieliskach nadmorskich Pomorza (atrakcje kulinarne, zabiegi kosmetyczne, zdrowotne, imprezy kulturalne i sportowe),
- „Muzeum Bałtyku” - muzeum europejskiego dziedzictwa kulturowego regionów bałtyckich,
- „Nadmorskie Atrakcje” – budowa i rozwój atrakcji nadmorskich, wzmacniających konkurencyjność kąpielisk.

„Z charakterem Pomorza” - działania horyzontalne (program) mające wpływać na charakter, unikalność wizerunku regionu, w tym poprzez kompleksowy system rekomendacji, wsparcia i działań w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury, rozwoju oferty usług turystycznych oraz zasobów ludzkich:

- Wspieranie rozwoju markowych produktów turystycznych oraz projektów turystycznych wykorzystujących potencjał walorów kulturowo-społecznych regionu, w tym kultury kaszubskiej i kociewskiej,
- Opracowanie systemu rekomendacji w stosunku do bazy turystycznej (założenia dla pożądaných rozwiązań architektonicznych), działań promocyjnych i marketingowych oraz szkoleniowo-edukacyjnych,
- Wspieranie działań wizerunkowych oraz projektów marketingowych wpływających na kreowanie silnej marki regionu Pomorza,
- Inspirowanie, inicjowanie i wspieranie rozwoju kompleksowych projektów turystycznych, opartych na tożsamości lokalnej i/lub regionalnej,
- Podnoszenie świadomości mieszkańców Pomorza w obszarze posiadanych walorów społecznych oraz dziedzictwa kulturowo-historycznego regionu,
- Opracowanie programu Budowy Marki regionu, w tym podkreślającej unikalność regionu, jego charakter, w tym główne wartości i atrybuty,
- Wspieranie projektów rozwoju infrastruktury turystycznej silnie związanych z potencjałem kulturowo-społecznym regionu oraz wykorzystujących charakterystyczne dla Pomorza atrakcje i walory,
- Rozwój projektów międzyregionalnych w obszarze Pomorza, wykorzystujących wspólny potencjał turystyczny,
- Wspieranie funkcjonowania i rozwoju charakterystycznych dla regionu Pomorza Wschodniego form transportu, stylizowane łodzie, statki (podróżowanie szlakami wodnymi), wycieczki statkami, jachtami żaglowymi, wykorzystanie floty rybackiej na cele turystyczne oraz przewozów pasażerskich, utrzymanie kolei regionalnej i wypromowanie niektórych tras jako atrakcji turystycznych (Pomorska Kolej Krajobrazowa).

„Na Szlakach Historii” - kompleksowe i konkurencyjne zagospodarowanie walorów kulturowych i historycznych regionu na cele turystyczne przez kreacje silnych marek i produktów turystycznych w obszarze turystyki miejskiej i kulturowej:

- Budowa wizerunku przez promocje głównych wyróżników oraz program „Atrakcje kulturowo – historyczne”,
- Tworzenie i rozwój markowych szlaków tematycznych (eksponujących potencjał turystyczny małych i średnich miejscowości) jako kompleksowych rozwiązań produktowych – dla zwiększanie atrakcyjności turystycznej podróży turystycznych „w głąb łądu”,
- Wzrost potencjału regionu w zakresie przyjazdów krótkookresowych w okresie jesienno-wiosennym, poprzez wsparcie budowy i rozwoju atrakcyjnej oferty pobytowej oraz specjalistycznej bazy turystycznej i paraturystycznej („warsztaty historii”, archeologia edukacyjna, oferta konferencyjno-biznesowa),
- Oparcie na potencjale szlaków kulturowo-tematycznych oferty skierowanej dla turystów zagranicznych, sentymentalnych oraz turystyki poznawczo-uczestniczącej,
- Rozwój turystyki miejskiej przez budowę silnych marek kulturowo-turystycznych, tworzących podstawę dynamicznego rozwoju turystyki weekendowej regionu oraz zrównoważonego rozwoju,
- Budowa i rozwój produktów markowych w obszarze turystyki kulturowej,
- Rozwój i tworzenie atrakcyjnych ofert pakietowych w zakresie podróży i wypoczynku na szlakach kulturowych oraz w zintegrowanych obszarach kulturowo-turystycznych,
- Promowanie idei produktów scalających region, w tym miasta i miasteczka historyczne Pomorza (Przystanki historyczne Pomorza – program ponadregionalny z województwem zachodniopomorskim),
- Rozwój produktów turystyki edukacyjnej dzięki m.in. wykorzystaniu potencjału i zróżnicowania walorów kulturowych Pomorza,
- Kompleksowy rozwój ofert turystycznych oraz infrastruktury okołoturystycznej wokół szlaków tematycznych.

„Zielone Pojezierza – Malownicze Krajobrazy” – budowa zintegrowanych produktów strefowych oraz rozwiązań modelowych w zakresie infrastruktury turystycznej na obszarach predestynowanych do rozwoju turystyki wypoczynkowej (pojezierniej), aktywnej i specjalistycznej:

- Tworzenie modelowych rozwiązań w zakresie promocji i komercjalizacji form turystyki aktywnej i specjalistycznej w oparciu o zasadę polityki równoważenia regionalnego,
- Rozwój specjalistycznej bazy turystycznej na potrzeby turystyki aktywnej i specjalistycznej (przystanie, stacje wodno-rowerowe),
- Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej na obszarach pojeziernych oraz borowiackich ukierunkowanej na tworzenie markowych, całosezonowych rozwiązań produktowych, mających istotny wpływ na wizerunek regionu oraz zakładających kreacje nowych miejsc pracy w turystyce (centra sportów zimowych, centra rehabilitacji, centra biznesowo-konferencyjne),
- Promowanie rozwiązań konkurencyjnych rynkowo oraz wykorzystujących innowacyjne koncepcje zagospodarowania turystycznego regionu, w tym w obszarze pojezierzy oraz otulin kompleksów leśnych,
- Budowa kompleksowego systemu udogodnień dla turysty wypoczywającego w regionie Pojezierzy, w tym w obszarze parków krajobrazowych i narodowych oraz ich otulinie,
- Tworzenie i promowanie na rynku pakietów wypoczynkowych wykorzystujących potencjał obszarów pojeziernych i borowiackich,
- Promocja imprez turystycznych w obszarze turystyki o charakterze turystyki aktywnej, w tym rajdów, spływów, regat, rejsów, marszów,
- Wspieranie rozwoju firm turystycznych, kreujących ofertę w obszarze turystyki aktywnej i specjalistycznej,

- Rozwój zintegrowanego systemu szlaków i ścieżek turystyki aktywnej i specjalistycznej, w tym w oparciu o rozwój węzłowych punktów turystycznych,
- Stworzenie wspólnej platformy regionalnej i ponadregionalnej mającej na celu wdrażanie i rozwijanie systemu zintegrowanej informacji turystycznej (zgodnej z założeniami projektu POT bazy „it”).

Regionalna Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim wskazuje na potrzebę:

- kreowania silnej pozycji i powiązania Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego (TOM) w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim poprzez tworzenie warunków dla rozwoju funkcji metropolitalnych (m.in. porty morskie i lotnicze);
- wzmacniania subregionalnych ośrodków poprzez tworzenie efektywnej sieci powiązań pomiędzy nimi oraz z TOM;
- rozwoju efektywnego i bezpiecznego systemu transportowego poprzez poprawę dostępności transportowej regionu, integrację systemu transportu pasażerskiego, rozwój transportu multimodalnego, poprawę bezpieczeństwa transportu, zmniejszanie oddziaływania transportu na środowisko. Oznacza to, że w perspektywie do roku 2020 system transportowy województwa musi ulec zasadniczym przemianom ilościowym i jakościowym, uwzględniając liczne uwarunkowania europejskie i krajowe.

Celem strategicznym rozwoju transportu w województwie pomorskim jest **stworzenie zrównoważonego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska systemu infrastruktury transportu, zapewniającego dobrą dostępność zewnętrzną i wysoką jakość usług, przyczyniającego się do poprawy poziomu i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.**

Cel ten zostanie osiągnięty przez skoncentrowanie się na realizacji następujących celów częściowych:

Cel I: poprawa dostępności transportowej;

Cel II: poprawa jakości systemu transportowego;

Cel III: zmniejszenie zatłoczenia dróg;

Cel IV: integracja systemu transportu;

Cel V: poprawa bezpieczeństwa;

Cel VI: ograniczenie oddziaływania transportu na środowisko.

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

Program nie formułuje celu generalnego, przyjmując, że Misja Województwa Pomorskiego, zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 dostatecznie mocno podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Ustanowiono 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2020, które – spełniając rolę osi priorytetowych – wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych:

I. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;

II. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska;

III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;

IV. Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych.

**Tabela 4 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące
w Powiecie Kościerskim**

**Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Kościerskiego
na lata 2010 - 2025**

Wizja powiatu Kościerskiego odnosi się bezpośrednio do specyfiki jego położenia. Ziemia Kościerska – Serce kaszub - jest obszarem wysokiej jakości życia. Obok walorów środowiska naturalnego, największym zasobem Ziemi Kościerskiej są jej wykształceni przedsiębiorczy mieszkańcy. Tworzą Oni nowoczesne, zintegrowane społeczeństwo, którego fundamentem jest tożsamość regionalna.

Rozwój Ziemi Kościerskiej realizowany jest dzięki umiejętności współpracy, dialogu i partnerstwa w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Wizja determinuje misję która brzmi:

Działania samorządów i pozostałych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Strategii mają na celu uczynienie Ziemi Kościerskiej obszarem wysokiej jakości życia.

W tym celu dążymy do:

- Podniesienia konkurencyjności gospodarki regionu;
- Poprawy dostępności komunikacyjnej i spójności wewnętrznej obszaru;
- Poprawy stanu środowiska naturalnego;
- Podniesienia umiejętności i aktywności mieszkańców Ziemi Kościerskiej.

Działania nasze opieramy o zasadę zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki, poszanowanie środowiska naturalnego oraz racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru. Nasze działania koncentrujemy na budowaniu nowoczesnego, zdrowego, aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa, którego fundamentem jest tożsamość regionalna oparta o kulturę i tradycje kaszubskie, uzupełniona o różnorodność innych elementów kulturowych, występujących na obszarze Ziemi Kościerskiej. Budując wizerunek naszego regionu, dla zaakcentowania jego oryginalności oraz wykorzystania i wzmocnienia najsilniejszego wyróżnika kulturowego, jakim jest tożsamość kaszubska, używamy sloganu (hasła) marketingowego: „*Ziemia Kościerska – Serce Kaszub*”. Dbamy przy tym o zachowanie i pielęgnowanie pozostałych elementów kulturowych występujących na obszarze Ziemi Kościerskiej.

Podstawą podejmowanych inicjatyw i projektów jest partnerstwo trójsektorowe, dialog społeczny i współpraca wszystkich odpowiedzialnych za realizację Strategii podmiotów, osób i instytucji.

Misja wypełniona jest przez cel nadrzędny:

Podniesienie jakości życia mieszkańców Ziemi Kościerskiej poprzez:

- Zwiększenie konkurencyjności gospodarki lokalnej;
- Poprawę dostępności komunikacyjnej i spójności wewnętrznej obszaru;
- Poprawę stanu środowiska naturalnego;
- Podniesienie umiejętności i aktywności mieszkańców Ziemi Kościerskiej.

Cel ten realizowany będzie w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki, z poszanowaniem środowiska naturalnego, w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru oraz partnerstwo trójsektorowe, dialog społeczny i współpracę wszystkich odpowiedzialnych za realizację Strategii podmiotów, osób i instytucji.

Strategia powiatu kościerskiego oparta jest o cztery priorytety.

Priorytet I:

Konkurencyjność gospodarcza i atrakcyjność

Priorytet II:

Dostępność komunikacyjna i spójność wewnętrzna

Priorytet III:

Środowisko i racjonalne wykorzystanie zasobów

Priorytet IV: Zasoby ludzkie i zintegrowane społeczeństwo

1.3. Podsumowanie uwarunkowań prawno - politycznych

Znaczącym dla *Strategii Miasta Kościerzyna* jest fakt, iż rozwój społeczno – gospodarczy na poziomie lokalnym zarówno na europejskim, jak i krajowym szczeblu administracyjnym uznawany jest za fundamentalną podstawę rozwoju regionów. Istnieje przekonanie o potrzebie zwiększania potencjału ekonomicznego poszczególnych samorządów lokalnych, co można wywnioskować po rosnącej liczbie opracowań, analiz i dokumentów powstających na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego, w tym opracowań, których celem jest integracja i koordynacja wysiłków i działań wielu podmiotów oraz instytucji oddziałujących na rozwój społeczno - gospodarczy. Pracom tym towarzyszy chęć poznania i zrozumienia prawidłowości w funkcjonowaniu i rozwoju lokalnej gospodarki, przestrzeni publicznej i spraw społecznych, co znajduje wyraz w coraz liczniejszych już wykonanych i planowanych do wykonania w przyszłości opracowaniach i studiach poświęconych tym zjawiskom. Znajomość prawidłowości i uwarunkowań, którym podlega rozwój społeczno - gospodarczy przyczyni się do poprawy skuteczności dokonywania ocen lub prognoz rozwojowych. Wobec złożoności wielu procesów składających się na rozwój Kościerzyny taką sytuację należy uznać za szansę dla jej dalszego rozwoju.

Należy wskazać na wzrastającą tendencję do postrzegania gospodarki przez instytucje tworzące prawo jako istotnego elementu rozwoju samorządności lokalnej. Rozwój społeczno – gospodarczy w lokalnych samorządach na szczeblu krajowym znajduje coraz lepsze umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce państwa, choć nie obywa się bez pojedynczych prób zmierzających do centralizacji decyzji dotyczących różnych poziomów polskiej samorządności. Powstające kolejno krajowe strategie rozwoju dotyczące poszczególnych segmentów społeczno - gospodarczych są ważnym instrumentem sterowania rozwojem polskich powiatów oraz gmin. Dają one szansę na większą spójność, koordynację, a w efekcie wzajemne wzmocnienie działań państwa z podejmowanymi na innych szczeblach zarządzania terytorialnego. Jeżeli rozwój ma przebiegać w sposób harmonijny i zrównoważony, to Strategia rozwoju na szczeblu lokalnym nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego.

Warunkiem zrównoważonego rozwoju miasta Kościerzyna winny stać się przemyślane i dobrze zorganizowane działania promocyjne oraz poszerzenie informacji o przyjętych planach rozwoju miasta, natomiast przyjęte cele i kierunki działania winny być spójne z dokumentami wyższego rzędu. Obecność Polski w Unii Europejskiej powoduje potrzebę reorganizacji punktów odniesienia wykorzystywanych przy tworzeniu planów rozwoju na niższych szczeblach zarządzania terytorialnego. Istotne znaczenie zyskuje możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej i innych źródła zewnętrznych. W przypadku miasta Kościerzyna korzystny wpływ na jego rozwój i znaczenie w regionie wywierają inwestycje i projekty finansowane z funduszy UE.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

2.1. Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej

Podstawę opracowania Strategii Rozwoju Miasta, a zarazem czynnikiem mającym wpływ na jego ostateczny kształt jest *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Kościerzyna*, zawierająca podstawowe informacje o mieście i przedstawiająca jego aktualną sytuację. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej została opracowana jako odrębny dokument, stanowiący zarazem integralną część Strategii. Zawiera ona najnowsze, dostępne i wiarygodne dane, które po ocenie i interpretacji posłużyły do prezentacji w sposób spójny i wyczerpujący sytuacji Kościerzyny w głównych obszarach społecznych i gospodarczych, a tym samym dziedzinach życia społecznego mających wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom życia lokalnej społeczności.

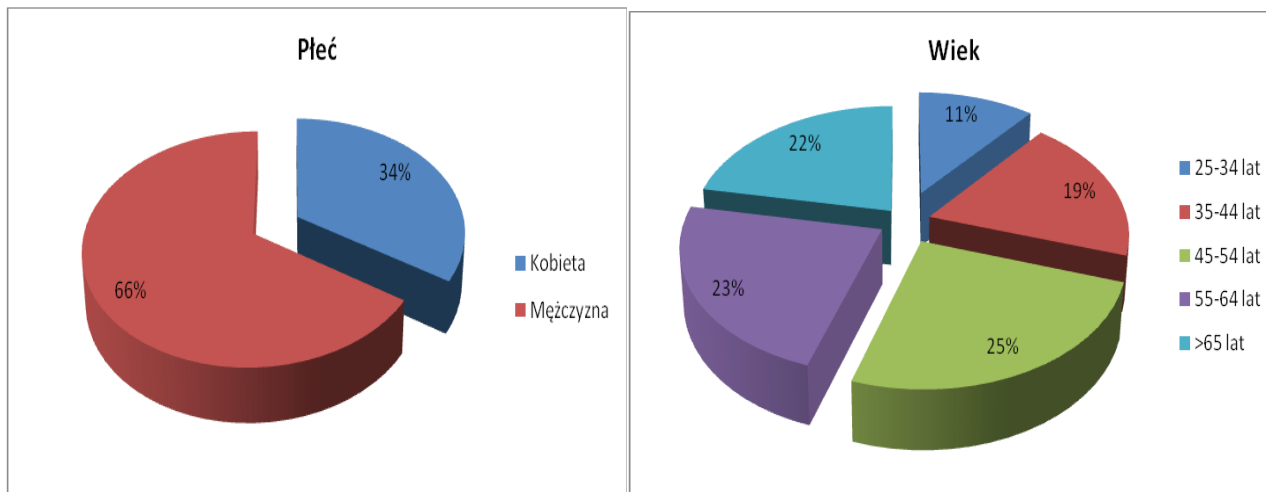
2.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza w oparciu o opinie społeczności lokalnej

Na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020* przygotowano ankietę, skierowaną do liderów opinii publicznej oraz wszystkich zainteresowanych rozwojem miasta. Celem ankiety było pozyskanie szczegółowych danych na temat obszaru miasta Kościerzyna oraz opinii mieszkańców na temat sytuacji społeczno-gospodarczej. Przedmiotem sondażu była identyfikacja postaw i opinii mieszkańców na temat oceny jakości życia i wyzwań rozwojowych miasta. Dane uzyskane w ankiecie uzupełniają informacje otrzymane z instytucji odpowiedzialnych za poszczególne działania w mieście, zawarte w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej*.

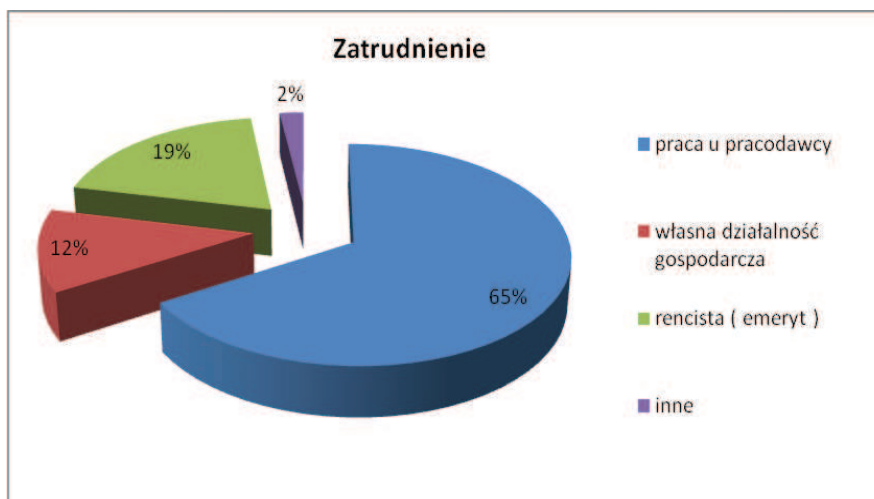
Badania opinii mieszkańców były przeprowadzone w maju 2014 roku przy okazji prowadzonej debaty strategicznej z udziałem lokalnych liderów i zaproszonych gości reprezentujących instytucje publiczne, biznes, organizacje społeczne i pozarządowe. Ankieta miała formę pytań zamkniętych, jak i otwartych, w których respondenci oceniali poszczególne elementy rozwoju społeczno – gospodarczego miasta oraz funkcjonowanie administracji samorządowej. Składała się ona z 11 pytań, w tym również metryczki. W wypełnianiu ankiety uczestniczyło 61 osób. Rozkład liczby głosów w poszczególnych pytaniach był zróżnicowany, ponieważ nie wszyscy respondenci udzielali odpowiedzi na każde z postawionych w ankiecie pytań.

Dla zobrazowania przekroju ankietowanych posłużono się tzw. metryczką uczestników ankiety wypełnianą anonimowo oraz zawierającą informację na temat wieku, płci i zatrudnienia (Wykres 1., Wykres 2.,)

Wykres 1. Płeć i wiek ankietowanych

Wykres 2. Zatrudnienie ankietowanych

Przedstawione powyżej dane wskazują na przewagę w badanej grupie mężczyzn oraz osób pracujących poza własną działalnością gospodarczą. Grupy wiekowe respondentów rozkładają się natomiast równomiernie bez szczególnej przewagi żadnej z grup.

Ponadto pytania w ankiecie zostały tak sformułowane, aby dać odpowiedź na pytania: *co stanowi problem dla mieszkańców i jak założyć długookresowy plan działania niezbędny dla realizacji zamierzeń rozwojowych miasta.*

Wypowiedzi osób ankietowanych znalazły odzwierciedlenie w poniższej diagnozie dla potrzeb dokumentu Strategii oraz w tworzonych celach i kierunkach rozwoju miasta Kościerzyna.

4.2.1. Warunki życia w Kościerzynie

W celu określenia warunków życia w Kościerzynie ocenie respondentów w pierwszej kolejności poddano podstawowe dziedziny życia dotyczące zarówno aspektów gospodarczych jak i społecznych, a uzyskane informacje pogrupowano w poniższe obszary:

- społeczność,
- infrastruktura,
- gospodarka,
- przestrzeń,
- ekologia.

Obszar społeczność

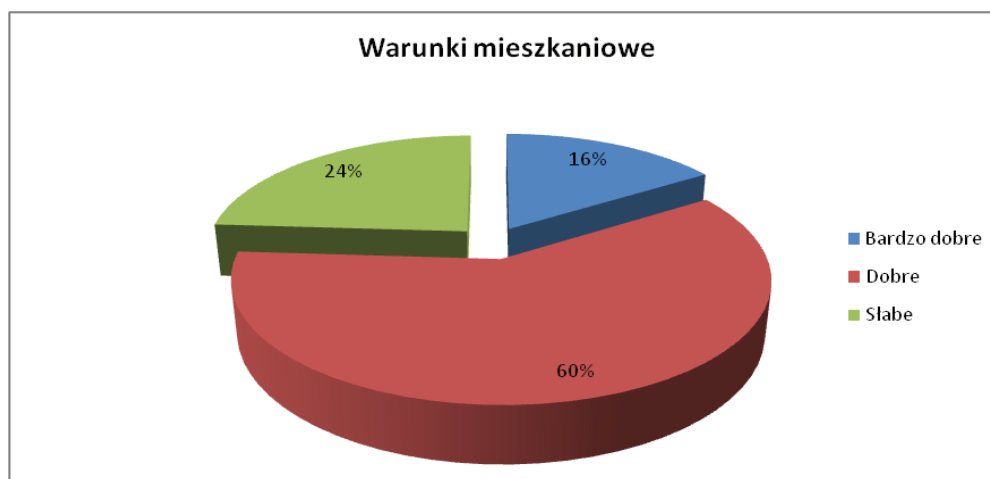
Bardzo ważną sferą życia społecznego jest **oświata i wychowanie**. Dostępność kościerskich placówek oświatowych na wszystkich poziomach obowiązkowego kształcenia oceniana jest przez mieszkańców jako dobra bądź bardzo dobra (przedszkola – 71%, szkoły podstawowe – 98%, gimnazja – 83%). Podobnie poziom kształcenia w kościerskich placówkach oświatowych został oceniony przez większość jako dobry. Najwięcej osób – 76% uznało jakość nauczania na poziomie gimnazjum za dobrą. 41% pytanych stwierdziło, że jakość świadczonych usług przez kościerskie przedszkola jest bardzo dobra, a 42%, że dobra. Również poziom nauczania w szkołach podstawowych większość – 46% oceniło jako dobry, natomiast 22% uważa, że jest on słaby.

W przeciwieństwie do systemu kształcenia jakość usług z zakresu **pomocy i opieki społecznej** w Kościerzynie większość ankietowanych oceniła jako słabą – 51%, podobnie jak też jej dostępność - 48%. Niewiele mniej osób ocenia jednak zarówno poziom (45%) jak i dostępność (48%) do opieki społecznej jako dobrą.

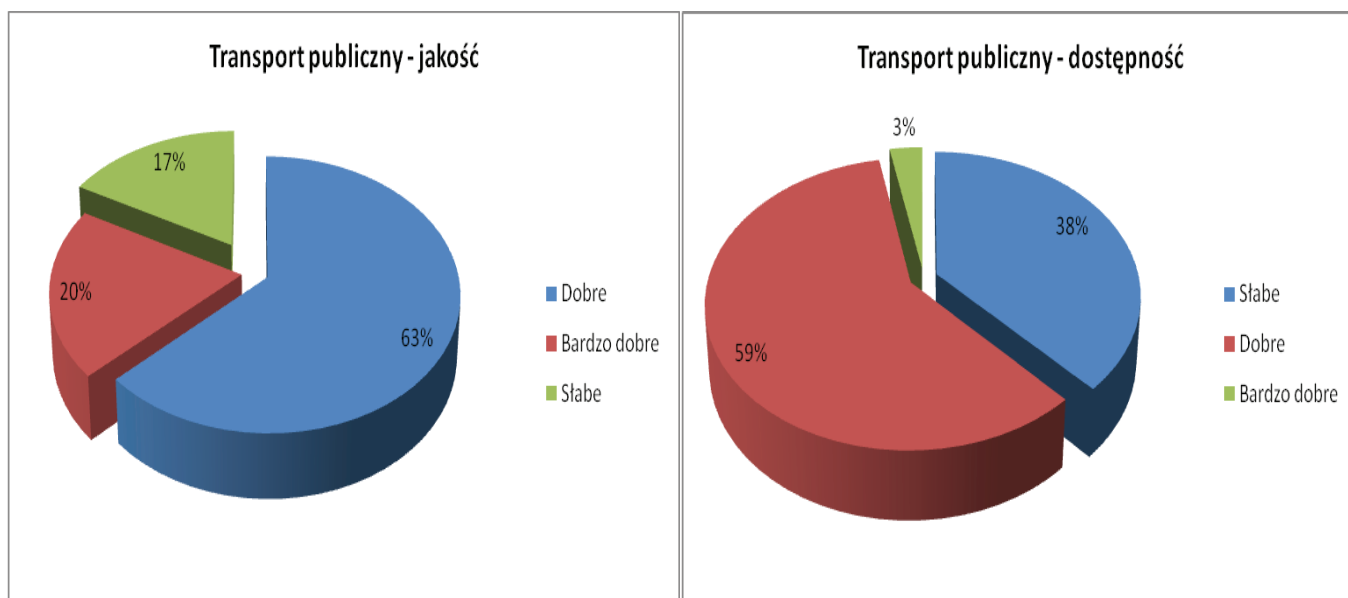
79% ankietowanych jest również zadowolonych z jakości usług świadczonych w ramach **opieki zdrowotnej**, 62% uznaje ją za dobrą, a 17% za bardzo dobrą. Niestety gorzej oceniano dostępność do tej strefy życia społecznego, gdyż aż 48% ankietowanych oceniło ją źle, a jedynie 6% jako bardzo dobre.

Obok wymienionych dziedzin życia do sfery społecznej zaliczono również nie mniej ważne: warunki mieszkaniowe, dostęp i jakość transportu publicznego, dostępność komunikacyjną zewnętrzną, ofertę kulturalną i sportowo-rekreacyjną oraz bezpieczeństwo i stopień integracji społecznej. Wyniki oceny tych elementów życia społecznego przedstawiono w postaci poniższych wykresów.

Wykres 3. Ocena warunków mieszkaniowych w Kościerzynie

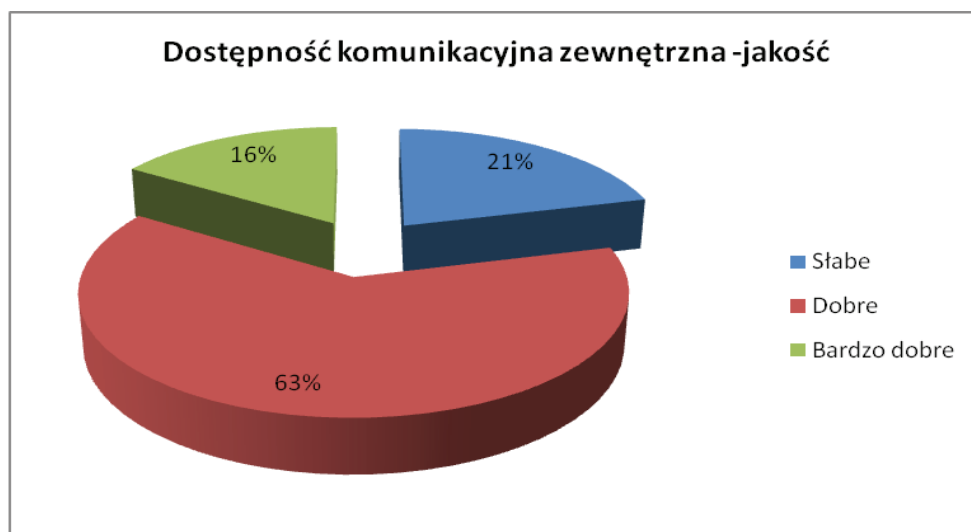

Wykres 4. Ocena jakości i dostępności transportu publicznego

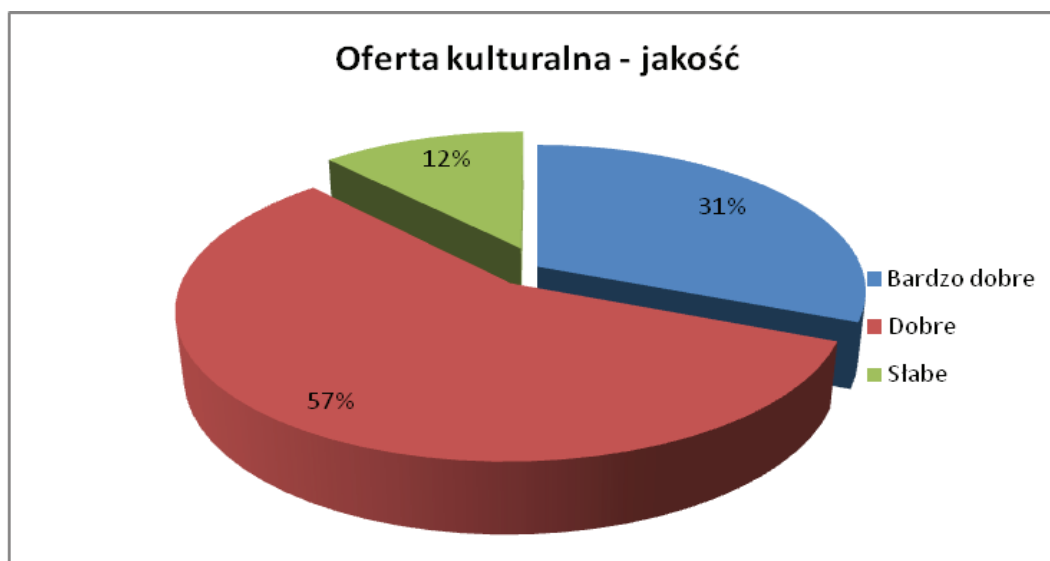
Zarówno warunki mieszkaniowe jak i dostępność i jakość transportu publicznego oceniane są przez mieszkańców jako dobre.

Wykres 5. Ocena dostępności komunikacyjnej zewnętrznej

Ankietowani uznali, że bardzo dobrze oceniają dostępność komunikacji zewnętrznej- blisko 38 % respondentów, natomiast 45% uznało tę komunikację w sferze dostępności za dobrą, a tylko 21% za słabą.

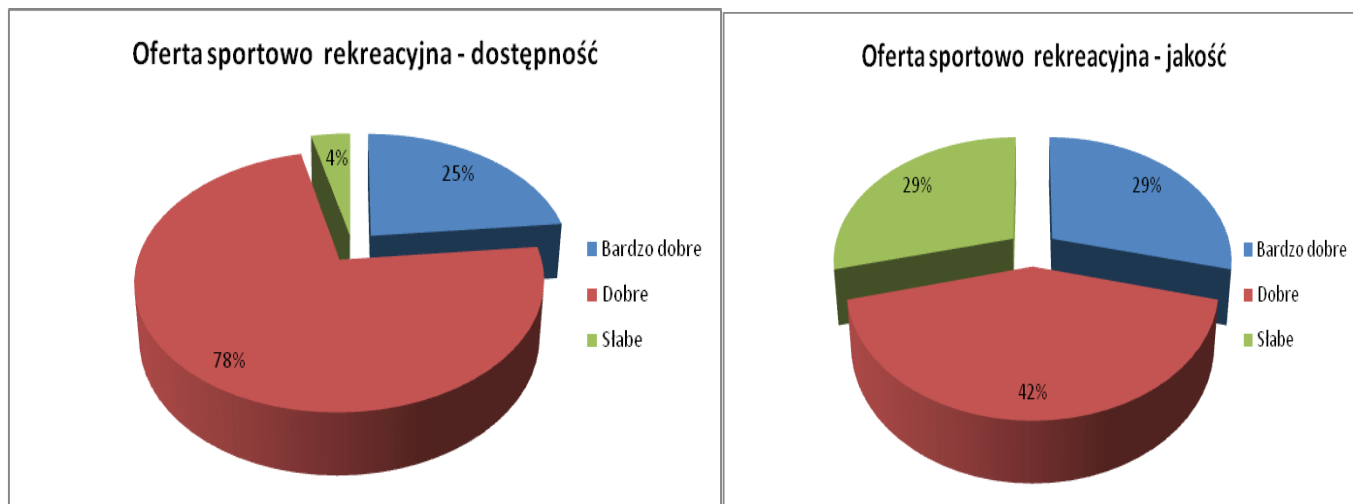
Wykres 6. Ocena jakości oferty kulturalnej

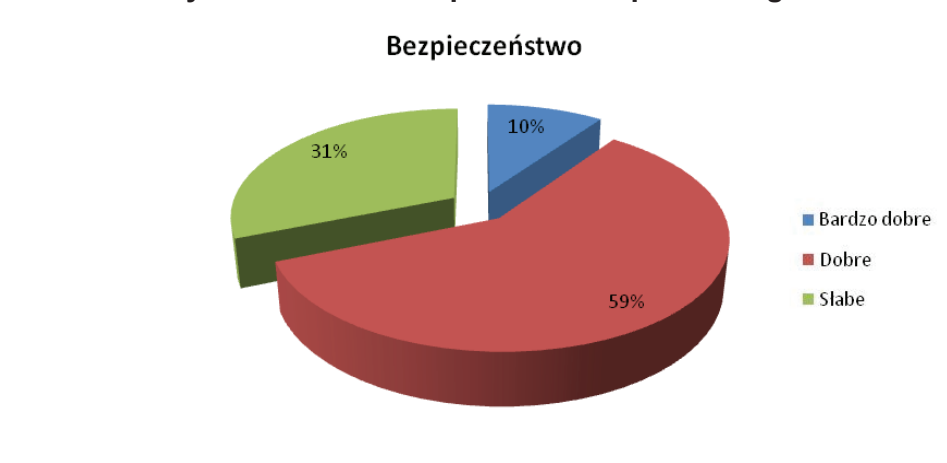
Oferta kulturalna była też oceniana przez ankietowanych pod kątem jej dostępności. Tylko 10% respondentów uznało, że oferta kulturalna jest bardzo dobrze dostępna, natomiast aż 38% uczestników ankiety uznało ją za słabo dostępną.

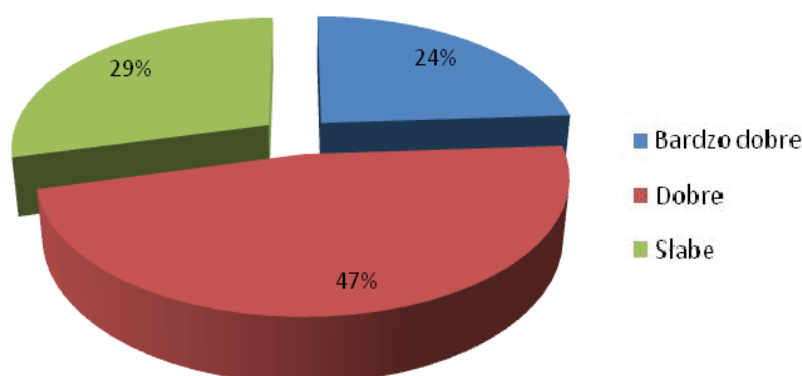
Wykres 7. Ocena dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej

Wykres 8. Ocena bezpieczeństwa publicznego

Wykres 9. Ocena stopnia integracji społecznej
stopień integracji społecznej

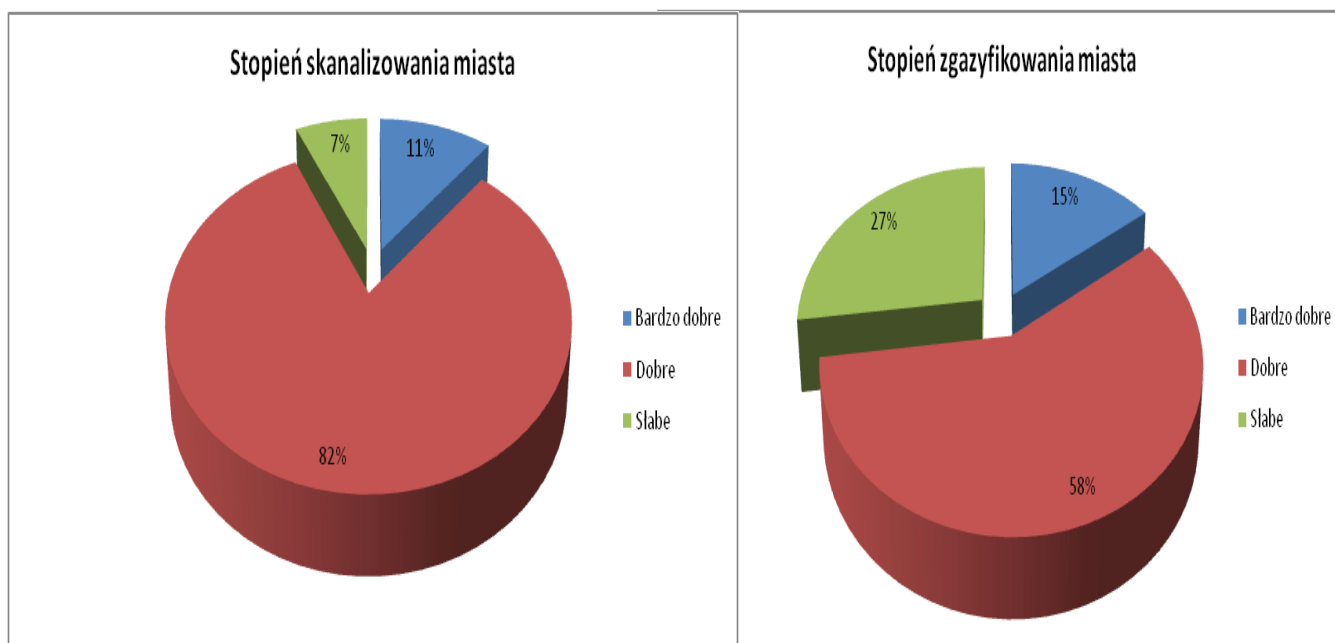
Wszystkie wymienione powyżej aspekty sfery publicznej w zdecydowanej większości zostały ocenione przez ankietowanych jako dobre, przy czym najwięcej osób uznało za dobry

dostęp do oferty sportowo-rekreacyjnej (78%), a za bardzo dobrą jakość oferty kulturalnej (31%). Za słabe najwięcej osób uważa dostęp do transportu publicznego (38%) oraz dostęp do oferty kulturalnej (38%). Najbardziej równomiernie rozkłada się natomiast ocena stopnia integracji społecznej: 24% uważa ją za bardzo dobrą, a 29% za słabą.

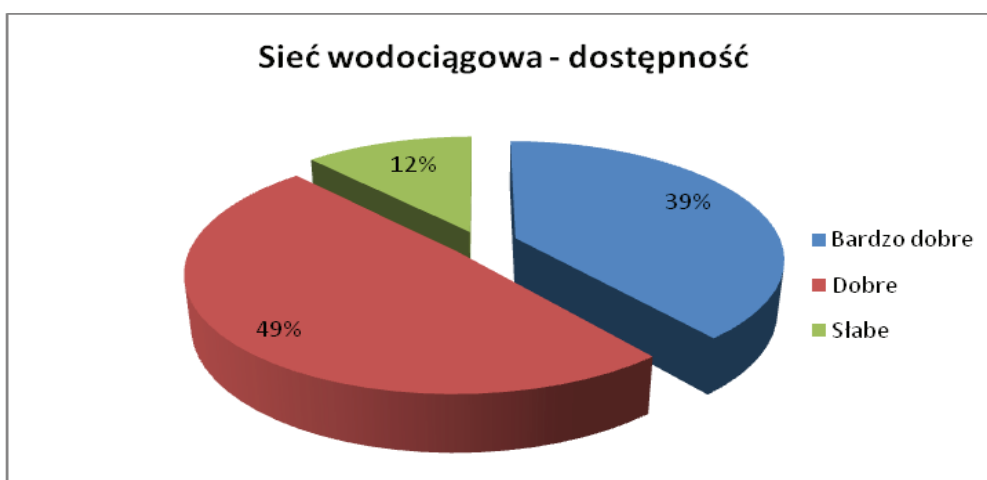
Obszar infrastruktura

W ramach obszaru infrastruktura ocenie uczestników ankiety poddano stopień skanalizowania i zgazyfikowania miasta, dostępność do sieci wodociągowej, system oświetlenia ulicznego, stan nawierzchni dróg i dostęp do parkingów oraz do internetu szerokopasmowego. Wyniki uzyskanych opinii przedstawiają poniższe wykresy.

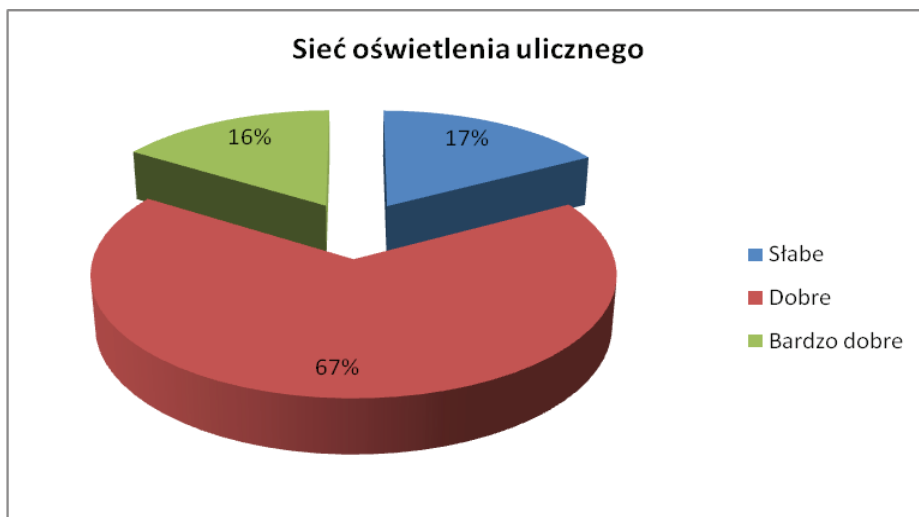
Wykres 10. Ocena stopnia skanalizowania i zgazyfikowania miasta

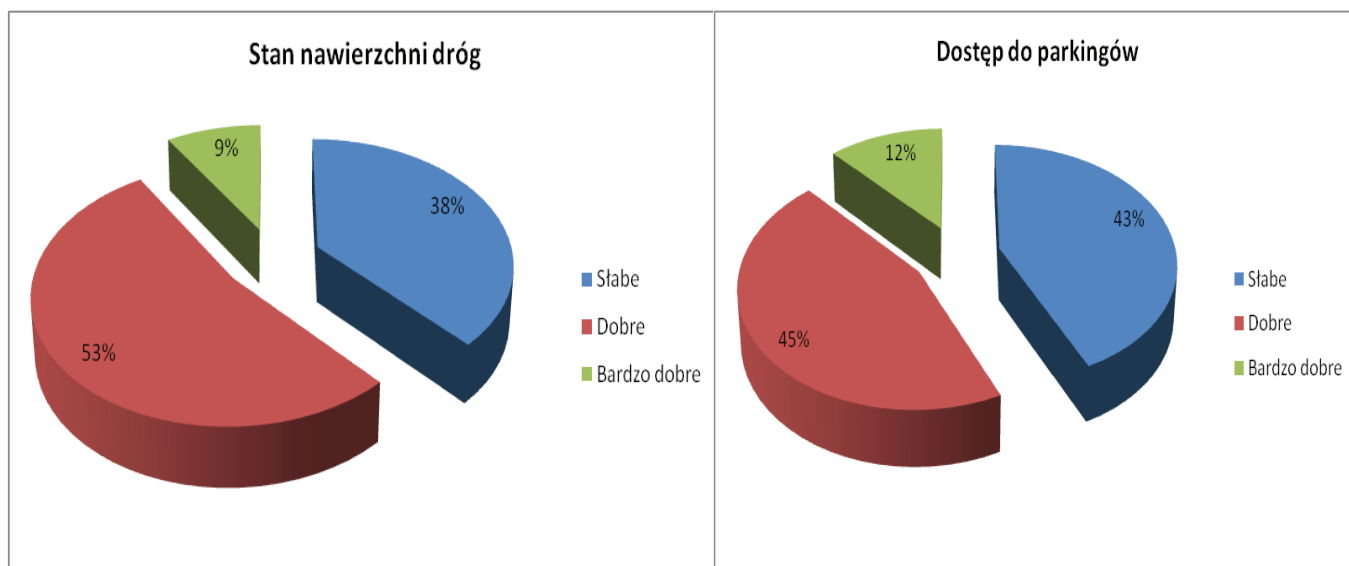
Wykres 11. Ocena dostępności do sieci wodociągowej

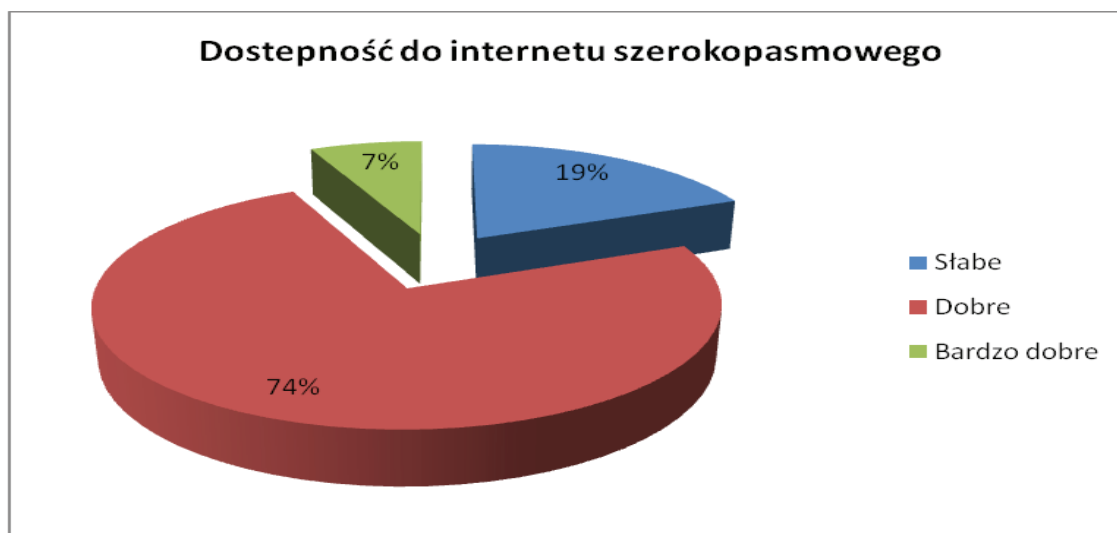
Wykres 12. Ocena sieci oświetlenia publicznego

Wykres 13. Ocena jakości nawierzchni dróg oraz dostępności do parkingów

Wykres 14. Ocena dostępności do internetu szerokopasmowego

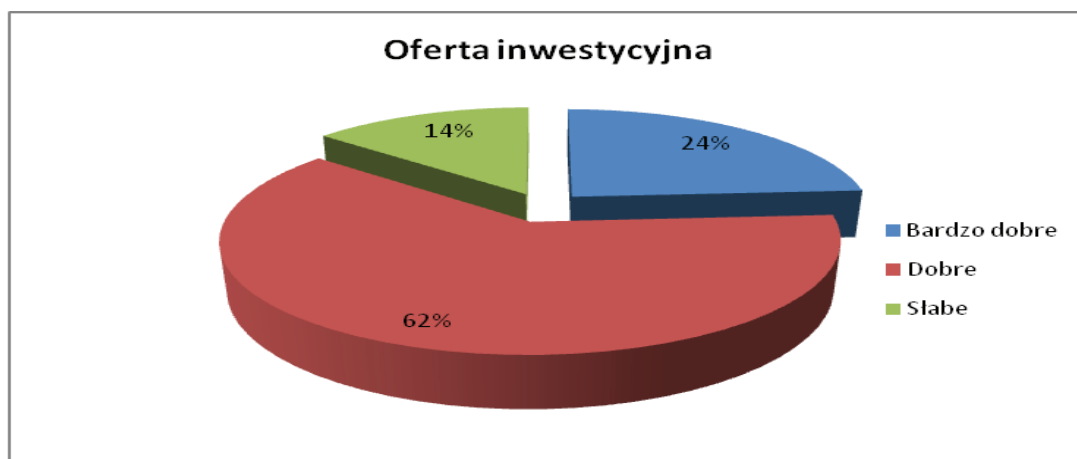
Stan infrastruktury technicznej zarówno pod kątem jej jakości jak i dostępności oceniany jest przez respondentów jako dobry. Aż 82% ankietowanych uważa za dobry stopień skanalizowania miasta, a 39% bardzo dobrze ocenia dostęp do sieci wodociągowej. Najwięcej osób jako słaby oceniło dostęp do parkingów – 43% oraz stan nawierzchni dróg – 38%.

Obszar gospodarka

Jednym z najistotniejszych elementów sfery gospodarczej jest rynek pracy. Możliwości znalezienia pracy w Kościerzynie w 70 % zostały ocenione jako słabe, podobnie jak dla powiatu, ale odmiennie niż rynek pracy w województwie pomorskim, który przez 52% ankietowanych został uznany jako dobry, a przez 18% jako bardzo dobry.

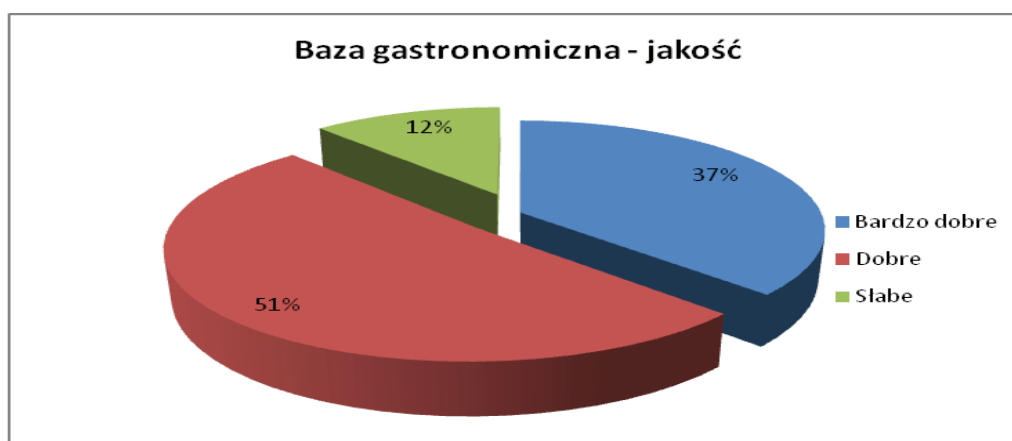
W przeciwieństwie do rynku pracy, aż 62% ankietowanych uznało za dobrą ofertę inwestycyjną miasta, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Ocena oferty inwestycyjnej miasta

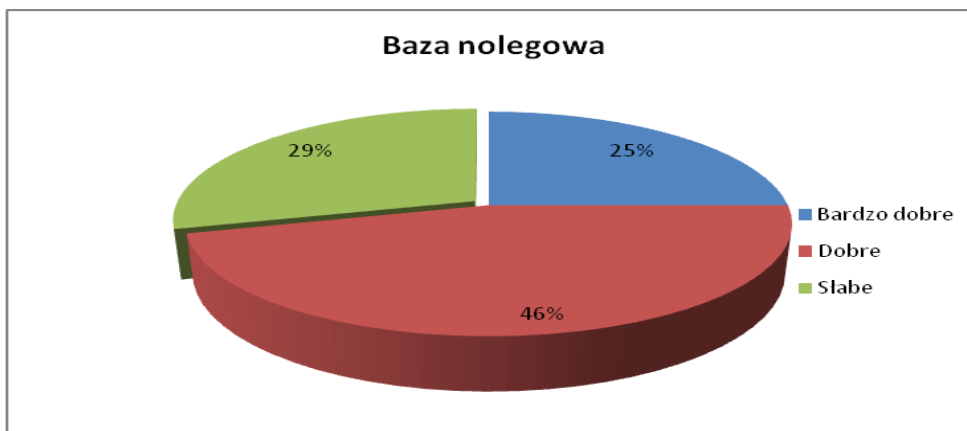
Ważną gałęzią gospodarki na terenie Kościerzyny jest turystyka. Bezpośrednio na tę dziedzinę gospodarki wpływa stan bazy gastronomicznej, noclegowej jak również oferta turystyczna jaką dysponuje miasto. Ocenę przez mieszkańców tych składowych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 16. Ocena jakości bazy gastronomicznej

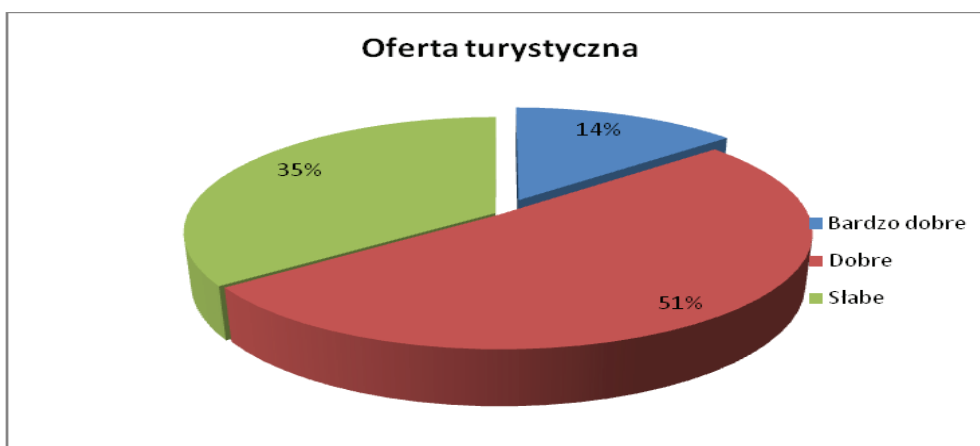

Baza gastronomiczna w sferze jej dostępności została oceniona bardzo dobrze w grupie 22% ankietowanych, a dobrze pośród 49% uczestników ankiety.

Wykres 17. Ocena bazy noclegowej

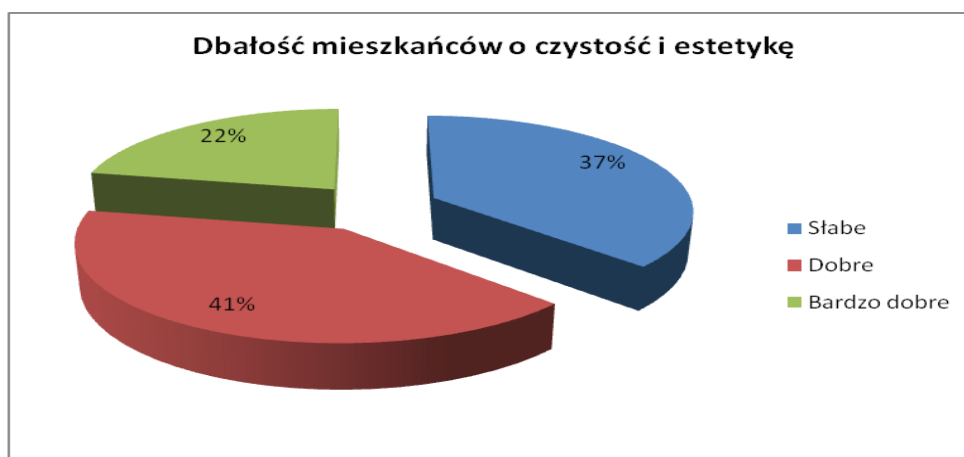
Wykres 18. Ocena oferty turystycznej

Obszar przestrzeń

Ze sfery przestrzennej ocenie ankietowanych poddano dbałość mieszkańców o czystość i estetykę.

Wykres 19. Ocena dbałości mieszkańców o czystość i estetykę

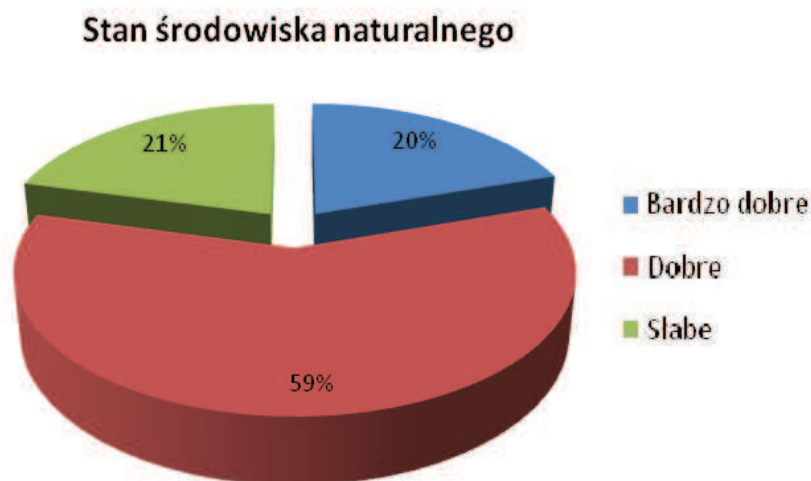

Obszar ekologia

W ramach obszaru ekologia ocenie poddano ogólny stan środowiska naturalnego, a także jakość powietrza, jakość wody pitnej i świadomość ekologiczną mieszkańców.

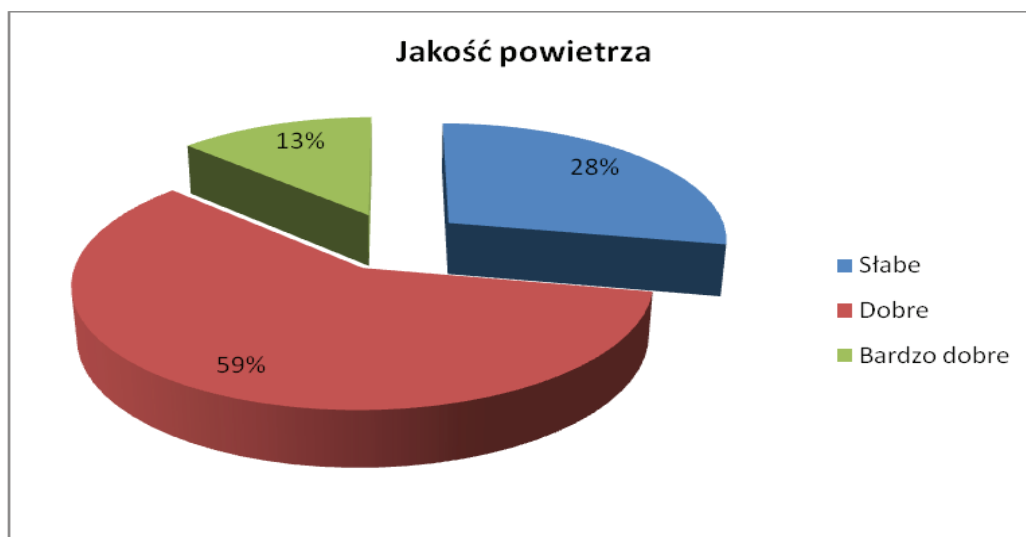
Stan środowiska naturalnego przez większość – 59% został uznany za dobry, a pozostałe głosy rozłożone zostały równomiernie pomiędzy ocenę słabą – 2%, a bardzo dobrą – 20%.

Wykres 20. Ocena stanu środowiska naturalnego Kościerzyny

Podobnie do ogólnej oceny stanu środowiska naturalnego oceniona została jakość powietrza, tj. 59% uznało ją za dobrą, a za słabą 28%.

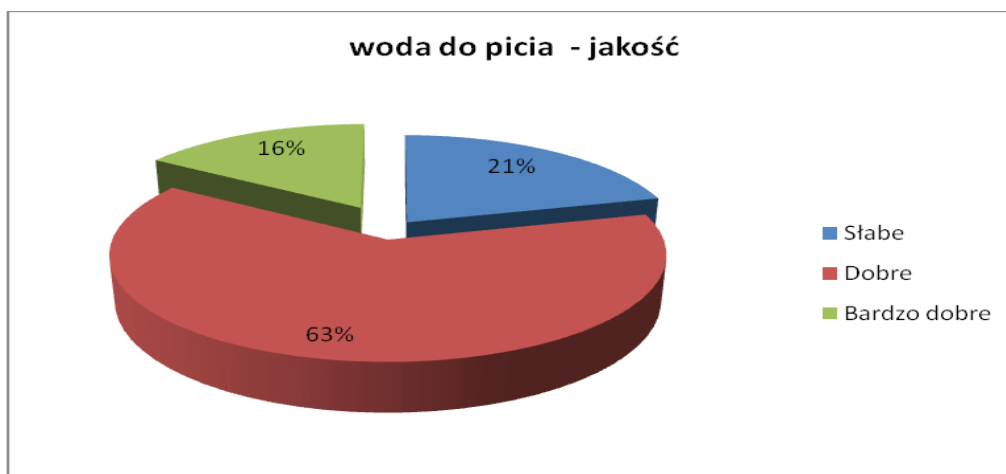
Wykres 21. Ocena jakości powietrza

W ocenie wody pitnej posłużono się obok kryterium jakości (Wykres 22.) w ankiecie także oceną jej dostępności. 24 % respondentów oceniło dostępność wody pitnej za bardzo

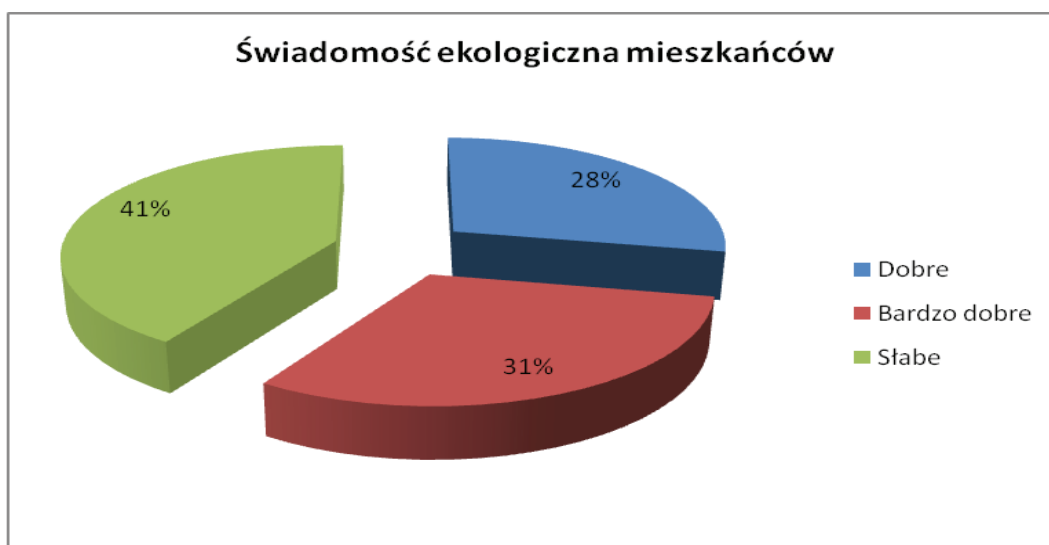
dobrą, a 3/4 ankietowanych mieszkańców Kościerzyny stwierdziło, że ta dostępność do wody pitnej jest na dobrym poziomie, podobnie jak jej jakość.

Wykres 22. Ocena jakości wody do picia

Zaskakuje natomiast ocena przez ankietowanych stanu świadomości ekologicznej mieszkańców Kościerzyny. Większość respondentów – 41% uznało, że jest ona słaba, a jedynie 28%, że dobra.

Wykres 23. Ocena świadomości ekologicznej mieszkańców

2.2.2. Podstawowe i najważniejsze problemy Kościerzyny

Osoby uczestniczące w debacie strategicznej i zarazem w ankiecie poproszono również o zidentyfikowanie najważniejszych problemów do rozwiązania na terenie Kościerzyny.

Ankietowani najczęściej wymieniali następujące problemy:

- słaba dostępność komunikacji miejskiej,
- słaba jakość dróg wewnętrznych,
- zbyt słaby przyrost nowych miejsc pracy,
- brak parkingów przy dworcu PKP,

- brak obwodnicy miejskiej,
- konieczność uruchomienia Domu Dziennego Pobytu,
- zbyt mała ilość ścieżek rowerowych,
- zanieczyszczenie powietrza,
- brak szybkich połączeń komunikacyjnych z Trójmiastem,
- brak wystarczającej ilości mieszkań komunalnych i socjalnych,
- zbyt mała ilość zagospodarowanych terenów zielonych,
- brak wykorzystania jeziora Kaplicznego w celach rekreacyjnych (konieczność oczyszczenia jeziora),
- duża ilość chodników o niskiej jakości nawierzchni,
- mało rozbudowana infrastruktura przy stadionie miejskim,
- brak zagospodarowania terenów przy PKP w sposób nadający temu obszarowi nowe funkcje,
- brak miejsc w żłobkach,
- słaba promocja miasta,
- brak Domu Seniora,
- niewystarczająca ilość placów zabaw dla dzieci,
- odpływ młodych wykształconych mieszkańców miasta,
- starzenie się społeczeństwa,
- ogólnie mała ilość parkingów w mieście.

Respondentów poproszono również o ocenę stopnia zagrożenia w obszarze miasta problemem wyszczególnionym przez autorów ankiety. Za wysokie zagrożenie uznano przestępczość w tym przestępczość młodocianych - 41% ankietowanych, alkoholizm (29%), przemoc w rodzinie (19 %) oraz wykluczenia społeczne, w tym głównie długotrwale bezrobotni - 15% ankietowanych. Za średnie zagrożenie dla miasta ankietowani uznali bezrobocie 57% ankietowanych, biedę - 23%, natomiast za niskie zagrożenie dla miasta uznano narkomanie i obszary niezagospodarowane. Za brak problemu ankietowani wskazali wykluczenia społeczne w obszarze bezdomni i więźniowie.

2.2.3. Inwestycje istotne dla Kościerzyny i jej potencjał

Respondenci oceniali również ważność i konieczność realizacji wymienionych w ankiecie, w przypadkowej kolejności przedsięwzięć:

Najwięcej bo blisko 1/2 ankietowanych wskazała na potrzebę rewitalizacji poszczególnych obszarów miasta. W kolejności wskazano na potrzebę rewitalizacji obszaru dworca PKS (38%), następnie dworca PKP (35%), terenu za Urzędem Miasta (32%), obszaru wokół jeziora Wierzysko i rzeki Wierzycy (26%), obszaru jeziora Kaplicznego (18%), terenu przy pomniku J. Wybickiego (12%), jeziora Gałęźnego (8 %), Osiedla Rogali (7%).

Na drugim miejscu za najważniejsze przedsięwzięcie uznano budowę infrastruktury około drogowej (42%), w tym przede wszystkim chodniki i ścieżki rowerowe oraz oświetlenie uliczne.

Na pozycji trzeciej znalazła się potrzeba poprawy estetyki miasta (nowe tereny zielone - 38%), zaraz za tym przedsięwzięciem wskazano na potrzebę wydzielania i uzbrajania gruntów dla inwestorów (37%), a następnie remonty i budowa dróg (35%).

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej uzyskała poparcie blisko 30% ankietowanych, a poprawa jakości powietrza była w zainteresowaniu ponad 27% respondentów.

Aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców uzyskało 23% wsparcia, niemal tyle samo co poprawa bezpieczeństwa publicznego i rozbudowa sieci wodociągowej.

Osiemnasto procentowym wsparciem zwrócono uwagę na konieczność rozbudowy

sieci kanalizacyjnej, zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych, a nie wiele mniej ankietowanych wsparło budowę obiektów sportowo - rekreacyjnych. Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocję miasta poparło 16% ankietowanych.

Poniżej 10-ciu % wsparcia znalazły się: poszukiwanie inwestorów zewnętrznych, dalsze działanie w zakresie zbiórki, selekcji i wykorzystania odpadów.

Mieszkańcy dokonali również hierarchizacji planowanych inwestycji w mieście, najważniejszych dla rozwoju Kościerzyny do roku 2025. Blisko 2/3 ankietowanych wskazało za priorytet budowę Pomorskiej Kolei Metropolitalnej. Na drugim miejscu z poparciem ponad 1/2 uczestników ankiety została wskazana konieczność modernizacji i rozbudowy dróg na terenie miasta. Trzecie miejsce zajęła budowa obwodnicy miasta Kościerzyna z poparciem 43% ankietowanych. W dalszej kolejności wymieniano:

- budowę węzła integracyjnego w Kościerzynie wraz z rewitalizacją i adaptacją dworca kolejowego oraz utworzenie komunikacji zbiorowej (39%),
- modernizacja Szpitala Specjalistycznego wraz z rozwojem usług uzdrowiskowych (28%),
- działania związane z naprawą powietrza i obniżeniem o 20% emisji CO₂ do roku 2020 (26% ankietowanych),
- rewitalizację obszarów zdegradowanych (25%),
- uzbrojenie terenów po inwestycji (21%),
- rozbudowa systemu zaopatrzenia w ciepło (21%),
- poprawa efektywności energetycznej systemów oświetlenia (20%),
- idea utworzenia Kościerskiego Parku Kultury i Aktywności (17%)
- budowa mieszkań socjalnych i komunalnych,
- powstanie inkubatora przedsiębiorczości jako instytucji otoczenia biznesu i wspierania przedsiębiorczości oraz nowo powstałych firm (14%),

Poniżej 10% głosów otrzymały pozostałe planowane inwestycje w tym budowa regionalnego węzła komunikacyjnego Kościerzyna - Północ, czy instalacja solarów.

Jako potencjał Kościerzyny, który powinien szczególnie się rozwijać ankietowani wymieniali potencjał: turystyczny, uzdrowiskowy, rekreacyjny, rozwoju małych i średnich firm, kulturalny, kultury regionalnej, tradycji regionalnych, sportowy, edukacyjny, organizacji konferencji, wystaw.

2.2.4. Promocja miasta

Ocenie poddano również promocję miasta. Ankietowani pogrupowali formy promocji, z którymi spotkali się w ciągu ostatniego roku od tej z którą spotykali się najczęściej do tej która praktycznie była mało widoczna:

1. Informacje w mediach lokalnych (prasa, radio),
2. Organizowanie imprez (dni miasta, festyny, wydarzenia sportowe),
3. Informacje w Internecie,
4. Materiały promocyjne,
5. Informacje o gminie w mediach regionalnych i krajowych,
6. Reklama (ulotki, plakaty, przydrożne tablice informacyjne),
7. Współpraca z lokalnymi organizacjami i wspieranie ich działania,
8. Uczestnictwo miasta w konkursach i plebiscytach ogólnopolskich.

Jako główne źródło z jakiego czerpią informację o działaniach podejmowanych przez władze miasta ankietowani wskazali głównie na stronę internetową miasta, w dalszej kolejności okolicznościowe biuletyny informacyjne, lokalną telewizję, lokalną prasę. Zwrócono również uwagę na nie małe znaczenie informacji pozyskiwanych od pracowników Urzędu

Miasta i innych instytucji. 55% ankietowanych przyznało również, że odwiedza stronę internetową miasta najczęściej raz w tygodniu, a 45% nie odwiedza jej w ogóle lub sporadycznie np. raz do roku.

2.2.5. Ogólna ocena Kościerzyny

Wśród ogólnych ocen Kościerzyny „w oczach” ankietowanych najczęściej padały sformułowania, że Kościerzyna jest:

- miastem przyjaznym,
- dobrym miejscem do życia,
- regionalnym ośrodkiem administracji, kultury i wypoczynku,
- centrum kultury kaszubskiej,
- „sypialnią” Trójmiasta po uruchomieniu Kolei Metropolitalnej,
- moim miejscem na życie,
- rozwijającym się miastem z pełną infrastrukturą przyjazną dla mieszkańców i biznesu,
- centrum obsługi ruchu turystycznego oddziałującym na Ziemię Kościerską.

Uczestnicy ankiety ustosunkowali się również do określonych stwierdzeń dotyczących Kościerzyny, które przedstawiono poniżej w kolejności od największego poparcia ankietowanych do najmniejszego poparcia:

1. Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy,
2. Atrakcyjna dla mieszkańców,
3. Położona w atrakcyjnym miejscu,
4. Atrakcyjna dla turystów,
5. Powinna ubiegać się o status uzdrowiska,
6. Ma dobrą sytuację finansową,
7. Dobrze zarządzana,
8. Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy.

2.2.6. Podsumowanie

Obraz miasta Kościerzyna, jaki wyłania się po przeanalizowaniu ankiety ukazuje obszar atrakcyjny zarówno dla mieszkańców, jak i turystów, głównie ze względu na ciekawe usytuowanie, jak i dobre zaplecze dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz turystyki opartej o tradycje, kulturę kaszubską i walory uzdrowiskowe mogące stanowić czynnik rozwojowy.

Mieszkańcy postrzegają miasto jako obszar z dobrym dostępem do infrastruktury technicznej, oświatowej oraz sportowej wymagającej jedynie poszerzenia tej oferty oraz ciągłego inwestowania w te dziedziny życia społecznego. Respondenci doceniają także jakość i dostępność placówek usługowych oraz dostępność do edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim.

Podsumowanie bloku pytań dotyczących postrzegania najważniejszych priorytetów do realizacji dla rozwoju miasta niewątpliwie ukazuje Kościerzynę jako miasto, którego mieszkańcy zauważają szanse rozwoju turystyki, centrów mieszkalnictwa, rekreacji i wypoczynku. Niemniej jednak respondenci zwrócili uwagę na konieczność rozwoju oferty inwestycyjnej i dalszą rozbudowę sieci dróg wewnętrznych. Przystępczość zwłaszcza młodocianych, alkoholizm a także wykluczenia społeczne zwłaszcza wśród długotrwale bezrobotnych zostały uznane przez respondentów za istotne problemy w opinii społeczności

miasta. W ocenie mieszkańców kwestie te przekładają się na jakość życia na terenie Kościerzyny, jak również są podstawową barierą w jego rozwoju.

W ramach debat strategicznych dodatkowo przeprowadzono ankietyzację wśród kościerskiej młodzieży obejmujące kilkuset uczniów szkół średnich. Praktycznie tylko jedno z zadawanych pytań można bezpośrednio odnieść do ankiety przeprowadzonej w ramach konsultacji społecznej omówionej powyżej. Pytanie dotyczyło hierarchii niezbędnych do realizacji inwestycji najbardziej służących rozwojowi Kościerzyny. Kościerska młodzież bardzo podobnie akcentuje potrzeby miasta najwyżej klasyfikując konieczność budowy obwodnicy miasta Kościerzyna, rozbudowę Szpitala Specjalistycznego oraz budowę Pomorskiej Kolei Metropolitalnej. Z ankiety wyłania się niestety przerażający obraz potencjału miasta Kościerzyny, które może oprzeć się jedynie na 15-stu procentach młodzieży, która zamierza pozostać w mieście po zakończeniu nauki. Optymistycznym jest fakt, że blisko 67% młodzieży chce studiować, z tego ponad połowa w Trójmieście. Nie mniej priorytetem dla zamieszkania nie jest samo miejsce pracy, czy sama praca ale wysokość zarobków. Stąd największa grupa ankietowanych deklaruje wyjazd za granicę. Ankieta obala mit wielu dorosłych, którzy twierdzą, że budowa mieszkań zatrzyma młodzież kościerską w mieście. Niestety dach na głowę to tylko dla 2,6% młodych mieszkańców miasta przyczynek do wiązania się z nim na dłużej. Z podsumowania młodzieżowej ankiety wynika także iż należy dążyć do zbliżenia młodych ludzi do urzędów publicznych oraz samorządowych, gdyż tylko kilka procent ankietowanych kiedykolwiek korzystało z tego typu usług, a przecież wiele świadczonych przez te instytucje usług skierowanych jest bezpośrednio do tej grupy wiekowej.

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020

Kościerzyna , sierpień 2014

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020 opracowano metodą ekspercko – partnerską, w ścisłym współdziałaniu z pracownikami samorządu Miasta Kościerzyna i uczestnikami konsultacji społecznych przeprowadzonych w maju 2014 roku.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	4
2. METODOLOGIA.....	6
3. ANALIZA SWOT.....	7
4. DIAGNOZA STANU MIASTA KOŚCIERZYNA.....	14
5. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU MIASTA KOŚCIERZYNA NA LATA 2014 – 2020.....	18
6. PERSPEKTYWY I KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO.....	18
7. STRATEGICZNY PROGRAM ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA KOŚCIERZYNA – CELE STRATEGICZNE, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA.....	19
8. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	34

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza SWOT obszaru społeczność.....	8
Tabela 2. Analiza SWOT obszaru infrastruktura.....	9
Tabela 3. Analiza SWOT obszaru gospodarka.....	10
Tabela 4. Analiza SWOT obszaru przestrzeń.....	12
Tabela 5. Analiza SWOT obszaru ekologia.....	13
Tabela 6. OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ – cele i kierunki działania.....	20
Tabela 7. OBSZAR INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania.....	23
Tabela 8. OBSZAR GOSPODARKA – cele i kierunki działania.....	25
Tabela 9. OBSZAR PRZESTRZEŃ – cele i kierunki działania.....	28
Tabela 10. OBSZAR EKOLOGIA – cele i kierunki działania.....	29
Tabela 11. Cele strategiczne i szczegółowe Miasta Kościerzyna na lata 2014 -2020.....	33
Tabela 12. Przykładowe wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020.....	36

1. WSTĘP

Dotychczas obowiązującym dokumentem strategicznym w Mieście Kościerzyna była *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna na lata 2005-2015* sporządzona głównie dla wyznaczenia celów i kierunków rozwoju miasta, a także dla potrzeb skorelowania działań strategicznych i inwestycyjnych z dostępnymi źródłami dofinansowania na poziomie regionalnym i centralnym. Przedstawione w dokumencie priorytety miasta tworzyły podstawę jego rozwoju na kolejne lata oraz determinowały szereg celów, jakie miasto miało podjąć na przestrzeni kolejnych 10 lat.

Od przyjęcia poprzedniego dokumentu strategicznego minęło blisko 10 lat. W tym czasie miało miejsce wiele przełomowych wydarzeń zarówno na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym jak i lokalnym. Proces wejścia Polski do Unii Europejskiej wniósł istotne zobowiązania dla naszego kraju, szereg nowych uwarunkowań prawnych, a także zmiany w sposobie przygotowania i realizacji przedsięwzięć rozwojowych polskich samorządów. Dodatkowo na świecie zapanował kryzys gospodarczy, którego skutki miały również wpływ na społeczne i gospodarcze funkcjonowanie miasta. Wszystkie te czynniki, jak również zakres przeprowadzonych w tym okresie przedsięwzięć rozwojowych oraz stopień zaangażowania finansowego w realizację projektów współfinansowanych przez Unię Europejską powodują, że obowiązująca do tej pory Strategia rozwoju miasta stała się dokumentem nieaktualnym, nieodpowiadającym na aktualne potrzeby rozwojowe Kościerzyny. Istnieje również konieczność dostosowania celów strategicznych miasta do założeń nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej i zwiększenie spójności z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i krajowym. Nowy dokument strategiczny powinien być zatem powiązany z aktualną Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, jak również skorelowany z głównymi programami inwestycyjnymi na poziomie regionalnym.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty miasto przystąpiło do opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna, która określa misję oraz cele i kierunki działania do roku 2020. Jest to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju miasta i przyjmujący takie cele szczegółowe i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Strategia ta stanowi podstawę do właściwego zarządzania miastem, a także do ubiegania się o środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia w mieście długookresowej polityki rozwoju społecznego i gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje na najważniejsze problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga w przyjętym horyzoncie czasowym.

Podstawą opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna, a zarazem czynnikiem mającym wpływ na jego ostateczny kształt jest *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Kościerzyna*, zawierająca podstawowe informacje o mieście i przedstawiająca jego aktualną sytuację. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej została opracowana jako odrębny dokument, stanowiący zarazem integralną część Strategii. Zawiera ona najnowsze, dostępne i wiarygodne dane, które po ocenie i interpretacji posłużyły do prezentacji w sposób spójny i wyczerpujący sytuację Kościerzyny w głównych obszarach społecznych i gospodarczych, a tym samym dziedzinach życia społecznego mających wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców i poziom życia lokalnej społeczności.

Na podstawie rzetelnego i obiektywnego opisu kondycji gospodarczej i społecznej miasta w postaci *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Kościerzyna* Zespół

Ekspertki we współpracy z przedstawicielami jednostek samorządowych, gospodarczych i społecznych miasta wypracował cele strategiczne, cele szczegółowe i kierunki działań służące wzmocnieniu samorządu do sprostania wyzwaniom polityki rozwojowej.

Tworząc strategię uwzględniono również zasadnicze elementy wpływające na realizację polityki rozwojowej, jak ocena i weryfikacja szans i słabości rozwojowych miasta oraz czynników rozwoju społeczno-ekonomicznego. Proces aktualizacji Strategii będzie przyjmowany jako systemowy element zarządzania strategicznego Miastem Kościerzyna. Strategia winna być aktualizowana i korygowana w takt zachodzących istotnych zmian w otoczeniu wewnętrznym, jak i zewnętrznym gminy.

2. METODOLOGIA

Przy realizacji *Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020* obrano metodę ekspercko-partnerską, która pozwoliła połączyć wiedzę i doświadczenie ekspertów i samorządu oraz uczestnictwo społeczne, instytucji, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych, jak i mieszkańców miasta.

Proces poznawczy atutów i słabych stron Miasta Kościerzyna obejmował badanie opinii liderów publicznych, mieszkańców i przedsiębiorców działających na terenie miasta w zakresie postrzegania przez nich zagadnień społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Wyniki badań ankietowych stały się podstawą do wnioskowania o społecznym odbiorze rzeczywistej sytuacji w mieście, wykrycia różnic pomiędzy społecznymi ocenami faktów, a ich rzeczywistym stanem, a także zdiagnozowania problemów najbardziej dotykających mieszkańców i przedsiębiorców.

Na podstawie wypracowanej analizy SWOT - określenia silnych stron (wewnętrznych) miasta, słabych stron (wewnętrznych), szans (zewnętrznych) i zagrożeń (zewnętrznych) Zespół Ekspertki postawił pytanie: *Jakie działania należy podjąć, aby zlikwidować słabe strony gminy i zniwelować zagrożenia?* Następnie opracowano cele strategiczne i kilkanaście celów szczegółowych opierając się na wcześniej wybranych słabych stronach i zagrożeniach. W podobny sposób Zespół pracował przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans. Kolejnym etapem prac Zespołu było zidentyfikowanie kierunków działania do wypracowanych wcześniej celów.

Zadaniem metodycznym w aktualizowaniu Strategii było również dostosowanie dokumentu do celów i priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, obowiązującej do roku 2020, gdyż zgodność polityki lokalnej z regionalną daje szersze możliwości rozwoju. Ponadto zbieżność założeń obu dokumentów może być argumentem przy ubieganiu się przez samorząd o środki budżetu państwa oraz funduszy unijnych na realizację przedsięwzięć strategicznych.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed gminą. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (należy utrzymać je jako mocne i oprzeć na nich jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane będą utrudniać jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Przeprowadzona analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się gmina i pozwala na sformułowanie koncepcji jej zrównoważonego rozwoju. Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron gminy oraz stojących przed nią szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych sfer życia społeczno-gospodarczego miasta oraz uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach gminy ułożonych przekrojowo.

Tabela 1 Analiza SWOT obszaru społeczność

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
MOCNE STRONY	SZANSE
POZYTYWNE	
• dobre rozwinięta współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi • aktywne środowisko lokalne • bogate dziedzictwo kulturowe miasta • tradycja i kultura kaszubska • wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna • dobrze zorganizowana edukacja przedszkolna • korzystna struktura wiekowa mieszkańców • ustablizowana sytuacja demograficzna • utożsamianie się lokalnej społeczności z miejscem zamieszkania • stosunkowo duża ilość osób z wykształceniem wyższym • kluby sportowe • wartościowy kapitał ludzki • dostępność do specjalistycznej opieki medycznej • baza dla działalności kulturalnej (np. sala widowiskowa, muzeum) • i sportowo - rekreacyjnej	• zwiększona dostępność do środków zewnętrznych, służących rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych • integracja lokalnej społeczności w obszarze subregionalnym • aktywność sektora organizacji pozarządowych • rozwój wartościowej oferty edukacyjnej szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym • dobre regulacje prawne na poziomie Państwa pozwalające na prowadzenie skutecznej polityki społecznej w samorządach • stworzenie warunków do rozwoju rynku pracy • edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia • przedsiębiorczość społeczna, jako wykorzystanie potencjału społecznego organizacji pozarządowych • wykorzystywanie walorów naturalnych, środowiskowych, kulturowych i historycznych do kształtowania tożsamości regionalnej oraz patriotyzmu lokalnego • rozwijanie obywatelskiej świadomości lokalnej
NEGATYWNE	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
• rosnąca dysproporcja w strukturze wiekowej mieszkańców (starzenie się społeczności) • ubożenie społeczności • niedobór mieszkań socjalnych • ujemne saldo migracji • niski poziom świadomości ekologicznej i zdrowotnej • niski status materialny społeczeństwa w problemowych obszarach miasta • duży stopień zagrożenia alkoholizmem • wykluczenia społeczne spowodowane długotrwałym bezrobociem • emigracja zarobkowa i wyjazdy w celu łączenia rodzin • wymagająca usprawnienia komunikacja urzęd – mieszkańiec • niskie zainteresowanie mieszkańców sprawami miasta • niska dostępność do oferty kulturalnej • słabe zaplecze dla sprawowania opieki nad osobami starszymi i niewydolnymi społecznie	• starzenie się społeczeństwa w skali makro • postępujący kryzys rodziny • wzrost problemów społecznych wynikający z pogorszenia się sytuacji gospodarczej • wzrost długotrwałego bezrobocia i rozwój zjawiska jego dziedziczenia oraz zwiększenie obszarów wykluczenia społecznego • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej • występowanie zjawiska rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa • niż demograficzny • wysokie oczekiwania społeczeństwa, którym nie zawsze można sprostać ze względu na brak środków finansowych oraz zmieniającego się prawa • tendencja do opuszczania przez młodych, wykształconych ludzi swojego rodzinnego miasta

Tabela 2 Analiza SWOT obszaru infrastruktura

OBSZAR INFRASTRUKTURA	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
MOCNE STRONY	SZANSE
POZYTYWNE - wysoki poziom uregulowania gospodarki wodno-ściekowej miasta - istniejąca oczyszczalnia ścieków - infrastruktura sieci komunikacji miejskiej - sieć infrastruktury drogowej - połączenie komunikacyjne z Trójmiastem - dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna - istniejąca oczyszczalnia ścieków - istniejące ścieżki rowerowe - sieć boisk sportowych ("Orliki")	- współpraca z sąsiednimi samorządami w sprawie modernizacji infrastruktury drogowej - dostępność środków UE sprzyjających rozwojowi infrastruktury technicznej - nowe inwestycje drogowe w otoczeniu gminy - modernizacja sieci energetycznej - rozwój sieci telefonii komórkowej - rozwój infrastruktury technicznej Internetu szerokopasmowego - budowa obwodnicy miasta - uruchomienie Trójmiejskiej Kolei Metropolitalnej - budowa drogi S-6
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
NEGATYWNE - brak wystarczającej ilości chodników i zły stan części chodników istniejących - niedostatecznie rozwinięte zaplecze socjalne i serwisowe dla różnorodnych form turystyki w obrębie miasta opartych o tereny przyjeziorne czy tereny zielone - niezadowalający stan nawierzchni części dróg (ulic) zwłaszcza nowych osiedli - stopień zgazyfikowania miasta - infrastruktura związana z dworcem PKP i jego okolicami - niewystarczająca infrastruktura dla osób niepełnosprawnych (bariery architektoniczne) - słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych w mieście - braki w oświetleniu ulic i ciągów komunikacyjnych w części zurbanizowanych obszarów miasta (Kościerzyna - Wschód) - brak dobrej infrastruktury miejsc parkingowych - brak obwodnicy Kościerzyny	- niepełne wykorzystanie Funduszy Strukturalnych przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych - zagrożenie niskiej absorpcji środków z UE na infrastrukturę w nowym okresie programowania, z uwagi na zmianę priorytetów i celów - przepisy, procedury środowiskowe – ograniczenia dla inwestycji infrastrukturalnych - zmniejszenie nakładów na drogi lokalne w nowym okresie programowania 2014-2020

Tabela 3 Analiza SWOT obszaru gospodarka

OBSZAR GOSPODARKA	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
MOCNE STRONY	SZANSE
POZYTYWNE • korzystne położenie turystyczne gminy (lasy, ukształtowanie terenu, jeziora) • stosunkowo dobra dostępność komunikacyjna • zasoby naturalne • aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców • duża liczba podmiotów gospodarczych • potencjał historyczny i przyrodniczy • zbiorniki wodne (miejskie jeziora) • turystyka weekendowa, konkurencje sportowe, szlaki turystyczne piesze i rowerowe • rozwój turystyki zbiorowej • rozwój turystyki sportowej i sakralnej • dobrze rozwinięta baza noclegowa i hotelarska • rozwijająca się baza sportowa i rekreacyjna • bliskość trójmiejskich uczelni • potencjał Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie • aktywna współpraca z sąsiednimi samorządami • warunki dla rozwoju inwestycji związanych z energią odnawialną	• dostępność funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • ożywienie gospodarki w skali makro • rozwój przedsiębiorczości opartej na nowoczesnych, nieuciążliwych ekologicznie technologiach • uzyskanie statusu uzdrowiska przez miasto Kościerzyna • rozwój usług małych, średnich przedsiębiorstw • wprowadzanie nowych technologii i know-how w sferę produkcyjną i usługową • wzrost wydatków na innowacyjność gospodarki oraz cele związane z gospodarką niskoemisyjną w nowym okresie programowania 2014-2020 • sprzyjające warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej • moda na promowanie lokalnych produktów • mniejsze koszty zatrudnienia w regionie • sprzyjające warunki makro dla oferty uprawiania sportu osób niepełnosprawnych i turystyki specjalnej (np. osób starszych, niesłyszących) • moda na aktywny wypoczynek, w tym sport • promocja regionu • promocja szlaków turystycznych • zwiększanie udziału odnawialnej energii w odniesieniu do tradycyjnych źródeł • wykorzystywanie potencjału do lokowania nowych zamierzeń inwestycyjnych stanowiących szansę rozwoju ekologicznego

Tabela 4 Analiza SWOT obszaru przestrzeń

OBSZAR PRZESTRZENI	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
MOCNE STRONY	SZANSE
POZYTYWNE - korzystne położenie geograficzne w pobliżu Aglomeracji Trójmiejskiej - dobre warunki środowiska naturalnego - atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza - coraz czystsze środowisko, - brak uciążliwego przemysłu - rozwinięty system odbioru i oczyszczania ścieków - obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - wolne tereny pod zabudowę stałą, - występowanie obszarów parkowych i terenów zielonych - zasoby kulturowe oparte o tradycje kaszubskie - wiele cennych przyrodniczo elementów krajobrazu - atrakcyjna zabudowa (architektura) centrum Kościerzyny (Rynek)	- ciągłe podnoszenie jakości przestrzeni gospodarczej w mieście - inwestycje w infrastrukturę w obszarach proinwestycyjnych - poprawa nawierzchni dróg - wewnętrznych ciągów komunikacyjnych - konieczność wdrożenia norm europejskich w zakresie ochrony stanu środowiska przyrodniczego i rozwoju systemów infrastrukturalnych - nowe inwestycje publiczne - wzmocnienie współpracy międzynarodowej w zakresie projektów miękkich i infrastrukturalnych - napiw kapitału zewnętrznego - wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
NEGATYWNE - mała aktywność w zakresie przyciągnięcia inwestorów do stref inwestycyjnych w przestrzeni miejskiej - nieuporządkowane zorganizowanie przestrzeni przy zbiornikach wodnych (trzech jeziorach miejskich) - brak wyrazistości Kościerzyny na tle innych miejscowości całego regionu Kaszub - brak działań rewitalizacyjnych w takich obszarach miasta jak okolice dworca PKP, dworca autobusowego, terenów za Urzędem Miasta - zaniedbana przestrzeń infrastrukturalna Kościerzyny - Wschód - słabo zagospodarowane przestrzenie tzw. Ogródka Jordanowskiego i części terenów zielonych - obszary miasta z wyjątkowym zanieczyszczeniem powietrza (pył PM10, benzo(a)piren)	- niekorzystna segregacja przestrzeni kulturalnej i historycznej - zmiany podziału administracyjnego kraju - kolizja polityki przestrzennej województwa z aspiracjami rozwojowymi miasta - dominacja obszaru metropolitalnego - przeniesienie centrum życia gospodarczego poza granice miasta - rozwój obszarów mieszkalnictwa poza terenem miasta

Tabela 5 Analiza SWOT obszaru ekologia

OBSZAR EKOLOGIA	
WEWNĘTRZNE	ZEWNĘTRZNE
POZYTYWNE MOCNE STRONY • brak przemysłu uciążliwego dla środowiska • występowanie obszarów leśnych, parkowych • zorganizowany system oczyszczania ścieków • uregulowany system odbioru i segregacji odpadów wytwarzanych na terenie miasta • sieć ciepłownicza jednak z nie do końca wykorzystanym potencjałem • edukacja ekologiczna • jeziora miejskie - potencjał • rezerwat przyrody - Strzelnica	SZANSE • wzrost świadomości ekologicznej obywateli • uporządkowana gospodarka odpadami w skali makro • rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii • moda w kraju na lokalne produkty i tradycyjną żywność, możliwość rozwoju przetwórstwa w oparciu o rolnictwo ekologiczne w otoczeniu miasta • idealne środowisko naturalne regionu • sprzyjające warunki dla rozwoju mieszkalnictwa w czystych obszarach miasta o uregulowanej gospodarce ściekowej i pozbawionych zanieczyszczeń powietrza • warunki prawno-ekonomiczne do lokalizacji firm produkujących energię odnawialną • rozwój turystyki sportowej – grupowej w obszarach proekologicznych
WEWNĘTRZNE SŁABE STRONY • topografia miasta – znaczne różnice w wysokości n.p.m między centrum miasta a jego peryferiami powodująca gromadzenie zanieczyszczeń powietrza w częściach niżej położonych • brak działań ekologicznych w obszarach terenów zielonych • zanieczyszczenia jezior położonych w mieście • przeważające węglowe systemy grzewcze – duża emisja gazów • zanieczyszczenia związane ze wzrastającym ruchem komunikacyjnym • niezakończenie procesów inwestycyjnych w ochronie środowiska naturalnego • niska świadomość ekologiczna społeczeństwa • małe wykorzystanie zasobów odnawialnych (energia słoneczna) • nieskanalizowane obszary miasta	ZEWNĘTRZNE ZAGROŻENIA • zmiany klimatyczne i ich skutki • degradacja środowiska globalnego, • ocieplanie się klimatu • realna możliwość skażenia wód podziemnych • chemizacja żywności (środki ochrony roślin, substancje dodatkowe do żywności) • lokalizacja wokół miasta inwestycji niesprzyjających ochronie środowiska • niekontrolowane wydobycie kruszywa (żwirownia)

4. DIAGNOZA STANU MIASTA KOŚCIERZYNA

Rozdział ten zawiera wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii stanowiących treść niniejszego dokumentu. Wnioski te oparto o informacje o uwarunkowaniach demograficznych, gospodarczych, przestrzennych i ekologicznych zawartych w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej* oraz analizy społeczne i ekonomiczne.

Charakterystykę wyznaczonych obszarów życia cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do miasta Kościerzyna jako całości, jego zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w powiecie i województwie.

Poszczególnym wnioskom przyporządkowano następujące znaczenia:

- **wartość pozytywna dla rozwoju miasta**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej* i/lub Analizie SWOT mający dodatni wpływ - sprzyjający tworzeniu nowych wartości dodanych i działający „in plus” dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

- **wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla rozwoju miasta Kościerzyna**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej* i/lub Analizie SWOT nie mający znaczącego wpływu na rozwój społeczno – gospodarczy gminy na obecnym etapie poziomu rozwoju tego czynnika, ale w przyszłości w zależności od jego tendencji rozwojowych zależnych bezpośrednio lub pośrednio od polityki społecznej i gospodarczej samorządu mogący stać się wartością pozytywną lub negatywną dla rozwoju gminy.

- **wartość negatywna dla rozwoju miasta**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej* i/lub Analizie SWOT mający ujemny wpływ - niesprzyjający tworzeniu się nowych wartości dodanych i działający „in minus” dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ

- Oświata w mieście Kościerzyna jest na dobrym poziomie i jest wartością pozytywną dla jej rozwoju. Wykwalifikowana kadra sprzyja nabywaniu wiedzy i kształtowaniu postaw. Czynniki te będą wspierać budowanie tożsamości regionalnej i integrację lokalną w oparciu o bogate dziedzictwo kulturowe miasta zbudowane na kulturze i tradycji kaszubskiej. Oświata wymaga systematycznego wsparcia samorządu oraz dostępu do środków europejskich na realizację celów edukacyjnych.
- Funkcjonowanie oraz integrację lokalnej społeczności wyznacza kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz system monitorowania i oceny pojawiających się problemów społecznych. Wymusza to zwiększenie działań o charakterze partnerstwa publiczno-pozarządowego.
- Bezrobocie – kształtujące się na poziomie około 9% (wśród osób w wieku produkcyjnym), dotyka część populacji, a w szczególności kobiety, osoby o wykształceniu podstawowym i grupę 50+, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji oraz wykluczenia.
- Uwagi wymagają rodziny i członkowie rodzin o złożonych, wielorakich potrzebach, uzależniających je od pomocy innych. Niepełnosprawni z terenu Gminy Miejskiej

Kościerzyna są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy.

- Ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, zerwanie więzi rodzinnych przyczyniają się najczęściej do występowania różnych form wykluczenia społecznego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie powinien w części rosnących problemów społecznych poprawić położenie tej grupy społecznej zagrożonej wykluczeniem społecznym.
- Uzależnienia powiązane są z ubóstwem oraz bezrobociem i stanowią istotny problem lokalnej społeczności. Działania, które przeciwdziałały wzrostowi problemów uzależnień i minimalizowały ich skutki, powinny być kontynuowane i ukierunkowane na całościową i systemową pomoc całej rodzinie.
- Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zwiększa się, w niewielkim stopniu wzrasta udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, co powinno się przekładać na korektę polityki socjalnej i oświatowej na terenie gminy.
- Powodami trudnej sytuacji życiowej podopiecznych pomocy społecznej w mieście, oprócz ubóstwa, są bezrobocie i niepełnosprawność. W związku z tym należy wykorzystywać projekty edukacyjne i profilaktyczne realizowane przy wsparciu środków UE.
- Zjawisko zamkniętego kręgu ubóstwa oraz jego pokoleniowość w Kościerzynie powinno być otoczone troską samorządu. Dotyczy ono wielu ubogich rodzin, a przejawia się m.in. tym, że dzieci z tych rodzin zazwyczaj kończą swoją edukację po szkole gimnazjalnej lub zawodowej.
- Sytuacja społeczna Kościerzyny wymaga większego dostosowania kształcenia ustawicznego i zawodowego na terenie miasta do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

OBSZAR INFRASTRUKTURA

- Sieć dróg (ulic) na terenie miasta Kościerzyna winna być przedmiotem dalszych inwestycji poprawiających ich jakość i dostępność dla komunikacji zbiorowej i indywidualnej, w tym rozbudowy chodników i ścieżek rowerowych.
- Infrastruktura kulturalna oraz społeczno-publiczna miasta jest wartością o pozytywnym znaczeniu. Kościerski Dom Kultury, Muzeum Ziemi Kościerskiej i Miejska Biblioteka Publiczna w Kościerzynie stanowią profesjonalne zaplecze dla działalności kulturalnej. Możliwość realizacji szerszej oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, jak również osób odwiedzających Kościerzynę w celach turystycznych zapewniła zmiana struktury organizacyjnej wcześniej istniejących placówek z poszerzeniem zakresu prowadzonej dotychczas działalności edukacyjnej i kulturalnej oraz aktywnym Centrum Kultury Kaszubskiej - Strzelnica.
- Miasto Kościerzyna leży na przecięciu ważnych dla regionu arterii komunikacyjnych: drogi krajowej nr 20 (ul. Drogowców, ul. Wojska Polskiego, T. Kościuszki) oraz dróg wojewódzkich o nr 214 (ul. Kartuska) i nr 221 (ul. Przemysłowa). Układ głównych dróg spowodował, że miasto rozwinęło się wzdłuż głównych szlaków transportowych, którymi odbywa się również ruch wewnętrzny, a w związku z rozwojem motoryzacji i wzmożonym ruchem pojazdów przepustowość wewnętrznych ulic miasta jest bardzo niska (często tworzą się długie "korki"). Jedynym rozwiązaniem jest podjęcie wszelkich działań w kierunku budowy obwodnicy miasta Kościerzyny.

- Infrastruktura turystyczna na terenie miasta wymaga działań na rzecz rozbudowy szlaków turystyki rowerowej powiązanych ze szlakami o znaczeniu regionalnym. Powinna sprzyjać rozwojowi turystyki pieszej, specjalnej czy osób starszych oraz związanej z tym rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej. Oferta turystyczna powinna być oparta o bogatą historię i tradycje regionu oraz zasoby krajobrazowe, walory przyrodnicze i uzdrowiskowe miasta. Koniecznym jest realizacja inwestycji poprawiających infrastrukturę dla rekreacji i wypoczynku wokół jezior usytuowanych w granicach miasta oraz rozwój nowych funkcji w oparciu o turystykę uzdrowiskową.
- Infrastruktura sportowa na terenie miasta jest wartością pozytywną dla jej rozwoju, stanowi podstawę działań dla lokalnej społeczności, jak również ofertę skierowaną do wybranego segmentu społeczeństwa o randze ponadlokalnej. Jest to pozytywny element infrastrukturalny, ale wymagający ciągłego doinwestowywania w poszczególnych obszarach miasta w tym parkingi i ciągi pieszo-jezdne, trasy rowerowe łączące poszczególne atrakcje infrastruktury sportowej.

OBSZAR GOSPODARKA

- Wartością gospodarczą o niewielkim obecnie znaczeniu są procesy rozwojowe w sektorze prywatnym. Wspieranie przedsiębiorczości w sektorze nowych technologii i innowacji w produkcji, wytwórczości, handlu i usługach może stać się szansą w rozwoju gospodarczym miasta. Taką rolę może wypełnić tworzony inkubator przedsiębiorczości.
- Sprawne zarządzanie obszarem gospodarczym miasta, również w postaci klastra gospodarczego zyskującego w Europie coraz większe uznanie, również jako formy sprzyjającej efektywniejszemu podziałowi funduszy unijnych ma odpowiednia współpraca na szczeblu ponadlokalnym. Tworzenie projektów we współpracy z Trójmiejskimi uczelniami mogą być pozytywnym załącznikiem dla tworzenia klastra turystycznego w regionie poprzez włączenie oferty turystycznej i gospodarczej miasta Kościerzyna do całości oferty Kaszub i Ziemi Kościerskiej .
- Z uwagi na warunki fizjograficzne miasta można wykorzystać wydzielone obszary miasta na cele działalności proekologicznej poprzez wytwarzanie energii cieplnej z wykorzystaniem OZE zwłaszcza w obszarach dużego zanieczyszczenia powietrza.
- Walory środowiskowe, krajobrazowe oraz kulturowe sprzyjają rozwojowi turystyki na terenie miasta Kościerzyna w kierunku wyznaczania nowych szlaków pieszych, rowerowych oraz wykorzystania jezior miejskich, w szczególności jeziora Kaplicznego i jeziora Wierzysko. Rozwojowi turystyki na terenie miasta sprzyja również występowanie obszarów prawnie chronionych.
- Sytuacja finansowa miasta będzie sprzyjać podejmowaniu różnorodnych partnerstw w celu realizacji przede wszystkim zadań o charakterze społecznym i gospodarczym poprawiających sytuację ekonomiczną Kościerzyny.
- Z uwagi na znaczącą rolę Internetu nie tylko jako źródła informacji, ale jego funkcje przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, zakupie usług, w tym akomodacyjnych należy wykorzystywać wszelkie działania organów samorządowych Kościerzyny dla poprawy dostępności Internetu szerokopasmowego na terenie całego miasta.

OBSZAR PRZESTRZEŃ

- W obszarze przestrzeni za pozytywny element należy uznać istnienie obszarów o walorach turystyczno - krajobrazowych (obszary leśne, parki, obszary przyjeziorne), które sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, a także predysponują miasto do ubiegania się o pozyskanie statutu uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.
- Niezbędne są działania zapewniające równowagę między rozwojem miasta, w tym wykorzystaniem do celów produkcji (świadczania usług np. uzdrowiskowych) złóż naturalnych, a środowiskiem naturalnym.
- Kościerzyna jest powiązana rozwojowo z gminami sąsiednimi oddziaływującymi wzajemnie na sferę gospodarczą, infrastrukturalną i administracyjną mieszkańców miasta, stąd należy nadal podejmować wspólne inicjatywy sprzyjające rozwojowi lokalnemu i regionu.
- Niezbędnym dla rozwoju miasta jest wykorzystanie bliskiego położenia względem Aglomeracji Trójmiejskiej, która może pozytywnie oddziaływać na rozwój Kościerzyny. Podejmowane partnerstwa w celu realizacji konkretnych zadań o znaczeniu regionalnym będą służyć harmonijnemu rozwojowi całego miasta.

OBSZAR EKOLOGIA

- Stan środowiska naturalnego miasta Kościerzyny z jednej strony jest atutem z tytułu uregulowanej gospodarki wodnej i oczyszczania ścieków oraz samego położenia, a z drugiej winien być przedmiotem troski z uwagi na duże zanieczyszczenie powietrza. Kościerzyna wymaga nieustannego monitoringu i podejmowania działań proekologicznych. Stąd konieczność eliminacji źródeł zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby m.in. poprzez zmianę sposobu uzyskiwania energii cieplnej, stopniowe likwidowanie spalania paliw stałych oraz stosowanie norm europejskich w gospodarowaniu odpadami i kontynuowania inwestycji polegających na rozbudowie sieci kanalizacyjnej.
- Warunki fizjograficzne miasta, jego cechy (położenie) determinują szczególnie do produkcji energii pochodzących z różnych źródeł poprzez zwiększenie wykorzystania OZE.
- Gospodarka wodno-ściekowa w gminie funkcjonuje na dobrym poziomie. Wymaga przede wszystkim rozbudowy sieci kanalizacji w nieskanalizowanych obszarach miasta.
- Warunkiem koniecznym przed przystąpieniem do realizacji działań proekologicznych jest budowanie świadomości ekologicznej poprzez edukację wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta.
- Należy dążyć do zwiększenia obszarów zielonych miasta poprzez zalesienia (zadrzewianie) enklaw i zalesianie gruntów zbędnych dla procesów inwestycyjnych, szczególnie na obrzeżach jezior miejskich i cieków wodnych.

5. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU MIASTA KOŚCIERZYNA NA LATA 2014 – 2020

Przy tworzeniu *Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 - 2020* przyjęto następujące założenia:

- Kościerzyna posiada warunki i możliwości do rozwoju kultury, sportu, rekreacji, wypoczynku, mieszkalnictwa, usług socjalnych, zdrowotnych i uzdrowiskowych oraz nieustannie tworzy warunki podejmowania różnych form małej i średniej przedsiębiorczości. Posiada wartościową ofertę edukacyjną i kulturalną dla mieszkańców oraz szeroki wachlarz usług dla turystów pragnących wypoczynku, rekreacji i sportu, a także warunki sprzyjające pełnieniu funkcji uzdrowiskowych.
- Podniesienie konkurencyjności miasta jako obszaru o wysokim poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego jest możliwe poprzez zrównoważony rozwój wewnętrzny, odpowiednią ofertę inwestycyjną Kościerzyny wzbogaconą o nowe i szczególne formy aktywności w obszarze sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku oraz uzyskanie statusu uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.
- Monitoring zjawisk i problemów społecznych daje podstawy do podejmowania decyzji strategicznych dla rozwoju miasta i zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców.
- Rozwój społeczno – gospodarczy Kościerzyny przebiega w zgodzie ze środowiskiem naturalnym oraz interesami mieszkańców i komfortem życia osób, dla których miasto jest miejscem zamieszkania i życia rodzinnego.
- Zrównoważony rozwój wszystkich obszarów miasta następuje w oparciu o powszechną dostępność mieszkańców Kościerzyny do infrastruktury technicznej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz miejskich zasobów społecznych.

6. PERSPEKTYWY I KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNO–GOSPODARCZEGO – WIZJA I MISJA MIASTA KOŚCIERZYNA

Wizja jest nieokreślonym w czasie i przestrzeni spojrzeniem w przyszłość, w tym przypadku w przyszłość Kościerzyny, jaką lokalna społeczność widzi dla siebie. Określa ona miejsce, w którym dana wspólnota chce żyć, pracować oraz wypoczywać, a z którym wiąże swoje nadzieje na realizację swoich życiowych planów i marzeń. Jest obrazem fragmentu rzeczywistości utworzonym przez twórczą wyobraźnię.

Wizja

Kościerzyna w roku 2020 to miasto:

- *przyjazne mieszkańcom, inwestorom, turystom i kuracjom*
- *z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, społeczną i uzdrowiskową,*
- *bezpieczne i ekologiczne,*
- *rozwoju gospodarczego,*
- *respektujące zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach życia,*
- *o licznych atutach środowiska naturalnego i rozwiniętej infrastrukturze stwarzającej korzystne warunki zamieszkania, spędzania wolnego czasu i wypoczynku,*
- *sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości i inwestowaniu,*
- *stanowiące miejsce aktywności sportowej i turystycznej.*

Misja natomiast jest wyrażeniem, które określa główny cel miasta, jej „sens życia”. Jest ona wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miasta dla którego została sformułowana. Stanowi odpowiedzialne zadanie do spełnienia.

Wypracowana misja rozwoju miasta poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz Kościerzyny w perspektywie do roku 2020. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, z kolei pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią.

Misja dla miasta Kościerzyna jest opisem wizji gminy miejskiej oraz głównego pola działań w najbliższych latach. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter miasta i wskazuje jego atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane.

Misja

Kościerzyna - miasto o atrakcyjnej przestrzeni, czystym środowisku naturalnym, walorach uzdrowiskowych oraz dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej i społecznej przyjaznej mieszkańcom i turystom.

Miasto o nowoczesnej gospodarce przyjaznej przedsiębiorcom i inwestorom.

Miasto będące atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy i wypoczynku z dobrze wykształconymi i silnymi funkcjami ośrodka aktywności o znaczeniu regionalnym.

7. STRATEGICZNY PROGRAM ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO MIASTA KOŚCIERZYNA - CELE STRATEGICZNE, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA

W tej części strategii przedstawiono cele strategiczne, szczegółowe i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego (społeczność, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, ekologia).

Dla każdego obszaru priorytetowego wskazano powiązania z priorytetami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

Tabela 6. OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ – cele i kierunki działania

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ	
CEL STRATEGICZNY 1: Wysoka aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców	
Powiązanie ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020</i> , Cel strategiczny 2. AKTYWNI MIESZKAŃCY	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
1.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców	Kierunek działania 1.1.1. Poprawa samodzielności, aktywności życiowej i mobilności zawodowej oraz zwiększenie szans na zatrudnienie <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada kompleksowe działania prowadzące do podniesienia kwalifikacji, uzyskania zatrudnienia, zwiększenia mobilności zawodowej oraz rozwinięcia umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczestników, poprzez poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, kursy i szkolenia, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże czy subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej. Ważnym elementem kierunku jest także wsparcie towarzyszące dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym niezbędne do ich aktywizacji, a także rozwój usług społecznych nastawionych na profilaktykę i ograniczenie ubóstwa oraz na rzecz wsparcia i aktywizacji społecznej osób niesamodzielnych w tym głównie osób z niepełnosprawnością i seniorów. Kierunek działania 1.1.2. Aktywizacja osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem oraz ograniczenie patologii społecznych <i>Opis kierunku:</i> Celem kierunku jest pomoc osobom wykluczonym społecznie oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym osób z niepełnosprawnością, osób starszych i długotrwale bezrobotnych oraz podejmowanie działań skierowanych do tych osób mających na celu aktywizację różnych form rozwoju osobistego i społecznego poprzez m.in. szkolenia, usługi poradnictwa zawodowego, terapie, grupy wsparcia oraz wsparcie indywidualne w postaci opiekunów, asystentów, pracowników socjalnych, animatorów pracy czy streetworkerów. Kierunek zakłada również włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w planowanie rozwoju lokalnego oraz rozwijanie kompetencji osób pracujących z osobami wykluczonymi społecznie. W ramach kierunku przewiduje się również wsparcie istniejących i tworzenie nowych form wsparcia pozaszkolnego dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem np. świetlice resocjalizacyjne, zwiększenie wczesnej edukacji wszystkich grup wiekowych w obszarze zagrożeń związanych z zachowaniami problemowymi (przemoc, używki, substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne) oraz inne działania zapobiegające i eliminujące patologie społeczne.

1.2. Animacja życia publicznego	Kierunek działania 1.2.1. Rozwój mechanizmów partycypacji publicznej <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności. Jego celem jest angażowanie społeczeństwa i interesariuszy do zwiększenia udziału obywateli w realizacji zadań publicznych i działalności samorządu na rzecz dobra wspólnego. Partycypacja doprowadzi do uzyskania wpływu społeczeństwa na procesy decyzyjne dla lepszego rozwiązania istniejących problemów i rozwoju lokalnego. Działania realizowane w ramach kierunku (m.in. zebrania, spotkania z mieszkańcami, edukacja obywatelska, konsultacje społeczne, fora współpracy i działania animacyjne) mają na celu zwiększenie poczucia więzi mieszkańców z miastem poprzez konsultacje prawa lokalnego, budżetu, strategii i planów rozwoju, tworzenie wspólnych inicjatyw lokalnych, partnerstw, porozumień, organizacji wspólnych wydarzeń i akcji społecznych i w efekcie umożliwienie wpływu mieszkańców na działania realizowane przez władze lokalne. Kierunek działania 1.2.2. Współpraca międzysektorowa na rzecz rozwoju społeczności lokalnej <i>Opis kierunku:</i> Przesłaniem kierunku jest wspieranie inicjatyw na rzecz integracji społeczności lokalnej oraz tworzenie miejsc i obiektów integrujących, w tym w szczególności stworzenie systemu wspierającego organizacje pozarządowe jako silnego partnera w realizacji zadań publicznych oraz atrakcyjnego pracodawcy, a także kreowanie liderów lokalnych, rozwój i promowanie wolontariatu i animacji środowiskowej. Celem współpracy jest skuteczne zaspokajanie potrzeb lokalnych społeczności we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Kierunek zakłada również wspieranie warunków do rozwoju i tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznych poprzez stworzenie centrum aktywności obywatelskiej z siedzibą dla organizacji pozarządowych. Kierunek zakłada też budowanie nowych mechanizmów współpracy, tworzenie kanałów informacji i promocji dobrych praktyk.
1.3. Wysoki standard życia mieszkańców	Kierunek działania 1.3.1. Poprawa warunków i dostępu do zasobów mieszkaniowych <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada podejmowanie działań w kierunku zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej. Założeniem kierunku jest stworzenie systemu zachęt dla inwestorów – deweloperów do większej aktywności na rynku lokalnym w celu zwiększenia liczby mieszkań, w tym dla osób młodych, wykształconych, zainteresowanych powrotem do Kościerzyny. Ważnym elementem kierunku są także działania zmierzające do zwiększenia liczby mieszkań socjalnych. Kierunek działania 1.3.2. Rozwój usług zdrowotnych uwzględniający długookresowe trendy cywilizacyjne <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest rozwój i zwiększenie dostępności na terenie miasta do specjalistycznych usług medycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych, wieku produkcyjnego i wieku starczego oraz usług rehabilitacyjnych, prozdrowotnych i uzdrowiskowych, a także wsparcie tworzenia programów profilaktycznych, wczesnej diagnostyki oraz systemowych rozwiązań w zakresie usług medycznych dla osób w wieku

	produkcyjnym, starszych i wykluczonych społecznie. Kierunek zakłada ponadto wykorzystanie potencjału Szpitala Specjalistycznego w kierunku rozwoju usług uzdrowiskowych.
1.4. Efektywny system kształcenia	Kierunek działania 1.4.1. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada tworzenie nowych miejsc wychowania w żłobkach, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach oraz innych formach wychowania przedszkolnego. Kierunek działania 1.4.2. Wysoka jakość edukacji na wszystkich poziomach kształcenia <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada podejmowanie działań wspierających wzrost poziomu nauczania oraz poprawę wyników egzaminów zewnętrznych na wszystkich poziomach kształcenia (szóstoklasisty, gimnazjalny), a także zwiększenia jakości kształcenia zawodowego oraz kształcenia pod kątem nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz ułatwiających dostęp do rynku pracy. Przesłaniem kierunku jest także podejmowanie działań promujących i motywujących do kształcenia, promowanie ofert edukacyjnych, w tym kształcenia ustawicznego oraz tworzenie ofert edukacyjnych adekwatnych do potrzeb mieszkańców. Kierunek działania 1.4.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych <i>Opis kierunku:</i> Ideą kierunku jest wsparcie poprzez różne formy pomocowe możliwie największej liczby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do różnych poziomów edukacyjnych intensyfikacja współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami na rzecz edukacji oraz wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez różnego rodzaju programy szkoleń rozwijających umiejętności. Planuje się również rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym szczególnie uzdolnionych.

Tabela 7. OBSZAR INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania

OBSZAR INFRASTRUKTURA	
CEL STRATEGICZNY 2: Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna	
Powiązanie ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020</i> , Cel strategiczny 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA, Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ.	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
2.1. Sprawny system infrastruktury komunikacyjnej	Kierunek działania 2.1.1. Budowa infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada budowę infrastruktury drogowej niezbędnej do wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum Kościerzyny na jej obrzeża, a tym samym usprawnienie przejazdu przez miasto i zwiększenie jego dostępności komunikacyjnej. Kierunek przewiduje m.in. budowę obwodnicy miasta oraz regionalnego węzła komunikacyjnego Kościerzyna – Północ, a także podejmowanie działań zmierzających do modernizacji dróg nr 214 i nr 221 łączących Kościerzynę z Gdańskiem, Toruniem i Łebą. Kierunek działania 2.1.2. Rozbudowa wewnętrznego układu drogowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą <i>Opis kierunku:</i> Przesłaniem tego kierunku jest kompleksowa rozbudowa i modernizacja wewnętrznego układu drogowego Kościerzyny obejmująca min. remonty i modernizację nawierzchni dróg lokalnych, budowę ciągów pieszo-jezdných, montaż urządzeń spowalniających ruch i zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz budowę i rozbudowę dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, zwłaszcza w obszarach zabudowy mieszkalnej oraz obszarach koncentracji ruchu turystycznego, w tym dróg dojazdowych do centrów rekreacji nad jeziorami miejskimi oraz nowych terenów inwestycyjnych. Kierunek ten zakłada również powstanie sieci ścieżek rowerowych wzajemnie powiązanych i umożliwiających swobodny przejazd rowerem w różne obszary miasta, a także budowę parkingów i tworzenie nowych miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej, sportowych i rekreacyjnych. Ważnym elementem kierunku działań jest również kompleksowa modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego. Kierunek działania 2.1.3. Tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego – budowa regionalnego węzła komunikacyjnego <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest rozwój transportu publicznego zarówno w zakresie komunikacji miejskiej jak i zewnętrznej co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, ale również do wzrostu ruchu turystycznego i rozwoju gospodarki. Kierunek zakłada prowadzenie działań w kierunku tworzenia nowych połączeń regionalnych i poprawy jakości transportu kolejowego oraz autobusowego, w tym również powiązanie z Koleją Metropolitarną i integrację rozkładów jazdy.

	Ważnym elementem kierunku działania są również działania inwestycyjne mające na celu budowę zintegrowanego kościerskiego węzła transportowego poprzez bezpośrednie połączenie dworców kolejowego i autobusowego, sprawne ich połączenie z centrum miasta oraz budowę infrastruktury towarzyszącej w postaci parkingów dla samochodów i rowerów sprzyjając tym samym rozwojowi systemu „park&ride”.
2.2. Wysoki potencjał turystyczny, uzdrowiskowy i sportowo-rekreacyjny	Kierunek działania 2.2.1. Rozwój i podwyższenie standardów bazy sportowo-turystycznej i kulturalnej <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest tworzenie nowej i rozwijanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej, w tym budowa Kościerskiego Parku Aktywności - nowoczesnej przestrzeni dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kierunek zakłada ponadto budowę ścieżek rowerowych i szlaków pieszych w zintegrowany system łączący główne atrakcje turystyczne miasta oraz tworzenie na ich podstawie kompleksowych produktów turystycznych. Ideą kierunku jest także budowa, przebudowa lub remont małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej umożliwiające bezpieczny, zorganizowany i aktywny wypoczynek. Kierunek działania 2.2.2. Tworzenie warunków do budowy i rozwoju infrastruktury uzdrowiskowej <i>Opis kierunku:</i> Zamierzeniem tego kierunku jest tworzenie warunków do budowy zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz infrastruktury towarzyszącej np.: odnowa biologiczna, SPA & Wellness. Kierunek ten zakłada również podejmowanie działań inwestycyjnych mających na celu rozwój infrastruktury uzdrowiskowej, a także wsparcie wykorzystania potencjału Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie i rozszerzenie jego działalności o usługi uzdrowiskowe.
2.3. Szeroko dostępna infrastruktura teleinformatyczna	Kierunek działania 2.3.1. Stworzenie obszarów ogólnego dostępu do internetu bezprzewodowego WiFi na terenie miasta <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada rozszerzenie dostępu do bezpłatnego bezprzewodowego internetu WiFi w najbardziej atrakcyjnych turystycznie miejscach miasta takich jak centrum i parki miejskie oraz w obiektach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, a także najważniejszych instytucjach publicznych. Kierunek działania 2.3.2. Popularyzacja e-usług i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców <i>Opis kierunku:</i> Założeniem kierunku jest stworzenie możliwości korzystania z e-usług we wszystkich podmiotach użyteczności publicznej, co da możliwości szybkiej wymiany informacji oraz dostępu do bazy danych, a także realizację wszelkich usług jak np. monitoring, budowa centrów przetwarzania danych. Kierunek zakłada ponadto przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu wśród mieszkańców poprzez tworzenie ogólnodostępnych pracowni komputerowych, prowadzenie szkoleń z obsługi komputera oraz systemową pomoc osobom o utrudnionym dostępie do internetu poprzez udostępnienie sprzętu komputerowego oraz dofinansowanie korzystania z internetu.

Tabela 8. OBSZAR GOSPODARKA – cele i kierunki działania

OBSZAR GOSPODARKA	
CEL STRATEGICZNY 3: Ranga regionalnego ośrodka aktywności gospodarczej	
Powiązanie ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020</i> , Cel strategiczny 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA, Cel strategiczny 2. AKTYWNI MIESZKAŃCY	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
3.1. Wysoki potencjał gospodarczy miasta	Kierunek działania 3.1.1. Budowa marki Kościerzyny jako całorocznego ośrodka aktywności turystycznej <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada wspieranie rozwoju całorocznej oferty turystycznej m.in. poprzez ułatwienie nowych inwestycji i zwiększenie wykorzystania zasobów turystyczno-kulturowych dla rozwoju strefy usług w tym sektorze, a także przygotowanie terenów i infrastruktury z przeznaczeniem na prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie turystyki. Kierunek zakłada również stworzenie sieci zintegrowanych szlaków turystycznych (np. szlak sakralny, muzealny, kuchni kaszubskiej) oraz tworzenie na ich podstawie kompleksowych produktów turystycznych. Przesłaniem kierunku jest ponadto kompleksowa realizacja działań zmierzających do uzyskania przez Kościerzynę statusu uzdrowiska, a zarazem rozwoju strefy usług uzdrowiskowych i zdrowotnych, jako nowej marki identyfikującej miasto i region. Kierunek działania 3.1.2. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości w powiązaniu z efektywnością energetyczną i wykorzystaniem OZE <i>Opis kierunku:</i> Celem kierunku jest propagowanie inwestycji gospodarczych, w tym wysokich technologii opartych na odnawialnych źródłach energii oraz innych przedsięwzięć przyjaznych środowisku naturalnemu oraz wspieranie rozwoju energetyki odnawialnej jako nowej gałęzi lokalnej gospodarki. Kierunek działania 3.1.3. Wzmacnianie konkurencyjności lokalnego sektora egzogenicznego <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest wzmocnienie konkurencyjności lokalnej produkcji i usług na rynki zewnętrzne – ponadlokalne, w tym podejmowanie działań na rzecz podnoszenia zdolności (kompetencji) małych i średnich firm, pobudzanie innowacji, tworzenia sieci współpracy, w tym zaawansowanych form współpracy w postaci klastrów np. budownictwa i medycznego. Kierunek zakłada również wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry.

3.2. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna miasta	Kierunek działania 3.2.1. Budowa kościerskich stref aktywności gospodarczej połączona z promocją inwestycyjną miasta <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest tworzenie warunków dla pozyskania inwestorów zewnętrznych poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie korzystnej oferty inwestycyjnej w wyodrębnionych na terenie miasta strefach aktywności gospodarczej o charakterze usługowo-przemysłowym w tym turystyczno-zdrowotnym oraz pod wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Kierunek zakłada przygotowanie terenów inwestycyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz bazy infrastrukturalnej dla prowadzenia działalności gospodarczej, uzupełnione o system zachęt dla inwestycji zewnętrznych oraz wielokierunkową promocję inwestycyjną i gospodarczą miasta przy wykorzystaniu najnowszych technik marketingowych. Ideą kierunku jest ponadto stworzenie bazy terenów inwestycyjnych i profesjonalnej oferty inwestycyjnej. Ważnym elementem kierunku jest również nawiązanie współpracy w celu stworzenia regionalnego systemu promocji gospodarczej oraz budowanie poparcia społecznego dla pozyskiwania nowych inwestorów. Kierunek działania 3.2.2. Rozwój strefy otoczenia biznesu i wsparcie rozwijających się przedsiębiorstw <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada rozwój systemu obsługi nowych i działających w mieście inwestorów poprzez m.in. wdrożenie zintegrowanego systemu informacji, doradztwa i wsparcia biznesu, w tym zwłaszcza MŚP, rozwój współpracy ze środowiskiem gospodarczym oraz organizacjami non-profit działającymi w sferze przedsiębiorczości, a także utworzenie w oparciu o Kościerski Inkubator Przedsiębiorczości wyspecjalizowanej agencji kompleksowej obsługi przedsiębiorców oraz powołanie rady konsultacyjno-doradczej do spraw przedsiębiorczości jako organu doradczego dla władz miasta. Ważnym elementem kierunku jest również przyjazna polityka podatkowa i ulgi dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy, tworzenie warunków dla rozwoju usług wspierających działalność gospodarczą, wypracowanie systemu współpracy i komunikacji samorząd – biznes oraz wsparcie doradcze przedsiębiorców starających się o środki z programów pomocowych. Ideą kierunku jest ponadto stworzenie systemu preferencji dla usług zanikowych lub nieistniejących.
3.3. Rozwinięty rynek pracy i wykwalifikowane kadry	Kierunek działania 3.3.1. Tworzenie warunków do rozwoju samozatrudnienia <i>Opis kierunku:</i> Celem kierunku jest podjęcie działań, które wpłyną na zwiększenie ilości miejsc pracy poprzez promocję samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych i wspieranie ich w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej. Kierunek zakłada wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe obejmujące pomoc o charakterze doradczo-szkoleniowym w efektywnym wykorzystaniu dotacji.

	Kierunek działania 3.3.2. Dopasowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku dostosowanie programu szkolnictwa do potrzeb przedsiębiorców w oparciu o monitorowanie lokalnego rynku pracy i jego trendów rozwojowych oraz współpracę na linii przedsiębiorcy-szkoła w określaniu kierunków kształcenia oraz praktycznej nauki zawodu. Celem kierunku jest także wspieranie kształcenia ustawicznego, umożliwienie realizacji kierunków zamawianych oraz wdrożenie zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwijanie systemu doradztwa zawodowego. Kierunek działania 3.3.3. Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, a także powrotu na rynek pracy osób wychowujących dzieci <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada kompleksowe inicjatywy prowadzące do rozwoju kadry pracowniczej, zwiększenia poziomu zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców poprzez zastosowanie dostępnych form aktywizacji zawodowej zgodnych z ustawowo określonymi formami wsparcia oraz tworzenie warunków pozwalających na skuteczną walkę z bezrobociem i dostosowanie posiadanych kwalifikacji do aktualnych potrzeb lokalnego rynku pracy m.in. poprzez szkolenia, kursy, staże, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy oraz prace interwencyjne. Przesłaniem kierunku jest ułatwienie godzenia życia rodzinnego i zawodowego poprzez działania przyczyniające się do uzyskania lub kontynuacji zatrudnienia przez osoby wchodzące, powracające na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych, w tym wspieranie powstawania i rozwoju różnych form opieki nad dziećmi do 3 roku życia (np. żłobki, kluby dziecięce, opiekunowie dzienni).

Tabela 9. OBSZAR PRZESTRZEŃ – cele i kierunki działania

OBSZAR PRZESTRZEŃ	
CEL STRATEGICZNY 4: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ	
Powiązanie ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020</i> , Cel strategiczny 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA, Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ.	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
4.1. Zrewitalizowane zdegradowane obszary miejskie	Kierunek działania 4.1.1. Rewitalizacja Starego Miasta, śródmieścia i zabytkowych obiektów historycznych <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest rewaloryzacja przestrzeni publicznej w obszarze Starego miasta i śródmieścia, w tym układu urbanistycznego miasta wpisanego do rejestru zabytków Województwa Pomorskiego obejmująca m.in. działania infrastrukturalne (np. przebudowa infrastruktury drogowej i towarzyszącej, likwidacja niskiej emisji, odciążenie ruchu komunikacyjnego) połączone z szeroko pojętą aktywizacją społeczności lokalnej. Zamierzeniem tego kierunku jest ponadto przeprowadzenie rewitalizacji cennych historycznie i kulturowo obiektów z nadaniem im nowych funkcji, w tym użytkowych oraz prowadzenie działań w kierunku zapewnienia ochrony dóbr kultury kościerskiej będących w posiadaniu osób prywatnych. Kierunek działania 4.1.2. Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych <i>Opis kierunku:</i> Ideą tego kierunku jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta, w szczególności tych, których powrót w nowych lub odnowionych funkcjach ma znaczenie priorytetowe dla pomyślności rozwoju miasta. Działania podejmowane w ramach kierunku mają za zadanie przeciwdziałanie procesom degradacji obszarów osiedli mieszkaniowych związanych m.in. z postępującą degradacją tkanki miejskiej w tym mieszkaniowej, niekorzystnymi procesami przestrzennymi, infrastrukturalnymi i środowiskowymi, a zwłaszcza przekładających się na degradację społeczną i gospodarczą. Kierunek zakłada m.in. działania dotyczące infrastruktury technicznej budynków, wyposażenia w media, ograniczenie niskiej emisji, uzupełnione o działania z zakresu aktywnej integracji społecznej i rewitalizacji społecznej. Kierunek działania 4.1.3. Rewitalizacja dworca kolejowego wraz z jego otoczeniem <i>Opis kierunku:</i> Przedmiotem kierunku działań jest rewitalizacja dworca kolejowego wraz z przeniesieniem w jego region dworca PKS z centrum miasta i utworzenie w tym miejscu węzła integracyjnego, który łączyłby komunikację kolejową, autobusów miejskich i lokalną (PKS). Założeniem kierunku jest również nadanie obiektowi Dworca PKP nowych funkcji, co przełoży się na poprawę jego funkcjonalności i standardu wykorzystania, wprowadzi ład i porządek architektoniczny, poprawi aktywność zawodową mieszkańców, stworzy warunki do odtworzenia połączeń kolejowych, ożywienia inwestycyjnego i rozwoju miasta

4.2. Wysokie walory estetyczne i funkcjonalne wspólnej przestrzeni publicznej	Kierunek działania 4.2.1. Zagospodarowanie niewykorzystanych obszarów miejskich <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem kierunku jest kompleksowe zagospodarowanie na cele rekreacyjno- kulturalne obszaru obejmującego obszar za Urzędem Miasta, tereny Stadionu, Ogródka Jordanowskiego, tereny w obrębie pomnika Józefa Wybickiego, jezior miejskich oraz inne niezagospodarowane tereny miasta i nadanie im nowych funkcji. Ideą kierunku jest m.in. utworzenie Kościerskiego Parku Kultury, a także zapewnienie rekreacji, rozwoju kultury na wysokim poziomie, odpowiadającym dzisiejszym standardom, zarówno mieszkańcom miasta, powiatu jak i turystom Kierunek działania 4.2.2. Podniesienie jakości przestrzeni urbanistycznej miasta <i>Opis kierunku:</i> Przesłaniem kierunku jest uporządkowanie ekstensywnie wykorzystanej przestrzeni miasta, zagrożonej chaosem urbanistycznym i tym samym unikanie rozproszenia zabudowy. Ponadto kierunek zakłada ograniczenie niekontrolowanych procesów urbanistycznych i nadzorowanie urbanizacji miasta Kościerzyna zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania. Kierunek 4.2.3. Uporządkowanie obszarów przyrodniczych i przestrzeni miejskiej umożliwiające zwiększenie obszarów zielonych oraz utworzenie stref ochrony uzdrowiskowej i innych stref ochronnych <i>Opis kierunku:</i> Główną przesłanką tego kierunku jest przygotowanie przestrzeni miasta i obszarów zielonych w sposób umożliwiający utworzenie strefy „A” ochrony uzdrowiskowej i innych stref ochrony. Kierunek zakłada również urządzenie, rozbudowę i rewitalizację istniejących obszarów zieleni oraz budowę nowych obszarów wraz z odbudową zieleni przyulicznej, zalesianiem terenów nieprzydatnych, bieżącym uzupełnianiem zieleni wypadającej i konserwacją zadrzewienia. Ważnym elementem kierunku jest rewaloryzacja lub rewitalizacja zdegradowanych obecnie obszarów zielonych. Kierunek 4.2.4. Zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenów związanych z układem hydrograficznym cieków i stawów przy jednoczesnej ochronie wartości przyrodniczych <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada dalsze zagospodarowanie obszarów wokół jezior miejskich: j.Gałężnego, Kaplicznego i Wierzysko poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obiektów małej architektury (np. przystanie wodne) oraz połączenie ich system ścieżek rowerowych, szlaków pieszych i konnych.

Tabela 10. OBSZAR EKOLOGIA – cele i kierunki działania

OBSZAR EKOLOGIA	
CEL STRATEGICZNY 5: CZYSTE ŚRODOWISKO NATURALNE	
Powiązanie ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego</i> , Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ.	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
5.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego	Kierunek działania 5.1.1. Likwidacja niskiej emisji i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych <i>Opis kierunku:</i> Założeniem kierunku jest podejmowanie szeregu kompleksowych działań mających na celu likwidację niskiej emisji, zrównoważone zużycie energii, zwiększenie efektywności energetycznej miasta oraz osiągnięcie celów pakietu klimatycznego tj. redukcja emisji gazów cieplarnianych o min. 20%, a także celów Programu ochrony powietrza strefy pomorskiej. Kierunek przewiduje zatem realizację działań z zakresu termomodernizacji obiektów, wymiany źródeł światła na energooszczędne, modernizacji oświetlenia publicznego i rozbudowy systemu gazowniczego. Ważnym elementem kierunku są również działania systemowe takie jak wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji, system wsparcia termomodernizacji obiektów mieszkalnych połączonej z remontem elewacji czy wytyczenie w dokumentach planistycznych stref z dozwolonym jedynie budownictwem energooszczędnym. Jednym z istotnych czynników wpływających na stan powietrza jest także tzw. emisja liniowa tj. emisja pochodząca ze środków transportu. W związku z tym, istotne jest także podejmowanie działań w zakresie wzrostu wykorzystania transportu publicznego poprzez m.in. rozwój komunikacji miejskiej, zintegrowanie jej z komunikacją autobusową i kolejową, promocję tej formy poruszania się jako alternatywy dla indywidualnych środków transportu (np. system dopłat do biletów, przejrzysty i łatwy dostęp do rozkładów jazdy) oraz wybór przewoźnika posiadającego jednostki napędowe energooszczędne i o niskiej emisji spalin. Kierunek działania 5.1.2. Zwiększenie efektywności miejskiego systemu ciepłowniczego i wykorzystania ciepła sieciowego <i>Opis kierunku:</i> Kierunek zakłada zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności miejskiego systemu ciepłowniczego poprzez modernizację źródeł ciepła go zasilających, w tym m.in. kogenerację z silnikiem gazowym, kotły na biomasę. Ponadto w ramach kierunku przewiduje się modernizację i rozbudowę miejskiej sieci ciepłowniczej oraz budowę na miejskiej oczyszczalni ścieków biogazowni zasilającej miejski system ciepłowniczy. Kierunek działania 5.1.3. Zwiększenie udziału wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych <i>Opis kierunku:</i> Głównym przesłaniem kierunku jest zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych poprzez montaż kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych zarówno na budynkach użyteczności publicznej jak i budynkach mieszkalnych, wykorzystanie przy budowie

	nowych obiektów pomp ciepła, czy tam gdzie to możliwe budowa małych wiatraków. Kierunek zakłada również zwiększenie wykorzystania biomasy, przygotowanie terenów pod inwestycje w OZE, a także tworzenie systemu wsparcia dla wykorzystania odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców i przedsiębiorców.
5.2. Rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska	Kierunek działania 5.2.1. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej <i>Opis kierunku:</i> Kierunek przewiduje podejmowanie działań zmierzających do objęcia systemem kanalizacji sanitarno-deszczowej całego obszaru miasta w tym m.in.: budowę i przebudowę kanalizacji sanitarnej w istniejących obszarach zabudowanych, budowę infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na nowo powstałych osiedlach, tworzenie warunków pod budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla posesji rozproszonych oraz rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej – sieci i podczyszczalni. Kierunek działania 5.2.2. Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi <i>Opis kierunku:</i> Głównym przesłaniem kierunku jest spełnienie celów określonych w krajowym planie gospodarki odpadami oraz planie gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego, a także realizacja założeń nowego systemu gospodarki odpadami, w tym likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb tj. nielegalne „dzikie” wysypiska odpadów. Ważnym elementem kierunku działań jest ponadto podejmowanie działań w zakresie demontażu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.
5.3. Zrównoważone wykorzystanie naturalnych zasobów środowiska	Kierunek działania 5.3.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych <i>Opis kierunku:</i> Głównym założeniem tego kierunku jest zapewnienie odpowiedniej jakości i wystarczającej ilości wody poprzez działania w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, a także prowadzenie działań mających na celu oczyszczenie i zmniejszenie stopnia eutrofizacji miejskich jezior oraz tworzenie wzdłuż ich brzegów roślinnych barier ochronnych. Nie bez znaczenia jest ponadto podejmowanie działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych oraz stopniowa eliminacja nieszczelnych zbiorników do gromadzenia nieczystości. Kierunek działania 5.3.2. Prowadzenie monitoringu stanu środowiska naturalnego <i>Opis kierunku:</i> Zamierzeniem kierunku jest monitorowanie stanu środowiska naturalnego, zwłaszcza pod kątem jakości powietrza atmosferycznego i czystości wód powierzchniowych, a także wprowadzenie w instytucjach publicznych systemu zarządzania środowiskiem. Kierunek zakłada również przeprowadzenie niezbędnych badań kopalni, wód i klimatu oraz opracowanie w oparciu o nie operatu uzdrowiskowego niezbędnego do ubiegania się o pozyskanie przez Kościerzynę statutu uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

5.4. Wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta	Kierunek działania 5.4.1. Szeroko pojęta edukacja ekologiczna społeczności lokalnej <i>Opis kierunku:</i> Założeniem kierunku jest podejmowanie szeroko pojętych działań edukacyjno-informacyjnych dedykowanych do różnych grup społecznych (np. akcji lokalnych, kampanii, programów edukacji ekologicznej) w szeroki zakresie ochrony środowiska m.in. z prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, ochrony powietrza, zwiększania efektywności energetycznej i wykorzystania OZE oraz propagowania zachowań proekologicznych. Działania podejmowane w ramach kierunku mają na celu wykształcenie u mieszkańców nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska. Kierunek działań obejmuje również współpracę z organizacjami ekologicznymi, służbami i mediami w zakresie edukacji ekologicznej oraz zachęcanie społeczności do uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

Tabela 11. Cele strategiczne i szczegółowe Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020

CELE STRATEGICZNE			
WYSOKA AKTYWNOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW	DOBRZE ROZWIŃIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA	REGIONALNY OŚRODEK AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ
CELE SZCZEGÓŁOWE			
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców	Sprawny system infrastruktury komunikacyjnej	Wysoki potencjał gospodarczy miasta	Zrewitalizowane zdegradowane obszary miejskie
Animacja życia publicznego	Wysoki potencjał turystyczny, uzdrowiskowy i sportowo-rekreacyjny	Wysoka atrakcyjność inwestycyjna miasta	Wysokie walory estetyczne i funkcjonalne wspólnej przestrzeni publicznej
Wysoki standard życia mieszkańców	Szeroko dostępna infrastruktura teleinformatyczna	Rozwinięty rynek pracy i wykwalifikowane kadry	Zrównoważone wykorzystanie naturalnych zasobów środowiska
Efektywny system kształcenia			Dobra jakość powietrza atmosferycznego
			Rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska
			Wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta

10. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Nieodzownym elementem zarządzania *Strategią Rozwoju Miasta* jest jej monitoring i ewaluacja, które pozwolą na całościową ocenę jej wdrażania i realizacji pod kątem: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Ocena ex-post jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju miasta w długim okresie czasu oraz spełnia najważniejszą funkcję. Ewaluacja *Strategii* dodatkowo będzie narzędziem doskonalenia procesu jej aktualizacji na kolejny okres rozwoju.

Monitorowanie *Strategii* polegać będzie na jej okresowej ocenie (nie rzadziej niż co dwa lata) w zakresie osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych, szczegółowych i kierunków działania. Istotnym działaniem będzie również ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami w otoczeniu w skali mikro i makro, które mogą pojawić się na przestrzeni czasu obowiązywania strategii. W przypadku takich zmian może zajść konieczność modyfikacji kierunków działania. Ocena realizacji *Strategii* jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotów i uczestników strategicznego planowania rozwoju miasta Kościerzyna. Proces monitorowania i ewaluacji będzie ze sobą znacząco powiązany i będzie uzupełniać się wzajemnie.

Zarówno monitorowanie jak i ewaluacja *Strategii* prowadzone będą bezpośrednio przez wytypowaną do tego celu jednostkę w strukturach wewnętrznych Urzędu Miasta Kościerzyna. Jednostka ta będzie odpowiedzialna za zbieranie potrzebnych danych i przygotowanie w okresach dwuletnich *Raportów z monitorowania Strategii* oraz po jej zakończeniu *Ocenę realizacji Strategii*, które zostaną przedstawione Burmistrzowi Miasta, Radzie Miasta i opinii publicznej. Wybór źródeł informacji do oceny realizacji *Strategii* będzie każdorazowo weryfikowany, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami. Źródłami pozyskiwania danych do oceny realizacji *Strategii* mogą być:

- Źródła pierwotne:
  - badania ankietowe za pomocą kwestionariusza – np. z wykorzystaniem Internetu, w formie drukowanej – skrzynka na opinie w punkcie obsługi miasta,
  - otwarte dla wszystkich Forum Internetowe, pozwalające na swobodną wypowiedź,
  - cykliczne spotkania grup eksperckich oraz innych podmiotów działających w różnych obszarach społecznych i gospodarczych miasta,
  - inne.
- Źródła wtórne:
  - statystyki, w tym Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek i instytucji, informacje medialne oraz raporty, biuletyny, sprawozdania z działalności i in. pochodzące od środowisk turystycznych, inne.

Ewaluacja natomiast będzie głównie dotyczyć stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz założeń wizji i misji Miasta Kościerzyna. Zostanie ona przeprowadzona ex-post (po zakończeniu realizacji) i będzie stanowiła całościowe podsumowanie *Strategii*, co pozwoli na ocenienie poziomu osiągniętych celów, produktów i rezultatów oraz będzie stanowiła istotne źródło informacji niezbędne przy planowaniu *Strategii* na kolejny okres. Dane niezbędne do ewaluacji będą pochodziły w głównej mierze bezpośrednio z *Raportów* przygotowywanych na potrzeby bieżącego monitorowania *Strategii*, wzbogacone dodatkowo o informacje

statystyczne oraz przeprowadzone badania ankietowe. Ewaluacja ex-post zakończy się opracowaniem raportu ewaluacyjnego będącego elementem *Oceny realizacji Strategii*, zawierającego wnioski i rekomendacje służące dalszemu programowaniu rozwoju miasta.

W Tabeli 12 przedstawiono przykładowe wskaźniki realizacji Strategii zarówno na poziomie produktów, jak i rezultatów.

Tabela 12. Przykładowe wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014 – 2020

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ			
Wysoka aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców			
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców			
Kierunki działania			
1.			
1.1.			
1.1.1.	Poprawa samodzielności, aktywności życiowej i mobilności zawodowej oraz zwiększenie szans na zatrudnienie	- Ilość podjętych działań prowadzących do podniesienia kwalifikacji zawodowych i uzyskania zatrudnienia (szt.) - Liczba i wartość udzielonego wsparcia towarzyszącego otoczeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szt.) - Liczba podjętych inicjatyw aktywizacyjnych, w tym wspólnie z PUP (szt.)	- Ilość korzystających z pomocy mającej na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i uzyskanie zatrudnienia (os.) - Ilość osób objętych działaniami mającymi na celu integrację zawodową i społeczną (szt.) - Ilość objętych wsparciem osób z otoczenia zagrożonych wykluczeniem społecznym (szt.) - Liczba osób, które ukończyły staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne oraz robót (szt.)
1.1.2.	Aktywizacja osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem oraz ograniczenie patologii społecznych	- Liczba realizowanych projektów społecznych kierowanych do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (szt.) - Liczba działań podjętych w kierunku rozwoju kompetencji osób pracujących z osobami wykluczonymi społecznie (szt.) - Liczba działań wspierających formy wsparcia pozaszkolnego dzieci i	- Ilość uczestniczących w przeprowadzonych zajęciach i akcjach z zakresu edukacji i profilaktyki antyuzależnieniowej (os.) - Ilość korzystających z pomocy mającej na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym (os.) - Ilość dzieci i młodzieży korzystającej z form wsparcia pozaszkolnego (os.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem (szt.) Liczba działających miejsc świadczących usługi i poradnictwo (szt.)	
1.2.	Animacja życia publicznego		
	Kierunki działania		
1.2.1.	Rozwój mechanizmów partycypacji publicznej	- Ilość przeprowadzonych konsultacji społecznych (szt.) - Ilość spotkań z mieszkańcami (szt.) - Ilość kampanii informacyjnych (szt.) - Ilość podmiotów ekonomii społecznej (w tym organizacji pozarządowych) (szt.) - Ilość umów zawartych z organizacjami pozarządowymi (szt.) - Ilość stosowanych mechanizmów współpracy (szt.) - Ilość zawartych partnerstw (szt.) - Liczba miejsc i obiektów integrujących społeczność lokalną (szt.)	Ilość skonsultowanych dokumentów (szt.)
1.2.2.	Współpraca międzysektorowa na rzecz rozwoju społeczności lokalnej		Ilość wspólnie podjętych inicjatyw międzysektorowych (szt.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
Wysocki standard życia mieszkańców			
1.3.			
Kierunki działania			
1.3.1.	Poprawa warunków i dostępu do zasobów mieszkaniowych	- Ilość działań podjętych w kierunku zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej miasta (szt.) - Ilość uzbrojonych działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe (szt.) - Liczba nowych inwestycji w zakresie budownictwa mieszkaniowego (szt.)	- Powierzchnia użytkowa nowych budynków mieszkalnych (m²) - Powierzchnia użytkowa nowych mieszkań socjalnych (m²)
1.3.2.	Rozwój usług zdrowotnych uwzględniający długookresowe trendy cywilizacyjne	- Liczba wdrożonych programów profilaktycznych (szt.) - Liczba usług uzdrowiskowych świadczonych na terenie miasta (szt.)	- Liczba osób objęta programami profilaktycznymi (os.) - Liczba osób korzystających z usług uzdrowiskowych (os.)
1.4.			
Efektywny system kształcenia			
Kierunki działania			
1.4.1.	Upowszechnianie edukacji przedszkolnej	- Liczba utworzonych miejsc wychowania w przedszkolach (szt.) - Liczba utworzonych miejsc wychowania w żłobkach (szt.)	- Liczba dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej (os.) - Liczba dzieci uczęszczających do żłobków (os.)
1.4.2.	Wysoka jakość edukacji na wszystkich poziomach kształcenia	- Liczba podjętych działań wspierających wzrost poziomu nauczania (szt.) - Liczba godzin zajęć dodatkowych dla roczników objętych egzaminami zewnętrznymi (klasa VI SP, klasa III G) (h) - Liczba działań promujących kształcenie,	- Średni wynik egzaminu sprawdzianu szóstoklasisty (pkt.) - Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (pkt.) - Liczba absolwentów szkół średnich (os.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		w tym ustawiczne i zawodowe (szt.) Liczba utworzonych ofert edukacyjnych adekwatnych do potrzeb mieszkańców (szt.)	Liczba osób kształcących się poza systemem oświaty (os.)
		- Liczba przyznanych w roku stypendiów socjalnych (szt.) - Liczba przyznanych w roku dofinansowań do wyprawek szkolnych (szt.) - Liczba działań podjętych we współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami na rzecz edukacji (szt.) - Liczba utworzonych programów szkoleniowych rozwijających umiejętności osób wykluczonych społecznie (szt.) - Liczba działań z systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (szt.)	- Liczba uczniów objętych wsparciem (os.) - Liczba osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem (os.) - Liczba osób kształcących się poza systemem oświaty (os.)
1.4.3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych		

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
OBSZAR INFRASTRUKTURA			
2. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna			
2.1. Sprawny system infrastruktury komunikacyjnej			
Kierunki działania			
2.1.1.	Budowa infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym	- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg o znaczeniu regionalnym (km) - Ilość zamontowanych urządzeń zwiększających bezpieczeństwo ruchu (szt.)	- Czas przejazdu przez miasto (min) - Natężenie ruchu pojazdów (szt./h) - Liczba wypadków i kolizji (szt.)
2.1.2.	Rozbudowa wewnętrznego układu drogowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg (km) - Długość wybudowanych/zmodernizowanych ciągów pieszo-jezdnych (km) - Ilość wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej (szt.) - Ilość zmodernizowanych punktów oświetlenia publicznego (szt.) - Ilość zamontowanych urządzeń zwiększających bezpieczeństwo ruchu (szt.)	- Liczba wypadków na drogach wewnętrznych (szt.) - Natężenie ruchu pojazdów (szt./h)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
2.1.3	Tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego – budowa regionalnego węzła komunikacyjnego	- Długość tras komunikacji miejskiej (km) - Ilość utworzonych nowych miejsc parkingowych dla samochodów i rowerów (szt.) - Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru (m²) - Ilość zakupionego taboru komunikacji zbiorowej (szt.) - Długość wybudowanych linii transportu rowerowego (km) - Ilość przystanków komunikacji miejskiej (szt.) - Liczba kursów komunikacji miejskiej/ autobusowej dalekobieżnej (szt.) - Ilość połączeń kolejowych (szt.)	- Liczba osób korzystających z komunikacji miejskie (os.) - Liczba osób korzystających z przewozów kolejowych (os.) - Liczba osób korzystających z systemu „park & ride”
2.2 Wysoki potencjał turystyczny, uzdrowiskowy i sportowo-rekreacyjny			
Kierunki działania			
2.2.1	Rozwój i podwyższenie standardów bazy sportowo-turystycznej i kulturalnej	- Ilość rozbudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szt.) - Długość wybudowanych ścieżek rowerowych/ szlaków pieszych (km) - Liczba utworzonych produktów turystycznych (szt.)	- Powierzchnia nowych miejsc sportowo – rekreacyjnych (m²) - Powierzchnia obiektów sportowych/ kulturalnych przypadających na 1000 mieszkańców (m²) - Ilość imprez plenerowych w ciągu roku (szt.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
2.2.2.	Tworzenie warunków do budowy i rozwoju infrastruktury uzdrowiskowej	- Ilość nowej infrastruktury uzdrowiskowej na terenie miasta (szt.) - Liczba działań podjętych na rzecz budowy zakładów lecznictwa uzdrowiskowego lub innej infrastruktury uzdrowiskowej (szt.)	- Powierzchnia terenów przeznaczonych na cele lecznictwa uzdrowiskowego (m²) - Liczba nowych usług uzdrowiskowych świadczonych przez Szpital Specjalistyczny (szt.)
2.3.	Szeroko dostępna infrastruktura teleinformatyczna		
	Kierunki działania		
2.3.1.	Stworzenie obszarów ogólnego dostępu do internetu bezprzewodowego WiFi na terenie miasta	Ilość punktów dostępowych do Internetu (szt.)	Powierzchnia obszaru obejmującego bezprzewodowy dostęp do Internetu (m²)
2.3.2.	Popularyzacja e-usług i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców	- Liczba przeprowadzonych szkoleń z obsługi komputera (szt.) - Liczba usług udostępnionych drogą elektroniczną (szt.) - Liczba utworzonych ogólnodostępnych pracowni komputerowych (szt.)	- Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu (%) - Liczba osób korzystających z ogólnodostępnych pracowni komputerowych (os.) - Liczba osób objętych szkoleniami z obsługi komputera (os.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
OBSZAR GOSPODARKA			
3. Regionalny ośrodek aktywności gospodarczej			
3.1. Wysoki potencjał gospodarczy miasta			
Kierunki działania			
3.1.1.	Budowa marki Kościerzyny jako całorocznego ośrodka aktywności turystycznej	- Liczba obiektów z całoroczną ofertą turystyczną (szt.) - Ilość infrastruktury przygotowanej pod działalność gospodarczą w zakresie turystyki (szt.) - Liczba utworzonych szlaków turystycznych (szt.) - Liczba utworzonych kompleksowych produktów turystycznych (szt.) - Liczba działań podjętych w kierunku uzyskania przez Kościerzynę statusu uzdrowiska (szt.) - Liczba działań podjętych w celu rozwoju usług uzdrowiskowych i zdrowotnych (szt.)	- Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczej z zakresu turystyki, w tym usług uzdrowiskowych i zdrowotnych (szt.) - Liczba turystów odwiedzających miasto (os.)
3.1.2.	Tworzenie warunków do rozwój przedsiębiorczości w powiązaniu z efektywnością energetyczną i wykorzystaniem OZE	- Liczba działań wspierających rozwój energetyki odnawialnej jak nowej gałęzi lokalnej gospodarki (szt.) - Powierzchnia terenów przeznaczonych pod rozwój energetyki odnawialnej (ha)	- Liczba przedsiębiorstw stosujących wysokie technologie oparte na odnawialnych źródłach energii (szt.) - Liczba nowych inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej (szt.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
3.1.3.	Wzmacnianie konkurencyjności lokalnego sektora egzogenicznego	- Liczba działań z zakresu wsparcia MŚP (szt.) - Liczba działań wspierających inicjatywy i przedsięwzięcia realizowane przez klastry (szt.)	- Liczba utworzonych klastrów (szt.) - Liczba MŚP objętych wsparciem (szt.)
3.2.	Wysoka atrakcyjność inwestycyjna miasta		
	Kierunki działania		
3.2.1.	Budowa kościerskich stref aktywności gospodarczej połączona z promocją inwestycyjną miasta	- Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha) - Liczba utworzonych terenów inwestycyjnych z niezbędną infrastrukturą techniczną (szt.) - Liczba utworzonych stref aktywności gospodarczej (szt.) - Ilość przygotowanych ofert inwestycyjnych (szt.) - Liczba działań z zakresu promocji inwestycyjnej miasta (szt.) - Liczba działań podjętych w kierunku nawiązania współpracy na rzecz promocji gospodarczej regionu (szt.)	- Liczba nowych inwestorów zewnętrznych (szt.) - Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta (szt.) - Ilość nowo powstałych miejsc pracy (szt.) - Wysokość wpływów miasta z podatków (zł)
3.2.2.	Rozwój strefy otoczenia biznesu i wsparcie rozwijających się przedsiębiorstw	- Ilość podjętych kontaktów i nawiązanej współpracy ze środowiskiem gospodarczym i organizacjami non-profit (szt.) - Liczba wdrożonych systemów informacji, doradztwa, wsparcia biznesu i preferencji dla usług zanikowych (szt.)	- Ilość osób korzystających z doradztwa biznesowego (os.) - Liczba nowych przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie miasta (szt.) - Liczba nowych miejsc pracy (szt.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Liczba wdrożonych usług podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy (szt.)	
3.3.	Rozwinięty rynek pracy i wykwalifikowane kadry		
	Kierunki działania		
3.3.1.	Tworzenie warunków do rozwoju samozatrudnienia	- Liczba godzin szkoleń/doradztwa w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności (h) - Liczba godzin szkoleń/doradztwa w zakresie autopromocji przedsiębiorców (h) - Liczba godzin lekcyjnych prowadzonych w szkołach na temat przedsiębiorczości (h) - Liczba udzielonych bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej i wsparcia pomostowego (szt.)	- Liczba zarejestrowanych na terenie miasta nowych działalności gospodarczych (szt.) - Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu miasta (os.) - Wzrost poziomu zatrudnienia na terenie miasta (%)
3.3.2.	Dopasowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy	- Liczba uruchomionych nowych kierunków kształcenia, dostosowanych do potrzeb rynku pracy (szt.) - Liczba godzin praktycznej nauki zawodu (h) - Ilość działań wspierających i promujących kształcenie ustawiczne (szt.) - Liczba wdrożonych zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności gospodarczej (h)	Liczba osób korzystających z nowych form kształcenia (os.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
3.3.3	Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, a także powrotu na rynek pracy osób wychowujących dzieci	- Liczba działań wspierających powstawanie i rozwój różnych form opieki nad dziećmi do 3 roku życia (szt.) - Liczba działań z zakresu aktywizacji zawodowej (szt.)	- Liczba nowo powstałych punktów opieki nad dziećmi do 3 roku życia (szt.) - Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie miasta (os.) - Stopa bezrobocia (%)
OBSZAR PRZESTRZEŃ			
4. Atrakcyjna przestrzeń			
4.1. Zrewitalizowane zdegradowane obszary miejskie			
Kierunki działania			
4.1.1.	Rewitalizacja Starego Miasta, śródmieścia i zabytkowych obiektów historycznych	- Liczba budynków poddanych renowacji (szt.) - Ilość wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na obszarze objętym rewitalizacją (szt.) - Liczba obiektów historycznych i dziedzictwa kulturowego poddana rewitalizacji (szt.) - Liczba objętych ochroną obiektów kultury kościelnej będących w posiadaniu osób prywatnych (szt.)	- Powierzchnia budynków poddanych renowacji (m²) - Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym (m²) - Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego (m²) - Liczba osób objętych działaniami z zakresu aktywnej integracji społecznej i rewitalizacji społecznej (os.)
4.1.2.	Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych	- Liczba budynków mieszkalnych poddanych renowacji (szt.) - Ilość zrewitalizowanej infrastruktury publicznej na obszarze objętym rewitalizacją (szt.)	- Powierzchnia zrewitalizowanych zdegradowanych obszarów miasta Koszorzyna (m²) - Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym (m²)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
4.1.3.	Rewitalizacja dworca kolejowego wraz z jego otoczeniem	Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją (km)	- Powierzchnia budynków mieszkalnych poddanych renowacji (m²) - Liczba osób objętych działaniami z zakresu aktywnej integracji społecznej i rewitalizacji społecznej (os.)
		- Liczba budynków poddanych renowacji (szt.) - Ilość rozbudowanej i zmodernizowanej infrastruktury towarzyszącej (szt./km) - Liczba obiektów pełniących nowe funkcje (szt.) - Ilość nowych połączeń kolejowych (szt.)	- Powierzchnia infrastruktury poddanej rewitalizacji z przeznaczeniem na cele lokalnego węzła komunikacji (m²) - Liczba osób odwiedzających zrewitalizowany dworzec kolejowy (os.) - Liczba odtworzonych połączeń kolejowych (szt.) - Liczba osób korzystających z przewozów kolejowych (os.)
		Wysokie walory estetyczne i funkcjonalne wspólnej przestrzeni publicznej	
4.2.	Kierunki działania		
4.2.1.	Zagospodarowanie niewykorzystanych obszarów miejskich	- Liczba działań podjętych w kierunku nadania nowych funkcji niezagospodarowanym terenom miejskim (szt.) - Ilość nowo powstałej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej (szt.)	- Powierzchnia utworzonych parków i terenów rekreacyjnych (m²) - Powierzchnia utworzonych obszarów o funkcjach kulturalnych (m²)
4.2.2.	Podniesienie jakości przestrzeni urbanistycznej miasta	- Liczba podjętych inicjatyw mających na celu ograniczenie niekontrolowanych procesów urbanistycznych na terenie miasta (szt.) - Liczba działań podjętych w celu uporządkowania przestrzeni miejskiej (szt.)	Powierzchnia uporządkowanej przestrzeni miasta (ha)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
4.2.3	Uporządkowanie obszarów przyrodniczych i przestrzeni miejskiej umożliwiającej zwiększenie obszarów zielonych oraz utworzenie stref ochrony uzdrowiskowej i innych stref ochronnych	- Liczba działań podjętych w celu uporządkowania obszarów przyrodniczych i przestrzeni miasta umożliwiających utworzenie stref ochrony w tym ochrony uzdrowiskowej (szt.) - Liczba nowych zalesień, zazielenień terenów nieprzydatnych (szt.) - Liczba działań rewitalizacyjnych na zdegradowanych ekologicznie obszarach (szt.)	- Liczba utworzonych stref ochrony w tym ochrony uzdrowiskowej (szt.) - Powierzchnia uporządkowanych przestrzeni miasta o obszarów zielonych pod kątem ochrony uzdrowiskowej (m²) - Powierzchnia nowych obszarów zieleni (m²) - Powierzchnia urządzonych, rozbudowanych i zrewitalizowanych istniejących obszarów zieleni (m²)
4.2.4.	Zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenów związanych z układem hydrograficznym cieków i stawów przy jednoczesnej ochronie wartości przyrodniczych	- Ilość rozbudowanej i zmodernizowanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w obszarze jezior miejskich (szt.) - Liczba wybudowanych obiektów małej architektury przy jeziorach miejskich (szt.)	- Powierzchnia zagospodarowanych obszarów wokół jezior miejskich (m²) - Powierzchnia nowych miejsc sportowo – rekreacyjnych (m²)
5.	OBSZAR EKOLOGIA		
5.1.	Czyste środowisko naturalne		
5.1.	Dobra jakość powietrza atmosferycznego		
	Kierunki działania		
5.1.1.	Likwidacja niskiej emisji i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	- Liczba ztermomodernizowanych obiektów [szt.] - Powierzchnia ztermomodernizowanych obiektów [m2]	- Oszczędność w zużyciu energii cieplnej w stosunku do okresu sprzed termomodernizacji [MWh] - Zużycie energii elektrycznej [MWh]

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		- Liczba energooszczędnych źródeł światła [szt.] - Liczba obiektów podłączonych do miejskiego systemu ciepłowniczego (szt.) - Liczba zmodernizowanych systemów ogrzewania (szt.) - Liczba zainstalowanych bezemisyjnych źródeł ciepła (szt.) - Liczba zainstalowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła (szt.) - Liczba obiektów nieskoenergetycznych/pasywnych (szt.) - Liczba lamp ulicznych ze źródłami światła typu LED (szt.) - Długość czynnej sieci gazowej (km) - Liczba pojazdów niskoemisyjnych (szt.) - Liczba pojazdów wykorzystujących biopaliwa (szt.) - Liczba osób korzystających z transportu publicznego (os.)	- Ilość energii pochodząca z OZE (MWh) - Zużycie energii cieplnej (MWh) - Redukcja emisji CO₂ (%) - Poziom pyłu zawieszonego PM10 i bezo(a)pirenu w pyłe PM10 (ug/dm³) - Zużycie paliwa w komunikacji miejskiej (l/km) - Emisja spalin (g/l) - Zużycie biopaliw (l/km)
5.1.2.	Zwiększenie efektywności miejskiego systemu ciepłowniczego i wykorzystania ciepła sieciowego	- Ilość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej (km) - Ilość nowo położonej sieci ciepłowniczej (km) - Liczba zmodernizowanych systemów ciepłowniczych (szt.)	- Produkcja ciepła (MWh) - Produkcja energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem (MWh) - Ilość wyprodukowanego biogazu na potrzeby miejskiego systemu ciepłowniczego (m³)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
			• Sprzedaż ciepła (MWh) • Straty na przesył (MWh) • Ilość energii wyprodukowanej z OZE (MWh)
5.1.3.	Zwiększenie udziału wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	• Liczba obiektów wykorzystujących źródła energii odnawialnej (szt.) • Liczba obiektów z instalacją fotowoltaiczną (szt.) • Powierzchnia zamontowanej instalacji fotowoltaicznej (m²) • Liczba obiektów z instalacją solarną (szt.) • Powierzchnia zamontowanej instalacji solarnej (m²)	• Ilość energii wyprodukowanej z OZE (MWh) • Redukcja emisji CO₂ (%)
5.2.	Rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska		
	Kierunki działania		
5.2.1.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej	• Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska (km) • Liczba przyłączy wodociągowych do budynków (szt.) • Liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków (szt.) • Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) • Długość sieci kanalizacji deszczowej (km)	• Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (os.) • Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (os.)

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.2.2.	Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi	- Ilość segregowanych odpadów z tworzyw sztucznych (m³) - Ilość segregowanej słuczki szklanej (kg) - Ilość utylizowanych odpadów wielkogabarytowych (m³) - Ilość zdemontowanych wyrobów zawierających azbest (m²)	- Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk (szt.) - Liczba gospodarstw domowych objętych selektywną zbiórką odpadów (szt.) - Ilość zutylizowanych wyrobów zawierających azbest (t) - Zmniejszenie całkowitej ilości wyrobów zawierających azbest na terenie miasta (%)
5.3.	Zrównoważone wykorzystanie naturalnych zasobów środowiska		
	Kierunki działania		
53.1.	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	- Liczba zrekultywowanych zbiorników wodnych (szt.) - Liczba zlikwidowanych zbiorników do gromadzenia nieczystości (szt.) - Ilość utworzonych roślinnych barier ochronnych wzdłuż brzegów jezior miejskich (szt.) - Liczba wdrożonych systemów monitorowania zużycia mediów (szt.) - Liczba punktów pomiarowych jakości atmosfery (szt.) - Liczba przeprowadzonych badań jakości wód powierzchniowych (szt.) - Liczba przeprowadzonych badań kopalni, wód i klimatu (szt.)	- Poprawa parametrów jakościowych wody pitnej (%) - Zwiększenie stopnia czystości wód powierzchniowych (%) - Zużycie energii cieplnej i elektrycznej (MWh) - Zużycie wody (l) - Liczba opracowanych raportów i analiz z monitorowania środowiska (szt.)
5.3.2.	Prowadzenie monitoringu stanu środowiska naturalnego		

Nr celu/ kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
Wysoki poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa miasta			
Kierunki działania			
5.4.		• Liczba zorganizowanych akcji/ kampanii ekologicznych (szt.) • Liczba osób objętych kampanią (os.) • Ilość rozdysponowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych (szt.) • Liczba godzin przeprowadzonych zajęć edukacji ekologicznej (h) • Liczba przeprowadzonych kampanii dedykowanych do społeczności szkolnej (szt.) • Ilość rozdysponowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych (szt.)	• Liczba mieszkańców stosujących nowe technologie ochrony środowiska (MWh) • Liczba wykorzystywanych źródeł energii odnawialnej (szt.) • Liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów (szt.) • Liczba gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji sanitarnej (szt.) • Liczba przeszkolonych nauczycieli (os.) • Liczba przeszkolonych uczniów (os.)
5.4.1	Szeroko pojęta edukacja ekologiczna społeczności lokalnej		

UZASADNIENIE

Mając na uwadze zmiany społeczno-gospodarczych, a także zmiany krajowej i wojewódzkiej polityki rozwoju oraz wkroczenie w nowy okres programowania Unii Europejskiej dokonano aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna w formie nowego dokumentu na lata 2014-2020. Będzie to podstawowy dokument planowania długookresowego rozwoju społeczno-gospodarczego, określający wizję i misję miasta oraz cele i kierunki działania do roku 2020. Nowy dokument strategiczny jest powiązany z aktualną Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, jak również z głównymi dokumentami strategicznymi i inwestycyjnymi na poziomie krajowymi i wojewódzkim.

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2014-2020, stanowić będzie podstawę do ubiegania się o dofinansowanie zewnętrzne w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w latach 2014 – 2020 dla przedsięwzięć i projektów podejmowanych w tym okresie przez Gminę Miejską Kościerzyna.

W związku z powyższym proponuje się przyjęcie powyższej uchwały.